

LEVENDEL JÚLIA

Megijesztenéd a vidám madarakat?

Liget

Levendel Júlia

MEGIJESZTENÉD
A VIDÁM MADARAKAT?

Kiadja a Liget Műhely Alapítvány, 2022.

A borítót René Margit tervezte.

Tördelés: Károlyné Ór Erzsébet

ISBN 978-615-5419-59-1

I.

Akárhányszor tett később vallomást vagy mesélte, milyen rémületes volt lakásajtaja előtt a vérző fejű ismeretlen, hogyan kellett éppen neki megtalálnia, és éppen karácsony második napján – mindig többet beszélt, élvezkedő könyörtelenséggel színezte a félelmét, kéretlenül is mondta, hogy egyedül volt a lakásban, gyakran van egyedül, már évek óta egyedül él, jól emlékszik, jengázott akkor – ez amolyan ügyességet, türelmet kívánó építőjátékféle, vetette közbe, ha tanácsstalanságot látott hallgatója szemében –, és a hatalmas döndülés után nem tudta, kilépjen-e, mert iszonyatos hangja volt a vastag tölgyfaajtóhoz vágódó, s aztán a kőre zuhanó testnek, nem lehetett gondolkodnia, meggondolni, mi ez, ki ez, s ha felidézi, szinte lehetetlennek érzi, hogy a fiú a saját lábán jött fel a lépcsőkön, s a lakása előtt esett össze – lehetetlen, ingatta a fejét, inkább mintha egy óriás hozta és teljes erőből odacsapta volna az ajtajához, dühvel, bosszúból, mint valami akciófilmben; érthetetlen, miért nem jött ki senki, azóta végigkérdezgette a lakókat, nem voltak otthon, nem hallottak semmi szokatlant, azt állítják, semmi ijesztőt, de azt is mondhatnák: egyebet sem hallanak, csak ijesztőt: petárdarobbanást, riasztó-vijjogást, üvegcsörömpölést, karácsonykor már trombitálást, az ember védekezik, örökösen nem futkoshat ajtóhoz, ablakhoz; idomul. De soha, később se, soha senkinek nem mondta Dóra, hogy a lábával, a cipője orrával fordította hanyatt a félig oldalára, az ajtó felé dőlt fiút. Fel sem fogta, hogy fiatal férfi. Kopasz volt, és a roncsolt arcban, akárha régvolt tükörben, önmagát látná. Nem állapot, villanás sem, kiterjedés nélküli idő; ha agyonlőnek valakit, ennyi lehet. Nem tudta még, él-e vagy halott. És akárhányszor beszélt arról a december végi délutánról, úgy érezte, mindig csak töredékekhez tapadt, egyre részletezőbb és egyre szétesettebb volt a történet, értelmetlen szinte, kényszeresen

ismételgetett rossz fordulatokat, „akkor észre sem vettem”, mondta, és bólogatott, „most jut csak eszembe”, vagy: „nem tudom, talán az izgatottságom miatt, de lassan, apránként merülnek fel bennem képek... ez is emlékezés?” Ha figyelt arra, hogyan adja elő a történeteket, még kínosabb lett az egész, de meg sem kísértette, hogy felhagyjon a meséléssel, változatlanul örült, ha kérdezték, ha udvariasan terelték a legfontosabb, a lényeges mozzanatokhoz, mintha gyöngéden a tényekhez támasztanak: ismerte, látta-e korábban a halottat? Miért nyitott ajtót? Mikor hívta a mentőket, a rendőrséget? Szólt-e másnak?, és így tovább. Készségesen válaszolt, noha minden nekiveselkedéssel nagyobb, súlyosabb, valahogy tömörebb és töményebb lett az elégedetlensége. Úgy rémlett, közönségesen sikított is, vagy inkább szájához kapva a tenyerét sikkantott, mikor kinyitotta a lakás bejárati ajtaját. Mint a legócskább színésznő. Körülnézett, nem hallott semmit, sem rohanó lábak, sem zárkattanás, fegyver-kibiztosítás, semmi. Falhoz lapuló, visszatartottan lihegő-fújtató gyilkos se; senki. A lépcsőházban világos volt. Igen, világos volt, mondta a nyomozótisztnek, pedig a lámpák két vagy három perc után automatikusan kikapcsolnak. Ezek szerint ő maga nyomta meg az ajtaja melletti világítás-gombot? Újra és újra megnyomta, amíg a rendőrök megérkeztek? Tehát egy-egy pillanatra sötét lett, és ő megnyomta? Nem, nem emlékszik, hogy egyszer is megnyomta azt a gombot, de mintha végig világos lett volna... világos volt akkor is, amikor vizsgálták a halottat... de nem tudja... lehet, hogy rögzíthető a folyamatos világítás... lehet, hogy mégis megnyomta... A döntülés és a rendőrök megérkezése között senki emberfiát nem látott. Ez biztos. Ez az egyetlen, ami biztos. Nem nyúlt a tetemhez... nem is tudta, hogy tetem. Senkinek nem mesélte, hogy oldalára dőlve feküdt, arccal az ajtónak, s hogy ő nem hajolt le, de a jobb lábát picit megemelte, cipője orrával

éppen csak érintette, a válla tájékán meglökte a fiút. Furcsán könnyen fordult hanyatt. Nem, sohasem látta korábban, fogalma sincs, ki lehet, és miért az ő lakása előtt halt meg.

Hogyan halt meg? Úgy értem, mi volt a halál oka?, kérdezett vissza a másnapi meghallgatáson. Úgy tűnik, kábítószer túladagolás. Dóra bólintott, és nem mert tovább faggatózni. Legyen tökéletesen véletlen, hogy ő ebbe a krimibe keveredett. Bár ezt sem határozta el. Nem ragaszkodott elvekhez, agyafúrt megfontolásokhoz, és azt mondta, nem érdekli, mit gondolnak róla. Ne hagyd a rendőrséget találgatni, tanácsolta Zsolt, aki egyszeriben megélénkült, érdeklődő és figyelmes lett, valósággal szerelmes, Dóra legalábbis szerelemfélét látott a szemében, rajongást, tapadó szenvedélyt, amit csak a kosztümös filmekből ismert; ne hagyd, hogy gyanúsítgassanak, rajtad kívül nincs semmi támpontjuk, ha kell, közöld, hogy minden információt készségesen megadsz, nincs titkolnivalód, de persze nem szívesen teregeted ki az életedet, különösen nem, ha ez feleslegesnek tűnik, ő erre is megvonta a vállát, alkalmazkodott a nyegleséggel bemázolt, felismerhetetlenségig kendőzött kapcsolatukhoz; ajtód előtt hulla: az ébredő szerelem hírnöke. Ezt sem mondta. Csak megvonta a vállát. Arra válaszolok, amit kérdeznek. Kapucsgő nincs a házban, tehát bármikor bárki bemehetett, és szép óvatosan ki is lopakodhatott, ugye? Most valóban ez a helyzet. Két héttel ezelőtt, vagy talán tíz napja?, csak egy hete? viszont még volt és működött a kaputelefon, de elromlott, a gondnok megmondhatja, milyen alkatrészt kell cserélni vagy javíttatni, bejelentették azonnal, ígérték is, hogy napokon belül kijön ugyanaz a cég, amelyik néhány éve beszerelte, addig a lakók nem tehettek mást, egyszerűen továbbrontották a zárat: most valóban csak meglöki valaki a kaput... nyitva van... csakhogy aki ezt nem tudja, nem ismerős... Vannak, akik így is várakozva ácsorognak, nyomják,

nyomják a béna gombot... Nem tudom, ki akarhatott éppen az én ajtóm előtt meghalni... már ha ott halt meg... Nincs semmiféle ötletem. Feltételezni sem tudok... semmit. Nem előzte meg sem telefon, sem levél, semmilyen üzenet, semmilyen gyanús jel... És elmondta újra, aprólékosabban, milyen volt a tölgyfának vágódó test, hogy egyedül jengázott, nem számolta meg, de talán a huszonnyolcadik szintet is sikerült felraknia, a kisasztal mellett ült, és meg-megemelkedett, inkább előrehajolva állt, hogy kihúzkodja a téglatesteket, a szobaablaka utcára néz, láthatta bárki, hogy otthon van, a mennyezeti csillárban három izzó világított... és a kisasztal melletti állólámpa is... utálom a sötétet, a félhomályt... nem félek, ez nem félelem, megszoktam, hogy egyedül vagyok, de a sötétséget mindig is utáltam, mióta egyedül élek, legalább nem kényszerít senki sötétbe, ez is valami... de gondolom, semmi köze ehhez az esethez... tény, hogy éjszaka mindig égve hagyom az előszobai lámpát... gyakran az ágyam fölött is... feltűnt volna, emlékeznék, ha akkor a lépcsőház sötét... Nem tudom megmondani, miért nyitottam ki a lakásajtót... megijedtem, iszonyatosan megijedtem, de azonnal kinyitottam, és aztán logikusan csináltam, amit kellett... telefonáltam a mentőknek meg a rendőrségnek... majdnem egyszerre jöttek... Azt kérdezték: ki ez?... Sejtelmem sem volt... Egy kopasz, húsz év körüli fiú, a rendőr a zsebeit kutatta, nem volt igazolványa, és közben felnézett, Dórát nézte, hasonlít, mint egyik tojás a másikra, bár lehetséges, hogy a tojások nem is hasonlítanak egymásra... Nem bizalmaskodott, nem akart mulatságos lenni, mégis attól a rendőrtől bukott ki. A mentősök elmentek, de orvos jött, rendőrorvos, hogy megállapítsa a halált. Gyorsan történt minden. Az ünnep miatt? Váratlanul gyorsan. A terep máris a halottszemlézőké, aztán a szállítóké.

És egyedül is szándékozott maradni egész este? Karácsony volt még... Korholja a nyomozó, vagy ő hall mindenben, a legártalmatlanabb megjegyzésben is felnőtt-öreg fölényeskedést? Úgy faggatja, mintha gyanúsítaná, s mintha a tanúskodása alkalom lehetne a nevelődésére. Huszonhét éves, nem kell már nevelni. Ne próbálja senki megmondani neki, hogy mikor mit csináljon, hová menjen, kinek nyisson ajtót, és azt se, hogy mit lásson, mire emlékezzen. Senki ne mondjon neki, ne követeljen tőle semmit! Nem. Nem szándékoztam egyedül maradni. A barátomat vártam, és később meg is jött. Mondjam el, hogyan töltöttük az éjszakát?! A harmincas éveiben járó rendőr lehajtja a fejét, golyóstollával az íróasztalt ütügeti, úgy fegyelmezi magát, mintha Dóra pimaszul kikezdetett volna vele, s mintha ő harmadosztályú, de mégiscsak hollywoodi filmszínészként éppen egy civil ruhás nyomozót alakítana. Hamar zsírosodó, egyenes szálú, világosbarna haja a fejtetőn kikopott, vékony szája pattogva nyílik-csukódik. Bizonyára félreértett, nem kérek öntől olyan információt, amelyiknek nyilvánvalóan nincs köze a halálesethez, és nem feltételezem, hogy ön bármit is elhallgat, de ha megengedi... talán nagyobb gyakorlatom van a felderítésben, és jobban tudom... Dóra nyolcvanöt esztendő, egykor vidéki színházakban játszó nagymamája boldogan tapsolt, helyes, nagyon helyes... látja, Ilonka, magyarázta a húgává, nevelt lányává alakult cselédnek, látja, hogy a vér mégsem válik vízzé?! Látja?! Mintha csak magamat hallanám. Jól mondtad, csillagom, pompásan, nagyon jól, és ügyet se vessél arra, akinek nem tetszik, hogy felválták a nyelvedet. Így is kell, ráfelelni, azonnal ráfelelni, nehogy azt higgye bárki is, hogy te gyámoltalan vagy... nagyon jól mondtad... Nem kérdezte meg, miért nem a bejelentésekor helyszínre érkező rendőr folytatja a nyomozást. Felőle. Az nyomoz, aki akar. És ha az ötödik tiszt fogja kikérdezni, akkor sem lesz több izgatottság a

hangjában... Nyugalom, nyugalom, kispajtas, biztatta magát. Nagy fazék kamillateát főzött, a hajára frottírkendő csavart, az arcát, a nyakát vastagon bekrémezte, s mielőtt a fedőt leemelve a gőz fölé hajolt, a fürdőköpenyét sátorlapként húzta magára. Nyitott szájjal, hunyt szemmel mélyeket lélegzett. A világon a legjobb és legmegnyugtatóbb kamillás gőzzel inhalálni. Jó az első perc is, amikor égeti a forró gőz, az orrnyálkahártyát égeti leginkább és a szemhéját, a krém azonnal megolvad, mutatoujjaival körkörösén masszírozza a bőrébe, mégis csurog a nyakán, le a melléhez, jó, ahogy lecsöppen az álláról, ahogy végigfolyik a karján, a könyökéig, jó aztán, ahogy langyos párává hűl, simogatóan gomolyog csak, már nézheti a sárgás vizet, az edénybe hullott krémes izzadság szivárványkarikáit. Van, hogy egymás után háromszor-négyszer is felforralja a vizet, vissza-visszatelepszik alkalmi odújába. Gyerekkorában a rejtélyes légsőhurutját, asztmagyanús, hetekig, hónapokig fuldokoltató betegségét kezelték inhalálással. Anyja az asztal alá ültette, az asztalt pedig nehéz, sötétzöld-sötétszürke pokrócokkal takarta le, s mikor becsúsztatta a forró vízzel teli fazekat, jajongva kérlelte, hogy vigyázzon, nagyon vigyázzon, hozzá ne érjen az ujjja, a szája, a homloka az edényhez, vigyázz, jaj, vigyázz!, úgy lamentált, mintha már megtörtént volna a baj, édes istenem, jaj, vigyázz!, de hagyta egyedül; jó kislány vagy, okos kislány vagy, akárha kutyát idomítana; mindegy. Akkor is jó volt a gőzölés. A sötét és durva pokrócok sem riasztották annyira, s az jó volt, hogy az anyja kikicserélte a fazekat. Hozta a lobogó vízzel teli újat, lekapva a fedőt előbb becsúsztatta, s csak aztán vette ki a már meghűltet. Jó volna, ha valaki most is cserélgetné a fazekakat. Mindegy. Jó így is.

Zsolt azt kérdezte tőle: na, tudják már, ki a srác?; szerintem nem tudják, felelte, s mintha újból megrántotta volna a vállát, de talán azt már nem, csak a legközönségesebben

mondta: szerintem nem, és semmi többet, mire Zsolt a megütközésével, hogy ő meg sem próbálja kipuhatolni, mennyire jutottak a nyomozásban, és olyan ostoba közönyösséget játszik, amiről meg nem mondható: megjátszás-e; miért, miért tetteted magad?, kiabált vele, és bámulta, mint a világ üzletileg még kiaknázatlan csodáját; hitetlenül, ámulattal és undorral bámulta, amire nem tehetett egyebet: tovább játszott. Na ide hallgass!, kezdte nagy lendülettel a fiú, de Dóra leállította: ne! Ezt így velem ne! Nincs szükségem a tanácsaidra, az oktatásodra, semmire sincs szükségem, nem kértem tőled semmit. Induljunk onnan, hogy én nem kértem tőled semmit. És sajnos, nem lesz lehetőség, hogy erős és védelmező karjaiddal... Sohasem képesek normálisan beszélni egymással. Amikor először járt Zsolt lakásában, úgy rohant el, hogy káromkodva fogadkozott, hallani sem akar többé a fiúról. Rohadék. Nagyképű, felfújtt, hülye, geci, rohadék. Egy ótvargyú. És Zsolt is elmondta már őt mindennek. Miért kell így beszélniük? Az ágyban meg némák, mintha a szavak alkalmatlanok volnának bármilyen gyöngédség jelzésére. El innen! Ha nem csókolóznak, összeszorítják a szájukat, préselik, még, préselik, nehogy elriasszák a szerelmet. Szerelem volna? Egyikük sem mondja. Azt sem, hogy lehetne, vagy hogy jó volna, ha egyszer... Valamiért itt halt meg az a hülye gyerek, itt, az ajtóm előtt, és én ebből nem akarok... nem fogok... Zsolt később magához húzta, a pulóvere alá nyúlt, kiakasztotta a melltartóját. Kiabálásaik és összeborulásuk között nincs idő, nincsenek sávok, zökkentető vagy elcsendesítő átmenetek; semmi sincs. A megismerkedésük óta mintha lélekvesztőben hánytorognának, és kérkednének azzal, hogy a partok láthatatlanok. A telefonszámról sem kérdeztél? Nem, mondtam, hogy nem kérdeztem. Eszem ágában sem volt egy perccel is hosszabbítani a meghallgatásomat.

Először a mentőket hívta, ne csöngessenek a kapunál, csak lökjék be az ajtót, és a rendőrségi ügyeletesnek újra, talán kapkodóbban, mondta a nevét, a címét, s hogy nagyon gyorsan, azonnal, és ne csöngessenek. Míg a szobában telefonált, a lakásajtaja tárva-nyitva; mit csinált volna? Csukja be a halott előtt? Miért hívott bennünket is?, kérdezte a rendőr, veszélyeztetve érezte magát? Kotorászott a halott fiú zsebei-
ben, és közben azt kérdezte: veszélyeztetve érezte magát?; meg hogy bűntényre gyanakodott-e? De akkor este csöndesen, szinte illedelmesen válaszolt, ott állt az előszobában, az ajtónak dőlt, szorította a kilincset, úgy is reszketett keze, lába. Ha a mentős megállapítja a halál beálltát, amúgy is értesítenie kell a rendőrséget. Akár utcán történik, akár lakásban... bármely közterületen vagy... nem tudta? Először két rendőr jött, a fiatalabbik fényképezett, telefonált, hogy azonnal jöjjön orvos is; miért?, a mentős miért nem jó?, mindegy; az a fiatal technikusféle hívta aztán a halottszállítókat, a nyilvántartót, és később ő rajzolta le krétával a testet. Nem fél most itt maradni? Nincs barátja, rokona, akit ide hívhatna?, kérdezte az idősebbik búcsúzóul. Dóra remélte, hogy Zsolt befut, mielőtt a rendőrök elmennek; köszönöm, idejön a barátom, és aztán nem bánta, hogy egyedül intézte az egészet. Legalább elmondhatja, hogy ezzel is elbírt egyedül. Negyedórával később Zsolt állt a küszöb előtt, és röhögve mutatott a lába alatti sablonra: ez volna a helyem? Mondhatni: az előrajzolt helyem? Eredeti. És amikor még fel sem fogta, éppen csak érintette, hogy innen nemrég valódi hullát vittek el, ijedten arrébb ugrott. Szakadék tátong ott, minden halott helyén lejárát nyílik az alvilágba, sötét, sűrű lyukba. Kiugrott a krétarajzból. Most? Éppen most? Csak az imént? És miért nem szóltál?

A halottnál nem volt igazolvány. Két mocskos, rongyos zsebkendő, textilmaszat, összegyűrt kis papírzacskó, amely-

ben gyógyszer is lehetett, függönykarikán kulcs – inkább kertkapu, régimódi raktár vagy WC zárjába, semmint lakáshoz való – és egy fecnin telefonszám; név, cím, minden nélkül egy mobiltelefon száma: 06 309... és még hat szám. Ez egy mobiltelefon száma, mutatta a rendőr Dórának; a magáé? Van mobilja? Van, de most kölcsönadtam... mindegy... nincs nálam, de ez nem az én számom. A rendőr nézte; nem tudom, kié. Nem, nem is gyanítom. És a fiatalabb rendőr akkor, ott, ő is a halott mellett guggolt, elővette a saját mobiltelefonját, nyilván a központot hívta, beolvasta a számsort, és kérte, derítsék ki az előfizető nevét. Azt sem kérdezted, mire jutottak a telefonszámmal?, Zsolt hitetlenkedő felháborodással nézte másnap; nem igaz, hogy hidegen hagy! Nem hiszem! Ő meg, ha nem a vállát rántotta vagy az alsó ajkát biggyesztette alig észrevehetően, egyszerűen elfordult, máshová nézett, mintha nem is hallaná az erőszakos faggatást.

Zsolttal egy televíziós beszélgetés felvételén ismerkedett meg, késő esti egyenes adás volt, asszisztensként ő íratta alá a szerződéseket, de Zsolt oda sem kukkantott, még a formanyomtatványba gépelt tiszteletdíj összegét sem próbálta meglesni, hülye ákombákomot kanyarított a megbízott neve helyére, ahová Dóra az ujját bökte, s közben azt kérdezte: te Dóra is vagy meg Diamant is? Micsoda? Mielőtt kezdtünk, akkor kiabáltak, hogy Diamant!, aztán meg Dóra! Azért kérdezem, hogy ez mind te vagy? Én, felelte, de annyira értetlenül és várakozva, hogy szinte bájosan megszeppentnek hathatott. Szóval Dora Diamant... Micsoda? Ha jól sejtem, immár több mint két évtizede viseled ezt a nevet, és még senki sem mondta el neked... Gyere velem egy vetítésre, most, éjfélkor kezdődik, ha unalmas, meglógunk, de az egész nem lesz több egy óránál... gyere el, és közben elmondom, ki vagy. Te mondd el nekem? Na ne! Különben ki az a Dóra Diamant? Nem Dóra, hanem Dora... bár lehet, hogy hosszú ó-val kell ejteni...

lehet. Ne mondd, hogy nem érdekel!... Ne is próbáld elhittetni!... Én? Én semmit sem próbálok. Úgy érezte, jól választott, így kellett, ilyen hűvös tárgyilagossággal már az első pillanatban. Kilométerekről látszik, hogy nagyképű, önimádó hólyag, és szenved, mert nem sikerült néhány centivel magasabbra nőnie. És később bölgve vádolta magát, hogy ott, a televíziós felvétel után rosszul szólt, rosszul mozdult. A hülye vállvonogatása. Minden. A legelső alkalommal elrontotta az egészet. Szóval ki az a névrokon híresség?! Kicsoda?

Zsolt megvárta a Televízió kapuja előtt. Behúzódott a sarokba, meglapult, s ahogy ő kilépett, hátulról hozzáugrott, a nyakába csókolott, te barom!, sikított, de még akkor is hagyta, hogy a fiú maga felé fordítsa. Változtatnék a koncepción... azt hiszem, a vetítést mellőzhetjük, inkább részletezném Dora Diamant kultúrtörténeti jelentőségét.

Körülbelül egyforma magasak. Ahogy a lépcső legfelső fokán szemközt álltak, úgy érezte Dóra, hogy egyforma magasak – a fiú semmiképpen sem alacsonyabb nála. Furcsa szaga volt, nem a teste, nem is valami dezodor szaga. Mégis bámulta, Zsolt meg elragadtatottan vitte, sodorta; hol meséljek neked? Hol laksz? Hozzám vagy hozzád? Mint nagyapó, szépen elduruzsolom, csak hát jó volna valami meleg, otthonosabb tájon, meghitt környezetben...

Már második hónapja terelgeti így, Dóra pedig egyre görcsösebben védelmezi a függetlenségét, nincs szükségem a gyámolításodra, nincs szükségem a tanácsodra, nincs szükségem... Az is unalmas, ahogy kattogja. Elszúrta a legelső pillanatban, akkor szúrta el, amikor megmondta a nevét, ahogy megmondta és megkérdezte: ki az a híres Dora Diamant? És elszúrta, mert annyira iparkodik, hogy józan és magabiztos legyen. Mert lefeküdt Zsolttal akkor éjszaka, mintha neki sem volna ez túl nagy ügy. A Hírlap újságírója felszedett egy kis asszisztens csajt. És még ő vonogatja a vállát. Milyen

kiábrándító volt a végzetetlen szövegelésből kihámozni, hogy Franz Kafka utolsó élettársát hívták Dora Diamantnak, s hogy a szép, fiatal lány kitartott a haldokló mellett. Majd megmutatom a fényképét. Elhozom. Szerintem hasonlítasz is rá. Ő meg azt kérdezte, azon az első éjszakán azt kérdezte: ennyi?

Úgy rémlik, soha életében nem történt vele semmi, amire ne kérdezhetné: ennyi? Soha. És gyanítja, hogy a legendásan romantikus, különös sorsokat csak kiagyalják, ügyesen felfűj-ják. Minek szédítené magát? Még kérdezni is felesleges, hogy ennyi-e, mert ennyi. Vannak tragédiák, de akik túlélnek a saját nagy tragédiájukat, mindjárt el is koptatják. Hozzá unalmasodnak vagy magukhoz unalmasítják. Az apja szélhámossága és az anyja örülete is csak unalmas. A baromi nagy horderejű választások. Minden. Neki pedig nem kell se show-műsort, se újságcikket gyártani, legalább nem kell becsapnia magát.

Szóval a negyvenesztendős, halálosan beteg Kafka bele-szeret a Galíciából jött tizenkilenc éves lányba, néhány heti ismeretség után hozzáköltözik Berlinbe, és repesve meséli Max barátjának, hogy most aztán hiába keresik a démonok. Hiába! Végre megszabadult a démonoktól. Hurrá! Dóra csalódása nem párolgott el, nem is fog soha, de szívesen hallgatta Zsolt meséjét, s a fiú, mintha nem hallaná a hökkent kérdést, hogy ennyi?, a félhomályos szobában hengegve tekergette a történetet: milyen volt a grunewaldstrassei bérelt kis lakás, szobájuk rácsozatos ablaka, és hogyan kellett Dorának el-égetnie Kafka szeme láttára a kéziratokat. Tudod, szinte misztikus, hogy Kafkáról írtam a szakdolgozatomat, és most találkoztam veled. Nem mondott erre semmit, meg se mozgult.

Kedden felhívta Dórát a kopaszodó, vékony szájú nyomozó, és az irdatlan hosszúságú mondatot egy szuszra fújta, a rengeteg szót hatalmas adag levegővel kísérte; szinte

lelkendezve beszélt, pedig szabadkozott, hogy újra és újra to-
lakodnia kell, reméli, megbocsátja neki Dóra, és reméli, nem
tagadja meg a segítséget, amit különben megtehetne, mert
senki és semmi sem kötelezi, hogy folyton-folyvást ezzel a
halálessel foglalkozzon, hogy emlékezzen és válaszolgas-
son, amikor nyilván nincs köze az egészhez, szerencsétlen
véletlen, hogy éppen a lakása előtt... És amiért most is rátör...
ostoba kérdésnek hangzik, de neki meg kell kérdeznie, és
kérnie kell Dórát, hogy válaszoljon és segítsen... ez most a
legfontosabb... az egyetlen nyom... ezen kell haladniuk... Is-
mer-e Dóra egy Juhász Zoltán nevű férfit?... egy fiatalembert.
Nem ismerem. Valahogy túl hamar vágta rá. Rejtély, hogy mi-
ért. Legközelebb már a kérdés előtt feleli: nem ismerem, nem
láttam, nem tudom... Mint egy gép. Ez is milyen modoros és
unalmas. Muszáj volt magyarázkodnia, érezte, hogy a rendőr
is túlságosan gyorsnak találta a válaszát. Azt hiszem, nem is-
merem, de ez elég gyakori név... A halott neve? Nem. Biztosan
nem a halott, mert az imént beszéltem Juhász Zoltánnal... és
akkor élt... A nyomozó ügyetlenül nevetett. Ez a Juhász felté-
telezi... hangsúlyozom, ez csak feltételezés... Azt mondta, a
halottunkat talán Diamant Kristófnak hívják.

Dóra kopáran, de szóról szóra mesélte a beszélgetést, és
Zsolt furcsa magas hangon, hadarva közbeszólt, szinte nyerít-
tett, félig felemelkedett a kanapéről, a nyaka is hosszúra
nyúlt, ütőere láthatóan pulzált, vágta-hoz készülődve bal láb-
fejével türelmetlenül toppantott – patahang. Elképzelem a
pasast, ahogy önelégülten tartja a telefonkagylót, somolyog:
ez jó helyre ment! És te tudod, ki az a Diamant Kristóf? Med-
dig bírja bőgés nélkül? Ilyesmit csak álmodik az ember: hor-
rort, üldözést, ahogy a hurok egyre szorul, feje fölött a lán-
goló gerendák megroppannak, a fegyver torkából már repül
mellének a golyó; mi ez az egész? A nyomozó akkor valóban
kitartott, fülelte, mikor vesz Dóra levegőt. Nagyon sokáig

hallgattak. Ki húzza tovább? Azért se hátrál! Mit gondol, nem volna érdemes újra leülnünk, és kitálnunk egymásnak mindent? Ha összeadjuk azt a keveset, amit külön-külön tudunk, még kisülhet valami... Ezt nagyon szelíden kérte, és Dóra pöszén suttogta: persze. Alig volt az megformált, kiejtett szó. Nem zaklatnám azonnal. Elvileg én most is szabadságon vagyok, de egy óra múlva csakugyan elutazom, hétfőn leszek... az már a 2000. év... s ha akkor rám szánna egy kis időt... felkereshetem? Tehát harmadikán... mondjuk kilenc óra?...

Mondd már! Te tudod, ki az a Diamant Kristóf?! Soha életemben nem láttam... Az apám gyereke lehet... biztosan ő lesz... Annak idején vállalta az apaságot. Nyilván pénzt is adott a nőnek. Fotómodell vagy manöken... azt hiszem, ilyesmi volt... Apám fényképezte, és a csaj ráakaszkodott. Dereng, hogy így hallottam: ráakaszkodott. Ez már a szüleim válása utáni történet, de anyám azért eszelősen sikítozott: rád akaszkodott... Rohadt kurvapecér. Mindig is az voltál. Hülye, rohadt kurvapecér. Meg hogy nem falazok többet... elmondom anyádnak. Székek és tányérok törtek, de végül talán nem mondta el senki a nagyanyámnak. Nem voltak jóban. Egyikük sem remélhetett védelmet. Vigaszt még annyira sem. Akkor meg minek? Szerintem senkinek sem beszélt anyám erről a fattyúról, mert szégyellte. Mindent szégyellt, amit az apám csinált. Ha most kérdezné valaki, ha csak annyit kérdezne, hogy ön, asszonyom, annak a Diamant György fotósna volt a felesége?, lángra lobbanna az egész feje. A ritkás ősz haja alatt sötétvörösen izzana a fejbőre... Tudod, mióta nem láttam az apámat? Legalább nyolc... vagy kilenc... nem! nyolc éve. Fogalmam sincs, most melyik országban rontja a levegőt. Utolsó híreim szerint Bécsben és Münchenben is volt fotóstúdiója. Mert annak nevezte. De tudod, mit csinál? Pornót. Azt hiszem, pornót. Vagy annál is mocskosabbat. Mi az, ami mocskosabb? Különben nem érdekel. Ne hidd, hogy

valaha is olyan nagyon izgatott. Én nem terveztem soha családtartást, még csak szökést vagy elbujdosást sem. Leléptek ők szépen maguktól. Anyám is lelépett, persze önfeláldozóan és szenteskedve. Mindegy. Nem sok dolgom volt velük, én világeletemben untam... Rettenetesen untam mindkettőjüket... Ezt a sok unalmas szennyet dobjam egy ismeretlen elé? Nekem nincs semmi közöm az egészhez... mi a fenének mesélgessek? Mi sül ki ebből? Mondjuk, bizonyos lesz, hogy Diamant Kristóf az, aki kábítószer túladagolásban meghalt itt. És akkor? Azonosítani sem tudom... soha nem láttam... Talán Kristóf... talán... De én most mit csinálhatok? Nekem tényleg nincs közöm ehhez az egész történethez... Amúgy meg aranyos ötlet... szabadságon van... végtére itt az ünnep... örvendezzünk a kétezredik évnek, örvendezzünk, hogy egyáltalán megértük... már aki megérte... miért csinálja ezt? valami lélektani fegyver? Így mondják? Hagyja, hogy öt napig kétségek közt hánytorgjak, mert akkor megtörök? És akkor mi lesz?... Mintha gyanúsított volnék? Hát nem? De itt senki sem gyanúsított. Az egész baromság. Unalmas, gennyes baromság, és semmi értelme bolygatni, mert semmi sem sül ki belőle. Valakinek jó lesz, ha erről a nyomorult fiúról ezt meg azt kinyomozzák? Nem gyilkolta ezt meg senki. Akkor pedig csak fontoskodás. Tudtam. Az egész csak fontoskodás. Vadbarom. Legalább mondta volna, hogy mit akar tőlem...

Ha a halott Diamant Kristóf, akkor neked féltestvéred. Ebben az utolsó két napban Zsolt megváltozott. Mintha tudna, vagy értene valamit ebből a kótyagos meséből, és kéretlenül is játssza a bölcset. Játssza csak, hogy erős és gyöngéd. Csak játssza. Az érdekesség vonzza. Ez a csudára érdekes sztori. Ettől még ő is hős lehet. És látszik, hogy sajnálja, irigyli... inkább az ő ajtaja elé bukott volna... vagy legalább itt lett volna... ideért volna akkor... Ahogy megfogja a két könyökét, jelentősegteljesen a szemébe néz... kinek kell ez? Csupa lenézés, ahogy

csöndesen, határozottan újra kinyilatkoztatja: akkor a féltestvéred.

Nem akarsz mindjárt társulni a nyomozáshoz? Egy újságíró t szívesen vennének. Pontról pontra tudósíthatnál... Ha belekeveredtél, legalább valami hasznod legyen...

Ezt hagyd abba! Ki az a Juhász Zoltán?

Kérdezd meg Sárkány Imre... elfelejtettem a rangját... Mindegy. Sárkány nyomozó úr. Hívd fel! Talán mégsem ment szabadságra. Kamu. Az is csak kamu. Ott ül a hivatalában, hintázik az íróasztalához tolt székkal, még lámpát sem gyújt, ott van szegény egyedül abban a kopár szobában, és türelmesen várja, hogy puhuljak. Szegény. Valamire vár. Hívd fel! Mondd, hogy...

Logikusan gondolkozva, ez a Juhász a mobiltelefon előfizetője. Más nyomon Sárkány sem indulhatott. Mondjuk ő a drogdíler...

Én meg a társa... Most figyelj! Elmondtam, amit ez a vadbarom csinált. Mindent elmondtam. És most nem akarok erről hallani. Nem fogunk találgatni, a hülye mesékhez még hülyébb meséket kiagyalni. Egy hangot sem akarok erről... Nem tilthatom meg neked, hogy nyomozz, hogy cifrázd a nagy büdös semmit... azt csinálsz, amit akarsz, de nem itt... engem hagyjál ki. Még a fantáziálásodból is hagyjál ki!... Így még nem visítózott Zsolttal. Egyszeriben oda a hűvösség? Hisztérikus libává változik, mert valamivé, úgy látszik, itt mindenki átváltozik. Becsavarodnak mind. Ráadásul felesleges a hűhó, mert semmi köze az egészhez. A halotthoz sem. Jó, akkor a féltestvére. Akkor az. Ettől még nem ismeri inkább. Ha soha sem látta, nem kereste, nem érdekelte, nem hívta, mi köze hozzá?

Fél tízre a Televízióba kell érnie. Addig még rengeteg idejük van. Nem fognak három órát jengázni, vacsorázni, és agyafúrtnak kerülni a tilos-témát. Úgy volt előttük ez a

három óra, mint egy sarkánál kilukadt zokni. Mint a luk, amelybe még beleképzelhető az anyag lassú szétmállása, és még látható, ott vannak a megpattant szálak végei, idétlenül lógnak, kapaszkodnak a lukba. Nem segít semmi. A hétkor kezdődő mozinál sincs jobb ötlet. Ahogy Dóra behúzta maga után a lakásajtót, és visszafordulva két kulccsal is bezárta, talpa alatt érezte a halott nyomát. A krétarajzot felmosta, eltüntette; arra már nincs szükség?, kérdezte előbb a rendőrtől. A lakók talán elfordulnak, babonásan sem néznek arra a helyre, s őt is megbélyegzettnek érzik. Jól teszik. Semmi harag. Én is elfordulnék. Mióta beszerelték a kaputelefont, és a lépcsőház, a kukatároló, a pincelejáró is zárható, a vasfüggönyt nem a lakás-, hanem a házbejáratnál lehet érzékelni. Az utcán rezzenetlenül kerülgeti mindenki a hányadékok, kutyaszart, papírmocskot, a házfalnak dőlő vagy a járdán fekvő, kucorgó embert, az elgázolt macskát; nézz a lábad elé!, mondja magának, s hogy ne nézz oda!, vagy legalább ne borzongj, vigyázz!, ha figyelsz, sikerül elejét vened a borzongásnak. Ez csak fegyelmezettség kérdése. Nem fogom elcsempélni a lakást, mondta Ilonkának, a nagyanyja régi házvezetőjének, mikor a krétarajzon szörnyülködött és sajnálta őt, Dórácska, édes, tudod, hogy mi örömmel látunk itt, ne legyenek rossz álmaid, aranyom, találsz itt helyet, nem jó az egy fiatal lánynak egyedül, még hogy a küszöbödön kell meghalnia, ezt nem felejtet el, amíg élsz, ott fogod látni mindig a szörnyű véres fejét, legjobb lesz eljönni onnan, a végén legjobb lesz, ha nem hagyod, hogy bármi is emlékeztessen, és... Nem csempélem el a lakást, nem lesznek rossz álmaid; úgy tiltakozott, olyan erőltetett keménységgel, mintha Zsolt gyámkodását hárítaná, szerencsére még jó időben göcögött közbe a nagyanyja, Ilonkának nem maradt ideje megbántódni; ne aggódjon, maga egy pillanatig se aggódjon az én unokám miatt... nincs ez a fiatal lány egyedül... igaz? Nincs hát! Világ-

életemben azt tartottam, hogy ha egy fiatal lány egyedül van, az már úgy is marad... Dórának mondta, még kacsintott is rá, s meg sem fogant bennük a gondolat, hogy a vénkisasszony Ilonkát ez a kinyilatkoztatás, még ha sok százszor hallotta is, jobban bántja majd, mint Dóra felcsattanása. Bár Ilonkát aligha tudta volna közülük akárki is megbántani, s mióta a család így összezsugorodott, valahogy tisztábbak és erősebbek lettek az összekötő szálak, mintha a két öregasszony kikényszerítette volna a koruknak megfelelő egyszerűséget. Ne restelld az öreganyádat!, biztatta kuncogva Dórát a nagymama, mutasd be nekem azt az urat, majd én megvizsgálom szép finoman... bennem bízhat, nem marad előttem rejtve... megvannak az én módszereim... Á, nincs olyan, akit érdemes bemutatni. Ha lesz, úgyis elhozom. De Dina látja rajta, hogy van, kotyogta Ilonka. Dinának nevezték mind a nagymamát, Dina volt egykor a színpadon és a plakátokon, Dina a férjének és a fiának, Ilonkának és Dórának. A fodrász-nőnek és a szomszédoknak. Ez a választott, kreált becézés családi-társadalmi funkciójának neve is – mióta? Nincs ma már élő, aki a kezdetekre emlékezhetne. Valójában Krisztinának hívják. Abból lett a Dina? A rövidült Tinából? Ha megkérdeznék, gátlástalanul mesélne, ötletszerűen teremtene soha nem volt kisgyereket, feleszű-félsüket szolgálót a szülői házba, egyszerűen elhallásra fogná a ráragadt nevet, más napokon ezeknél bonyolultabb etimológiával rukkolna elő; mindegy. Dina szórakoztató, de megbízhatatlan történetmondó, és Dóra nem is emlékszik, hogy valaha kérdezgette a nagymamát. Amíg a szülei együtt éltek, alig látta; utána meg? Az ember hétéves korában már nem kérdezi: mi ez?, miért? Óvodás tempó. Dina és Ilonka ebben a Kárpát utcai, első emeleti, két és fél szobás lakásban már nagyon régen mintha az ég barlangjában, fehér vizű tó partján lagnának: mindent tudnak a világ dolgairól, s mégsem az újra meg újra kezdődő

napok rángatózásai szerint, úgy említenek Dóra születése előtt meghalt látogatókat, mintha csak az imént jártak volna náluk, az ajándékba hozott, hódoló virágcsokor illata betöltené a nappalit. Elképzelhető, hogy ott van az a csokor fehér-sötétkék mintás, ezüst szegélyes vázában a tálalón, és Ilonka még a porcelán kistányérokat, a kávéscsészéket sem vitte ki a vendégek után. Dóra nem kérdezi, hogy a nagymama látta-e, beszélt-e telefonon az ő apjával, tudja-e, hol él, s akarja-e tudni, mit csinál.

Karácsony első napján Dóra az anyjával ebédelt, nekem bármikor és bárhol jó, de sejtette, hogy az evangélikus ott-hont, ahová az asszony gondozóként beköltözött, most sem fogja elhagyni, el sem mer mozdulni abból a belsőkertes, egyemeletes épületből, és sírós hangon azt mondja majd, hogy szenteste előtt képtelenség, neki akkor rengeteg a teendője, és nemcsak a karácsonyfa feldíszítése, a vacsora előkészítése, nem, nemcsak ezek, ilyenkor a mi öregjeinkre még jobban kell vigyázni, Isten őket adta, hogy... Isten rám bízta, hogy... És nem Dóra szakítja félbe, hanem mintha belegabalyodott volna a saját csöppet sem tekervényes szófonataiba, vad mozdulattal beletép: különben már megvan az ajándékom, de neked ne legyen gondod ilyesmire. Tudod, hogy nekem nincs szükségem semmire. Ami nekem kell, azt itt mind megkapom... Istennek hála, mindenem megvan. Egy-egy ilyen telefonbeszélgetés közben legalább a borzongást kivédené, de még annyira sem sikerül, mint amikor elgázolt macskatetet lát. Megborzong, és elkerülhetetlenül nyög is, sóhajt is. Jól van, mikor látogassalak meg? Felesleges kérdés, közben már látja, ahogy karácsony első napján az anyja kis szolgálati szobájában ülnek. Keskeny, sötétszürke pokróccal fedett heverő, sima szekrény, asztal, székek, a fiókos éjjeliszekrényen Biblia s még két könyv, nyilván lélekkalauzok, sehol semmi személyes holmi, a dupla ablakok között huzatfogó

textilhurka. Az otthonbeli ünnepi ebédjét megosztja vele az anyja, daragaluskás húsleves, a pecsenye mellé krumplipüré és vegyes saláta, habos sütemény – van ám beigli is, mondja, tudod, ilyenkor nagyon sokan hoznak házi süteményt, még a jövő esztendőben is ezeket rágcsáljuk, de ha az ember elgondolja, hogy akik sütötték, szeretettel voltak irántunk... És nem szabad kárhoztatni az itteniek falánkságát... tudod, szégyenyek örülnek, hogy gondolt velük valaki, és örülnek... persze, örülünk az ünnepnek... a legnagyobb ünnepünk... Mind egy, mit visz az anyjának. Csokoládét és bort visz, az én kedvemért nyissuk ki!, kérlek, nyissuk ki! Mandarinokat gurít a vizespoharak mellé, és az asztal közepére tesz egy fenyőgallyat; az anyja túri, hogy ő bort töltsön, a felét aztán ott hagyja, később bizonyára kilötytyinti, vagy éppen hogy nem lötytyinti a mosdóba, hanem egyedül maradva benyakalja, ki tudja? Mit tud erről a kótyagos, fénytelen tekintetű, kortalanná aszott és maszkírozott asszonyról? Az én kedvemért, kérleli hülyén, holott sohasem csinált semmit a lánya kedvéért. Vagy csinált, de az régen volt, nagyon régen, és Dóra nem tudja egyszer azt mondani: adjunk hálát a te Istenednek vagy örvendezzünk Jézus születésén. Ezekre ő képtelen. Undorodik az anyja ájtatosságától, és maga előtt nem titkolhatja: undorodik a ritkás ősz haj alatt vöröslő fejbőrtől, a savanyú szagtól, a fekete szvettértől, a lapos, fekete, fűzős félcipőtől. Évekkel ezelőtt, hogy az anyja beköltözött az otthonba, ő meg elcserélte a lakást a mostani Falk Miksa utcai garzonra, amikor fel kellett számolnia a szülei életének, vagy hát a közös, családi életüknek a maradványait, és elé ömlött a rengeteg fénykép, a spárgával összekötött, egykor valamilyen rendbe gyömöszölt dokumentum meg levél, akkoriban megpróbálta felfedezni az anyja testében annak a gimnazista lánynak a maradványait, akit a képeken látott, s akit az ő apja elcsábított, felcsinált, és talán a lány apjának bosszújától,

meg Dina haragjától tartva feleségül vett. Bár ezt senki sem mondta, hogy bosszú vagy harag készítette az apját – lehet, hogy szerelem. Lehet, hogy beleszeretett abba a csinoska, romlatlan lányba, a hosszú, aranyosan fénylő hajába, kék szemébe. Azt, hogy a szülei valaha szerették egymást, épp oly nehéz elképzelni, mint hogy nem szerelem volt, csak... Mind-egy.

Gombos Klári a tanári kar jóindulatának köszönhetően osztálytársaival együtt tett érettségi vizsgát. A fehér galléros, sötétkék, bő ruha sem leplezhette a terhességet, a lányok vihogtak, és mindenben segítettek, az érettségi elnök és az osztályfőnök valóságos ellenzéki szövetséget kötött, és saját szabadelvűségüktől elérzékenyülten avatták Klárit főszereplővé; produkciója, vagy amit a ceremónia során a produkciójából kihoztak, az egész vizsga tétje lett; mind együttérzőn és biztatóan lapogatták a hirtelen megöregedett, összetört, de gyanakvó, a védekező támadásra állandóan kész apát, aki a szóbelire elkísérte Klárit. Ült a szendvicsekkel, pogácsával, sajtos-sós süteményekkel és üdítővel megrakott asztal mellett, mintha az élete romjait strázsálná, most majd minden jóra fordul, vigasztalta a történelemtanárnő, és Gombos – maga is sötétkék ünneplőben, szoros nyakú fehér ingben – zavaros tekintettel ránézett: jóra?, mormolta gúnyosan. Még megélte Dóra szeptemberi születését, és fájdalmas mosollyal mondta a csecsemő fölé hajolva: élj, kis prücsök, a nagyapád helyett! Klárinak napokig magas láza volt, nem tudott szoptatni, éjjel rémképek gyötörték és sikoltozott: haldokló, majd halott apjának magyarázta, hogy nem akarta bántani, hogy nem hozott szégyent a családra, végül is tisztességes asszony, anya lett, a bocsánatáért esedezett, az átok visszavonásáért könyörgött, ilyesfélét ugyan soha senki nem mondott, mégsem volt alaptalan a rémülete.

Az akkor harminchat esztendőös Diamant György meghatózott csecsemő lányától. Sokan ámuldoztak, milyen szokatlanul hasonlít Dóra az édesapjára, gyönyört keresőn órákat töltött hát a gyerek fölé hajolva: gyöngéden figyelte és öntudatlanul utánozta is reflexfintorait, a nyújtózását, meg-meg-ránduló, szétnyílóösszecsukódó ökle kalimpálását, és egyik este, önmagának kérlelhetetlen keménységet parancsolva rendet teremtett a házában: először is megtiltotta lelkifurdalástól gyötört, síró-rívó, ifjú feleségének, hogy a frissen megözvegyült Gombosnét Dóra közelébe engedje. Végeztem, végeztem az aljas és elmebeteg pereputtyoddal, üvöltötte, ne lássam itt az anyádat, mert kinyírom, az életemre esküszöm, hogy kinyírom, mert végeztem, érted, végeztem vele. Én igazán nyeltem és tűrtem, megpróbáltam még mulatni is az igyekezetükön, ahogy a részeges apád halálát a mi nyakunkba varrták volna. Jó, röhögtem a gyámoltalanságon, istenem, valahogy el kell számolni a sorssal, és mégsem mondható ország-világnak, hogy az uram, aki ócska tróger volt, az Isten nyugosztalja, egy rohadék pali, szétitta az agyát, a máját, a szívét, mindenét, elitta magát apránként, és mindent a környezetéből, aki csak adósságokat hagyott örökségbe, követelődző alakok zaklatását, aki, míg tehetette, időről időre kékre-zöldre verte a feleségét, rettegésben tartotta a lányát, a híres szabómester, aki évtizede már befűzni se tudott a tűbe, és csak azért lehetett megtűrt éjjeliőr, mert félelmében annyi jattot adott pártfogóinak, amennyit csak akartak... aki bármikor lopott, feljelentett... egy tetű, esküszöm, egy nyamvadt tetű, és ott volt ő a börtönben, ahol... Jó, nem mondom végig, eresztette le a hangját, ahogy Klári dermedt arcára nézett, ne félj! Sohasem akartam bosszút állni, soha, semmit sem akartam az apádtól, csak hogy hagyjon békében... azt akarom, hogy te ne félj! Érted?! Miattad akarom! Végezni fogok velük! Az anyáddal is végzek! Nem engedem a gyerekekhez.

Megérttetted?! Nem engedem! Kétszer olyan idős vagyok, mint te. És férfi. Nem tűröm tovább. Ha velem akarsz maradni, ehhez tartsd magad! Ide nem jön többé az anyád! Ide többé nem!

Dórának kevés gyerekkori emléke maradt az apjáról. Talán a hivatalos válás előtt sem élt velük. Kurvapecér volt. Drogkereskedő strici. Pornófotós. Ügynök. Egy pederaszta férreg. Lehet. Vagy velük élt, és hasztalan iparkodott megtartani a családot, bebizonyítani Dinának is, hogy méltó a rajongására, talán türelmesen viselte Klári elhatalmasodó örületét, dolgozott a megélhetésükért éjt nappá téve, és nem is gondolt ifjúkori álmaira, nem kereste a filmhez vezető utakat, pedig a hetvenes években mint sikeres fotós visszalophatta volna magát, mit számított már, hogy ötvenhétől hatvanig börtönben volt, hogy első évesként kicsapták a főiskola filmrendezői szakáról – egy idő után ő maga használhatta volna ízes fűszerként a kicsapását és a börtönösdit, elég lett volna, ha társaságban, itt-ott, mulattató, groteszk jeleneteket idéz abból a régen volt, sikamlós kalandjából – forradalmi szónoklatok, bizottsági ülések a már akkor is országos híré tanárokkal meg a közben országos hírévé lett diáktársakkal! Istenem! Milyen szép volt a lelkesedésünk, a hitünk! –, mások is így csináltak, és derűs lojalitásukkal kedvessé lettek. Diamant György a hatvanas-hetvenes évek fordulóján sajtófotós volt – bár nem kötötte egyetlen újság sem, és a gimnazista Gombos Klárit is, előbb osztálytársaival együtt, fényképezte az Ifjúsági Magazinba s valami német meg francia nyelvű színes prospektusba – a lányokat elbűvölte a karcsú, dús, fekete hajú, már nem fiús fényképész, Klári a gép lencséjében talán a saját nagy jövőjét is látni vélte, színpadot, filmvásznat, Ki mit tud? vetélkedőt, valamit; hogyhogy nem nő? sohasem volt? irtózik a házasságtól?, ha-ha! ez jó! én is irtózom, ha körülnézek, figyelem a házasságokat, a szüleimét meg másokét,

hát tudja, én is irtózom, de én mégis úgy képzelem, hogy lehetséges másféle házasság is, komolyan! miért, maga szerint nem lehetséges?! miért nem lehetséges?; és azokban az években, amikor Diamant még hivatalosan velük lakott, családfő volt, talán még élt a kisfiú, Dóra öccse, és Klári még megpróbált gondoskodni róluk, mosott és főzött, várta az iskola előtt, mindig úgy jött Dóra elé, hogy fogta a kisebbik gyerek sapkáján a bojtot, nem hajolt le a fiú kezéig, de erősen markolta a piros-kék pamutszálakból kötözött bojtot, riadt szorításából nem volt menekülés; akkoriban az apja azt ordíthatta, hogy utálja, gyűlöli Klári vádjában és kívánságaiban a házmester-tempót, mert aztán az elsötétülő, őrült kék szempárra mintha emlékezne Dóra; házmester? ki a házmester?, te barom, ki volt itt valaha házmester?, micsoda? házmester?, megvesztél? házmester?, ijesztő volt ez a sokszor elkiáltott, vinnyogott, nyüszített, nyögött „házmester”; de nem biztos, hogy erre emlékszik, azt sem tudja, mi nevezhető emlékek; ő sohasem próbált valamit összerakosgatni képes káromlástörmelékből, és sohasem mesélt senki összefüggő történeteket a múltból, se az anyja, se Dina, se Ilonka, de mindenki magától értetődően hivatkozott emberekre, eseményekre – kit érdekel! Valamennyire pedig magától értetődő, csakugyan tudható volt, ami megesett, és nem merült fel a kérdés, hogy miképpen volt tudható. Hogyan, ha nincs saját emlék és nem mesél senki? Csak. Ha kell, elmondja Sárkánynak, főpróbaképpen elmondhatná Zsoltnak is, hogy amikor az ötéves öccsét agydaganattal kórházba vitték, csak néhány hétig élt már, őt Dináékhoz költöztették, s ott is élt aztán majdnem három évig, mert az anyja összeomlott; ön- és közveszélyes, ezt hallotta, Ilonka ínyencként mondogatta, hogy az a szerencsétlen ön- és közveszélyes, mély értelmű elhallgatással és olyan szemérmesfájdalmas pillantással, mintha bőrbajról beszélne. Kire volt veszélyes az anyja? Nyilván

senkire. Visított csak, fenyegetőzött, átkozódott, de kínos fejfájásnál egyebet aligha okozhatott; kurvapecér, te rohadék strici, kurvapecér, spicli; nem akadt veszélyes eszköze, egyetlen megrettentő mozdulata sem. Mi az, hogy veszélyes? Nagy szavak, szörnyű nagyra felfújtt szavak, de akik fújják, azok sem veszik komolyan. Ha bárki komolyan venné, nem tudna tovább élni. Akkoriban, az öccse halálának idején születethett ez a Kristóf – a nevét ugyan nem hallotta, a gyerek anyjának nevét sem; fattyú, egy nyomorult fattyú, meg ringyó, repedt sarkú, számító ribanc, ezeket talán igen, bár a mocskolódások szétfröcskölödtek az időben, telerondították a napokat, az évszakokat, egyik év falát meg a másikat, nincs élő, aki később biztonsággal megmondhatja, mi mikor volt. Amikor anyád szidta és átkozta az apádat, kérdezte Zsolt, zsidózott is? Vagy csak az anyád szülei zsidóztak? Ne ámuldozz, ne tégy úgy, mintha nem értenéd a szót! Zsidóztak? Azt kérdeztem, zsidóztak-e. Nem egészen értette. Hogy a kurvapecér és a spicli, a rohadék meg a mocsok között sikította-e azt is, hogy zsidó, büdös zsidó? Így valahogy. Mert hidd el nekem, emelte meg a hangját Zsolt, és furcsa ingerültséggel, fölényesen gesztikulált, ők mind szokvány kis antiszemita-k voltak, esküszöm, hogy azok; ide érzem annak az antiszemitizmusnak a kozmás szagát, az ilyesmi érezhető, te nem érzed?, nem érdekel?, nem tudod, hol élsz? Hiába nem láttam sohasem a nagyszüleidet, sem anyádat, mindegy, akkor is, bármibe fogadnék, hogy apád sok kiváló tulajdonsága és vonzó élettörténete számukra a zsidóságával teljesedett ki, mondhatni, zsidó volta adott magyarázatot, értelmet az egészre, és azt ne mondd nekem, hogy nem is volt zsidó az apád!, hát mi a fene volt... Törődött is a réges-régen már agyilag oly gyengén bútorozott Gombos ilyesmivel!, mit képzelsz, hogy latolgatta, vajon az ilyen meg ilyen törvények szerint zsidónak számít-e az apád! Dehogyan törődött. Szóval

mondták-e előtted, hogy zsidó. Nem mondták. Úgy emlékszel, nem mondták. Legszívesebben összekarmolta volna Zsolt arcát. Nekimegy, és véresre karmolja, mint egy meghülyült, féltékeny cafka. Pedig látta, hogy éppen akkor jót akar. Felcsattanva kérdezgette ugyan, azt hiszed!?, mit gondolsz!?, nem érdekel?!, hol élsz?!, de szeretettel heveskedett, látta Dóra, karácsony óta látja, szerelemféle ez, gyöngédség, mindennap itt van nála, mindennap együtt alszanak, úgy élnek, mint a házasság, tudja, hogy jót akar – azt is tudja, hogy Zsolt boldog lenne, ha ő hozzábújna, ha sírva fakadna, és hagyná, hogy a fiú letörölgesse a könnyeit; nem sír, előtte nem, viszont kínjában legszívesebben véresre karmolná. Hogy merészel vádaskodni! Ítélni. Kinyilatkoztatni. Minek képzeled magát!? De nem tudja megmagyarázni, mi baja. Fölényes vagy, nagyképű, vádaskodó; nem ezt akarja mondani, egyáltalán nem így, önmagát is véresre karmolhatná; inkább ne mondana semmit, Zsolt azt hiszi, ő talán védeni akarja a felmenőit, akarja a fene, nem érdekli, milyen volt a nagyapja, az sem érdekli, mikor, mennyire volt őrült az anyja, de Zsoltnak így nincs joga... bár ez nem jog kérdése, a legkevésbé sem jogi... Amikor először járt Zsolt lakásán és elrohant anélkül, hogy akárcsak leült volna, akkor, azután sem tudta normálisan megmondani, mi baja. Mit gondolhatott róla? Hisztéria? Idegláz? Csoda, hogy Zsolt elfogódottság nélkül felhívta, mintha soha, semmi döccenőt át nem éltek volna, és még nagyobb csoda, hogy leszedte azokat a hülye feliratokat, nem szólt egy szót sem, nem próbált kicsikarni tőle elismerést, de legközelebb nyoma sem volt a nagyképű tacepaónak, pedig első alkalommal milyen üdvözülten mutogatta. Szenzáció! Egy csomó nagy igazság. Különböző pasztellszínű papírra színes filctollakkal írt bölcsesség-halom. Felőle. És ha meztelen sztárok fotói ékesítik az odúját, az is kit érdekel. Gyerekesség. De Zsolt odaterelte, és olvastatta vele, úgy állt várakozva,

hogy neki végig kellett olvasni az egészet. Unta. Az újságokról szóló Baudelaire-idézet aztán felbőszítette. Nem az idézet, hanem az, hogy Zsolt ezt kimásolta és büszkén kitűzte a falára. Akkor miért dolgozik újságnál? Ha olyan kurva büszke a nagy felismeréseire, és ha annyira kritikus, miért ír éppen újságba és nyalja fel a rendes kis fizetését!?

Minden újság, első sorától az utolsóig, borzalmak szövedéke. Háborúk, bűntények, lopások, szemérmertlenségek, kínzások, uralkodók bűnei, népek bűnei, magánosok bűnei, az egyetemes kegyetlenség részegsége.

S ezzel az étvágygerjesztő itallal fűszerezi a művelt ember minden reggeli étkezését. E világon minden bűnt izzad magából: az újság, a falak és az ember arca.

Se szó, se beszéd, elrohant akkor, azt hitte, nem látja többé Zsoltot, és azóta sem tudja elmondani, sehogyan se éreztetni, hogy ő hálás, s hogy önmagánál jobbnak, nagylelkűbbnek és sokkal okosabbnak tartja Zsoltot, bőgni tudna, ha erre gondol, és megint, akárhányszor véresre karmolni az arcát, nekiesni vadul, mert olyan állatságokat beszél, és ő nem képes megmondani, miért állatság. Állatság. Az.

Sárkány majd nem az anyjáról és az anyja szüleiéről kérdezi, inkább a Diamant családról. Legjobb, ha kerek-perec megkéri, hagyják ki a nyolcvanöt esztendő nagyanyját. Dina nem tud semmiféle fattyúról, Ilonka se tud róla, kérem, ne keverjék őket ebbe az egészbe. Semmit sem segíthetnek. Semmit sem tudnak. Talán az apja elérhetőségét. Mit válaszol Sárkánynak, ha az apja elérhetőségét kéri? De ne keresse a rendőrség! És ne világosítsák fel Dinát! Nem is hallott a másik unokájáról, asszonyom? Csakugyan nem? Soha? Eszébe se jutott, hogy a fiának talán... másik kapcsolat... másik élet...? És tessék, mielőtt megismerte volna, meghal. Hát ez szomorú. Muszáj megkérnie Sárkányt, hogy hagyja békén a nagyanyját.

Dina húszéves volt, amikor odahagyva nagyszerűnek induló színházi karrierjét, feleségül ment a gyermektelen, hatvanhoz közeledő, gazdag özvegyemberhez, Diamant Ferenc-hez. Sohasem láttam gálásabb férfit! Ragyogó volt! Jóképű és kedves! Az öregasszony bakfisként, s bámulatos üdeséggel lelkendezett, ha felemlgette az urát, de még róla sem mesélt történetet, és nem próbálta elmagyarázni, miféle karriert szakasztott meg a házassága, azt sem, hogy milyen irigységet, kiközösítést, ajnározást meg kivételezettséget provokált Kecskeméten ez a híressé lett házasság. Diamant még a húszas évek kezdetén kikeresztelkedett, hallatlan pompával rendezett esküvőjüket a megyés püspök celebrálta, Gyurit is ő keresztelte meg egy esztendő múlva, állítólag mind a két nevezetes alkalommal illet megjelenni a város vezetőinek; Dina hajlamos volt kijelenteni, hogy azóta sem volt olyan szép ünnepség Kecskeméten. Ilonka pedig, noha néhány évvel később került a Diamant-házba, papagájként mondja utána: azóta se, azóta se. A termény-nagykereskedő és malomtulajdonos Diamant mindenesetre a város központjában lakott, központi fűtéses, fényesen világított házaról nyilván sokat beszéltek, társasági és jótekonysági vacsoráiról a helyi újság beszámolt, így aztán '43 végén, az akkor már három esztendeje özvegy Dina jónak látta, ha felszámolja kecskeméti egzisztenciáját, és fiával meg a pesztrának megtartott Ilonkával a fővárosba költözik, hogy tökéletesen múlt nélküli lehessen, hogy senkinek se jusson eszébe kérdezősködni a fia származásáról. Persze kérdezősködhettek volna. De azért jobb elkerülni az ilyesmit. Rejtély azonban, miért nem változtatta meg a nevét. Miért nem magyarosított már Diamant, és miért mondta Dina a pesti iskolában, hogy Gyuri apja német származású. Ki hitte azt akkor? A háború után Dina az Operettszínházba szerződött, aprócska szerepei lehettek, statisztánál alig volt több, de színpadra lépett, próbált,

utazott a társulattal – évtizednél hosszabb kiesést hogyan is pótolhatott volna különbül! Büszkén könyvelte, hogy helytáll, mindig is helytállt, a nehéz idők alatt pedig azt is bebizonyította, visszamenőleg igazolta, hogy szerelemből, és nem érdekből ment feleségül az öreg Diamanthoz. S bár évtizedeken át kacéran gyűjtötte hódolóit, a kurtább és még kurtább kapcsolataiból semmi sem mutatkozhatott a Kárpát utcai lakásban; nem csak a gyerek miatt. Később se, amikor Gyuri már felnőtt, és annyi szorongató gondot szakasztott rá, hogy bujkálni kényszerült önmaga meg a nyilvánvaló tények elől, bárcsak ne úgy volna, hátha nem úgy igaz, és boldog-boldogtalannak magyarázta, hogy jóakarattal egészen másképp festenek a dolgok, bólogatott is, már öregasszonyosan, persze, csak jóakarattal kell nézni, megérteni, hogy mit miért tesz, amikor leleményesen került, hogy megtudja a fia piszkosságait, gondosan háráította a leleplezős jeleneteket, de szenvedélyesen mentegette is Gyurit, akkoriban még inkább hitte, hogy az ő magánélete nem tartozik senkire, sohasem is tartozott, és hál’ isten, nincs oka lelkifurdalásra, tőle semmiféle erkölcstelenséget, léhaságot nem tanult a fia, ha végigtekint az életén, csak azt mondhatja, tőle semmi helytelent... pedig hát színésznő volt... olyan környezetben mozgott... Még Ilonka zsolozsmázását is méltányolta, szüksége volt rá, ilyen asszonyt, ilyen anyát nem termett még egyet a föld, aki így gondoskodott a családról, akinek mindig első volt az otthoni béke, aki ilyen hűséges a régen halott urához, soha életemben nem láttam, nem hallottam effélét, a Gyurikának egyetlen nagy baja van, az az ő baja, hogy nem találhat az édesanyjához fogható asszonyt, megmondom, ez az ő baja, mert persze akarná ám ez a kisasszony meg az a némbér, miért is ne akarná, amikor olyan jóképű, kedves ember, annyira jóképű, jól is keres, minden jól sikerül neki, de közben szomorú is szegény, én meglátom a szemében a szomorúságot, hiszen

érzi, hogy egyik asszony sem lesz az igazi, nem találhat ő a Dinához hasonlót...

Amikor Dóra a Kárpát utcában lakott, Ilonka még ugyanabban az étteremben volt konyhai kisegítő, ahol nem sokkal a felszabadulás után állást talált, onnan ment nyugdíjba, ott szerzett barátokat, a szakácsnő azt mondta, úgy szereti Ilonkát, mint az édestestvérét; a magas, nagytestű, csontos arcú asszonyról senki sem gondolta volna, hogy éppen szakács, Dina kacagva csipkelődött, talán inkább katonatiszt, őrmester-asszony, maga, Ilonka, olyan a Jutka mellett, mint egy kis baka, Ilonka nem értette, de örült, hogy megnevettette Dinát, és vékony száját mosolyra húzta, Dóra sem értette, mégis mintha védelmeznie kellene Ilonkát, elmesélte Dinának, hogy Jutka milyen kedves, fagyaltot vesz nekik és napszemüveget, és meghívta őket a családi nyaralójukba Nagymarosra, és a többiek is, Tóni bácsi, aki pincér, és az egyik unokája pontosan azon a napon született, amelyiken Dóra. Dina hallgatta a kislány hadarását, szeretettel figyelte, ahogy nekiheevülve és komolykodva gesztikulál, egyik mondata belefolyik a másikba, de csak Dórát nézte, és láthatóan nem érdekelte, mit tudhat meg Ilonka életéből, amely az ő számára egészen ismeretlen, fel sem fogta, miről beszél Dóra, mert az előadás közben büszkén kacsintott Ilonkára, a vénlány pedig ugyancsak méltányolva a kislány okosságát, elevenességét, szorgosan bólogatott. Hát igen, nem hiábavaló a fáradozásuk, még utóbb igazi hölgyet nevelnek belőle. Igazi dámát, mint amilyen a nagyanyja; csak elő kell csalogatni a gyerekből Dinát, csak türelemmel ki kell azt fejteni, valahogy kibontani, igen, hisz ott van benne a nagyanyja vére, a tehetsége, minden, a jóisten megadott neki is mindent, bár inkább a néhai nagyságos úrra meg persze a Gyurikára hasonlít, szerencsére nem a Gombosék fajtája, szerencsére igazi Diamant-féle, a

nagy, sötét szén-szeme; Tóni bácsi is azt kérdezte az étteremben, mikor mossák meg a kormos szemedet?

A háború után munkahelyet kellett keresni Ilonkának, Dina mégsem jelenthette be háztartási alkalmazottként. A délelőtti éttermi műszak mellett gondolhatta Gyurit, vezette a háztartást, úgy élt, mint a többi dolgozó asszony, s amikor Gyuri felnőtt, úgy is szenvedett, mint a sok szabad időtől fuldokló, hirtelen öregedő anyák, pedig harminc esztendő is volt. Még férjhez mehetett volna; így igaz, senki sem tiltotta, mondta egyszer Dina, kicsi lány volt, amikor hozzánk került, nem sokkal az uram halála előtt, vagy már utána?, nem számít, persze, bármikor férjhez megy, gyereket szül, ahogy neki tetszik, soha én elő nem írtam, mit csináljon, megkérdeztem, amikor Pestre költöztem, akar-e jönni velem, akart, megjegyzem, jól is járt, de nem tartotta őt itt senki kötéssel, és különben se szóltunk bele egymás életébe.

Csakhowy Sárkányt nyilván nem érdekli Ilonka sorsa, macskul az apját követeli majd, értse meg, a fiú szüleit értesíteniünk kell, Diamant György az apja, értse meg, engem köt a szabály, ez a törvény, meg kell tudnom az édesapja címét. Gondolom, a szülőknek azonosítani is kell a holttestet, mondta Zsolt másnap, és hát valakinek el kell temetni. Ezt megint olyan szörnyű nagy bölcsességnek szánta, és ugyanolyan leckéztetésfélére sikeredett, mint amikor kinyilatkozatta, hogy ha a halott Diamant Kristóf, akkor Dórának féltestvére. Dóra gúnyosan megtapsolta, remek, a tapasztalt újságíró csak tudja, mi a rendőrség dolga, s azt is tudja, hogy a halottakat el kell temetni. Ennyire időtlenül még nem viselkedett. Ez a taps rosszabb volt a visítózásnál is. Úgy látszik, egyre rosszabb lesz. Még, még rosszabb. Ha van még, amit elronthat, ő megteszi. És alig bírta bögés nélkül, mert előző nap ugyan megtiltotta Zsoltnak, hogy erről a halálról meg a nyomozásról beszéljen, Zsolt mintha az arcáról olvasná a

gondolatait – sőt, a kívánságait is, hogy ne füstölögjön és gyötrődjön egyedül –, pontosan akkor szólalt meg, és pontosan azt mondta, amit ő éppen hangtalanul kiejtett magában: hogy valakinek végül el kell temetni.

Azért mentek este moziba, hogy valamivel kitömködjék az időt, és csakis azért arra a nyavalygós giccsre, mert itt vetítették a szomszédban. Napok is eltelnek úgy, hogy nem száll föl buszra, villamosra, s mintha valami krétakörbe bővölték volna, egy kilométernél nem hosszabb sugarú területen rohangál: a saját Falk Miksa utcai garzonjától a Televízió Szabadság téri épületéig vagy Dina Kárpát utcai lakásáig, de közben három utazási iroda kirakatba függesztett plakátjait végigböngészi, és pontosan tudja, mikor mennyiért utazhatna Brazíliába vagy Japánba, miféle kedvezményeket kapna, ha nászútra repülne a Szentföldre, vagy ha Ibizán szilveszterezne. Azért mentek a Cirko-Gejzirbe, mert a lepra pince-mozi itt van egy percre, a háztömb másik oldalán csak, és onnan öt perc alatt a Televízióba ér. Undorodva nézte a lepusztultság bágyadt, és nyilván viccesnek vélt csicsázását, az iroda és jegypénztárként működő rozoga íróasztalt körülvevő piros lámpasort, ezüstpapírba csavart csöveket, a törött támlájú faszéket és a rongyos fotelt, a minden meggyőződés nélkül falra szögezett kiírást, hogy az itt látható fotók megvásárolhatók; te voltál már itt?, nem, azt hiszem, nem, Zsolt mintha szabadkozna, de nyomban támad is: tudod, hogy utálok ezt a műnyomort, és azt is tudod, hogy hatásos védőoltást kaptam ellene... De Dóra csak keményen biccent – mi kellene még az ellágyulásához? Miféle vallomásra vár, ez nem vallomás? Persze, nagyon jól megértette, miféle védőoltást emleget Zsolt: azt az alternatív színházi csoportot, amelynek még egyetemistaként egyik alapítója volt, de felnövekedésük után – így mondta – nemcsak egyszerűen elváltak útjaik, hanem a legközöségesebben becsapva egymást gyógyíthatat-

lan csalódásokat is okoztak. Te is csaltál?, kérdezte Dóra, miért mondd, hogy „egymást”, így jobban hangzik? Zsolt keserűen elhúzta a száját; azért. Kívülről nézvést én sem maradtam ártatlan, elmentem hivatalnoknak, aztán zszurnalisztának vagy bértollnoknak vagy mifenének... csupa hülyeség és pótszer, mindig az a legnagyobb hülyeség, amit éppen csinálok... ha csinálásnak mondható... kívülről az... Előfordult már, hogy teljesen kívülről nézted magad? Mint egy ismerőst... Nem elég megnyugtató. De hamar rádöbbsz, hogy közben könnyű is kívülről nézni a saját dolgaikat, úgy magyarázkodsz, mintha az orvosoddal beszélnél, okosan diagnosztizálsz, empatikusan mérlegelsz... Na jó, marhaság... különben, ha érdekel, egyszer elmondom, hogy éltünk együtt, volt úgy, hogy kilencen egy lakásban... ne hidd, hogy valami fertőben, mert általában úgy képzelik... pedig ez másról szólt, például megosztottuk a jövedelmünket, és fogadkozás meg vérszerződés nélkül is nyilvánvaló volt, hogy mindannyiunknak a színház a legfontosabb az életében. A közös színházunk. Ami még alig létezett, de valamennyire mégis. Talán csak annyira, hogy legyen mit elpusztítani, elárulni, tékozolni... mindent, amit ilyenkor szoktak. Akkor figyeltem meg, milyen másnak tűnik ugyanaz, ha kívülről nézed. És láttam, ahogy külön-külön mindenki szenvedett a pusztulástól... ez különös, most is látom a lapnál, csupa kínlódás, erőlködés, és ahogy az aljasságokat kezelik... illetve ahogy nem tudják kezelni, mert nem is tudható, minek az egész, a gyötrelem meg az aljasságok is. Úgy úsznak valami mocskos vízben, mint a hullák, szemét a folyóban... én is. És minél sértettebb meg felháborodottabb meg hóbörgőbb valaki, tuti, hogy annál tehetetlenebbül úszik. Még tehetségtelenül is. Van, aki hullának is tehetségtlenebb... Abból a kilenc emberből három kábszeres lett. Szép arány.

Amikor másodszor volt Zsolt bérelt lakásában, és egy szóval, egy mozdulattal nem jelezte: látja, hogy eltűntek a kiírások, a lecsupaszított falakra pedig jól kiszámítottan úgy került mégis egy-egy fotó, repró, hogy a korábbi ragasztószalag- meg rajzszög-nyom megmaradjon; muszáj eljőnnöd, képzeld, vacsorát csináltam, egész komoly, ünnepélyes vacsora lesz, és vitte megint, bámultatta a falat, mintha fontos volna, hogy Dóra mit szól a nagy tethhez, röhögni kellett a kutya-lihegésén, ahogy figyelte, követte a lány tekintetét, kíváncsi volt, csupa buzgóság, talán még mohóbban leste, kap-e elismerést, mint amikor a választott szövegeit mutatta; hat-szor megyek hozzád, míg te egyszer; és Dóra a saját tenyerébe vájta a körmét; ez nem görcs, nem félelem, ez semmi sem, ami normálisan... ez hullamerevség; egy szemvillanásra sem képes, ilyen nincs is, ennyire tuskó nem lehet, pedig lehuppant a heverő szélére, kibújt a cipőjéből, mintha csuda laza és otthonos volna, és azt kérdezte: tényleg csináltál vacsorát? Csinált. Azt mondta, megünnepeljük, hogy semmi ünnepelnivaló nincs ma. Vagy van? Nekem fogalmam sincs, mikor mit kell ünnepelni. Az idióta vállvonogatás megint, nem, azt hiszem, nincs mit ünnepelni, holott majd kibökte a szemét, széthasította az agyát, beleszúrt a torkába – mi kellett volna még? Miatta, az ő kedvéért, neki szedte le Zsolt a falról válogatott életbölcsségeit, és ő tompán ráhagyja, hogy nincs mit ünnepelni. Nincs. Akkor is végigjátszotta a teljes repertoárját, szép komótosan az egészet, a hárító merevségtől a véghetetlen önkorholásig, jól elvolt magával. Rosszul. De csak magával bíbelődött, érezte, és Zsolt öngasztalóan monologizált alternatív korszakáról; egyszer elmondom neked... Faggathatta volna; nem faggatta; mire föl várja hát, hogy Zsolt szerelemittasan körülzsongja őt? Nem várja. Dehogynem várja – reméli, hogy mégis. Amikor a jenga-rakásból két ujjal, óvatoskodva húzza ki a fa-téglács-

kát, vagy mutatóujja körmével pöccintgeti a sor középső darabját, két-három millimétert csússzon ki, hogy megfogható legyen, még a száját is beharapja, jobb szeme alatt, az arcsont fölött egy kis izom úgy rángatózik, mintha az életéért vagy szerettei életéért küzdene, jé, te is?, ez tic, tudod, hogy ez közönséges tic?, és elhessenthetetlen a kép: Zsolt elismerően nézi, csodálkozik, hogy ő milyen ügyes, magabiztos, te jenga-zseni vagy, komolyan, óriási tehetség, és látszik, irigykedik is; miért irigykedik?, és ha irigykedik, miért ajándékozta meg a játékkal?, szeretni fogod, mondta gyanakvás nélkül, Dóra pedig az első emeletrakáskor belehabarodott az építésbe; nagyon menő vagy, nagyon, hamarosan rekorddöntőgető leszel; az, a te rekordjaidat legalábbis megdöntöm, és egyből kétszeres a világhír: először is nem én vagyok Kafka utolsó barátnője, másodszor... Miért kell alakoskodnia, fapofát mímelni, mintha mindegy volna, mit gondol róla Zsolt? Kell, mert fél. És attól fél, hogy mindent elszúr, a végén pedig csak magát okolhatja, ha a fiú többet nem mutatkozik; mert látja: szó nélkül fog eltűnni, nem rendez nagyjelenetet, még csak azt sem, nem talál ki ürügyet az összeveszésre, nem mondja, hogy maradjunk barátok, nem próbálkozik majd semmi gennyes szöveggel; nem, nem, nem, mondja magában Dóra, nem bizony, ha Zsolt egyszer besokall, egyszerűen eltűnik, ő meg szépen tudomásul veheti, hogy ennyi volt. Ebben az egészben ennyi. Nem több. Normális, hogy erről képezeleg? Fekszenek egymás mellett, Zsolt meleg tenyere, aztán kószáló, lépegető ujjá alatt lúdbőrzik, borzong a karja, a hasa, na!, és közben is világosan látja, hogy ha a fiú egyszer besokall, szó nélkül eltűnik; de még jobban fél attól, hogy ő kiszolgáltatassa magát; csimpaszkodjon rá?, omoljon a lábához, mágogja, hogy szükségem van rád? Nincs szüksége. De van. Nem! Ügyesebb elhítni, hogy éppenséggel ő az, aki nélkülözhetetlen, pótolhatatlan, felcserélhetetlen? Hogy hinné?

Ha Zsoltnak hosszú távú tervei volnának vele, már régen előrukkol, bemutatja a barátait, elmennek együtt rokonokhoz, ahogy mások szokták – és mi leszel, ha felnősz?, kérdezte egyszer, udvarias kérdés volt csak, mégis olyan gorombán felelt, hogy semmi, nem tudom, semmi, mintha számonkérést utasítana el, nem kell gyámkodni, mindegy, mi leszek, ami most, valamivel pénzt keresek, és ha ez nem tetszik, sajnálom; így nem fröcskölt, de éppen elég hülye, ahogy állandóan résen van, és sértetten begubózik; azt hiszed, egy diplomától több volnék?, minden idióta szerezhethet valamilyen diplomát; ez Dinának is fáj; találj ki akármit, még mindig nem késő, hidd el, sokkal könnyebb lesz aztán az életed, hidd el, biztonságot ad, ha apád elvégzi a filmművészeti főiskolát, tudom, máskeppen alakítja a sorsát, és az anyád... Sohase takarózzál az-zal, hogy valakiért feláldoztad magad!, ha lusta vagy... mert az vagy, ha nem tanulsz, egyszerűen csak lusta vagy, és felőlem megsértődhetsz, felőlem moroghatsz, mit bánom!, akkor is így igaz, lusta vagy, tessék, nyugodtan hagyd itt vénséges vén nagyanyádat, átkozz el, hát miért nem készülsz egy felvételre? Olyan nagy gond az a te eszeddel? Majd készülök; Dinára nem lehet haragudni, hárítani sem lehet őt, mert piócánál, kullancsnál tapadósabb, de Dóra mégiscsak hárítani igyekszik; majd készülök, hat egyetememet is kijárok; őrzítő, amikor Ilonka is beleköttyog, csak ne tréfálgassál, tudod te, mikor beszél komolyan Dina, ez nagyon komoly, kire hallgatnál, ha nem arra, aki a javadat akarja?, mit gondolsz, minek erősködni?

Zsolt nagyképű és öntelt, ezt az első perctől tudta, néha annyira dühítő az öncsodálata vagy önsajnálata, hogy ököl-lel, körömmel is nekimenne; csudát menne; a pózolósa csak gyerekesség, olyan, mint egy hencegő kisfiú, beletúr a saját bozontos, vörösesbarna hajába, húsos alsó ajkát elbiggyesztí, az orra is piszebbnek látszik, mikor magáról szónokol; mi

leszel, ha felnőtt?, te is szeretnél eső-könnyes filmet csinálni?, te még nagyon fiatal vagy, még nyilván azt akarsz... Micsodát? Imádom, ha nagyapót játszol... mi az, hogy eső-könnyes?... nem akarok filmet csinálni... különös képességeim és ismertetőjeleim hihetetlenül szaporodnak: nem vagyok Kafka barátnője, nem akarok filmet forgatni, képzeld, még verset sem írtam soha... Mik azok a könnyek?; talán a karácsony előtti héten történt, dohogott a szerkesztőségi mocskosságok miatt; a francba!, ott kellene hagynom, már régen ott kellett volna hagynom, lesül a pofám, és nincs semmi mentségem... nem gondolhatom, hogy valami nemes és nagy cél érdekében megalkuszom, és nem játszhatom az ártatlant sem... mihez fogjak? Mit akarok egyáltalán? Dóra figyelte, a tekintetével követte, ahogy járt föl-alá, aztán leült a heverő szélére, de a keze-lába továbbra is úgy mozgott, mintha lépdelne; mit akarok egyáltalán; és színpadi kiszólásként kérdezte: te mi leszel, ha felnőtt? Ezért nem volt sértő, de Dóra zordan morogta, semmi, nem tudom, semmi, és hogy mi az: eső-könnyes filmet csinálni. Amolyan házi használatú kifejezés... szóval amikor még nálad is fiatalabb voltam – az tényleg baromi régen lehetett, akasztotta meg Dóra –, és az egyik haverommal, akivel a színházat is alapítottam, különben most tip-top menedzser, komolyan, teljesen szabályos menedzser, mintha alakítaná... szóval filmet akartunk csinálni... kisfilmet persze, és volt kameránk, ez-az, még halvány elképzelésünk is volt, hogy mit és hogyan, de csak halvány, és úgy éreztük, egészen új utakat nyithatunk a filmművészetben, kezdeményezhetjük a látás forradalmát, mindamellett mérhetetlen alázat is él bennünk, így csöppet sem szégyen, sőt, ha egy valódi rendezőhöz fordulunk, ha a tanácsát kérjük... talán mesterfélére is áhítoztunk, de azt végképp nem lehetett úgy intézni, hogy odamegyünk valakihez... hogyan mentünk volna? Amiben gyorsan megegyez-

tünk, az a rendező személye volt... nem sok lehetőség kínálkozott... persze, egyből Bakót szúrtuk ki, és láttam egy hirdetést, hogy Bakó vetítéssel egybekötött filmszemináriumot tart az Istvándy-palotában. Már javában folyt a sorozat... ez '92 őszén volt... vagy '93-ban... nem, '92ben... teljesen szubjektív válogatás, hogy ő milyen filmeket szeret leginkább, miből mit tanult... A legjobb előadássorozat volt, amit életemben hallottam, mondtam is neki most év elején, amikor az új filmjéről interjút adott... azt hittem, akkoriban csípte meg a témát, de nem, és alig emlékezett a saját előadásaira... mind-egy... mi megkörménykeztük, hagyta... sokat nem lendített rajtunk, vagy nem volt min lendíteni, de amikor elunta a hadarásunkat meg a makogásunkat, szigorúan rám nézett, és azt kérdezte: olyan filmet képzelek-e, amiben folyton esik az eső, mintha a könnyem kopogna... És aztán nem érdekelt, válaszolok-e, átnézett rajtunk, de érthetően mormolta, nagyon is fontos volt neki, hogy értsük... Úgy mondta, mintha vésővel vájné belénk, hogy mindenki mindig olyan filmet akar, amiben kopog az eső, akár a könnyünk... Hát csinálj! Ezt kellett volna mondania Zsoltnak, hogy hagyd ott a lapot, csinálj eső-könnyes filmet, próbálj, amit akarsz, én segítek neked, csinálj, amihez kedved van, bármit, segítek. Milyen jögon mondhatná? Kérte, felhatalmazta erre valaki? Nem fogja megjátszani az odaadó hitvest, a nélkülözést vállaló társat, mert nem hitves és nem társ – semmi se. Erőszakoskodhatna. Nem. Pedig azóta is volt alkalma hallgatni és nézni a vívódását, s talán elég lett volna egy hunyorítás, bármi: hát csinálj mást! De nevetséges, ahogy jár a szobában föl-alá, a hajába túr, az ablaküvegre koppint, megérinti a szemközti ajtófélfát, mintha versenyt úszna, a medence egyik végén, másik végén nyomot hagyni, gyorsít, megtorpan, és töredékmondatokat prüszköl; ha elmegyek fizikai munkásnak, vagy cigányiskolába nevelőnek, vagy... meddig áltathatnám magam, hogy ez

ám a fasza döntés?! Semeddig. A karácsonyestét Zsolt az anyjával, a nővérével ünnepelte Erzsébeten. Két hónapja, mióta együtt járnak, biztosan nem látogatta meg őket, talán beszéltek telefonon, talán azt sem; el tudsz képzelni négy nagyon savanyú nőt egy panellakásban? A szüleim már több mint húsz éve elváltak, a sógorom tavaly költözött el otthonról, előtte többször is szeretne volna elmesélni, valahogy megmagyarázni nekem, mert ugye, mégiscsak én vagyok az egyetlen férfi a családban, miért jutott a mindenkinek csak megkönnyebbülést hozó döntésre, el kell költöznie, bizony, nem lehet másképp, elköltözik – szóval bejött a szerkesztőségbe, kérte, hogy találkozzunk valahol, nyugodt körülmények között, kedves volt, szelíd, de én kitértem; nem mondhatok semmit, ne haragudj, erről én semmit, ne velem beszéld meg, szörnyen röhögséges különben, a sógorom marha nagy darab pasas, vastag nyakú, pocakos, kopasz, mit mondjak? széles, lapos arc, és mintha állandóan restelkedne, vöröslik a füle, a homloka, szörnyen röhögséges, ez a melák nekem akarja elsírní, hogy unja, kész, unja az egészet, ezt meghallgatni is bűn, de azért a nővérem zokogott, vádolt, hogy nem segítettem neki; mondd, láttál te már egyetlen embert, akinek megfordult a fejében, hogy a szerencsétlenségének vagy boldogtalanságának vagy mit tudom, minek esetleg ő maga az okozója? Nyilván nem láttál, mert nincs is ilyen ember. De-hogy nincs, replikázott Dóra, de Zsolt nem kérdezte, hogy ugyan ki az, így hát ellaposodott a hirtelen kitelőnek látszó pillanat. Mintha megfeszült volna, de nem. Egy villanás, mindig villanásnyi csak, vagy inkább töredék-villanás, hogy aztán nem tudható, volt-e egyáltalán; ki sem ejthető: huss; semmi az, mindenesetre Zsolt az anyjánál és a nővérének karácsonyozik, Dóra Dinánál, és próbálják játszani, hogy ennek nincs jelentősége, ennek se, egyikük sem vár semmit a családjától, senkitől, egyiküknek sincs fontos kapcsolata, minek

terhelnék egymást a nekik maguknak is kényszer látogatósokkal? Szóval négy nagyon savanyú nő? Az unokahúgaid is? Az ötéves? Savanyú? Zsolt konokul bólogatott. Milyen ajándékot viszel?, ez már szinte felkínálkozás volt, mintha azt mondaná Dóra: szívesen segítek neked, vegyünk együtt ajándékot, de Zsolt csak legyintett, valamit majd viszek. És a sógorodnak jött egy másik nő? Kit érdekel! Valósággal dühösen lökte el Zsolt az ő érdeklődését – jó, akkor legyenek kukák, ne beszéljenek semmiről.

Karácsony második napján, amikor Dóra késő délután egyedül jengázott, s ahogy ragadozó-pillantással nézte, melyik fahasábot pöccintse a mutatóujja körmével, mintha kívülről magát is látná: nevetséges igyekezetét – kinek akar megfelelni? kinek bizonyít? Hülyeség. De azért csak rakja, egyik szintet a másik után, újra és újra megszámolja: ez a huszonnyolcadik. A játék leírásában olvasta, hogy egy profi harminc emeletet is felhúz. Egyszer, még hozzá a harmadik vagy negyedik magános rakosgatáskor harmincegy szintig jutott, és bánta, hogy ezt elújságolta Zsoltnak. Bekerülsz a rekordok könyvébe. Iszonyú nagyképű volt. Mindegy, idióta óvodás henceg ilyesmivel. Mindegy.

Huszonhatodikán délután, és még késő este is Zsolt a szerkesztőségben volt; utána jövök, mondta, de hogy pontosan mikor, arról sohasem beszéltek, nem telefonált volna, hogy valami közbejött, kések – mihez képest késik? Kinek tartozik ő számadással? Nem kell lesni, ablakba könyökölve várni, toporogni, hogy csak nem történt baja. Fel sem vetődött, hogy megmondhatnák egymásnak, hová mennek, mit csinálnak, mikor végeznek a dolgukkal. De Dóra úgy számította, hét-nyolc felé betoppan, és szörnyű volt, hogy az ajtaja előtt elterülő fiúval – halott? mintha már semmi élet nem volna benne – egyedül maradt, mikor hívta a mentőket és a rendőrséget, míg bement a szobába a telefonhoz és nyitva hagyta

a bejáratí ajtót; aztán már nem bánta. Zsolt rémületét szinte élvezte; ahogy kiugrott a krétarajzból, és mindjárt azt is megértette: a munkaköri feladatként is oly sokat kergetett szenciót éppen most és itt elszalasztotta – ha húsz perccel előbb jössz... Most? Tényleg csak most? És azóta, bár egyetlen valamósos szó sem hangzott el, mégis más a kapcsolatuk. A Cirko-Gejzírben vetített film után kitámolyogtak az utcára, csak összenéztek és egyet fintorítottak, az jó volt, nagyon jó; milyen sokféleképpen lehet nem beszélni, ő általában fél, hogy Zsolt unatkozik mellette, hogy alkalmatlan a fiú barátságára, de azért sem kezdeményez semmit, nem fog ráakaszkodni, ő nem, s akkor este, mintha szavak nélkül is tökéletesen értenék egymást. Elkísérte a Televízióig, a lépcső tetejéig, és pontosan ott, ahol megismerkedésük napján a nyakába csókolt, ő meg szerelmesen hozzádőlt, hideg orrát a fiú kabátjába dörgölte. Nem beszélték meg, hol és mikor találkoznak. Éjfélig is elhúzódhat az egyenes adás, talán még tovább, Zsolt ügyeletes a szerkesztőségben, szerdára hosszabb cikket kell leadnia – szerda este előtt nem látja. Amikor azonban hazaért, Zsolt az ajtaja előtt ült törökülésben. Mondhatnám, hogy óvni akartam az idegrendszeredet, és azért nem feküdtem az ajtód elé, ugye, attól kikészülnél, azt még te sem bírnád, két naponta egy hapsi... de nem, nem azért. Baromi hideg ez a kő, és már legalább három perce kuporgok itt. Szeretnék lefeküdni az ágyadba. Mit vár akkor? Milyen nyilatkozatokat? A fürdőszobai tükörbe nézett, nyelvet öltött, és úgy mondta magának, hogy mozgott a szája: hülye, szerelmes, hülye, és a zuhany alatt is, csukott szemmel, csorgott rá a meleg víz, a hajára, az arcára; én szerelmes vagyok, én most szerelmes vagyok. Késő délelőttig ágyban maradtak; vakációzunk?, ragályos ünnepláz?; ugyan, felelte Zsolt, csak erőben-egészségben tartósítlak Sárkány nyomozó úrnak; mit csinálsz te? Birkóztak, lábukkal, karjukkal megütötték a falat,

az ágy fölé lógó olvasólámpát, polcot és szekrénykét; vigyázz, a szomszédok már begubóznak, csak a kukucskálón meg az ajtórésen lesik a mai műsort... Hú, de vicces volt! Helyes, visszavonom. Csakhogy nálam semmit sem lehet visszavonni. Dóra a hanyatt fekvő fiú fölé hajolt, de mintha élesebben látná magát, a saját elkomolyodó, megnyúló arcát, nagy, sötét szemét; itt nincs visszavonás, mondhattam volna, hogy az itt nem lehetséges; most diktál?, alig burkoltan ultimátumot ad?, és közben érzi, hogy ez most kivételesen jól alakul, hogy ő szép és határozott, ellenállhatatlanul vonzó és céltudatos, és Zsolt tekintete azonnal igazolja is. Mit nem szabad visszavonnom?, tessék, mondd ki bátran, hogy mit tiltasz meg?; Ronda csapda, nem sétálok bele!; és farkasszemet néznek. Rejtélyes értelmetlenségekkel labdázunk, de ő most nem buta, nem tudatlan, nem kevesebb, mint a fiú, a sikertől még sugárzóbb, akárha tükörben figyelne: igen, sugárzóbb, és mégis ő rontja el az egészet, mikor gyanútlanul megkérdezi, mit csinálnak szilveszterkor. Mit?, semmit. Most megvonhatná a vállát, de nem, neki most kényszeresen beszélni kell: beköltözzünk az ágyba? Például. Kibírhatatlanul közönyös pófát tud vágni. Például – de ezt is annyira bambán mondja, és ebből még az sem hámozható ki, hogy elhagyatottnak érzi magát és szenved a várható ágyban szilveszterezéstől vagy éppen boldog, hogy összebújhatnak. Ha egyedül akarná elmenni valahová... Jézus! Ilyesmire még sohasem vetemedett. Mint a legundorítóbb, nagylelkűt játszó feleség. Engedélyt adna, hogy nélküle szilveszterezzen Zsolt? Kérte valaki az ő kegyes engedélyét? A fiú pedig csak csodálkozva bámul rá, s aztán sem lehet eligazodni rajta – készakarva csinálja ezt? Miért, mit csinál? Lehurrogtat talán? Gorombáskodott? Mi mást tehetne? Érdeklődve figyeli, mit kerülget Dóra. Semmit, nem kerülgetek semmit. Istenem, nyögje ki, hogy szeret, csak

ezt az egy szót, ezt az egyetlen szót, egyszer mondja csak, istenem, add, hogy mondja...

Nem mennék valahová... És te mennél? Dóra ingatja a fejét; istenem, csak egyszer... mondja előbb ő? Az olyan, mintha helyette mondaná? Nem olyan. Olyan. Annyira fél, és fogalma sincs, hogy csakugyan szerelmes, vagy csak szeretne szerelmessé lenni? Úgyis össze fogja keverni, ráfázik, pofára esik, holtbiztos, hogy pofára esik...

Mit gondolsz te rólam? Egyszerre hány életet bonyolítok? Hol vannak a barátaim, a mulatós társaságom? Dunsztos üvegben? Téli álmukat alusszák? Mégis, hová a francba mehetnék? Neked hol vannak a barátaid? Ki az, akinek egyáltalán vannak barátai? Mire barátkozzon bárki is? Lődörgésre? Örülj, ha valaki elvergődik az ajtódig, még akkor is, ha éppen itt jár le a bérlete, de róla legalább tudhatod, hogy téged keresett, téged, Diamant Dórát, és nem azért... Honnan tudhatnám? Jó, akkor feltételezed. De megsúgom neked: téged keresett...

Csuda öröm. És ha így elrendeled, meg is próbálok örülni, de... Ezek iszonyú bágyadt poénok, te kezdted a hülyülést, én meg szajkózom utánad... mindenesetre ne irigyeld tőlem, hiába az erőlködés, nem hozható ki ebből fikarcnyi öröm sem... Tavaly egyébként társaságban szilvesztereztem, nem volt nagy szám, de pocséknak sem mondanám, és hallottam már egészen kellemes buliról is... Kellemesről hallhattál, de az ki-nek kell!? Kellemes dögivel adódik, meg amelyik szinte kellemes, kellemesféle, kellemesszerű... Ilyesmi bőven. Én sem a telefonos lelki segítségnyújtással diskuráltam szilveszterkor... nem érdekes... ha akarsz, elmehetünk valahová, csak ne legyenek illúzióid.

Zsolt a lakásban maradt, míg Dóra vásárolt; csak a körútig megyek, a sarkon mindent kapok; lépett lefelé, minden lépcső egyik vagy másik lehetőség, kiszámolja, szeret, nem

szeret, szeret, nem szeret, az első sor páros számú, tehát szeret, de ez még nem érvényes, a rövidebb, keresztirányú sor páratlan, egy emeletet már megtett lefelé, még mindig szeret... Akkor köszönnie kellett Perjés néninek, róla tudja, hogy Perjés Antalnénak hívják, a többi lakót ennyire sem ismeri, pedig már ötödik éve lakik ebben a házban. Dina annak idején megkérdezte, hogy bemutatkozott-e a szomszédoknak; hogyhogy bemutatkoztam? Úgy kérdezett vissza, mintha ódivatúságot olvasna a nagyanyja fejére, bár Dinának mondhat, amit akar, őrá nem sértődik meg; ugyan már! gyerekl, mondja Ilonkának, de inkább észre sem veszi, ha Dóra nem a kedve szerint viselkedik; így van ez, hiába, egyikünk is feledékeny, másikunk is feledékeny, az nem baj, hanem fogadj szót szépen... képes újra meg újra figyelmeztetni, szívósan, makacsul ösztökélni, s huszadszor is a friss ötlet varázsával mondja el kívánságát. Perjésné szuszogva megállt, Dóra is fogta a karfát, eddig szeret, el ne vétse; nem számított arra, hogy a vastag bundában még terebélyesebb-tömbösebb öregasszony odahajol hozzá és beszélgetni kezd, tudja-e már, Dórika, hogy ki volt az a szerencsétlen fiatalember? mondja, mennyire jutottak a rendőrségen?, és aztán szinte suttogóra fogva a hangját, figyeljen ide, küsszívem, meg kell magácskának mondanom, de én csak, érti, ugye, csakis magácskának mondom, és megkérem, ne adja tovább, mert nem akarok én belekeveredni még ebbe is, megvan nekem a saját bajom, érti, ugye, és megígéri, hogy már el is felejtí, de hát magácskának mégis meg kell mondanom, hogy egy nagyon rossz kinézetű fiatalember kereste magát már a szenteste előtt, úgy értem, azon a napon, délután, szóval nálam már minden készen volt akkor, a karácsonyfa feldíszítve, még kicsit pihentem is ebéd után, úgy gondolom, talán három óra, fél négy lehetett, hiszen még nem volt sötét, igen, három óra tájban, és képzelje, le kellett mennem a kukához, mert nem találtam

egy dobozkát, és azt hittem, kidobtam a szeméttel, igen, pihentem, kicsit elszunyókáltam, és arra ébredtem, hogy te jó isten, hová tettem azt a dobozkát, nem szóltam semmit a gyerekeknek, csak gyorsan lementem, és akkor a kapuban állt egy fiatalember, piszkos volt, tudja, olyan hajléktalannak látszott, valahogy így nekidőlt a kapunak, mintha nem tartaná meg a lába, részeg lehetett?, biztosan részeg is, olyan igen nyomorult, de hát karácsony napján nem zavarhatom el, meg különben is annyira ideges lettem, rettenetesen vert a szívem, megértem, ugye, féltem is tőle kicsit, és annyira megdöbentett, hogy azt mondta, magácskát keresi, így mondta, Diamant Dórát, s hogy ugye, itt lakik.

Megígértem Perjésnének, hogy nem mondom el a rendőröknek, háromszor-négyszer is kérte, hogy ugye, Dórika, nem kever engem semmibe, ugye, Dórika, kiscsillagom, ugye, szívecském, én ezt csakis magának... és azt hiszem, Perjés néniel különben sem sokra mennek; az orra alá dugható egy fénykép Diamant Kristófról... vagy másról, minden képpen felismerné azt a nagyon rossz kinézetű fiatalembert... Megköszöntem, hogy bizalmasan elmesélte mindezt nekem, és ígértem, nem adom tovább, nem fogja őt senki kihallgatni, soha senki molesztálni, megpróbáltam meggyőzni, hogy úgy sincs ennek a hajléktalan kinézetű fiatalembernek köze ahhoz a szerencsétlenséghez... én is így mondtam, szerencsétlenség, szóval hagyjuk békében Perjésné. De Zsolt megint elővette halk, tömör bölcsességét, mint amikor rávilágított, hogy Diamant Kristóf Dóra féltestvére, meg hogy a halottakat el kell temetni, s azt mondta: tehát már korábban is keresett. Szegény, ennél pechesebb palit nem hordott még hátán a Föld! Huszonnegyedikén te nagyanyádtól a Televízióba mentél, igaz? És huszonötödikén anyádnál voltál, utána botor módon megint dolgoztál... fogadni mernék, hogy akkor is itt járt, és próbálkozott huszonhatodikán is... Úgy mutatkozik,

nem anyagot akart tőled... de pénzt biztosan elfogad... Figyeld csak! Meg tudod-e kérdezni nagyanyádat... Hanem Dóra közbevágot: mondtam annak a fontoskodó krapeknak is, hogy a nagyanyámat hagyjuk ki... hagyjuk ki! Érted?! Hagyjuk ki! Jó, ne kiabálj! Ki akarta őt bármibe is belekeverni? Szerintem még a jobb sorsra érdemes Sárkánytól is felesleges óvnod, ne aggódj, nem fogja elrabolni a nagyanyádat. Ha tehát végigmondhatom, s azzal, hogy meghallgatsz, nem kockáztat szegény semmit... nos, megkérdezhetnéd-e diplomatikusan... valahogy közvetve... ezt találjuk ki, hogyan... meg kellene tudni, hogy a nagyanyádat is kereste-e Kristóf... nevezzük egyszerűség kedvéért Kristófnak, és tétélezzük fel, hogy Dina vagy hogy mondjátok, szóval hogy a te nagyanyád az ő nagyanyja is... Biztos vagyok benne, hogy keresni akarta... Sőt, ne kapd fel a vizet... biztos vagyok abban is, hogy anyádat is kereste, bár hozzá mi köze... de a srácnak nagyon kellett volna... talán nem csak pénz... valamiért kiakadt, még Perjésné is látta, hogy olyan igen nyomorult... nyomorult volt, azt te is mondtad...

És ha te biztos vagy abban, hogy a féltestvérem halt meg itt a lakásom előtt, és biztos abban is, hogy találkozni akart velem, meg biztos, hogy kereste Dinát, és kereste az anyámat, és egyáltalán mindenben ilyen rettentően biztos vagy, akkor árul el, hogy az egész miért olyan fontos. Most már mi a fene múlik azon, hogy mikor hol járt, és kit hányszor kajtatott, miért kellene nekem detektívesdit játszani addig is, míg Sárkány bácsi előbújik barlangjából és az összes feje összes száján bűzös lángcsóvákat ereget felém?... Zsolt elismerően bólintott. Ez szép volt, komolyan, ez elragadó volt, gyönyörű. Eszembe sem jutna veled versenyezni, így csak tuskó-tömören mondom. Egy: már detektívesdit játszunk, és ezt folytatjuk az elkövetkező napokban is, akár akarod, akár nem, akár csöndet parancsolsz nekem, akár tűröd, hogy karattyoljak.

Te is egyfolytában kerülgeted a titokzatos és végzetesnek sejlő hulládat. Azt hiszed, nem látom, hogy rettentően szeretnél nem gondolni rá, fele királyságot odaadnád, ha nem kényszerülnél találgatni, mi és hogyan és miért történt, mielőtt az ajtódhoz vágódott a fiú, és szeretnéd persze, ha legalább a találgatások és okoskodások közben nem látnád magad előtt a véres, kopasz fejét... de gondolsz vele, és látod is... tudod, miért?... mert normális vagy... Várj, még most mondom a kettőt! Szóval kettő: miután megpattanni amúgy sem lehet, néhány kérdésben előnyt szerezhetsz Sárkánnyal szemben...

Nyilván abban is biztos vagy, hogy ez volt a lehető legtömörebb összefoglalása a helyzetnek. Nem ez volt. Én valóban normális vagyok, továbbá nincs sem titkolni-, sem felderítenivalóm. És miután nem játszom Sárkánnyal futóversenyt, nem akarok előnyt. Kész.

Óriási formában vagy! De tévedsz. Van felderítenivalód. Mindenkinek van, és többé-kevésbé mindenkinek kínos ez, a legártatlanabb embernek is. És még csak annyit, hogy én... nem, ezt hagyjuk!

Pedig most mondhatta volna... valamit kimondhatna... de hogyan?, maga sem tudja, mit szeretne? Zsolt éppúgy irtózik a sziruposságtól, mint ő, megérti, ismeri az undorát, meg a félelmét is, az övé ez, és ő sem kockáztatná, hogy bárki kigúnyolja, de közben azt is sejti: nem lehetetlen, hogy ha teljesülne, amire most annyira vágyik: ha Zsolt kimondaná, hogy szeretlek, ha magához ölelné, a szemébe nézne, az orruk hegye akkor összeérne, és úgy mondaná: szeretlek – sajnos, megeshet, hogy ő elrontja az egészet. Képes lesz a legforróbb, a legremegősebb helyzetet is szétpukkasztani, ijedtében, ostobaságában akármit mondhat.

Végül félbemaradt a kiszámolósdi is – most már nem fogja megszámolni a lépcsőfokokat, most már nincs értelme, késő,

babonából nincs vizsgálhalasztás, mindegy; nem számolja meg, azért se. Ha eztán feljön vagy lefut a lépcsőkön, jó erősen másra kell gondolnia, másféle mondókával, valamivel eltéríteni a saját kíváncsiságát – nem is kíváncsiság, mindegy; nem akarja megtudni, hogy igen vagy nem, hogy szeret vagy nem szeret jön ki; hülyeség. De elszalasztotta. Még ezt is elrontotta. Képtelen felidézni, meddig szorította a korlátot, mintha közben elengedte volna – vagy szorította még, amikor megköszönte Perjésné bizalmát? Vannak, akik behunyják a szemüket, a tenyerükre koncentrálnak, és órák múltán is megérik, mit és meddig fogtak – ne görcsölj!, figyelj a testedre!, csak lazán!, nyugodtan!; majd agykontrollra is jár, tanfolyamokra, hogy megismerje önmagát meg a múltját. Ez jó! Bejelenti Zsoltnak, hogy önmegismerő tréninget és mondjuk, auratisztítást végez, vagy ennél is képtelenebb baromságot – mit? –, kártyavetésfélével nem próbálkozik. Csak úgy lehet kibuktatni Zsoltot, ha átszellemülten, a beavatottak egyből nyájassá váló, kicsit hullámoztatott hangján tud megszólalni, komoly képpel, ha egy pillanatra is képes elhitetni az ő nagy szellemi változását, ha legalább a felismerés, a meggondolás előtt egy döbrent villanást elér, hogy csakugyan?, itt az orra előtt?, lehetséges, hogy semmit sem vett észre?, van ilyen?, tényleg ebbe futott Dóra is? Szavakkal még nem rendezett sejtelem... Miért akarja kibuktatni? Kár tagadni, akarja. Legszívesebben megrázná, a francba, legyen dühös, üvöltsön, rohanjon el, ahogyan ő elrohant a tacepaóktól, már nem bánja, legyen dráma, történjen bármi. Ne történjen. Ne.

Még az ősszel együtt mentek valahová – hová? –, villamossal utaztak a Körúton, s talán a Nyugatinál felszállt egy fiatal nő, nem kislány már, a kezében könyvek, kínálta nekik is, „tudjátok-e, hogy jó hírt hoztam?“, végigbillegett a kocsin, mereven, pislantás nélkül nézett mindenkire, és folyamatosan mondta: „tudjátok-e, hogy jó hírt hoztam?, tudjátok-e,

hogy jó hírt hoztam,” senki se akarta megnézni, mit árul, egyáltalán árusít-e, szenteskedő könyvek lehettek, vagy egészen másfélék, szánalommal, undorral, s főként közönyösen túrték az utasok, de hát nem is zaklatott senkit, megszólítás sem volt az, ahogy monotonul mondta: „tudjátok-e, hogy jó hírt hoztam?, tudjátok-e, hogy jó hírt hoztam?”, nem suttozott, nem kiabált, „tudjátok-e...”, és csak Zsolt emelte fel a kezét, kösz, ne, mi alkalmatlanok vagyunk, gúnyosan és feleslegesen keménységgel utasította el azt a nőt, a többiek nem szóltak, nem mozdultak, a szellemeskedés, s ahogy tenyerét mutatta az eszelősnek, durvára sikeredett, pedig mintha Dóra tetszésére pályázott volna, valami elismerést várhatott, picike cinkos vigyort csak, de utána sokáig hallgattak, leszálltak némán a villamosról, és baktattak szótlánul a Rákóczi úton; a kezük sem ért egymáshoz, a hajukra, a kabátjukra keserű, ragadós nyál csorgott az égből – segíthet-e ezen egy autisztizáló kurzus?

Zsolt erősködött, hogy Perjésné valójában reszket a vágytól: bárcsak megkérdezné őt is egy nyomozó, s hogy Sárkánynak erről igenis beszélni kell, szóról szóra beszámolni az öregasszony vallomásáról; a pasas majd kitalálja, hogy miképpen állít be Perjésékhez, mit kérdez, ártatlanul hogyan szedi ki a néniből, amit hallani akar – megmondhatod Sárkánynak, hogy ígéretet tettél Perjésnének, és kérheted, hogy ne említse a lépcsőházi találkozásokat, de neked... még egyszer mondom: neked Sárkánnyal kell szövetkezned... Éppen azért, mert nincs titkolnivalód, és mert tudni akarod...

Nem akarom tudni! Fogd már fel, hogy nem akarok semmit se tudni! Eleget tudok! Bőven eleget!

Vadul gyömösözt egy kispárnát; széttépi, repüljön a toll, leljen be mindent, ágyat, asztalt, szőnyeget – de mielőtt szétmarcangolta vagy bögve falhoz vágta volna, ránézett a kezére, mert Zsolt is az ő hosszú, vékony ujjaira meredt, és

nyugodtan letette a párnát. A száját sem biggyesztette, nem vonogatta a vállát, nem legyintett, nem fintorgott; alig hallhatóan morogta, hogy barom – kicsoda? Zsolt vagy ő maga? Sárkány vagy Perjésné? A halott fiú, aki talán soha életében nem kapaszkodott senkibe, semmibe olyan makacsul, mint ismeretlen nénjébe? Mégis, kérdezte Zsolt kíméletlenül, te félsz valamitől? Félek?, kérdezett vissza hökkenten, és mondta tovább: mitől félnék? Mi az, hogy félek?

De hogy a fenébe ne félne az ember? Egyik nap fordul a másik után, és a legijesztőbb, hogy szüntelenül fenyeget, felfelsejlik, megcsillantja magát, amitől aztán menthetetlenül félni kell, vinnyogni, nyüszíteni, mint a test nagy szükségei idején, ősemler módra, eszköztelenül rettegni. Miért kérdezi gyanakodva, fél-e? Nem fél. Mitől félne?

Engedd meg, hogy segítsek! Az elmúlt négy napban hány-szor kérlete Zsolt. Ez volna a szerelmi vallomása? Mond-d meg, hogy hívják azt a papot, aki anyádat pásztorolja! Hol lakik? Mondj nekem adatokat, és engedd, hogy megpróbáljam... Csak megpróbálom, és nem fedek fel semmit... Érzem, hogy lépni kell, hidd el! Nem várhatunk a vakációzó, hülye Sárkányra. Miért nem várhatunk? Mert feltámad a fiú, és újra eljön? Miért nem ülhetünk a fenekünkön? Úgysem tudod megmondani, mi olyan vészttül sürgős. Ha nem a szenzációvadász szimatod hajt, akkor mi?... Könnyű az én dolgaimban kurkászni, sokkal könnyebb és ígéretesebb, mint a magadéban. Milyen szépen elhessegetted a sógorodat a lelki nyavalyáival, és fogadni merek, hogy kitérnél az anyád vagy a nővéred elől is. Érdekel is téged az ő rohadék sorsuk! Nem vádollar, egyáltalán nem, szerintem sem tehetsz semmit értük, csak az idődet és az agyadat pazarolnád, tökéletesen igazad van, nem ismerem őket, de tudom, hogy igazad van, elhiszem neked, hogy unalmas és tökéletesen reménytelen az egész, úgy, ahogy vannak, reménytelen, hanem akkor légy

szíves, hidd el te is, hogy nekem ahhoz a fiúhoz semmi közöm nem volt, és csak azért, mert itt halt meg, még nem lett sokkal több közöm, és hogy még annyira sem akarok foglalkozni a szüleimmel, mint amennyire muszáj. A szüleimmel, érted, az istenverte szüleimmel, mert hiába is mondogod, hogy kutakodjunk Diamant Kristóf után, ez csak szövegelés... kutakodjunk, játsszunk detektívesdit, ha már így történt, használjuk az eszünket... derítsünk föl egyet-mást tiszta logikával... azt mondogod, tiszta logikával, legfeljebb kötelességből, tisztességből, végtisztességből vagy mi a fenéből, mindegy, a fiú sorsa persze nem fontosabb nekem, mint bármelyik ismeretlené... használhatom nyugodtan az eszemet... ha már idevánszorogott a szerencsétlen... de ez az egész nem igaz, nem tudok semmit erről a fiúról, azt sem tudom, ki az anyja, és ha meg akarnám tudni, a saját szüleimhez kellene fordulnom... érted már? Nem akarom... érted már? Te sem tudsz mást... nem jut eszedbe semmi... Hogy hívják a papot?, hol lakik? Mi mást tehetnél? futsz az elmebeteg anyám gyámolítójához... Vagy egyenesen az anyámhoz. Hát ezt nem akarom. Világos? Nem akarom. Vegyük le a napirendről végre. Jó? Vegyük le!... Különben Gálos Benedeknek hívják, baromi nagy titok! Nehogy már ezt nyomozd! Gálos Benedek, és az Alkotás utcában lakik, abban a házban, ahol mi is laktunk. Hogy utálom azt a házat is! A negyedik emeleti lakásunkból láttam az induló meg az érkező vonatokat, és hallottuk egész nap a hangosbeszélőt... de nem azért utálom, mert bűdös és lármás volt. Az nem zavart... Nem akarok semmit ettől az öreg paptól... röhejes is volna, ha nekierednék, és faggatni kezdeném azt a sok jelentéktelen, unalmas, tudatlan embert, aki esetleg kibökhethet valamit, ami a képzeletedet felgyújtja... Bence bácsi meg se értené, mit akarok tőle. Semmit, mondanám. Na, ettől rémülne meg csak igazán. Így év végén még egy zaklatott Diamant... elég volt neki az anyám. És már majdnem két

évtizede istápolja. Ez valósággal krisztusi... Úgy emlékszem, fiatal lelkészként börtönben is volt, megkínózták, de ő hűséges maradt a hitéhez... Az idő múlásával ez a hűség biztosan egyre nagyszerűbb... legalábbis így szokták... mindegy, hülyeség, igazságtalan is talán... néha azt hiszem, az anyám egymagában nehezebb volt, mint a börtön... Jó, ez is hülyeség, de hidd el, az öregember neked semmire se kell... vagy hogy mondjam... mindenhogyan rossz... aztán csak azt hajtogatom, hogy nem akarom, nem akarom... Legjobb lett volna, ha meg se tudod ezt az egész halál-ügyet...

Megsértődött Zsolt, vagy csak félig figyelt rá – később, képzelegve mintha éppen ezen a legszebb, legszerelmesebbnek induló napjukon – reccls! – eltörött volna valami. Micsoda? Semmi se volt, ami törésre érdemes. De amikor magában nagy veszekedéseket játszott Zsolttal, kiabált, őrjöngve sorolta a fiú vétkeit, s akárhogy fuldoklott a dühtől, mégis pontosan, ezerszer pontosabban és okosabban beszélt, mint a valóságban, amikor aztán ébren vagy félálomban újra és újra ugyanazokkal a mondatokkal gyötörte vagy vigasztalta magát – hogy Zsolt átejtette, átverte, kihasználta, kifacsarható rongynak tekintette őt, még vitatkozni se volt bátorsága, egyszerűen fogta magát, és jusst is elindult a saját útján, hogy az elhallgatásai hazugsággal is fölérnek, és később is csak azért pötytyentett el ezt-azt, hogy hencegessen, mert a rengeteg nagy kincse kalap szart se ér, ha nem dicsekedhet vele –, akárhányszor előadta magának a nagy jelenetet, mindig a színpadára képzelve Zsoltot, ahogy mélézva ült az ágyban, vagy feküdt, a plafont bámulta, és Dóra egyszerre látta az arcát profilból meg szemből is, mintha a mennyezetről is figyelhetné, máskor a csukott konyhaajtóba állította, hogy nekidőljön az üvegezett fának, a kilincs persze nyomta az oldalát, mégis esetenül és némán tűrte Dóra vádjait; mindig a lakásban voltak (ő otthon? birtokon belül? valamelyest

védetten így?), és Zsolt sohasem válaszolhatott, nem védekezhetett, de Dóra rutinos színészként tudta a partnere szerepét is, nemcsak a végszavakat, az egész szöveget, és kényszeresen ismételtette is, hogy sohasem hazudott, nem csapta be a lányt, nem volt egyetlen mozdulata vagy szava sem, ami Dóra ártalmára lett volna, hogy csakis jót akart, segíteni, megelőzni kínos felismeréseket, szembesüléseket, és lám, a végeredmény őt igazolja –, a megrikató ábrándozások is valahogy eltörtek. Sohasem fakult, nem úszott el a kép, nem halkult a hang, a tér nem maradt üresen; nem ő hagyta abba az előadást, belefáradtan vagy szégyenlősen; valami mindig történt: mintha villámlás, földrengés, orkán, mintha közeli lövés állítaná meg – test zuhanása, ajtóhoz vágódó koponya; nem lehetett ébren, képzelni így nem tudná, csak álmodni; és a kivédhetetlen ijedelem múltán sírni kellett, ahogy oldódott a görcs, egyre szomorúbbnak tűnt a játék; nem volt sem sustergő harag, sem szirupos békevág; a brutális beavatkozás valahogy elsöpörte az érveiket. Törött cserép, megroggyant gerenda, beszakadt tető, meghasadt pillér, letörött ág, becsapódott meteor, csak rom, semmi más nem érzékelhető, csak rom.

Zsolt csütörtökön késő délelőtt elment az újpesti evangélikus szeretetotthonba, és Klára asszonyt kereste. A haláleset miatt?, kérdezte a kapuban cigarettázó öregember, és Zsolt döbbenten bólintott. Szegény asszony, nagyon sajnáljuk mindannyian; nagyon, nagyon sajnáljuk. Tud neki valami vigasztalót újságolni? Talán... majd meglátjuk..., felhajtotta a kabátja gallérját, behúzta a nyakát, felismerhetetlenebb így, önkéntelenül is alkalmazkodott – mihez? Elindult azonnal az udvaron át Klára szolgálati szobája felé, és elismerően nyugtázta, hogy nem faggatta tovább az otthon lakóját. Vigasztalni jött? Mintha nem is Gálos Benedek küldötte, hanem maga a lelkész érkezne. Haláleset? Mi az, hogy haláleset? A

gubanc majd szépen lazul, kiterül előtte az egész badarság, ha hagyja, hogy kiterüljön. Hagynia kell. Semmi mást, csak hagyni. A szobaajtókon nem volt kiírás, háromszor is végigment a kicsi folyosón, találgatta, hol próbálkozzon, az ajtók előtt fülelt, végül a WC-ből botorkált ki egy öregasszony, s mielőtt Zsolt kérdezte volna, melyik Klára szobája, a néni megtántorodott; segíthetek?, támaszkodjon rám, bátran tessék rám támaszkodni..., nevetségesen puhának hallotta a saját hangját, miért?, mint a vatta közé csomagolt, édes likőrrel töltött csokoládé; hol vannak azok a reflexközpontok, amik engedelmesen kapcsolnak ilyenkor?, felismerhetetlenné változtatják az ember hangját, bizonyára a vonásait is: nyájas lehet, és már a megvilágosultak fölényes jóságát sugározgatja, amitől annyira undorodik, megátalkodottan gyűlöli, de hát most látnia kell, ahogy a hályogos szem végigpásztázza, maga nem idevalósi, mondja az asszony; egyszeriben eldöntötte, hogy az ismeretlen csakis a megsegítéséért csöppenhetett ide, az Úr rendelése, így kell történnie; hogy Klára?, ó, a mi szegény Klárácskánk, neki most nagy bánata van, meghalt ma... de hiszen maga nálam is jobban tudja; szinte mosolyog, ravasz-kás-cinkos rémvigyor; menjen hát őhöz, vigasztalja meg, persze, neki ma nagyobb szüksége van... menjen... nyisson be... Zsolt azért kopog; tessék; az ágyon fekvő nő Klára, felismeri Dóra jellemzéséből; összekulcsolt kézzel, hunyt szemmel fekszik az ajtóval szemközt, nem néz a belépőre sem, de mozog a szája, és fakó arcán szerteszét könnycsíkok csorognak; az ágyhoz húzott faszéken középkorú, kövér nő ül, ő szólhatott, hogy tessék, s amikor Zsolt belép, Klára asszonyhoz jöttem..., felpattan, átengedné a terepet, de Klára megfogja a ruhája szélét, erősen, erőszakosan húzza, a nő lábába csimpaszkodik, bár nem fordul felé, a szemét sem nyitja rá; itt vagyok melletted, itt vagyok, maradok még, szívem; Klára asszonyhoz jöttem... mondja újra Zsolt, inkább kérdezi;

tanácstalanságát, a zavarát, hogy miképpen is kezdje, ebben a teljesen váratlan helyzetben mivel magyarázza halaszthatatlan látogatását, egyáltalán ki halt meg?, legalább azt tudná, kinek a halála zaklatja fel ezt a nőt?; így biztosan nem ronthat rá, takargatnia kell a tudatlanságát, mindenféle tudatlanságot, de úgy tűnik, éppen a zavara, a késleltetés segít, mert Klára, a gyámolító asszonyt is megdöbbenve, hirtelen felül, és ujjongva kiáltja a sohasem látott fiatalembernek: ugye, nem halt meg, ugye, nem igaz?! Ugye azért jött, hogy megmondja nekem, mégis él... ugye, él!? Zsolt pedig szomorúan ingatja a fejét, nagyon sajnálom, asszonyom, önnel érzek, higgye el, de sajnos, ilyen jó hírt nem mondhatok, sajnos, meg kell nyugodnia abban...; persze, tudom, feleli Klára értelmesen, mint egy igyekvő iskolás, tudom, hogy az Úr akaratára, persze, megértem, nem is volt váratlan, hiszen már mióta betegeskedett, meg hát az idő eljárt fölötte, megértem, és megnyugszom az Úr akaratában, higgye el, iparkodni fogok, és ne haragudjon rám, hogy ma még kimutatom a fájdalmamat, de megnyugszom, ugye, Zsókám, te tanúsíthatod, hogy már iparkodom, imádkozom, imádkozunk itt együtt, és aztán teljesítjük, ami a dolgunk, elvégezzük a kötelességünket, ő is ezt tanította... Vajon ki az „ő”, Jézus vagy az elhunyt? Talán Gálos Benedeket gyászolja ez a szerencsétlen? És óvatosan megkérdezi: ma reggel értesült Klára a szomorú...? Ó, igen, ma kora reggel, hiszen tudtam, hogy karácsony másnapján kórházba szállították, a lánya elmondta nekem, és megengette, hogy érdeklődjek... Néha félttem, hogy Ancika haragudni fog rám, de ő olyan türelmes, olyan jóságos, mint az édesapja... istenem, azt kell mondanunk, hogy mint az édesapja volt... istenem, most már volt... Ült az ágyán, mióta felült, merőn nézte Zsoltot, nem érdekelt, kicsoda, honnan és miért jött, de nézte, és beszélt neki. Mindig attól tartottam, Ancika féltékeny lesz rám, hiszen én úgy szerettem a

tiszteletes urat, mintha az én édesapám lenne, de neki, ugye, volt lánya, meg két fia is, azok ugyan külföldön élnek, és én mindig mondtam, hogy ha bármikor, bármiben segíthetek... nem azért, mert én az ő örökösének akarom feltolni magam, és félttem is, hogy Ancika majd megharagszik... azért csak hívtam az este is, meg hívtam ma kora reggel, és akkor... A hangja megcsuklott, a könny-csíkok szélesedtek, nagy cseppek érkeztek kemény állához; nem maszatolta, nem törölte le. De Gálos lelkész úr..., vágott bele Zsolt anélkül, hogy tudná, merre vezeti majd a mondatot; Gálos lelkész úr..., és Klára engedelmesen újból segített: hát magát is ő küldte hozzám? Mégiscsak gondolt velem, még nagy betegen is bennem bízott... Ancika tudja azt, hogy maga eljött énhozzám?

Innentől könnyű dolga volt Zsoltnak, mesésen könnyű; szatirikus vígjátékba, bohózatba illően pergett a párbeszédük, s mintha a szobában maradó, kíváncsian figyelő Zsóka-nak sem volna különös, hogy Klára nem kérdezi: ki ez a fiatalember?, hiszen még csak be sem mutatkozott; mi köze az éjszaka elhunyt Gálos Benedekhez? Valóban a lelkész küldötte? Amikor jó félóra múltán Zsolt hálásan köszönte Klára figyelmét, és még mindig az oly könnyen mellészegődött, puha, ájtatos hangon szebb napokat, sok örömet kívánt az új esztendőre, majd nesztelenül hátrált a kis szobából, s mint egy angyal, nyitotta és csukta az ajtót, a folyosón már legszívesebben cigánykerekét hányt volna; diadalittasan rohant a villamosmegállóhoz, és menekülve is: ezeknek fogalmuk sincs, kicsoda ő, a nevét se kérdezték, ha felkapaszkodik az első villamosra, soha az életben nem találják rá; soha. És ha valaha felfedezik, ha az utcán vagy bárhol meglátja az a Zsóka, vagy kicsoda, mert Klára állítólag ki se mozdul az otthonból, ő veszélytelen, de ha valahol egyszer meglátja az a kövér nő, ő kapásból tagad; evangélikus otthon? bocsásson meg, valakivel összetéveszt, sohasem voltam evangélikus

otthonban... én újságíró vagyok... ön kire gondolt?; eljátszotta magában a tagadási jelenetet így és úgy, mámorosan színezgette, pedig nem is az átverésre, hanem a valódi zsákmányra volt büszke. Még nem mondja el Dórának. Miért nem?

Elegendő volt ráhagyni Klárára, hogy ő Gálos küldötte, talán kicsikét biccentett is: a tiszteletes úrnál nincs is jobb ember a világon, s persze hevesen tagadta Zsolt, hogy Ancikával bármilyen kapcsolata volna, nem, ő egyenesen Klarához jött, és a rajongó asszony ujjongva mondta, hogy mint karácsony előtt az a nagyon elhagyatott fiatalember, no, őt látnia kellett volna, nem olyasféle volt, mint maga, istenem, éhes és rongyos volt, szegény, és nagyon-nagyon sírt, hogy mindjárt itt az ünnep, neki meghalt az édesanyja, azt mondta, senkije sincs; tudtam, hogy őt azért küldte hozzám a tiszteletes úr, mert azon a napon már mit kezdetett volna, a világ valamennyi szegényét és gyámoltalanját mégsem ültethette a saját ünnepi asztalához, hát kit ide, kit oda küldött; kopasz volt, ugye?, egészen kopaszra nyírt, kérdezte Zsolt, és bólintott, mint egy elégedett revizor; és nagy, barna szeme, a kabátja nyútt, és az arcán meg a kezén sebek..., igen, gondoltam, gondoltuk, hogy eljött Klára asszonyhoz, csak egyszer járt itt?, adtam én neki jóízű ennivalót, de csak csipegetett a szerencsétlen ember, pedig látszott, éhes is, mégsem esett neki, mintha egészen összeszűkült volna már a gyomra, mondom, csak csipegetett, szalvétába is csomagoltam neki süteményt, egy almát is tettem a kabátja zsebébe, ezt úgy eltúrta valahogy, de végig annyira reszketett, nem a hidegtől, nem annyira fázott, mert a meleg szobában se akart szűnni az a reszketés, nem tette le a kabátját, csak leroskadt itt, erre a székre, itt ült, még beszélni is nehezen tudott attól a reszketéstől, de megértettem, hogy meghalt az édesanyja, szörnyű nagy bánata volt annak a fiatalembernek, és egyre csak azt ismételte,

hogy fáj neki, valami fáj, hát annyira reszketett, hogy a bögre, mert hoztam neki meleg tejet, de még a bögre is úgy táncolt a kezében, hogy vigyáznom kellett, elkapjam, ha nem tudja megtartani... Ő, magát egészen másért küldte hozzám a tiszteletes úr... , én akkor azt gondoltam, megteszem, amit most tehetek, de ennek az embernek nagyobb segítség kell, én itt ágyat sem adhatok, a tiszteletes úr tudta, hogy én senkit sem fektethetek le ebben a házban, de a szegényke, úgy emlékszem, mondta is, hogy őneki van hol aludnia, hát nem tudom, nem olyan volt, de meg akartam ezt is beszélni a tiszteletes úrral... és ő már nincs többé közöttünk... istenem, nincs már... hogyan készülhettem fel az ő halálára? Tudja, énhozzám senki sem volt olyan jószágos, mint ő... annak a szegény gyereknek is megmondtam... gyerek... hiszen akár a gyereke is lehetett volna... nem hiszem, hogy húsz esztendősnél több... ugye, hogy nem?... no hát én megmondtam neki is, hogy nem szabad panaszkodnia... bűn az... még hogy nincsen senkije?!, hát akkor a tiszteletes úr pártfogása, az micsoda? ugyan miért küldte énhozzám?... megmondtam neki, meg azt is, hogy én milyen nagyon-nagyon nyomorult voltam, amikor rajtam is segített a tiszteletes úr, bizony, míg élek, nem felejttem el, meséltem annak a szegénynek, hogy bizony némelyikünknek nehéz a sorsa, de mindig akad jó ember, már nem is tudom, miket beszéltem, vártam, hogy megnyugszik, de talán meg se hallotta, vagy hogy mondjam?, nem tudhatom, megértette-e, amit mondtak neki... bámult rám, egyre csak reszketett és nyöszörgött, hogy fáj, és azt is nyögdécselte, mert nem volt az józan beszéd, egy-egy szót lehetett kivenni belőle, de azt mondta olyan sírósfélén, hogy ideges... nagyon ideges... ez furcsa volt, egy ilyen fiatal... mit tudhatja, milyen az ideges-ség... még hogy ideges! De azért adtam neki nyugtatót is, azt mondtam, itt van fiam, látja, ebben a kis papírkában lesz nyugtató, majd ha hazakerül, vegyen be egy szemet, legalább

kipiheni magát, holnapra szebbnek látja a világot, odaadtam neki a saját nyugtatómat, tudja, én már régen nem szedek ilyet, de megvolt még, hát odaadtam, és szenteste imádkoztam érte, amikor ő már békésen aludt, imádkoztam, és az imámban megköszöntem a tiszteletes úrnak, hogy hozzám küldte ezt a szegény gyereket, de nem ám büszkélkedve imádkoztam, hanem csak könyörögtem, hogy így meghálálhassam az Úr végtelen jóságát, valamennyire meghálálhassam, mert én is milyen voltam egykor, és megvigasztalt, megsegített, én azt sohasem felejttem el...

Zsolt akkor már ült a széken, szemben vele az ágyon Klára, a lábán fekete harisnya, belelépett a fekete félcipőbe, de nem kötötte be a fűzőt, fekete ruhában volt, és a zsebkendő is mellette gyászszegélyes – mégiscsak felkészült? –, Zsóka mellé telepedett, ez a nagydarab, súlyos őr szótlanul figyelt, dülledt szeme, mint némely babának, kattogva fordult egyikükre, másikukra; meglehet, Zsolt végül már inkább neki játszott, hadd ámuljon!, mert amikor Klára a karácsonyesti imájáról mesélt, ő felemelte jobb kezét, és nem csupán megfogta a gyászoló karját, hanem gyöngéden, bátorítóan meg is paskolgatta; a tiszteletes úrnak sohasem volt különb védenca...; ez a „védenc” sutára sikeredett, de mi volna jobb szó? Micsodája volt ez a lökött nő annak a papnak? Engedelmes báránya? Hogy mondják ezek? Mindenesetre a mozdulata vitathatatlanná tette, hogy ő a halott papnak, sőt, egyenesen Istennek a küldötte; megköszönni jöttem én mindazt, amit tett... köszönjük, Klára asszony...; és aztán csak a nesztelen felállás, ajtónyitás, suhanás maradt. Zsóka remélhetően a száját is eltátotta, s csak amikor Zsolt már a villamossal zötyögött, akkor mondta, hogy életében nem hallott ilyenről, és ha nem a saját szemével látja ezt a látogatást, el sem hiszi; Klárám, édes Klárám!, lelkendezett, mert a lökötség ragadós.

A szeretetotthonból a szerkesztőségbe ment, a titkársági szobában vagy húszan füstöltek és ittak, vörösbort meg pezsgőt töltöttek vizespoharakba, csészékbe, próbáld ki így, keverve!, rumos kávét is ajánlottak a belépőnek; mi ez, elő-szilveszter? Hoznom kellett volna valamit? De nem is a közeledő új esztendőt, hanem kolléganőjük nyugdíjba vonulását ünnepezték. Ó, hogy a fenébe! Vera, tényleg elmész?! A szemüvege mögött is rémisztően kancsalító, ráncos, kicsi újságíró nő belepírult a szeretetteli felkiáltásba. Megy ez ma! Ágaskodva ölelte Zsoltot.

Világosszürke pulóverének, a nyakának, vörösesbarnára festett, ritkás hajának olyasféle erjedt szaga volt, amivel Klára szobájában teleszívta magát Zsolt; az nem lehet; ez a mozgékony, örökké gúnyolódó öregasszony – mert azért csak megöregedett ő is – az égvilágon semmivel sem emlékeztethet Klárára meg arra a szobára, a belső kertes házra; Vera a legjózanabb, s talán a legeszesebb nő valamennyi ismerőse között, és Zsolt, mióta a lapnál van, folyvást ácsingózik a barátságára, egy elismerő megjegyzésre, de Vera úgy tűnik, sohasem olvassa a cikkeit, az egész lap nem érdekli, még a saját, állítólag könnyedén és fölöslegesen odavetett írományait sem nézi meg nyomtatásban, csacska szövegelés, mondja fölényesen, de nyilván gonddal ügyel a nemtörődomségre, a ki tudja, milyen áron kivívott, megformált szerepére, neki most már lehet, sőt neki így kell mondania, a Hírlapban mégis az egyetlen felismerhető, megkülönböztethető hang az övé, bár ez is valahogy köztudott; aki bármilyen megjegyzést tesz Verára, mondja bár ravasz cinikusnak vagy lelke mélyén érzélgős, vén bolondnak, közhelyeket ismétél; ennek a nőnek még a mindenkori ellenzéki sége is jóváhagyott, valósággal szentesített, és nincs olyan újságírói kurtórium vagy díjakat adományozó testület, amelyiknek ne Vera neve jutna eszébe, évről évre, évszokról évszakra, vele

bármikor szalonképessé tehető egy akármilyen névsor, és ő mindenhová elmegy, átveszi az akármilyen kitüntetést, mindenféle elnökkel kezel, de ezt is milyen ügyesen!, például mindig ugyanabban a fekete nadrágkosztűmben jelenik meg, elég egyszerűen utalnia erre, ez a díjaztató ruhám, mondja, s hogy fogalma sincs, hány és miféle díjai vannak, de hát nincs ennek jelentősége, őneki már az égvilágon semmi se árt, nem is használ, csacsкасágok, nyilatkozza, legyint, és talán, többen úgy látják: gúnyosabban kancsalít; hanem Zsolt nevét talán csakugyan nem tudja – egyáltalán, itt dolgozik ez a fiú? itt?, már évek óta?, méghozzá a mi rovatunknál? –, azt sem tudja, ki vagyok, húti magát Zsolt, míg Vera a nyakába kapaszkodik, s hogy nem, valójában nem érezheti itt a fonynyadtságból, a régi textíliákból, s talán naftalinból, száraz levendulából? kevert szagot; nem lehet, pedig mintha Vera citromillatú parfümjén is átütne; nem szeretném, ha az anyám volna.

Édes fiam, hoztál cikket, vagy itt akarsz írni?, kérdezi tőle Vera olyan harsányan, hogy a szobában mindenki őket nézze; is-is, feleli Zsolt, szóval átejtettetek, és te nem nyugdíjba mész, hanem... mi lettél? Főszerkesztő? Lapigazgató? Valami új kreáció? Csak neked kitalált cím... A többiek pityókásan röhögnek, Vera csitítóan a szája elé teszi a mutatóujját: pszt! ne találgass! még abból is bajod lehet! Na gyere, mutasd szépen a cikket a néninek! És tuszkolja ki a szobából. Obszcén tréfák, vaktában elhajított figyelmeztetések csapódnak a hátuknak. Vera állítólag félelmetes volt ifjúkorában, az öle akár egy nemzeti panteon, de úgy hírlik, nem ment férjhez, még tartósabb kapcsolata sem akadt. Zsolt a folyosón tanácstalanul megtorpan; na gyere, legalább beszélünk pár szót, halálosan untam őket. Szóval akárki jó lett volna Verának, hogy lelépjen a saját ünnepségéről? Tudta már, hogy valamiképp megpattan, mielőtt Zsolt megérkezett. Na gyere, mondja kegye-

sen, és kinyitja a kicsi, külön szoba ajtaját. Tényleg ma vagyok itt utoljára. Semmi csalafintaság, fiam, Vera néninek ez is sikerült: önként és dalolva távozom, s bár nem állítom, hogy soha többet nem írok a lapba, de azt biztos mondhatom, hogy remekműveimet eztán faxolom vagy inkább e-mailen küldöm... A kiadó pedig átutalja honoráriumomat a folyószámlámra... oda érkezik majd a nyugdíjam is... csupa csodás, láthatatlan, foghatatlan, íztelen és szagtalan kapocs... Ugye, gyönyörű?! Zsolt félrebillentette a fejét, és becsüsként mustrálta Verát. Miért mész nyugdíjba, ha ilyen kurva rosszkedvű vagy ettől? De tényleg. Mindennek van előnye. Az öszszegűjtött éveknek is, nem? Én például legszívesebben ruhát cserélnék veled... Komolyan! Eddig nem gondoltam erre, pedig a legeslegszívesebben, azt hiszem, álruhas nyugdíjas lennék. Na jó, lapozunk.

Sietsz?, kérdezte Vera már ülve, valami antivilágbeli, nehéz dohánnyal töltött cigarettát füstölt; remegett a keze. Csodálkozva bámulta a saját nikotin-sárga ujjait. Te is rosszul érzed magad a lapnál? Máris? Meg azt sem tudod, mit csinálj az életeddel? Nem erre vágytál? Hanem mire? De még ha nem is erre, legalább elmondhatod, hogy vágytál valamire...

Most a hamutartóhoz beszél, vagy őhozzá? Mi ez? Ismerkedő-barátkozó csevely?, aligha. Mindegy. Itt hagyja Verát; be kell fejeznem...; de nem is igényli a körülményes magyarázkodást. Ül majd a nő egyedül, nézegeti még kicsit a kezét, az egyeníróasztalt, a polcos szekrénykét, lexikonok, újságok összevissza halmazát, az üres irattartókat s egy kicsi mellszobrot a polc szélén – ki lehet? –, aztán bekukkant a titkársági szobába; na mi lesz?, már holnap sem jelentek meg? Kabátban, csizmában, kötött sapkában van, senki sem tartóztatja tovább; ne felejts el bennünket! Az olvasószerkesztő megöleli, én azt kívánom, hogy amennyire lehetséges, felejts el bennünket! Élj boldogabban! Ma biztosan taxit fogad,

gondolja Zsolt, meg hogy itt maradnak majd a hamutartóban a csikkek, Marika reggel hétre jön takarítani, akkor övé az egész szerkesztőség, az egész emelet, olyankor kiabálhatna akármit, átkozhatná ezt a rohadt bagázst, az összes rohadt bagázst, mind, mind – lehet, hogy a csípőficamos, arca bal felén nagy, lila anyajegyfoltot viselő asszony napra nap meg is áll a lépcső tetején, tölcsért formál a kezéből, és kurjant valamit – mit? –; már minálunk, babám... vagy irgalmaz, irgalmaz... Marikán ugyan semmi jele az őrületnek, szépen, lelkiismeretesen takarít, sarat, hamut, szemetes kosár mellé dobott zsíros papírt, állítólag óvszert és hányadékot is, mikor mit talál.

Nem is neked való ez a hely, mondja Vera, de még mindig nem néz rá, keress valami érzelemmentes munkát és tűnj el innen, édes fiam, én mondom, tűnj el mielőbb, és ha jót akarsz magadnak, csinálj gyereket!

Zsolt vigyorog, és immár másodszor ezen a napon nesztelenül kihátrál a szobából. A rovatvezetőnek üzenetet hagy: két cikket leadott, elsejére kész a szokásos ötödik oldal, újév napján egyébként ügyeletes, a korona-átviteli ceremóniáról tudósítson más.

Dóra a kora reggeli élő adásnál asszisztált; a műsorvezető különféle ismert embereket kérdezett: hol, hogyan szilvesztereznek, de mielőtt a nagy, ovális asztalt körül ülő vendégek nyikkantak volna, keményen figyelmeztetett: semmit se mondjanak, ami reklámnak minősülhet. Itt konkrét szórakozóhely neve, címe például nem hangozhat el. Így aztán a huszonöt perces beszélgetés valamennyi résztvevője újra meg újra visszakérdezett, tévetegen meg-megtorpantak mondat közben, színészkedési képességük szerint, de valamennyien a szigorú előírással játszottak, először a kabarészerző gyámoltalankodott, hogy vajon említheti-e a feleségét, akinek társaságában majd éjfélkor poharat emel... de esküszik, hogy

nem kívánja reklámozni a feleségét, és hogy a saját lakásában... szép, kényelmes otthon ugyan... összkomfortos is... Utána könnyűnek bizonyult a móka, ehhez még a frakcióvezető, a színésznő, az akadémikus orvosprofesszor, a sportriporter is kapcsolódhatott – néhány emlékezetes mérkőzésből vetíttek a barátainak, amolyan magam készítette klip..., és csöppnyi szünetet tartva, az ujjával is jelezte: nem mondom meg, de nem ám, milyen márkájú az a... –, mégis, mire kínosan erőszakolt lett, ragacsos már a fecsegés, be is rekeszthették; köszönöm mindannyiuknak, hogy befáradtak a stúdióba, és kívánom, bárhol is lesznek holnap este, érezzék magukat nagyon jól; mindjárt elhányom magam, dörmögte Dóra mellett az operatőr; seggfejek! Úristen, micsoda seggfejek! Miért, te mit csinálsz holnap?, kérdezte Dóra, míg a fiuk lekapcsolták a lámpákat, leszerelték a meghívottakról a csíptető mikrofonokat; miért?, szerinted mit válaszolhatnának erre a hülye kérdésre? Kegyed hol lesz holnap este? Ó, de pompás, nahát, milyen mulatságos! És hogy szokta? Csakugyan?! Miért, te hol leszel? Az operatőr a részekre szakadó értetlenséggel meredt a lányra: hogy jön ez ide? Nem tudom, mit csinálok, nem mindegy, mit csinálok, de ezektől hányni kell. Mennyit fizettek ezeknek a seggfejeknek? Semennyit. Tudod jól, hogy semennyit. Mi van veled? Éppen most mi a baj? Az operatőr zavaros tekintettel nézte Dórát, hosszú, sovány, ráncosvörös nyakán mintha nehézkesen egyensúlyozná a fejét, a nyelve vadul rángott, ocsmány szavakat harapdált, de kéj nélkül, gyötrődve marcangolta csak, és félrenyelt, köhögött, öklendezett már, Dóra részvétlenül nézte, de ottmaradt, és nézte. A férfi meg egyszeriben józanak álcázta magát, és Dóra feneke felé nyúlt; sok bajom van, de te orvosolhatnád... A lány hátralepett; nem látszik rajtam a foglalt tábla? Villámsebesen intézte még a gyártási ügyeket, és rohant a kabátjáért. El innen! A francba el!

Kivételesen buszra szállt, és mire a Hegedűs Gyula utcához értek, eldöntötte, még nem megy föl Dinához, nem is várják. Ilonka állítólag mindig úgy főz, hogy ha ő betoppan, jusson mindannyiuknak, de ez nem egészen igaz. Kettőjüknek nyilván mégiscsak két szelet húst dinsztel, vagy egy filézett csirkemellet két darabba vág, és ha Dóra éppen délben csönget, ripsz-ropsz, ügyeskedik, lángol a fejbőre a sietségtől, az izgalomtól és a büszkeségtől, hogy csiribí-csiribá, már készen is van, egy-egy tükörtojás mindenkinek, és bőségesen elegendő az étel, legfeljebb másképpen kell a tálra rakni. Nem, most nem megy még. Ebédeljenek csak nélküle. Talán Dina lefekszik, ő nem is csönget, belopakodik a saját kulcsával, picit megkocogtatja Ilonka szobájának ajtaját; meg ne ijessze, mert sikoltozni kezd, rémületében el is ájulhat, ezért csak hordozza magával a Kárpát utcai lakás kulcsait, de már évek óta nem használja; Ilonkával vigyázni kell, de ha sikerül, a konyhában beszélhet vele pár szót; ettem már, mondja majd, a mosogató melletti szárítóban még ott lesznek az edények, kockás konyharuhával borítja mindig a tányérok, poharak, kis lábosok halmát, elzárja a vízcsapot, és mintegy a ceremónia zárásaként letakar, béke veletek; nem vagyok éhes, de ha csinálsz nekem egy hagymás rántottát... tudod, azt bármikor... és amíg Ilonka sürgölődik, megkérdezheti, mikor jelentkezett az apja utoljára Dinánál. Vagy inkább úgy, hogy kaptak-e leveleket, lapokat, volt-e látogatójuk karácsony után, és a lehető leghangsúlytalanabban közben, hogy az apjáról nem is tudnak semmit? Nem? Fel sem hívja Dinát? Soha? Már nagyon régen? Egyáltalán, melyik országban működik? Ha Ilonkának bármiről sejtelve van, kikotyogja. Elmondta volna, hogy egy szegény fiú is járt itt... Még karácsony előtt... Csakhogy Kristóf a Kárpát utcában nem volt, ott biztosan nem. Dina majd egyszer, meglehet, hónapok múlva, komolyan ránéz: kinyomoztak valamit arról a halottról? És nem

érdemes nála hülyeséggel próbálkozni, hogy milyen halottra gondolsz? Vagy hogy honnan tudnám, mit nyomoz a rendőrség. Fel kell készülnie. Értelmes, megnyugtató, kerekded hazugságot tárolni, hogy amikor Dina a lehető legváratlanabbul lecsap, gyorsan és hanyagul felelhessen. De még így is előfordulhat, hogy gyanakodva és szomorúan inti: előttem ne titkoljál semmit, eszedbe se jusson, hogy kéméljél! Vagy ami még rosszabb, mert mintha egyszeriben leázna, eltűnne a gonddal készített sminkje, a tekintete megtörik, vékony, hosszúra nyúlt szája lefittyed, az álla is tehetetlenül ráng, nemcsak öreg, haldokló inkább, félhalott: ugye, te nem csapsz be soha?

A Lehel téri piacon kószált, olyan zöldségest keresett, ahol a délről hozott paprikát, paradicsomot, a zöld és lila, fodros levelű salátát, padlizsánt infravörös lámpával világítják. Az gyönyörű. Az ember legszívesebben decemberi paprika volna. Nagy, sárga, piros vagy zöld paprika, mindegy is, milyen színű, melléteszik a másik két fajtát. És csak kuporogna a gyöngéden melengető fényben. Gyerekkorában ajánlották, hogy vegyenek vagy kölcsönözzenek a szülei ilyen infravörös lámpát, ez csodákra képes, meggyógyítaná az ő furcsa fuldoklásait. Valamiért nem vettek, ki se próbálták. Az anyja félhetett, talán riasztotta a vörös fény. Maradt a pokróc alatti kamillás gőzölés. Az is jó. Állt és bámult, mint egy ütődött; nem, bocsánat... köszönöm... nem állok a sorban; most mi-csoda ő itt? Nem vásárló, nem eladó, nem szállító, nem is piaci ellenőr – és hát sajnos, nem paprika. Ezt elszüthetné egy show-műsorban. Mit kíván magának az új esztendőre? Elég! Ebből elég volt. De esküdni merne, nincs itt a piacon egyetlen ember se, aki visszautasítana egy televíziós nyilatkozatot. Hogy én?, kérdeznék talán többen is, repesve, boldogan még megbizonyosodnának, hogy a riporter igenis az ő szokásaikra, titkos vágyaikra kíváncsi; hogy én?, és már nyomnák a

sódert; nincs senki, senki a világon, aki egy valódi kamerának hátat fordítana vagy olyan süketen és közömbösen csak túrné, mint egy hittérítőt, egy bármivel ügynökölt vagy egy koldust.

A Váci út és Victor Hugo utca sarkán csókolózott egy pár. Dóra előbb, már messziről látta a fiút, félreérthetetlenül várt valakit; s ahogy toporgott, hajadonfótt, nyitott dzsekiben, de hosszú, piros sálban állt ott, és leste a járóelőket, Zsoltra emlékeztetett; így, ilyen türelmetlenül várna rá is Zsolt, ha valaha megvárakoztatná, talán kipróbálja, talán kellene – de máris jött a lány, futott, és mintha biccentene; egyikük sem mondott semmit, mégis, valamire válaszolt azzal a biccentéssel, a repdesésével, ahogy a fiú nyakába zuhant, és mohón ölelték egymást. A lány fekete haja derékig ért, ő is dzsekit viselt, bundás, fekete bőrdzsekit, szőrmegallérral, és szűk, fekete szövethadrágot, meg – sajnos – magas talpú, holdjáró csizmát. Dóra olyan rokonszenvvel, sőt azonosulással figyelte az ismeretlen párt, hogy legszívesebben ezt-azt formált volna rajtuk. Legalább a lány csizmájától szabadulna. Utálja ezt a hülye divatot, mert mind olyan hülyén járnak benne. A dzsekik is közönségesek – de valahogy ketten együtt annyira helyesek. Az örömük. Biztosan gyerekük lesz. A lány orvosnál volt, most már kétségtelen: gyereket vár, és a fiú is akarja, drukolt, hogy igaz legyen a sejtelen. Nem tudom, meddig kell várnom a rendelőben, mondta; mindegy, fél kettőtől ott leszek a sarkon, a szokott helyen, ne izgasd magad, ott leszek; és a lány csak biccentett futás közben, vigyorgott, és alig észrevehetően megbillentette a fejét; igen, igaz, gyerekünk lesz; egyáltalán el tudod képzelni, hogy nekünk gyerekünk lesz? Fura, nem? De így nem beszélnek, elegendő a vigyorgás meg a biccentés, és a fiú mintha hurrázva magasba lökné a karját, bár ugyanazzal a mozdulattal magához is öleli a lányt – a hurrázást képzei Dóra? Egyszerűen csak kitárta a

karját, ő meg egy egész életet, szerelmet, otthont, mindent kiagyal nekik? Jó, hogy nem köt magában mindjárt fogadást, mi lesz a gyerek neve. Micsoda baromságokra képes!

Nyáron a Balaton-parti strandon úgy megundorodott a tömegtől, hogy egyszeriben lapátra tette a barátját. Rosszul vagy?, gyámoltalankodott a srác, akivel több mint hét hónapig járt. Ő pontosan tudta, hogy nincs fagyaltmérgezése, semmiféle vírusfertőzése, hogy a rengeteg gusztustalan, meztelen test látványa kavarta fel a gyomrát. Mindjárt hányok. Egymásra hengergőztek, férfiak, nők összetapadtak, cuppogott bőrükön a naptej, és az édes, kókuszos meg vaníliás szag betöltötte a légteret. Soha az életben senkinek nem mondja el, hogy úgy képzelgett akkor, mint egy ártatlan, féltős, kicsi lány: látta, ahogy a rengeteg ember, hájasak és aszottak, mosdatlanok és túlillatosítottak, mindegy, őrzöngve és unottan párzanak, mind ugyanúgy vonaglik és nyög, eszténként olyan a Föld, mint valami iszonyatos tornabemutató. Látta az éjszakai fekhelyeket, hímzett selyemágyneműt, baldachint, mennyezeti tükröket, és a pincék, kapualjak papundekli ágyait, a kinyitható fotelt, szétteríthető kanapét, a különféle trükkös, de mindenképpen keskeny alkalmatosságot, hálósobákat és lecsupaszított irodai asztalokat is, a széna-kazlak, pajták, ólak vackait, házban, sátorban és a szabad ég alatt, mindenütt, mindenki éppen kefélt, ő a szájában, a nyelőcsövében érezte, ahogy milliárdnyi ember most ugyanúgy kefél. Milliárdan, gyerekek is, öregek is, és mintha a milliárdnyi ember között egy sem akadna, akit zavar, hogy a többiek pontosan ugyanazt és ugyanúgy teszik, azt a jobb meg a bal oldali szomszéd, a lenti meg a fönti lakó, a másik utcabeli és a másik földrészen élő. Mi köze ennek a szerelemhez? Semmi. Hetek kellettek, míg csillapult az undora. Ha csak megérintene... De mi ez? ilyen hisztérikus és hirtelen jövő frigiditásról még sohasem hallott. Mi a baj azzal, hogy mások is, hogy

szerte a Földön... na és, ha rengetegen? Rengetegen esznek és alszanak, és... mi a baj? Hogy lehet ilyen hülyén begörcsölni? Lassan sejteni kezdte, hogy csak a saját kapcsolata lett bágyadt, már egyiküknek sem fontos – nem is volt szerelem? –; volt-e ő korábban, valaha szerelmes? És most? Honnan tudhatná, hogy ez aztán igen? Ez az igazi?! Egyáltalán tudható? Az ember áltatja magát, rákattan, akarja, rettentően akarja, hogy neki is jusson valami, és egy időre el is hiszi, hogy már megvan, sikerült – aztán meg fogalma sincs, hogyan tudott bepörögni – ennek?! Legalább beszélhetne valakivel, de nincs senkije... pedig megkérdezné – mit kérdezzen, milyen szavakkal? –, azt is szégyelli, amikor méricskél, de azt muszáj; senkivel sem volt ilyen jó, ezt gyakran mondogatja magában, senkivel, soha nem volt ilyen jó... és belevörösödik, mert óhatatlanul hasonlítgat, mintha kémcsőbe tenné és nézegetné: ez bizony más színű... Úgy szeretné Zsolttól megkérdezni: neked is velem?, de hát nem, ha úgy volna, mondaná... nem kényszerítheti, hogy képzelegjen, mikor és kivel volt a legjobb. Alpári. Undorító. Ilyesmivel torkolná le. A legjobban attól fél, hogy Zsolt hülyének nézi, ostoba, közönséges szukának, hogy egyszer csak rádöbben: ő nem sokat ér, és csendesen eltűnik. Ez lesz. Annyira retteg ettől, mintha tudná, hogy biztosan bekövetkezik. Napok óta valósággal könyörög magának: ne süss, ne előzz, ne akard idejekorán meghallani... ha időt nyersz, még a szerelmét is megnyerheted... És ha éppen most elszalasztom? Az istenit, miért kell ezen rágódni, és mímelni a fölényességet közben... Miért nem képes Zsolt valamiben megerősíteni őt?, nem és nem, az istennek se. Mintha nem is sejtené, hogy ő majd megveszik egy... miért? Idejött, lekuporodott az ajtaja elé, azt mondta, szeretnék lefeküdni az ágyadba... és mégsem, nem az, sohasem hitegette szerelemmel. Holnap este megiszik egy üveg

pezsgőt, és magára szakasztja az egészet. Inkább az útilapu, mint a szorongás. Nem. Nagyon-nagyon-nagyon nem inkább.

Két óra körül érkezett Dinához, és mindent úgy talált, ahogy remélte. Ilonka még a konyhában szöszmötölt, s amikor Dóra megkocogtatta az ablakot, óvatosan tipegett az előszobába, pisszegve nyitotta az ajtót, lepihent, éppen most lepihent, én meg azon gondolkodtam, hogyan tudnék veled beszélni, csak egy pár szót, de úgy, hogy Dina ne hallja... most muszáj elmondanom, mert annyira félttem őt, én sohasem beszéltem senkivel az ő háta mögött, mit is beszéltem volna, Dina mindent sokkal jobban értett nálam, miért is avatkoztam volna a családi dolgokba... te megmondhatod, hogy illet én sohasem tettem, hanem most már itt könyörgök egy ideje, hogy valahogy mondani tudjam neked... Dóra belopakodott közben a konyhába, leült a támlátlan székre; melegíték valamit, maradt egy kis csirkeragu meg..., de a lány intett, hogy majd, később, s hogy Ilonka üljön már le és mondja; valami baj van?, Jézusom, mi van?; nem is az, hogy baj, én félttem persze, mert biztosan felizgatta magát, és láttam, hogy előveszi a szívgyógyszerét, de most mégis azért aggódom legjobban, hogy ő annyira aggódik miattad... Miattam? Igen, azért, hogy fenyegette az a telefonáló férfi, és azt mondta Dinának, de olyan hangosan beszélt, hogy tudod, én az asztalnál ültem, nem ettünk, ez úgy tíz órakor lehetett, éppen megjöttem a piacról, és leültem kicsit, még ki sem pakoltam, hanem elmondtam, mit vettem, mit főzzünk, no, ilyesmiket beszélgettünk, és amikor csörgött a telefon, én vettem fel, akkor is hallottam annak a férfinak a hangját, persze nem mutatkozott be, de lehet, hogy Dinának aztán mondta a nevét, nem is tudom, úgy megzavarodtam az egész szörnyűségtől, elképzelni sem lehet ezt a szörnyűséget, én odaadtam a kagylót Dinának, mert őt kérte az az ember, de visszaültem, nem is tudom, miért, tudod, hogy nem hallgatózni akartam,

hanem olyan furcsa lett mindjárt Dina arca, és mondom, az asztaltól is hallottam, amit beszélt a férfi, hogy Diamant Györgyöt keresi, vastag, rekedtes hangon, hogy Diamant Györgyöt, mintha részeg volna, és énszerintem megijedt Dina, hogy talán valami baja van az édesapádnak, azt mondta, hogy a fiam nem lakik itt, külföldön van, szép nyugodtan beszélt, de az az ember rögtön ordított, hogy kerítse elő, és rögtön fenyegetőzött, hogy a maga fia egy rohadt besúgó, ha nem tudná, a legrohadékabb... ezeket ordította, és folyton azt, hogy kerítse elő, Dina meg, hogy nem értem, uram, miről beszél, nem értem, miért ideges, így, szép nyugodtan, míg az meg ordít, hogy ajánlom, lépjen érintkezésbe a drágalátos fiacskájával, mert ha ő nem hajlandó felelni a tetteiért, hát kinyírjuk a csemetéjét... így: kinyírjuk... mintha egy egész banda volna, és Dinának remegett a keze, de tudod, milyen ő, akármi történjen is, tudod, milyen udvarias meg nyugodt, és csak csendesített, hogy nem értem, uram, miért és kinek kellene felelnie a fiamnak, a férfi meg, hogy a rohadt spiclikedésért, azért, mert tönkretette az életemet, mert egy rohadék spicli volt, és most már tudom, hogy ő volt, hogy ügynök... ezt kiabálta, ügynök volt... most már tudom, kicsoda az a Seregélyes fedőnevű... és ajánlom, kerítse elő azt a rohadékot, nézzen a szemembe, mert ha bújócskázni próbál velem, kinyírjuk a csemetéjét... Nem volt más, azt hiszem, minden szavát elmondtam neked, és csak azért, mert Dina hirtelen letette a kagylót... Helyes, vetette közbe Dóra, de Ilonka majdnem sírva replikázott, csontos, sovány kezével összevissza kapkodott: az asztal lapjához, a sótartóhoz, Dóra kabátjához – még le se vetted! –, hiszen éppen ettől ijedt meg, hogy ő ennyire buta, leteszi a kagylót, mikor azzal fenyegettek, hogy téged bántanak... Mit gondolsz, hányszor láttam én őt sírni... nohát egy kézen megszámlolhatom, de most még sírva is fakadt, hogy milyen buta ő, ennyire buta lettem, látja,

Ilonka, így mondta, sírva, hogy ennyire buta lettem... én meg nem is értem, miféle spicliségről beszélt az az ember... részeg volt, úgyhogy az tényleg helyes, hogy Dina nem akarta tovább ezeket a durvaságokat hallgatni... De egy szó mint száz, most nagyon félt téged, és azt mondta az ebédnél... alig evett valamit, csak nézett a tányérjába... meg is melegítem neked azt a ragut... finom különben... és félttem, hogy megint elsírja magát, de egyszer csak azt kérdi éntőlem, hogy mit gondolok, véletlenül így összeesik... vagy hogy is mondta?... de ez volt az értelme... hogy megfenyegették, pár napja meg, karácsonykor, ugye?, ott nálad, a folyosódon meghalt egy ember... hogy mégis miért éppen ott, nálad... és hogy nem kellett volna letennie a kagylót, hanem megtudni attól az embertől minél többet, nem számít, hogy részeg volt... és hogy nem lehet azt, ez csak tévedés, téves hívás meg ilyesmi, mert pontosan tudta az a férfi, hogy Dina az édesanyja... és...

Dóra azt kérdezte, hogy szólt-e Dina valakinek. Hogyhogy szólt? Kinek szólt volna? Hát apámnak... vagy a rendőrségnek... Nem. Nem szólt senkinek, de már az idejére sem emlékszem, amikor ilyen zaklatottnak láttam, pedig mégiscsak egy részeg volt, egy ki tudja, miért, és mióta haragos ember... Tudod, én nemigen értem ezeket a dolgokat, de annyit mondtam Dinának, hogy ilyen fenyegetések azért a mi időnkben nem voltak mindennaposak, most meg akárki halálosan megfenyegethet... bárkit, nincs rendőrség vagy valami, hogy elejét vegye az effélének... az örültek is szabadon garázdálkodnak... azt ordítja, hogy ki fogjuk nyírni a csemetéjét... mi az, hogy kinyírjuk?!... És szegény Dina most mit tegyen?! Normális ember, akárhogy is indulatos, de nem egy öregasszonnyal kiabál... hát nincs igazam? De hogyan nyugtassuk meg szegénykémet? félek, amikor ilyen szótlan lesz... csak töpreng, töpreng, és még ő mondja, hogy milyen buta volt... Dóra értelmetlenül bólintott, nagyon is keményen, mintha várta

volna mindazt, amit Ilonka előadott. Igen, megvan, bejött, úgy bólintott, mint akinek, a hallottakat figyelembe véve, csak elő kell húznia az adott esetre szóló cselekvési tervét. Játsszam el, hogy mi itt most nem beszéltünk semmit?, kérdezte, és Ilonka is bólintott, csöppnyi, alig látható biccentés volt csak, hálás és lágy kis törleszkedés. És meg tudod nyugtatni, hogy nem lesz neked bántódásod? Persze, hogy nem lesz. De az apámmal tényleg nem beszél Dina? Sohasem szoktak beszélni? Telefonon sem? Nem hívja fel az anyját, hogy él-e... meg... Ilonka erre sírva fakadt, és olyan hangosan ömlött belőle a panaszos szó, hogy Dórának pisszegnie kellett, mutogatni a szoba felé, ahol állítólag Dina pihent. Tudom jól, hogy ez a legfőbb bánata, szegénynek, hiszen az egyetlen gyermeke, és hogy imádta mindig, talán el is kényeztette, még én is csak rontottam, dédelgettem, egy fiúgyereknek szigorúság is kell, de mi nem voltunk szigorúak, azelőtt sokat beszélgettünk erről, de most legjobb, ha ki se mondom a Gyurika nevét, mert csak fájdalmat okozok, tudod, karácsonyra is küldött egy díszes levelet, feladta már jó előre... novemberben... talán már november elején... egy díszlevelet, vagy hogy is mondjam... nem igazi levél, hanem ami olyan összecukható karton... mint két képeslap, de borítékban... nem számít, hogy mondom... azt ő maga adta fel... díszes karácsonyi üdvözlét, havas táj rajta... szép fénykép, azt is ő csinálta, és csak azt írta rá, hogy Dina vigyázzon az egészségére, és hogy hamarosan hazalátogat, de hogy miként él, miket csinál, hát arról Dinának sincs fogalma, mert jó, nem beszélünk mi a Gyuriról, de azért azt tudnám, hogyan él, már ha szegény Dina maga tudná... de tudod, én neked ezeket sohasem mondtam, mert neked meg az édesapád, és Dina azt akarta, hogy teelőtted senki se bírálgassa a szüleidet, mindig meghagyta nekem, amikor kicsi voltál, hogy vigyázzak, ne bírálgassa senki az édesanyádat vagy az édesapádat, egy gyereknek az szörnyű,

így mondta Dina, és a felnőtt embernek, persze a családtag-nak meglehet a véleménye erről-arról, gondolhattam én is akármit, de azt nagyon meghagyta Dina, hogy te sohase halljál ilyet, és hát nem is beszéltem én ezekről, minek is mondtam volna bármit neked, még azután is, hogy felnőttél... minek? Téged is csak keserített volna... hát ki tehet itt bármit is?! most meg már nem tudhatni, ilyen öregek, mint Dina meg én, szólhatunk-e valamit, hiszen akkor rögtön az van, hogy mi nem értjük ezt a világot, és én nem is igen értem, de Dina az okosabb és többet is tud mindenféléről, mint a legtöbb fiatal... hiszen magad is látod, hála az istennek, hogy tartja magát, de most nagyon félttem, mert annyira elhallgatott, és csak úgy süttött belőle az idegesség... még sírt is! Emlékszel te arra, hogy Dina sírt? Tudod, nagyon szeret ő téged, a világon legjobban téged szeret, és megértem, ha félt... de Dina kinek ártott valaha az életben?! Kinek? És mégis őt fenyegetik... Mert szerintem még annak a részegnek is tudnia kellett, hogy Dinát fenyegeti... hát persze, nem Gyurikát, aki meg se kérdezi, mi van az édesanyjával, vagy az egy szem kislányával... mert jó, én rólam ő réges-régen elfeledkezett, de ezért nem is haragszom annyira, mint hogy nem kérdez Dináról meg terólad semmit...

Dóra a szóáradat közben felállt, és nesztelenül kilépett az előszobába, lábujjhegyen a szobaajtóhoz ment, hallgatózni próbált. Semmi. Pedig ha a három vastag nagypárnára dőlve, félig fekve, félig ülve elszunyókál, ha a kedvenc fekete zsor-zettjében, nejlonharisnyás lábára terített kék-zöld kockás gyapjútakaróval most alszik, hallani lehetne a horkantásait. Már kamaszkorában is vihogva hallgatta Dóra ezeket a ritmus nélküli boszorkány-horkantásokat – ha valóban alszik, ő itt meghallja. Ilonka elcsöndesedve utána lopózott, és Dóra megint intette: óvatosan, nagyon óvatosan füleljenek. De se mulatságos-ijesztgetős horkantás, se sírás, se motozás, az

égyvilágon semmi nesz nem hallatszott. Rossz csönd csak az előszobában, vagy inkább semmilyen-csönd, de Dóra rossznak érezte. A végén idegbeteg lesz ő is. Mi a rossz itt? Fél? Azt mondta Ilonkának, már nem is suttogva, hogy bemegyek – kérdezte ezt vagy kijelentette, alig eldönthető –, és úgy, ahogyan Zsolt neki nagy bölcsen megállapítja: Kristóf a féltestvére, meg hogy a halottakat el kell temetni. Bemegyek, mondja, és Ilonka rátapad a tekintetével, a kicsi öregasszony elbújna Dóra testében, nem is követi, nem, dehogy, látszat csupán, Dóra érzi, hogy Ilonka vele, benne mozdul, és a saját rémülete mered rá: mit találunk? istenem, mi lehet még?

Kopogtatás nélkül benyitnak, Dina motyog valamit, nyűgösködve, lassan ébred, reszeli a torkát, a kezében szorongatott zsebkendőbe köp; megjöttél? jól van... ettél? hát miért nem eszel? Ilonka biztosan féltetett neked valamit... jól van, már felébredtem, fenn vagyok egészen... hideg van kint? már megmelegedtetél? Dóra megbűvölten nézi a mesterkélt játékot, most heherészve mindjárt megkérdezi, mióta pusmognak ők Ilonkával, s hogy eztán ez így is lesz már, Dóra az ő háta mögött trécsel, majd szépen kibeszélik a vénasszonyt, de lehet, a társnőjére mutogat csak, ujjával belebeledőf a levegőbe, és villogva mondja: tudom, hogy telebeszélte már a fejedet... De mielőtt Dina csakugyan rájuk pirítana, Dóra hozzáfut, arcon csókolja, és kacérkodó csitri-affektáltsággal, amivel mindig is elbűvölte a színésznőt, most a szemébe néz; nem is aludtál, igaz? Nem ébresztettelek fel, mert nem is aludtál?; Dina pedig somolyogva tovasiklik, erre nem kell válaszolnia, ahogyan Dóra sem felelne neki; könnyebb így alkoskodniuk, kivédeni, szeretettel hárítani, amíg még lehet, valami tragédiát, hisz az árnyékát amúgy is érzik és félik, bár remélik, hogy ami ennyire idegen a lényüktől, az életterüktől, az mégiscsak elillan, magamagától, megjuhászodva, lapítva el.

Most meséljem el neked, hogyan volt ezzel a délelőtti telefonálóval?, és Dóra érzi, hogy persze, szeretné eljátszani a maga változatát; mondd el, de annyit már tudok, hogy egy részeg barom volt, és hogy nagyon okosan letetted a telefont, és csak akkor mondd, ha nem izgatod fel magad, mert nincs ennek semmi jelentősége... hidd el, nem is veszélyes... a kutya sem fog engem bántani... a hajam szála se görbül, feltehetően örökéletű leszek, százévesen veszem át a huszadik diplomámat, a közeljövőben pedig szülök hat gyereket, hogy mindegyiket te neveld föl... Na, elég, elég! A televízióban túlságosan sok rossz alakítást látsz, jót meg szinte soha. A színésznek minták kellene... Ilonka, kapott ez a gyerek ebédet?, de Dóra most már sürgette: majd kap, ha elmeséled a nap nagy híreit; szegény Ilonka leforrázva már indult volna a konyhába, most megkönnyebbülten leereszkedett egy szék szélére, ugrásra, kiszolgálásra készen, de mégiscsak a családtag jogán; meghallgathatta Dina beszámolóját, s mintha így sokkal rövidebb, valahogy darabosabb és érdektelenebb lett volna az a párbeszéd, bár Dóra a nagyanyját újra meg újra félbeszakította: és megmondta a nevét? Vagy valami elérhetőségét? És ha mondjuk, neked leghőbb vágyad kiszolgáltatni a fiadat, akkor ezt hogyan tehetnéd?; látod, komolytalan hőzöngés az egész... ez nem is fenyegetés... hát nem nézel filmeket? A gengszterek, a bosszúállók mind tudják, hogy mit akarnak, sajnos, a mi lököttünk ezt sem közli... szomorú, de ebből nem lesz semmi izgalmas... Ne is szóljak a rendőrségnek? Isten őrizzl, mit mondanál? Ez annyira nevetséges... szeretnéd, hogy megnyugtassanak?... ne aggódjon a nénil...

De hogy Diamant Györgyöt miért keresheti bárki ilyen indulattal, egyáltalán lehetséges-e, hogy valóban besúgó volt, megfizetett vagy megzsarolt ügynök, s persze hogy hol és miképpen él most, minderről tapintatosan egy szót sem ejtettek. Ha újra telefonálna... kezdett Dóra egy mondatba, de

ahogy Ilonka kétségbeesetten felnyögött: csak nem!, azon nevetniük kellett. Feltehetően nem fog többet telefonálni. Az ilyen vad körül annyi az ellenség... majd mást boldogít... Dóra elbúcsúzott, boldog új esztendő is kívánt; még telefonálok addig... bizony ám!... aki csörögni fog, az én leszek, nem Dina újdonsült udvarlója...; de az előszobából, a nyitott bejárati ajtóból viasszaladt, s a délután egyszer már bevetett és oly sikeres bájlással megint Dinához hajolt, Ilonka nem is hallhatta, amit komolyan suttogott: de a gyerekeimet azért felneveled?! Dina meg álbosszúsággal legyintgetett, hogy eredj, eredj már! sohase fogsz felnőni... sohase...

Míg a Kárpát utcából a Körútig gyalogolt, eldöntötte, hogy most azonnal felhívja Sárkányt. Még ha tódított is azzal a szabadsággal, ha csupán az ő puhítására találta ki, s valójában az elmúlt két napban is szorgosan vizsgálta Diamant Kristóf életét, odahordatta az adatokat, képeket, jelentéseket, oda, abba az egyenszobába, hiába a sok üveg, a hű de modern irodabútor, számítógép, színes telefon, minden flanc, azért csak egyenszoba, és a tiszt úr nyilván éjjel-nappal ott kuksolt és kombinált – de ha ilyen sanyarú szegény Sárkány és általában a közbiztonság embereinek sorsa, harmincadikán késő délután akkor sem találja. Nem baj. Üzenetet hagy. A kollégái nyilván elérik. Telefonál, Sárkányt kéri, azt mondja, fontos, hogy mielőbb beszélhessen vele. Miért fontos? Majd azt feleli: nem nekem, hanem a nyomozó úrnak fontos... Ennek legalább semmi értelme. Fel kell készülnie, hogy Sárkány gúnyos vagy fölényes lesz... megkérdezi, megijedt-e Dóra a fenyegetéstől. Vagy azt kérdezi, akarja-e most már tudni, mi féle haragosai vannak az apjának... A legkínosabb az lehet, ha jóságosan dicséri és biztatja: na ugye, okos kislány maga... megértette, hogy semmi mást nem akarunk, csak végigjárni az önként kínálkozó utakat, meg hát a végigjárás nekünk kötelező is... ennyi csak, tudja, végigjárni, még ha az esetek

kilencven százalékában semmi sem sül ki... ne higgye, hogy szórakozásból vagy szenvedélyből faggatom... persze, sejtetem, hogy maga megérti: én csak végzem a dolgomat... Nos, így kezdi majd, akár megtalálja Sárkány Imrét, akár nem, így kezdi: nos... nos, néhány esemény... nem esemény, az sok... mi az esemény, Perjésné sejtelmeskedése vagy az ismeretlen részeg telefonáló? Ezek nem események. Sárkánynak röhögéses. Nos, ezt biztosan meghagyja... nos, néhány apróságot elmondanék, amelyekről nem tudom, nem is akarom eldönteni, hogy az ön munkájához szükséges-e tudnia... De akkor nem hagyhat olyan üzenetet, hogy „fontos”... néhány apróság, ez is jó, s hogy talán sokat segíthet a felderítésben... Ezt mondja majd, de akár most beszél Sárkánnyal, akár később, válaszolnia kell arra, hogy őt, Diamant Dórát érdekli-e, ki és miért halt meg a lakásajtaja előtt, vállalja-e, hogy a sohasem látott ember a testvére volt... akarja... nem, nem akar ebben semmit... Zsolt szerelmét akarja... de hogy meghallgatja-e egyáltalán a feltételezéseket, mi történt Diamant Kristóffal a halála előtt? Jó, szóval érdekli és meghallgatja, mert már úgyis folyton ezt hallgatja, csak lassan, elnyújtottan, így csak összefüggéstelen darabok hullanak elé... meghallgatja... nincs miért tiltakoznia, nincs rejtegetnivalója, s ha szabódik, csak a végtelenségig hosszabbítja az ügyet... Az első pillanattól azt mondtam, hogy amit tudok, azt szívesen adom... de nem tudtam semmit... tényleg semmit. Sárkány nem fogja őt erről kérdezni. Mindegy.

Hívta a nyomozó közvetlen számát, vagy mégsem a szobájában csörgött a telefon?, mert egészen másféle, vékonyabb és fiatalosabb hang szólt; Sárkány Imre nyomozó urat keresi Diamant Dóra; a vonal másik végén erre váratlan lelkesültséggel, szinte örömmel kérdezte a feltehetően nagyon fiatal ügyeletes: sikerült elérnie? Engem? Kinek? Hát az ezredes úrnak, vagy innen valakinek... nem azért telefonál?

Maguk kerestek engem? Aztán megértették, hogy merő véletlen a két igyekezet egyidejűsége, amitől a fiatalember még lelkesedőbb lett; de furcsa! hát ez jó!; akciófilmesen neveztett, és azt mondta, az ezredes úr szabadságon van... Ezredes, rögzítette magában Dóra... De ha bármiben segíthetek, ha üzenetet hagy... És engem keresett Sárkány úr? Igen, meghagyta nekünk, hogy szóljunk... tájékoztassuk néhány... Mindjárt azt mondja, hogy apróság, nem esemény, csak néhány apróság. Röhej. Igen, tessék!; sürgette Dóra, és a fiatalember, mintha felolvasná, úgy hadarta: miután azonosított-nak tűnik az elhunyt, a lakását meg kellett vizsgálni. Azt kérdezteti az ezredes úr, hogy akarja-e megnézni a lakást, és... Ha nem szükséges, nem akarom, mondta Dóra; az üzenetet átadó meg, hogy természetesen nem szükséges, ezt csak udvariasan kérdezteti az ezredes úr, és hogy a levélszekrényben találtak egy tértivevényes küldeményről postai értesítést, ezt a rendőrség már kikérte, s ez a lakás tulajdonjogának átadásáról szól... Az ezredes úr azt mondta, magának tudnia kell, hogy az elhunyt eladta a lakást... Hol az a lakás? És mi közöm van ahhoz? De felcsattanása közben is érezte, hogy ezzel már elkésett. A hárítással semmire se megy, mikor az események tojnak rá, köze van, vagy nincs köze, akkor is megy, görög, az egész rohadék... Nem az ajtajához vágódó halott-tól, a részeg fenyegetőzőtől, nem is a nyilván kábítószer miatti tartozások fejében átírt lakás új és beijedt tulajdonosától fél, nem bosszútól... de fél, sohasem félt ennyire. Attól fél, hogy tőle függetlenül történik meg minden. És nem apróságok, hanem események történnek majd.

A Csanády utcában, a tizenharmadik kerületi Csanády utcában lakott az elhunyt... mégis megnézné azt a lakást? Megnézheti... ha úgy gondolja, hogy lát ott esetleg valamit, ami többet elárul... így mondta az ezredes úr, valami, ami többet elárul az elhunytól... azt hiszem, nincs sok adatunk még...

de... Nem, mondtam, hogy nem... Nincs ott nekem semmi keresnivalóm... nem is értem, miért kell nekem tudnom... már-mint arról, hogy az elhunyt nem sokkal a halála előtt eladta a lakást meg ilyesmi?... Én sohasem találkoztam ezzel a Diamant Kristóffal... Sárkány nyomozó úrnak már megmondtam, hogy semmit sem tudok róla... az égvilágon semmit... Tulajdonképpen miért akartak elérni telefonon? Erre így nem felelhetek magának... különben sem ismerem jól az ügyet... nem hozzám tartozik, de az ezredes úr meghagyta, hogy ezt mondjuk meg önnek, és hogy ne hagyja magát senkitől provokálni, ha bárki megkeresi, akár személyesen, akár telefonon, ne mondjon senkinek semmit... Az ezredes úr harmadikán reggel, amikor jó magának, de már reggel találkozna önnel, sőt azt kérdezteti, hogy ha megfelel, az ön lakásához közeli ügyvédi irodában várja fél kilenckor... ez nem túl korai? feljegyezné akkor a pontos címet?... Gergely László ügyvédi iroda... Balaton utca... Dóra a bal vállával tartotta, állához szorította a hallgatót, s a készülék mellett talált vastag, fekete filctollal írta, amit a rendőr diktált. Csak azért telefonáltam, mert valami fenyegetésféle... talán fenyegetésnek szánta valaki... lehetséges, hogy érdektelen, ostoba véletlen... ha beszél, Sárkány úrral, mondja meg, hogy el akartam neki mondani... ha nem beszél vele, majd harmadikán...

Tehát ott lakott a Csanády utcában, egy köpésre Dinától. Lehet, hogy ismerték egymást. Kristóf látta párszor a mutatós öregasszonyt, amikor frissen mosott, kékesfehérré színezett hajjal eljött a fodrásztól, vett valamit a Keravillban vagy a zöldségesnél, kiment a Pozsonyi útra, vagy épp ellenkező irányban, a Visegrádi utcáig gyalogolt, és megnézte magát minden kirakatüvegben; képes volt bemenni és körülnézni az új üzletekben, akár számítástechnikai szakbolt, akár gyerekruha kereskedés volt, ilyenkor elmondta, hogy már hatvan éve lakik itt a szomszédban, s mi mindent megért ezalatt,

dicsérte az átalakítást, az ügyes polcrendszert, ahogy tükrökkel valósággal megnagyobbították a helyiséget, elejtett valami megjegyzést, hogy annak idején a színházban is... igen, ő színésznő... De nem erőszakoskodott magántörténetekkel. Kristóf láthatta, mikor kipróbált egy-egy kávézót, pékséget vagy cukrászdát, Ilonkának ilyenkor nem árulta el, hogy brióst evett, ebéd előtt puncstortát vagy tejszínhabos fagylaltot, s mintha észre sem venné, hagyta, hogy az aszott kis öregasszony szorongjon, miért étvágytalan, hadd találgassa, Dinának van-e baja vagy az ő főztjének; láthatták egymást a Szent István parkban is, kapott az ötleten Dóra, de inkább Dinával nézette a kopasz, kába fiút; istenem, milyen szerencsétlen alak, taszító, szinte gusztustalan, az ember mégis sajnálja; Ilonka, észrevette, hogy már a mi környékünkön is mennyi a koldus meg a hajléktalan, az olyan nagyon nyomorúságos ember? nem kell félni tőlük, de hát szomorú, hogy akármerre járok... az effélék persze egy ujjal sem bántanának senkit, elég a saját bajuk... Ha Diamant Kristóf itt lakott... az ő lakása volt? Az apja lakást vett neki? És annak a nőnek is? Ahogy képzelődött a fiúról, újra meg újra a Szent István park egyik padjára ültette, nyárian sütött a nap, Dina szürke se-lyemblúzban, bő fekete szoknyában és fekete kalapban szemközt ült vele, púderes arcát élvezkedve melegítette, de Kristófon az a kabát maradt, amiben karácsonykor az ajtaja előtt feküdt, kopott, foltos szövetkabát, alatta pulóver és flaneling, akkor sem, ott sem láthatta Dinát, mert előreroskadva ült a pad szélén; legalább az ilyen fiatalokkal foglalkozhatnának, gondolta részvétellel Dina, s mintha rémlett volna neki, hogy erre felé már többször feltűnt ez a szerencsétlen; azt mondta magában, szegény, szerencsétlen, mindig erre a két szóra akadt: szegény, szerencsétlen; Dóra elképzelte Kristófot a Csanády utcában, imbolyogva befordul a Pannóniára, mégse, vissza, megtántorodik; alig él, de azért mégis elvonszolja

magát a Szent István parkig, odaülteti egy padra, hogy Dina láthassa – nem tud róla semmit, elevenebbé nem teheti, pedig talán kábítószeres sem volt, könnyen meglehet, hogy életében először kapott... mit szedett be? Egyáltalán lenyelte vagy beszívta vagy fecskendezte? Az ablaknál állt Dóra, ha Zsolt jön, meglátja innen, így még sohasem tudta meglesni; nézte az utcát, egy parkolóhelyet kereső autó manőverezését figyelte, lehet, hogy el sem jön ma; de, eljön; kapkodva, neki-nekilendülve képzelődött közben Dina és Kristóf lehetséges találkozásairól, a kába és lerongyolódott húszéves fiú fel-feltűnt az elegáns öregasszonynak, a gyanútlan dáma szánta a láthatóan ártalmatlan és szenvedő fiatalembert; na és ha most kiderül, hogy valóban ismerték egymást, ha Dina egyszer csak könnyedén odaveti, hogy persze, tudtam, találkoztam is vele olykor, Gyurival voltam a Csanády utcai lakásban is, Gyuri könnyögött, ne haragudjak rá, vagy inkább, hogy csakis rá haragudjak, de a gyerekre ne, persze, nem haragszom én a gyerekre, de nem lesz olyan unokám, mint Dóra, azt mondtam, a Kárpát utcai lakásba nem jöhet, de különben megtettem mindent, amit csak tehettem, néha még pénzt is küldtem... csak nem vagy féltékeny? mit tehet az ember, ha kész helyzet elé állítják?! Így is mintha homokba dugnám a fejem, azért mert kijelentem, hogy nem olyan unokám... ó, dehogynem... és látod, magára hagytam, még Ilonka se tudta... soha senkinek nem panaszkodtam, mennyire fáj... és az a szegény, szerencsétlen gyerek hogy vágyódott valami gyengédségre, törődésre... el sem gondolhatjátok, mennyire fáj nekem... – baromság! Dinának fogalma sem volt Kristóf létezéséről, és a fiú sem tudhatta, milyen hozzátartozói vannak az alig látott apjának... Hogy a fenébe nyomozta ki a féltestvérét?! Mindegy. Lassan úgy találgat meg kombinál, ahogy Sárkány várja. Olyan szép normálisan idomul az egész örült históriához, ahogyan bárki más tenné. Rendesen bejön

az ő puhítására kiagyalt módszer, ez a szabadságosdi, rejtelmes üzenet, minden. Sárkánynak megvan a maga tapasztalata. Tudta, hogy bejön most is. Bejött. Számított rá az ezredes úr. És akkor mi van? Most mire mennek, hogy ő így puhul? Különben a képzelgése legalább valamennyire feltámasztja ezt a szegény szerencsétlent. Nem volt senkije? A végén már senki? Anyja vagy barátja, bárki, lakótárs, rokon? Nyilván nem. Ha ővele szórakozik a rendőrség, akkor csakis azért, mert senki jobbat nem talál. Ő meg csakugyan nem tud semmit. Arra kárhoztatják, hogy élete végéig képzelődjön, hogy elgondolja még Dina alamusziaságát is... el kell gondolnia, mert senkiben sem lehet feltétlenül megbízni... senkiben a világon. Ha Zsoltnak elmondhatná úgy... vagy ha nem kényszerülne, hogy ebből-abból következtessen, feltételezzem... bárcsak eszébe se jutna olyan marhaság, hogy kiszámolja, amit egyszerűen megkérdezhetne: igen vagy nem?, de senki nem ad neki egyenes választ, soha nem is adott, Dina se, Ilonka se; egyenes választ akarok, ezt mondja holnap Zsoltnak, megiszik egy üveg pezsgőt, és nyugodtan, határozottan azt mondja: egyenes választ akarok. Zsolt pedig kineveti; jól áll neked a részegség; vagy azt feleli, hogy ha találtál valahol egyenes választ, szóljál, szeretném látni. Mindegy. Senki se fog látni. Sárkány taktikája jól bejött. Két nap alatt szuper porhanyós lett. Önként telefonál, lényegében jelentést tesz, és ami még riasztóbb, hogy már közel sem tiltakozik olyan hevesen; nincs ereje ellökni a mocsokhalmot? Úgy látszik, nincs. Tudasson vele bárki amennyit csak akar, rogyaszszák rá az egész szörnyűséget, az apja rohadék életét, az anyja eszelősségét, már mindegy ... Mert megtört?, vagy sajnálja a srácot? hogy így halt meg? A jobb lábfeijében érezte most a saját mozdulatát, a kicsike pöccintést, amitől hanyatt fordult az élettelen test – abban a pillanatban állt meg a szíve? a légzése? –, az ő lába alatt halt meg?

Világosan látta most a halott mellett guggoló rendőrt, ahogy rutinosan forgatja a fiú fejét, a zsebeiben kotorászik, kigöngyöli a gönceiből, és a rosszul világított lépcsőházban Kristóf orra felé bök az állával, és felidéződve most még tisztábban hallatszott a társának dörmögött szó is: hó. A másik rendőr, aki aztán fényképezett, krétával körülrajzolta a testet, odanézett, és bólintott. Négy nap múltán egyszeriben megértette Dóra, hogy a rendőr csakugyan azt mondta: hó, és a másik rendőr jóváhagyta: az, hó; ezt nem mesélte Zsolt-nak, nem emlékezett, eddig fel sem fogta, most pedig nyilvánvaló: hó, vagyis kokaint szívott a fiú. Kábítószer túladagolás, hallotta másnap, és ő nem is gondolt másként rá: kábítószerfüggőnek képzelte, roncsolt agyú tántorgónak; hajléktalanforma. És ő a lábával lökte meg, csöppnyit csak, a válla táján.

A sérülések a fején frissek voltak, bizonyára nekiesett oszlopoknak, kerítéseknek, kapuknak, akkor délután elindult a Csanády utcából, átvergődött a Körúton, sikítottak talán, mikor kis híján a villamos alá esett, autók fékeztek csikorogva, az anyádl, üvöltött egy vezető, a бүdös, kurva anyádat!; meg se hallotta, lebegett, de azért eljutott a Falk Miksa utcába; vajon útközben is szívott még? Hozzáivott? Vagy mit szoktak? Ezt nem kell találgatnia: a boncolási jegyzőkönyvből tudható lesz – na és? Mi van, ha tudja, ha rájött, hogy az a kábítószer kokain volt? Kinek és mire jó, ha most már ezt is tudja? Leült a heverőre, szinte odavágta magát, és aztán olyan görnyedten gubbasztott ott, ahogyan a kopasz fiút képzelte a Szent István park padján. Miért kell azzal a pezsgővel holnapig várnia?

Voltál már részeg?, kérdezte egyszer, még a kapcsolatuk kezdetén Zsolttól, de akkor is annyira fölényesen válaszolt; megesett; és nem is ez, amit mondott, hanem ahogy lenézte őt a csacsogásért, mintha eleve ostoba és gyermekded volna

a kérdés, persze hogy volt, naná, hogy volt! egy nagy múltú, sokat tapasztalt férfi, egy újságíró, egy művész, egy zseni! Pedig Dóra csak azért is folytatta: szert is próbáltál? Így mondta, majdnem bennfentesen, hogy szer, és Zsolt hányavetien azt mormogta, hogy ühm, legfeljebb ennyit: ühm, Dóra pedig kénytelen volt magában lezárni a témát; nyald ki; minek beszéljen, ha Zsoltot nem érdekli, ami vele történt – de az utóbbi napokban érdekli. És? Most mondja el, hogy ő nem tudna lerészegedni, mert minimális alkoholtól is szép csöndesen elalszik, mosolyogva, állítólag mint egy angyal; nem lesz se jókedvű, se keserű, egyszerűen hupp, és már alszik is. Ágyban vagy széken ülve, elaludt már fapados vonaton is. Mi lesz hát holnap az egész üveg pezsgővel? Mire felszabadultan előadhatná az ultimátumát, ölbe kuporodik; nem baj, Zsolt-nak abból is érteni kellene – nem akarja és nem is fogja megérteni. De gőgösen ma akkor is megmondja, hogy a kábítószer neki tabu. Nem próbáltam, és eztán sem próbálom. Mert tabu. Undorít is. Képes lesz visítva ismételtetni, hogy undorít, undorít; legjobb volna, ha kibőghetné magát; minden undorít... minden... hogy ilyen tehetetlen vagyok... kábítószer nélkül is ilyen kurva tehetetlen...

Az elfojtott sírásból valamennyit meghallhatott Zsolt a telefonban, mert soha még ilyen ijedten nem kérdezte őt: baj van? megint valami...?, s bár Dóra azt felelte, sok minden van, de semmi baj, kapkodva ígérte, hogy percekben belül érkezik; gondoltam, elhívlak vacsorázni, de akkor jövök, már nem hallotta, hogy Dóra tétován ajánlotta, elmehetnek vacsorázni... felőle... Most üljön csak és várjon, vagy készítsen vacsorát? Terítsen meg, előszilveszteresen, gyertyával, szalvétával, mintha csakugyan nem volna baj?... baj aztán semmi... csináljon hidegtálat? főzzön teát? még rum is akad hozzá; vagy mégis várjon?, Zsolt mondja meg, mit akar: itthon vagy vendéglőben; mindegy, döntsön inkább ő? Aztán mégis

megterített, szipogva és dohogva is; Zsolt tányérját, villáját, poharát külön megtörölgette, lehelte és fényesítette; a nagyságos úrnak!, hátha nem eléggé beképzelt!, és hallgatózott az előszobában: megismeri a lépteit, ahogy kettesével szedi a lépcsőket, ugrik és huppan, ugrik és huppan. Mire ideér, Dóra ellágyulásából semmi sem marad, remélhetőleg semmi.

Mondjad, intett is Zsolt, az állával, fölhúzott szemöldökével, ahogy megfeszültek arcán az izmok, orrcimpája megszélesedett, és tágra nyílt szemével – meghatározhatatlan színű a szeme, gyorsan változó, hol világosbarnának látszik, máskor inkább aranyozott szürkének; van ilyen?; mindenesetre túl szép, a hosszú szempillával túlságosan is szép, döntötte el magában Dóra már az első nap, sőt úgy vélte, Zsolt beképzeltsége leginkább a szemében látszik, és valahogy a szeme is beképzeltté teszi –: mondjad! Dóra meg a szalvétáját gyűrte, aztán kisimította és hajtogatta, mintha mutatná, hogy kell csákót, sótartót, csónakocskát csinálni papírból – így! És a vállát is vonogatta: mondtam, hogy nincsen semmi baj, és semmi olyan, hogy tessék!, mondd meg!, nem tudok mondani semmit...

Dehogynem tudsz! Szépen összerakosgatjuk ezt a rohadt hosszú napot... Szépen fölrakjuk, mint a jengádat... én is hozzászerek... Zsoltot elbűvölte a saját ötlete, fölviannyozódott, sziporkázott, valami lehetőséget is sejtett, hogy így belekezdhet a délelőtti szeretetotthonbeli látogatás meséjébe, el kell mesélje, és nem kérhet bocsánatot, nem tehet töredelmes vallomást; fordított játék lesz... ki tud finomabban és ügyesebben betenni az építménybe... De tényleg iszonyúan hosszú volt nekem ez a nap... neked is?... Televízió?... Nem!, hessentett Dóra türelmetlenül; szart se érdekel az egész hülye televízió... Akkor miért nem hagyod ott? Erre legalább megütközve fölnézett: azt hiszed, szeretnék új témákat?... azt hiszed, hogy nincsen elég bajom?... Azt mondtad, nincs baj...

Zsolt még elegáns megbeszélést remélve nevetgért is a ríposztján. Ne, így ne játsszunk!, dünnyögte Dóra; ez nem becsületes. És végre belefogott, hogy a legegyszerűbben és leg-sűrűbben közölje, amit Ilonka meg Dina elmondott; hangosan lélegzett közben, nyögött is, mintha minden mondat tolmácsolása óriási erőfeszítés volna, pedig egy szóval sem érintette, hogy közben a piacon járt, csókolózni látott egy párt, hogy Dina csalását latolgatta, meg még sokfélét, nem mondta, hogyan határozta el útban hazafelé, hogy felhívja Sárkányt; beszélt, de mintha morzézna, kopogtatta a szavakat, és a végén összefoglalóan bizonygatta: ennyi volt... ennyit tudok, vagyis semmit, semmivel se többet, mint reggel... ebben nincsen semmi, csak marhára elfáradtam, komolyan, belefáradtam az egészbe, hogy nem lesz nyugtom, hogy bármikor bárki... nem tudom megmondani... de... Zsolt erre felállt, és a kerek asztal másik feléről átjött hozzá, leguggolt Dóra széke elé, két kezével mintha egyszerre ölelte volna a lány derekát, mellét, lábát; átfogta, és mégis befészkelődött az ölébe; ez talán nem szabályos játék, nem tudom, lehet-e így... és nevettek. Ide hallgass! Nem vagyok valami okostóbiás, és nem foglak kioktatni... érted? Nehogy tiltakozz most! De hát tudhattad volna az első pillanatban, amikor meghalt itt neked az a csávesz, hogy ez a mese innentől le nem száll rólad... és te tudtad is... figyelj rám! Tudtad, igaz?! Most pedig mielőtt ezeket elrendeznénk, hozom én is... méghozzá nem azt, hogy feltehetően máris munkanélküli vagyok... jó, erről később... de azért megjegyzem: szép volt tőled, hogy enni adtál, őrizd meg a jószívűségedet, nehogy felkopjon az állam... aztán én is itt nyúljak ki az ajtód előtt... jó, nem hülyülök... inkább ígérd meg, hogy akármit mondok, nem kapod fel a vizet! Ígérd meg... Nem ígérem; vihogott Dóra, és minél erősebben szorította Zsolt, annál inkább vihogott. Nem ígérek neked semmit... Te telefonáltál Dinának?

Én? A nagyanyádnak? Miért telefonáltam volna én a nagyanyádnak?; Dóra feltételezése megrémítette Zsoltot; ez hogyan juthatott eszedbe?... tréfából telefonálok?... Egyszeriben kijózanodva megcsöndesedett, visszahátrált a saját székéhez; nem telefonáltam... de voltam az anyádnál... figyelj ide! elmondok neked mindent, hogy csináltam... végig arra gondoltam, hogyan fogom elmondani neked... ugye, tudod, hogy segíteni akarok?... megmondtad, hogy Gálos Benedek, és ezzel jóvá hagyta... olyan volt, úgy mondtad... de a pap meghalt, most éjszaka halt meg, és az anyád kiterülten feküdt, azt hitte, én Gálos utódja vagyok, vagy valami efféle... égi inas... nem tudom... hogy a túlvilágról lettem hozzá irányítva... ez nem érdekes, de az biztos, hogy Kristóf is volt ott. Anyád azt hitte, a pap küldte hozzá egy kis gyámolításra... a fiú jóformán meg se szólalt, mindenesetre nem mondta meg, hogy hívják és voltaképpen mit akar... és anyád enni adott neki, meg valami gyógyszert is... attól tartok, a boncolási jegyzőkönyvből megtudod, hogy mi volt az... de lehet, hogy ártalmatlan... figyelj, rakjuk most össze, amit tudunk... Az a telefonáló... úgy fenyegetett, hogy kinyírjuk a csemetéjét?... azt mondták az öreglányok, hogy csemete?... Nem a te kinyírásoddal fenyegetőzött... ugye, tudod? Azt hiszed, kinyírta valaki a srácot? bosszúból? az apád miatt? Mert lehet, hogy ügynök volt?, valakit ő is eláztatott?... most előkerülnek a régi mocskok, de a nagyanyádnak fogalma sincs, hogy nem a te kinyírásod?... vagy azt hiszed, sejtí?... Zsolt csak beszélt, beszélt, Dóra meg ingatta a fejét, tiltakozva lendítette jobbra és balra, jobbra és balra, mint egy metronóm – mit nem akar? az összerakosgatást?, az ő beavatkozását?, a mocskok felfakadását?; mit nem? Zsolt szövegelése csendesítő és védekező volt, hiszen ha Dóra mégis megszólal, kirúghatja innen; semmit sem hagytam jóvá, talán hisztériásan visít majd, rohadtul átvértél, hogy merészeltél... rohadtul kihasználtál... ro-

hadtabb vagy egy stricinél... ebben nincs semmi játék... ez nem játék... Mindezt nem képzelhette, gondolni sem lehetett, de azért fogta Dóra kezét, és mondta: rakosgassuk össze... amennyi eddig megérthető... Dóra pedig alig hallhatóan és valahogy nagyon nem ide illően azt kérdezte, ott voltak az ablakában még azok a mandarinok, amiket vittem? Mintha ezt kérdezte volna. Az ablakában a mandarinok? Zsolt nézte a száját, annyira piciket mozdult, a szavakat nem tudta volna leolvasni, s mégis nyílt és csukódott, látta, nyílt és csukódott, s mintha minden hanggal ragasztót tépne szét; olyan eszelős és melodramatikus volt, ahogy kérdezte, az eszelős Gombos Klára hangján kérdezte őt, hogy megvoltak-e még azok a mandarinok, amiket karácsony első napján vitt az anyjának.

II.

Csöngetett a kapunál, és Sárkány szinte azonnal beleszólt a mikrofonba: Diamant Dóra?, neki csak annyit kellett mondania: igen; nem túl elővigyázatos. Mintha közönséges halandó, s nem nyomozó volna. Az ezredes a kitárt lakásajtóban várta, sötétszürke öltöny, vajszerű, finom puplining, elegáns nyakkendő, s már a lépcsőházat is átjárta illatszerének fűszeres szaga. Mi ez?, légyott?

Az ügyvédi irodának bérelt lakásban rajtuk kívül nyilvánvalóan nem volt senki. Hallható a csöndből, meg ahogy a készelőre kapcsolt gépek – fénymásoló?, számítógép?, fax? – zúgnak; hűtőszekrény valahol; nincs óvatosnak szánt mozdulat, osonó vagy lábujjhegyen próbálkozó lépészaj, visszafogott lélegzés; ne haragudjon, hogy napokig halasztottam a beszélgetésünket... de a szabadságom alatt sem vesztegelt egészen az ügy... most legalább többet mondhatok... bár most sem szeretnék magának mindent elmondani...

A kicsi, keskeny előszobából a várónak berendezett hallon át vezette Dórát, be a nagy szobába. Csokoládébarna bőrgarnitúra, üveglapos asztalka, hatalmas, mahagóni íróasztal és ahhoz tartozó szekrény, könyvespolc; olykor kölcsönkérem a sógorom irodáját, így reggelente nem zavarok itt még senkit... megesik, hogy ünnepnap használok... ritkán persze, csak ha nem szükséges nagyon hivatalosnak látszódni... A rendőrségi ügyeket jobb a saját kereteik között tartani, de most... magának ez közel is van, s ideje, hogy nyugodtan beszéljünk... Csinálhatok kávé... mielőtt jött, megnéztem a jég-szekrényt... van tejszín... gyümölcslé... hozhatok valamit? Dóra intett, hogy nem, semmit sem kér, s beleült az ajtóhoz közelebbi fotelbe, Sárkány szemközt vele, a másikba; pihent és nyugodt volt, túlságosan is jól öltözött, s éppen így és ezért korosabbnak látszott; az első találkozáskor ellenszenves, suta nyomozó most jó negyvenes úriember lett, határozottak és mégis szelídebbek a mozdulatai, lágyabb, apásan gyöngéd

a hangja; Dóra, ugye, megengedi, hogy így szólítsam?, a nagyobbik lányomat is Dórának hívják, szeretem ezt a nevet...; érzelmesen összerosolyogtak; nos, mielőtt nekikezdenénk összerakosgatni, amit tudunk, két dolgot kell elmondanom magának...

Valószínűtlennek tetszett ez a fogadtatás, ez a megváltozott Sárkány; álmodni sem szokott Dóra ilyen kellemeset; feszülten figyelt azért, csapdát szimatolt; először is tudnia kell, hogy feltehetően majd lezárjuk az ügyet... még hozzá hamarosan... két-három hét, ha valóban nincs bűneset... ha helytálló a feltételezésem, hogy... A halottat azonosítani tudtuk, ugye... és Diamant Kristóf halálában nem fedezhető fel semmi, ami idegenkezűsége utalna... semmi okunk feltételezni gyilkosságot, bármilyen közreműködést... ért engem? Innentől a rendőrség... a mi dolgunk más... erről is kell beszélnünk... Tehát úgy vélem, az ügy szigorú rendőri és jogi értelmében nincsenek... már most sem maradtak nagy kérdőjelek... Talán nem tart majd nagyképűnek, ha azt mondom magának, nincsen olyan eset, én legalábbis sohasem kerültem szembe olyan sorssal, amelyiknél ne éreztem volna szív-szorongva, hogy tovább kellene nyomoznom, mert újabb és újabb titkokra bukkanok... Tudja, húsz évvel ezelőtt, amikor jogi diplomával a rendőrséghez kerültem... de nem, most ilyen messziről mégsem kezdem...; és megint olyan kedvesen, családiasan mosolygott; már az is elég, szinte illetlenül tolakodó, ha elárulom magának, hogy abban a házban, ahol lakik, én is laktam. Bizony, hosszú éveken át, s amikor múlt hétfőn megláttam a jelentést... szóval magamhoz vettem az ügyet... egyszerű érzelmösség lehetett... én már nem végzek rutinnyomozást, szabadságra készültem éppen, még ha csak pár napra is... no, mindegy, elvettem az ügyet... s mint mondtam, feltehetően nincs mit nyomozni tovább... nem akarok fontoskodni, nem akarom becsapni magamat, s ezzel

másokat, például magát, hogy valami rendkívüli, agyafúrt, páratlan eset ez. Úgy gondolom, maga fájdalmas tényekkel fog találkozni... meg már eddig is tudomásul kellett vennie, amiről hallani sem akart... de hangsúlyozom, rendőri értelembe feltehetően nincs olyan bűn... nincs gyilkosság... Szeretném azért, ha mindent világosan látnánk, ha biztos lehetnék abban, hogy magát nem fenyegeti senki, semmi... Nekünk most különösen ügyelnünk kell, hogy ne csináljunk nagyobb ügyet a kelleténél, de óvatlanul el se menjünk valami mellett... Valami közvetett... nehogy megelőzzön bennünket valami készülődő bűneset... Nem tudom... ért-e engem? Nem kíván máris az ördögbe?... Lássunk hozzá! Elmondok magának mindent, amit eddig felderítettünk... Kérdezzen közbe!... Tegye hozzá, amit maga akart tudatni velem...

Sárkány Imre előtt nem volt jegyzetfüzet, dosszié, semmilyen papír, és meséje közben sem szedett elő semmit. Nem mondta, hogy várjon csak... pontosan így és így... hadd lessek a puskámba... igen, valóban, ekkor és ekkor... Az ezredes láthatóan büszke volt a teljesítményére, hogy színészként fújja a szöveget, de hát érdekelt is – úgy sorolta az anyakönyvi adatokat, mintha a rakosgatás-illesztgetés közben nem egyszerűen megtanulta, hanem ő maga teremtette volna az egész kusza történetet.

Diamant Kristóf, a maga édesapjának házasságon kívül, 1980. január 6-án született gyermeke. A fiú nem élte meg a huszadik születésnapját, de talán szeretete volna valakivel megélni. Tudjuk, hogy szorongatott helyzetbe került. Az édesanyja, Hertai Zita... hallotta már ezt a nevet?; de míg Dóra pislantás nélkül meredt a nyomozóra, s alig észrevehetően intett „nem”-et, Sárkány folytatta: a fiú anyja egy esztendővel ezelőtt elhunyt. Még nem tudom, hogyan. Az egyik szomszéd szerint kórházban, hosszú betegség után. Hamaro-

san kiderítjük. De ami különös, hogy ez a szomszédasszony sajnálattal beszélt róla, jólelkű, rendes nőnek mondta, és megemlítette, hogy sánta volt, nehezen járt. Ellentmondásról éppen nem beszélhetünk, de megkockáztatom: különös párosítani azzal a ténnyel, hogy Hertai Zita valaha aktmodellként, ha tetszik, pornóképek alanyaként került kapcsolatba a maga apjával... Dóra, nagyon kérem, ne haragudjon rám, ha esetleg olyasmit mondok, olyan kifejezéseket használok, amelyek sértik a...; és Dóra újból csak parányit ingatta a fejét; tehát különös. Az anya halála után, vélhetően az addig rejtegetett iratokból Diamant Kristóf megtudta, bár az is lehetséges, ugye, hogy az anya haldokolva maga mondta el fiának, csak hogy akkor miért várt majd egy esztendeig?... szóval arra akarok kilyukadni, hogy Diamant Kristóf megtudta, az anyjának született már öelötte is gyermeke, ugyancsak fiú. Mondanom sem kell, nem ismerjük az apát. A gyereket Hertai Zita állami gondozásba adta. Juhász Zoltánnak hívják... de hiszen ezt kérdeztem magától... ugye, ezt kérdeztem, mikor telefonon beszélünk: ismer-e egy Juhász Zoltán nevű embert?... Az elhunyt zsebében talált telefonszám ezé a Juhászé... Most huszonöt esztendő. Nem titkolom, hogy felmerült bennünk, esetleg ő látta el Diamant Kristófot anyaggal... Szükségesnek éreztem, hogy találkozzam vele... A fiatalember magas, izmos, a nyaka rövid és vastag... egyébként kopaszra borotvált, gazdagon tetovált és különféle ékszerekkel ellátott... tudja... lánc, karika... fülben, karon... Biztonsági őr... ezt ellenőriztük... valóban, rendes, bejelentett állás, fix jövedelem... semmi priusz... a lakcíme kamu cím... a barátnőjénél lakik, és nagyon fél. Még nem tudom, mitől fél, de hajlok arra, hogy nem ő volt a kábítószerszállító. Azt állítja, Diamant Kristóf megkereste őt a munkahelyén, s a jócskán lerongyolódott srác... Zoltán úgy mondta nekem, tök gógyis... ez egy tök gógyis... sűrűn ismételte a kifejezést, hadarva, rosszul

artikulálva, de mintha elakadt volna ennél a kifejezésnél... Zoltán változata szerint tehát Diamant Kristóf megkereste, és erősködött, hogy ők ketten testvérek, tartsanak össze, ismerjék meg egymást jobban... Juhász Zoltánnak azonban meggyőződése, hogy a tök gögyis gyerek csak pumpolni akarta... nem is tudja, mit akart, valójában nem kért tőle semmit, mindenesetre köszöni, nem kér ebből a testvérségből, kerülte Kristófot, azt mondta, nem tudja, hogy hívják a természetes szüleit, de nem is érdekli, nem foglalkozik azokkal, akik eldobták őt, nem érdemes annyira sem foglalkozni velük, hogy a nevüket megjegyezze... És közben félt tőlem. Egyébként a munkatársam Bécsben talált rá, pontosabban azon a bizonyos mobilszámon Juhász barátnője jelentkezett, s amikor meghallotta, hogy rendőrség, ő is megrémült. Mondom, valamitől félnek. Miért volt Juhász Bécsben – karácsony után? Nem bevásárolni ment. A lánynak mindenesetre sikerült őt felhívnia, s nyilván úgy döntöttek, telefonáljon nekünk még Bécsből Juhász, tudja meg, mit akar tőle a rendőrség. Senki nem kérte, hogy hanyatt-homlok rohanjon haza. Valósággal udvaroltunk egymásnak; én hálálkodtam, hogy milyen készségesen segít, jöllehet semmi köze az ügghöz, ő pedig bizonygatta, hogy csakugyan, mindenben segít, annál is inkább, mert patyolat tiszta a múltja, a jelene, neki semmi takargatnivalója, miért ne segítene, miért ne?, ő is a biztonságért dolgozik, és így tovább... rosszul beszél, nehezen érteni a szavait, igencsak figyelnem kellett, hogy legalább nagy vonalakban kövessem. Nem tartom kizártnak, hogy valami hangképzési problémája is lehet. Mintha újra meg újra összegyűjtené szájában a mócsingos szavakat, s nem boldogulna a masszával... Ez tehát Juhász Zoltán. Vele még lesz dolgunk... Áttérnék azonban az elhunyt lakására. Ahogy munkatársamtól tudja, Diamant Kristóf a Victor Hugo utcában lakott. Jelenleg a lakást lepecsételtük, üzentem magának, hogy ha gondolja,

megnézheti, esetleg lát ott valamit...; de Dóra most észrevehetőbben ingatta a fejét, ült egyenes háttal, feszülten; ha egyszer mégis szólni fog itt, nyilván erővel kell majd szétfeszítenie a száját, többször is nekiveselkedhet a hangképzésnek, neki sem fog sikerülni; berozsdásodott, kiszikkadt; talán igaza van, talán jó ösztönrel tartja távol magát attól a lakástól... még nem tudunk eleget, de lehetséges, hogy azt javaslom magának, hivatalosan mondjon le az örökségről... elmagyarázom majd, miért... de ez egyelőre bizonytalan... nagyon bizonytalan, még semmit sem ajánlok... a lakást lepecsételve tartjuk a vizsgálat lezárulásáig... Természetesen a fiúk kiszálltak házkutatási paranccsal. Az elhunyt zsebében talált kulcs, bármily meglepő, nyitotta a zárat. A postaláda pedig deformált, mintha többször is, ügyetlenül felfeszítették volna. A ládán egyébként nem is szerepel Diamant Kristóf neve, csak Hertai Zita és egy régebbi kiírás: Vajda Sándor. Nem tudom, ő kicsoda. Mint várható volt, Diamant Kristófnak nem gyűlt fel a postája. Összesen egy értesítőt dobtak be huszonhetedikén, hogy tértivevényes küldeményét vegye fel a postahivatalban. Mi felvettük. Földhivatali határozat tulajdonjog bejegyzéséről, miszerint Diamant Kristóf az 1999. szeptember 7-én kelt adásvételi szerződés alapján eladta a tulajdonát képező ingatlant Kolmár Antal budapesti lakosnak. Kolmár úr vállalkozó, s persze ő is szívesen állt rendelkezésünkre felvilágosítással. Hogy miről világosított fel? Nem sokról. Alig ismerte Diamant Kristófot, a lakást lánya tizennyolcadik születésnapjára vette, de megállapodott Diamant úrral, hogy akár még egy évig is lakhat ott. A szerződés egyik pontja világosan leszögezi, hogy az ingatlan átadásának végső határideje 2000. szeptember 7-e. De Diamant Kristóf ígérte, hogy sokkal előbb kiüríti a lakást. Kolmár jól emlékszik arra, hogy a fiatalember többször is elmondta, bár az indokairól nem kérdezte senki, hogy hamarosan Német-

országba utazik. Állítólag még az ügyvédnél is emlegette, hogy az édesapjával dolgozik majd. Az apja, így a történet, idősebb ember már, és szüksége van a fiára. Az adásvételi szerződés szerint a vételár négymillió forint volt, amiből kétmilliót Diamant Kristóf az ügyvéd jelenlétében a szerződés megkötésekor készpénzben átvett, további egymilliót kellett volna kapnia most, a tulajdonjog bejegyzésekor, ami... nem tudom, Dóra, mennyire járatos az ilyen ügyekben... de egyszerűen szokatlan, értelmetlen... a földhivatali értesítés merő formalitás... Ennek önmagában átverés... csúnya kihasználás-szaga van, a fiút nyilván szorongatta az anyagszállítója... Kolmár volt? Nem kizárt. De semmi bizonyítékunk sincs, és bár beszélek majd az ügyvéddel... egyébként Kolmár ügyvédje, a tiszteletdíját is mint vevő természetesen ő fizette... szóval beszélek vele, de szinte semmi fordulatot nem remélek ettől a csevejtől. Na igen... a negyedik milliót a kiköltözéskor kapta volna Diamant Kristóf. A negyvennyolc négyzetméteres Victor Hugo utcai lakásért, bármilyen lepusztult is az az ingatlan... de a házat egy-két éve festették... jó állapotban van... tehát azért a lakásért ez nevetségesen alacsony ár... az ügyvéd nyilván megmagyarázza majd, hogy neki semmi beleszólása nincs abba, ki mennyiért vesztegeti feje fölül a hajlékát... igen, még csodálkozott is, hogy milyen szerencsésen kapta ki Kolmár úr ezt a hirdetést... úgy emlékszik, közönséges hirdetés alapján találta... de ezt Kolmár úr jobban tudja... neki az volt a dolga, hogy beszerezze a tulajdoni lapot, és tisztázza, nincs-e valami szeplő... ilyesfélét mondhat nekem az ügyvéd, akiről még semmit sem tudok, még a nevét sem, de érzem, hogy kollegiálisan nyájas lesz, és azt mondja, tisztáznia kellett, nincs-e valami szeplő... meg hogy ő jól emlékszik Diamant Kristófra... bár csak egyszer találkozott vele, a szerződés megkötésekor... vagy talán még egy alkalommal, amikor éppen csak beadott valami iratot... de ha szabad így

mondania, nem volt bizalomgerjesztő a fiatalember, ő ugyan gratulált Kolmár úrnak, sok boldogságot is kívánt a szerencsés vételhez, de azért bizony felrémlített benne, hogy mit csinál Kolmár úr, ha Diamant aztán mégsem költözik ki... egyszerűen nem... mit csinál ilyenkor a tulajdonos?... perel, kilakoltat?... ó, ezek hosszadalmas históriák... Kétségtelen, Kolmár úr sokat reszkírozott... a kedvező vételár ellenére is... és kétségtelen, ugye, hogy a kedvező vételárat az eladó bentlakása magyarázta... Diamant Kristóf elhagyni készült az országot, és sürgősen szüksége volt pénzre... Dóra, én eddig csak hangosan okoskodtam... de most figyeljen jól... most jön maga a képbe... Úgy gondolom, ha a féltestvérét szorongatták, esetleg fenyegették is, bizonyára tartozott a dílernek, talán tartozott fűnek-fának... nem tudom, azt tudja-e, hogy nekünk feljelentést kell tennünk Diamant Kristóf ellen... kábítószer-fogyasztás miatt... de ez is későbbi mese... szóval, lehetséges, hogy tele volt adóssággal, amitől a kábítószeréhség nem csillapul, de jön a nagy ötlet, hogy hiszen eladhatná a lakást... ebbe a lehetőségbe sokan beleszeretnek... ha tehát a díler vagy bármely adós kifizetése közvetlen volt is, jogilag nyilván megtámadhatatlanul csinálták... A lakást az egyedüli tulajdonos, Diamant Kristóf adta el, miután kiegyenlítette az örökösödési procedura után a nem nagy összegű illetéket... de azt is miből? Gyanítom, hogy ő is csak kábítószerből élt... Szóval Kolmár úr eljárásunk végeztével azon nyomban birtokba veszi a lakást... meg is kérdezte tőlem, meddig húzódhat ez az ügy... neki ugyanis terveznie kell... és alaposan felújítani... ő szívesen elkezdené a munkát a tavasz elején... és azt is megkérdezte, van-e Diamant Kristófnak örököse... azt válaszoltam, nem tudok róla, de az egész ügyről nagyon keveset tudok... Igyekeztem érzékeltetni, hogy kíváncsiságunk határtalan, de eszem ágában se volt elővezetni egy testvért... Kolmárnak sejtelve sincs arról, hol és milyen körülmények

között halt meg Diamant Kristóf... Nem tudom, mennyire ismerte, hogy jöttek össze... volt-e üzleti kapcsolatuk... mind ezt nem tudom, de láttam Kolmár Antalt... korombeli férfiú, és szeretne legalább tizenötlet kevesebbet mutatni... rockerre veszi a figuráját... vállig növesztett haj, úgy tűnt nekem, festett is, de ebben nem vagyok biztos... hazudnék, ha azt állítanám, hogy Kolmárral kapcsolatban bármiben biztos vagyok... talán csak abban, hogy a vállalkozó akkor is hazudik, ha kérdez... ösztönösen hazudik, ki tudja, miért hazudik... De most nem ez a lényeg... Dóra, azt hiszem, nem kellene különösebben agyafúrt ügyvédet kerítenie, hogy sikerrel pályázzon Diamant Kristóf örökségére...; és Dóra olyan döbbenten bámult Sárkány Imrére, hogy parányit se, még láthatatlanul sem ingatta a fejét; végrendelet hiányában, gondolom, az úgynevezett egyenes ági örökösödés érvényesül... voltaképpen a maga, illetve Diamant Kristóf apja az örökös... Már ha előkerítjük őt... vagy a nagymama...; s mikor Dóra mozdult, az ezredes megnyugtatóan felemelte a kezét, tenyerével intett türelmet; nem kell tiltakoznia... nekem ne... ez már a közjegyzőre tartozik; és a mosolya félreérthetetlenül fölényes volt, visszafogott bólintás, meg ahogy elhúzta a száját: hová lettek azok az idők, amikor Dóra megközelíthetetlen volt, igen, nem, felelte, vagy inkább csak nem, nem, s mintha egyáltalán nem érdekelné, hogy akadt valaki, aki elvándorolt a lakásajtájáig meghalni, játszott, hogy kemény és hárító, de csak olyan volt, mint egy vadóc bakfis; nagy, sötét szemében pimasz fények villantak, és persze riadalom meg valami szörnyű undor is; szegény kislány, erőlködik, hogy tartsa magát, mentegette Sárkány; de ezúttal is csak magyarázatot találna arra az ostobaságba és önzésbe dermedtő hányavetiségre, amit fáradt gőzként eregetett a világ?, az utóbbi esztendőben úgy érezte, minden szelepen, képményen, szájon és szemen át, minden hirdetési klipből és

plakátról, a fiatal beosztottjai mozdulataiból és a minisztériumi meg fővárosi vezetők géphangjából ez fújt rá, bele a porfájába, újságokból és televízióból, a konferenciák prospektusaiból süvített, hogy hajrá, mutasd magad, húzz bele, arra figyelj, a célodra, arra; könyörtelenség, mondta a nyomozó, mintha néven nevezné a fuldokoltató közönyt, vagy a saját ijedelmét – megöregedett? –; ráállt a metró mozgólépcsőjére, föl vagy le, mindegy, a gép nyikorogva vitte, szállította, és a szerelvények záródó ajtajának vagy az aluljáró kirakatainak üvegében is ezt látta: felszegett fejjel ahogy haladtak, elshantak az emberek, hajrá, a zselézett hajakban és a maszksminkekben, a metál csillogásban és a hajléktalan újsággal kolduló fényes dzsekijében is könyörtelenség; negyvennégy évesen megöregedett?; és egyedül szándékozott maradni egész este?, kérdezte Dórától egy hete; résztvevően kérdezte a pimasz, de kedves arcú lánytól, talán idegenkedve?, csodálkozva, hogy miért is tölti egyedül a karácsonyi ünnepeket egy csinos fiatal lány, csak rácsodálkozott erre is, miért?, nincs szüksége senkire?, ezeknek nincs már senki, alkalmuk se... mire? hogy mulassanak?, hogy összebújjanak?, hogy kitöltsék az időt? Így badarság. Ő meg talán réges-régen úgy jár-ke, fölényesen csodálkoztatva, hogy észre sem veszi magát?, mire föl csodálkozik?, akinek idegen a divat és a többség szokása, az öreg... menthetetlenül öreg. Erre nem mondható más: öreg. Kikopott. Pedig negyvennégy éves, és nem boldogtalan. Nem is keserű... miért is volna? Igyekezett, hogy megértse és felmentse Dórát – mit hallhatott az ő ártatlan, figyelmesnek hitt kérdésében? Egyedül szándékozott maradni?, mire a lány idegen, reszelős hangon vágta rá, hogy a barátját várta, aki később meg is jött, és kihívóan folytatta, ugyanazzal a mondatával kérdezett vissza: mondjam el, hogyan töltöttük az éjszakát?

Ráordíthatott volna. Vagy kiküldi a szobából, hogy mossa meg hideg vízzel a fejét, át is adhatta volna az ügyet – minek neki? Érzelmösség volt, az ilyesmi bosszúért kiált. Helyes. A francba az egészszel, a kábítószeres hullával és a nézőkkel, akik semmit sem tudnak, nem is akarnak tudni... Vonakodott, hogy aláírja a szemle jegyzőkönyvét; minek?, én tanúskodjak?, minek?... Hülye kis tyúk... inkább csirke... De miért pimaszkodik? Tulajdonképpen miért? A dühét pedig még mindig eltakarja valami nem természetesnek tűnő kíváncsiság: miért pimasz vele ez a fruska? Egyszer, legalább egyszer megértené, hogy miért? Előítéletei vannak a rendőrséggel vagy mindig, mindenkivel ilyen szemtelen és nyegle? Eleve ilyen: nevetlen? Vagy menekülni próbál a pimaszsággal? A szokásos ócska és ósdi trükk?, reflex inkább. Meglehet, muszáj is így viselkednie, akár titkol valamit, akár nem – muszáj, különben kipenderítené a fáradt gőzt fújtató világ. Hirtelen megöregedne. Ez a kislány is ijedten bámulna a tükörbe: megöregedtem? Lehajtotta akkor a fejét, és nagyon nyugodtan, csöndesen mondta: bizonyára félreértett, nem kérek olyan információt, amelyiknek nyilvánvalóan nincs köze a halálesethez, és nem feltételezem, hogy bármit is elhallgat... Száraz volt a szájürege, és úgy beszélt, mintha minden hanggal szét kellene feszítenie ragadós, vékony ajkát. Pattogva nyílt és csukódott. Nyílt és csukódott. Rövidebben! Idegesítette ez a pattogás – rágógumi-hólyagocskák durrogása, kényszeresen mégis beszélt: talán nagyobb gyakorlatom van a felderítésben... Képes kiborulni a semmitől? Fáradt? Hajszolt? A kollégái azt mondanák: fáradt és hajszolt, pihenni küldenék. Ne zavarj itt, öreg. A rendszer megváltozott, az új stílushoz te már úgysem alkalmazkodszt... tűnés, öreg! Ráadásul paranoiás is? A kollégái nem küldenék sehová.

Jócskán előreszaladtam, mondta az új év első munkanapján Sárkány Dóra ámulattal teli tekintetének; előreszalad-

tam, s talán feleslegesen is latolgotam a maga társaságában az esélyeket... lehet, hogy okosabb volna kívánnom, hagyni egyelőre, szavakkal sem siettetni semmit... megpróbálhatnám, amire őszintén szólva sohasem éreztem kedvet... de megpróbálhatnám azért: engedni még, hadd gördüljenek a dolgok... Nézze... és most már csakugyan a lényegnél vagyok... kérem, Dóra, ezt értse meg... nyomozóként ebben a pillanatban úgy látom, hogy Diamant Kristóf halálát, noha a boncolás során Tardyl nevű altatót is találtak a szervezetében, a saját magának túladagolt kokain okozta. A kábítószerhasználat mögött persze kábítószer-kereskedelem, tehát bűnlappang, ezt a konkrét ügyet mégis – hangsúlyozom: most, ebben a pillanatban így sejtem – idegenkezűsége utaló tény hiányában lezárjuk, és mindazok a mocskosságok, amelyekből számomra, és gondolom, a maga számára is kevéske látszódot, azt mondhatnám, valamennyi kikandikált nekünk, nos, ezeket a mocskosságokat ott hagyjuk, ahol eddig is voltak, tudván tudva, hogy majd szaporodnak... meg hólabdaszerűen nőnek, terebélyesednek... szóval végül beismert félmegoldással lezárjuk az ügyet... mint nyomozó nem könyvelek el sem sikert, sem kudarcot... de maga miatt szeretném, ha úgy zárhatnám le, hogy az senkit se ingereljen bűnre...

Hirtelen az órájára pillantott, mintha eszébe villant volna, hogy szorítja az idő; folytathatjuk később... máskor..., ajánlotta Dóra készségesen; nem, dehogy... majd mennem kell... de előbb maga elmondja... ne haragudjon a körülményességért... és még mindig nem kér semmit?... a kávé, a gyümölcslé változatlanul... Dóra most is ingatta a fejét; nem tudok sokat hozzátenni a képhez... amiket én megtudtam... ami történt... fogalmam sincs, van-e jelentősége... Sárkány nézte, hogy amíg Dóra Perjésné lépcsőházbeli vallomását tolmácsolta, jobb kezével szorította a bal hüvelykujját, s amikor áttért az ismeretlen telefonáló fenyegetésére, a hüvelykujj mellé zárta

a bal mutatóujját is; aztán a kalandkedvelő újságíró barát esete következett a szeretetotthonban, a nyomozó a lány kezét figyelte, várta már a következő, a harmadik ujj beemelését, és íme: elégedetten somolyoghatott, a lány jobb markába fogta a középső ujját is – hogy mondta?, úgy emlékszik, azzal fenyegetőzött a telefonáló, hogy kinyírjuk... így?, többes számban?, hogy kinyírjuk a csemetéjét?...

Amikor a nagyanyám elmesélte, hogyan is volt ezzel a telefonálóval... csütörtökön délelőtt történt, és nem sokkal később mentem hozzájuk... a nagyanyám ősidők óta együtt lakik a régi házvezetőnőjével... vagy hogy mondják... cseléd volt?... mindegy... Ilonka imádja a nagyanyámat, oroszlánként védelmezné, és amikor odamentem, először ő mesélte el, iszonyú izgatottan, hogy megfenyegették a nagyanyámat, aztán még egyszer meghallgattam a történetet, pontosan azt, ugyanúgy mondták, és nem tudtam eldönteni, hogy a két öregasszonynak valóban sejtelve sincs Kristóf létezéséről... úgy éreztem, semmi másra nem gondolhatnak, csak hogy az ismeretlen engem akar bántani... holott ha tudnának Kristófról, feltételezniük kellene, hogy inkább rá vonatkozott a fenyegetés... hát nem?

Mintha lazult volna a jobb kéz szorítása, de még körülfogta a bal hüvelyk-, mutató- és középső ujját; azt is elmondtam nagyanyáméknak, hogy karácsony második napján meghalt valaki a lépcsőházunkban, meg hogy a rendőrségen meghallgattak mint tanút... és hiába volt színésznő Dina... így szólítjuk a nagymamát... szóval akárhányszor végiggondolom az egészet... de hát én ehhez nem értek... akármennyit forgatom a dolgokat, csak biztosabb leszek abban, hogy a két öreglánynak fogalma sincs Kristófról... semmiről... nem is gyanakodhattak... semmit ők nem tudnak abból, amit most elmondott nekem... mindenesetre azt akarom, hogy most már ne is tudjanak semmit. Jó volna!, bólintott Sárkány, bár

hagyhatnánk őket nyugodt ártatlanságban! Én eddig sem törekedtem másra. Mondtam már magának, Dóra, ne védje velem szemben a nagymamát, mert nem támadom. Eszemben sincs. A nyomozónak iparkodnia kell, hogy egy-egy ügyben felderítse a teljes igazságot. Csakhogy én már régen nem remélem, hogy ez sikerülhet. Még akkor sem, ha nyilvánvalóan bűnügyben nyomozunk. Tudja, az igazság, a csodálatos, kecsesítő igazság, aminek mi, állítólag, szolgálai, papjai meg nem tudom, mijeit vagyunk, túlföntül romantikus és sikamlós. Nem mintha elvesztettem volna a kedvemet, hogy amivel foglalkozom, annak csakugyan a végére járjak, és ne hagyjak elvarratlan szálakat. Nem lettem cinikus, néha bizony sajnálom is, hogy nem lettem. És szeretnék tökéletes munkát végezni. Annak ellenére, hogy nincs olyan. Soha, senki nem mondhatja el, hogy tessék parancsolni, itt az igazság, itt van egyben, átlátható minden indíték, minden esemény, és így tovább... Legfeljebb a butácska bűnügyi regények végén örvendeznek az ártatlan vagy majdnem ártatlan életben maradtak, és a hullák fölött megkönnyebbülten omlanak egymás karjaiba... Sohasem láttam még megkönnyebbülést, nekem sem sikerült megkönnyebbülni, egyetlen kollégámnak se... pedig voltak sikereink... Na, nem filozofálok... nézze el nekem, bizonyára az új év, a korai indulás... Végül száz szónak is egy a vége: nem vagyok biztos abban, hogy a nagymamát szépen mellőzhetjük. Ő mindenképpen hozzátartozó... Jogilag... de egyáltalán... elhallgathat ilyen fontos dolgot?... A titokzatos telefonáló után persze nem nyomozunk... nincs kellő indokoltsága... támpontunk is kevés... de ha bármi követné, ha folytatása volna... újabb hívás, levél... bármi... talán a nagymama társnőjének kellene mondania, hogy ha bármi gyanús dolgot észlel... Egyelőre várunk... Dóra, maga nem fél?

Ugye nem? Biztosan? Nekem ebben az ügyben legelőbb csak arról kell meggyőződnöm, hogy maga nem fél. A féle-

lem... hallott már erről? Sokan tapasztalták, hogy a félelem szinte hívja a bajt... mindenféle bajt, szerencsétlenséget és bűnt is. Ez nem misztikus halandzsza... nagyon is észszerű... most ebbe se menjünk bele... Tehát tovább! A Tardyl, amit a boncoláskor kimutattak, s ami, tudjuk, nem volt halálos adag, azt nagy valószínűséggel a maga anyjától kapta Diamant Kristóf... én is azt hiszem, hogy tökéletesen gyanútlanul adta. A maga módján segíteni akart egy ismeretlennek. Legyen elég, hogy mi így sejtjük... Nem kívánta tőlem, de javasolom, az édesanyját tényleg hagyjuk tudatlanul... Jó? Hagyjuk ki az egészből. Egyébként borzongató história... Csakugyan az. És elegendő, ha maga meg a barátja viseli. Másnak semmi dolga ezzel... esetleg kérje meg a barátját, hogy ne mesélje senkinek... De ahogy gondolja... Én hallgatnék... Különben haragudott a barátjára, amiért önálló nyomozásba kezdett? Dóra értetlen-zavart mozdulatot tett és hebegte: nem is mondtam, hogy önállóan... én nem mondtam, hogy csak aztán szólt... csak este, amikor anyámnál volt... nem haragudtam... nem nagyon... mindegy... ez nem érdekes... És szégyellte, hogy Sárkány mosolyoghatott rajta; tényleg ne haragudjon arra a derék fiúra, ez nyilván foglalkozási ártalom nála... újságíró, igaz? De ha egészen más érdekelné, akkor is meg kell értenie... a képzelet nagy kísértő... látja, én is hogy megéreztem: nem történhetett az a látogatás másképp... De végtére is nem hazudott magának. Ez a lényeg. Nem hazudott. Van aztán még a leltárunkban egy szomszédasszony... Perjésné, mondta Dóra komolykodva, mintha ezzel jottányit is előrelendítené a nyomozást... igen, Perjésné, feltehetően ő Kristóffal találkozott szenteste előtt... És? Mit kezdhetünk azzal, ha bizonyosan tudjuk, hogy a fiú korábban is kereste magát?... Felteszem, hogy magáról sokkal előbb hallott, mint a másik féltestvéréről, Juhász Zoltánról... ki tudja, milyen régen kereste az alkalmat, hogy találkozzanak... Találgatni a végtelen-

ségig lehet, de most már... Hagyjuk tehát Perjésnét is. Az efféle öregasszony egyébként reszket a rendőrség gondolatától, de egyszerre ijedezve meg vágyakozva reszket. Fogadok, hogy amikor megeskette magát, hogy titokban tartja a valloását, erősen remélte, hogy nem fogja titokban tartani, s valaki csak meginterjúvolja őt... kis időre érdekes lesz, fontos adatközlő... Mi mindenesetre most lelketlenül ejtjük... Ebben már nagyok vagyunk. És barátságosan, szinte cinkosan kacintott Dórára.

Mentegetőzött, hogy sietnie kell, „ostoba reprezentáció” vagy „csak reprezentáció”, ilyesmit motyogott, míg kísérté ki Dórát a várónak berendezett hallon át a keskeny előszoba felé; örülök, hogy azért nyugodtan beszélgethettünk. Magasabbnak tűnt, karcsúnak, de erősnek, vékony szája fölött arányosan keskeny orr, a szemöldöke sűrű, ez valamiképp ellensúlyozza a kopaszodást; ha bármi történik, ha bármi eszébe jut, ha kérdése van... kérem, keressen... de a jövő héten mindenképpen beszéljünk; a hangja is mélyebb, férfiasabb, és mintha Dóra réges-rég ismerné ezt a Sárkány Imrét, mintha széles e világon nem akadna ember, akiben jobban megbízna, mint a nyomozóban. Amikor az előszobában Sárkány felsegíti a kabátját, és azt mondja: akkor legkésőbb a jövő héten, s hogy kiteregetjük az új fejleményeket, legszívesebben megölelné, de csak nyújtja a kezét; mindent köszönök; valósággal bújja; Zsolt majd kineveti a rajongásáért; te csak szélsőségeket ismersz, és úgy viselkedsz, mint egy brazil szappanopera hősnője; ezt nem mondaná, soha effélét nem mondott; Dinának nem beszél Sárkányról, Ilonkának se, nem említi, hogy a lépcsőházi halálnak folytatása lett; ha lezárjuk az ügyet... ezt is majd megbeszéljük... de ha lezárjuk... nem, már a lezárás előtt... sokkal előbb... intézkedni kell a halotról... meg kell állapítani, hogy az elhunytnak van-e hozzátartozója, így a végtisztesség...; és Dóra úgy mondta: én fogom eltemetni,

határozottan, kinyilatkoztatásszerűen, mintha az elmúlt napokban jó sokszor meggondolta volna; önmagát is meglepte a közbeszólásával; szeretném én eltemetni; ez egyszerre volt megerősítés és valamiféle szelíd jóváhagyás kérés; rendben van, mondta Sárkány, igyekszem segíteni magának, és gyöngéden megérintette Dóra kabátba bújtatott vállát; keressük egymást; még nem csukta be az előszobaajtót, Dóra talán érezte, hogy még figyel, csak félig fordult vissza; ja, ismeretlenül is üdvözlöm a druszámat.

III.

Na, hogy tetszik?, kérdezte a jócskán kapatos házigazda Zsolttól, vodkát töltött épp a saját pezsgőspoharába; klassz kis tanya, meghiszem; válaszolt magának. Meglazította sárga-zöld pettyes selyem nyakkendőjét, olyan mozdulattal, amilyen csakis amerikai kisvárosban játszódó filmekben látható. Dóra is baktatott velük fel a hálósobának, vendégszobának, medencés fürdőszobának kialakított padlástérbe, aztán le az alagsorba, a konditerembe, a szaunás, szoláriumos pincébe, de Kónya Gábor nem szentelt neki több figyelmet, mint Zsolt zakójának; klassz tanya, az hétszentség, erősítette elégedetten; és senki sem mondhatja, hogy én csak belecsücsültem... mert különben tudom, hogy mondják... letettem ide a seggemet, meg hogy... tudod te, hogyan ismerkedtem meg Andival?!... Van ám itt gögyli;

bökött a pohárral a halántékára; van bizony, és a csaj a mai napig sem sejti, milyen jó kis trükköt agyaltam ki annak idején... jó kis trükköt, mert kellett, apuskám... nem ment másképpen... egyszerűen kellett, de nincs megbánás, fogadok, hogy egy hangyányit sem bánja Andi, hogy beeresztett az életébe... ezt finoman mondtam, mi?; és röhögött; beeresztett az életébe... hát ez jó!... de én sem bánom a beeresztést, nem én... Zselézett haja, bolyhos szövetből varrt öltönye is erősen illatszerezett, émelyítő: kénes és keserűmandulás keverék, de azon is átüt az izzadság, a szesz, az egyéb kencefence, talán valami fű is; hát az úgy volt, hogy én még egy nagy nulla voltam... három évvel ezelőtt még egy nagy nulla, de lenni akartam... megmondjam, mi akartam lenni?! Azt akartam, hogy soha rá se kelljen gondolnom a nulla-életemre... tök elegendem volt, az egyetemből, a hülye kis melókból, az araszolgatásokból, tök elegendem, és pontosan úgy akartam élni, ahogy most élek... nem parancsol senki, nem hajt senki... Ja, az Andival meg úgy volt, hogy én tulajdonképpen ismerem már, ő pedig tette, hogy észre sem vesz... bedobtam a

hagyományos figurákat, semmi... na, akkor egy szép napon odabattyogtam... mármint ide, ide a házhoz... tudtam persze, hol a kégli... meg hogy melyik az ő kocsija... elővettem a lakáskulcsomat... sőt, arra még drótsikálót is húztam, és szépen eligazgattam a bal oldalt... mind a két ajtónak adtam... cseppet még a hátsó sárvédőnek is... csak hogy észrevehető legyen a munka... hogy azonnal szembe tűnjön... és odatettem a szélvédőre az én illatos levélkémet... szép levél volt, komolyan, testvér... gyönyörű levél... talán te sem írnál jobbat... hogy szánom-bánom, elismerem, jóvá teszem, de nincsen nálam kárbejelentő, semmi sincsen, amit engesztelésül itt hagyhatnék, hogy rossz belegondolnom, milyen bosszúságot okoztam, azt sem tudom, kinek... szóval nagy szöveg... kértem, hívjon fel. Felhívott. Találkoztunk. Én meg hüledeztem, milyen ocsmányság volt... találgattam, ki használta az én telefonszámomat... mondtam, szívesen átvállalnám a kártérítést, mert nekem megéri... nyomultam... de nincs autóm... éppen nincsen... Egyértelmű volt, hogy én olyan ártatlan vagyok, mint egy újszülött... Lehet, hogy véletlenül rossz számot adott az illető?, méltó szegény Andi, én meg a sokat tapasztalt keménységével mondtam, hogy nem valószínű; csúnyán átverték, de fordítsuk jóra... romantikus, nem?; és röhögött. A bőre, a ruhája, de leginkább a szája bűzlött. Jó sztori, testvér, remek sztori, ilyen ötletekkel nagy jövőnek nézel elébe, lapogatta Zsolt, hanem aprómunka még akad a meséden. Mondjuk, tisztázd, miféle levélkét hagytál a szélvédőn... mert gépirás, ugye, nem lehetett, a kézírásoddal ezerszer lebuktál volna... na, milyen levélke? Tudod, az ördög a részletekben lakik... Kónya mintha megtántorodott volna, vagy csakugyan a gurgulázó-öklendő hahotától dőlt jobb felé, neki egy faborítású oszlopnak; a francba! semmi baj, testvér, jó vagy, éppen így gondoltam... mondtam már, téged kereslek... Még a kocsimat is lemeszeled, ha volna kocsim... Ezt

már leplezetlen iróniával morogta Zsolt, és ingatta a fejét, hogy nem tudom, miért kerestél... nem vagyok türelmetlen, de értékelném, ha beavatnál az elképzeléseidbe... Jó, beavatlak. Beavatlak most, mert türelmetlen vagy... dehogynem vagy türelmetlen... Iszonyatosan türelmetlen vagy, akárcsak jómagam... Na, gyere, odaadom most az előleget... csak hogy lásd, komolyan gondoltam... aztán százalék jön... mindig, mindig százalék, az becsületesebb... Zsolt meg halálos komolyan ellenkezett: félreértettél, haver, tényleg nem vagyok türelmetlen, és benned tökéletesen megbízom... szilveszterezni hívtál, nem? nahát akkor ne gyere most rongyokkal! Légy szíves, ne rontsd az ünnep hangulatát!... Majd megkeresel újra a szerkesztőségben, és előadod a terveidet... majd konkrétan megmondod... És nem itt... nem ebben a palotában! De nem ám! Azt hiszed, nem látok a szememtől? Nem húsvásár ez itt!... Hanem Dórának is mondhatnál valami kedveset... ő Dóra... bemutatam már neked... és Dóra a Televízióban dolgozik... pontosabban: a Televízió azért működik még úgy-ahogy, mert Dóra be-bejár... szerintem te Dórát kerested, nem is igazán engem... ne félj, nem sértődöm meg... Dórát kerested, igaz? azt hitted, rajtam keresztül találod meg, de én felhatalmazlak benneteket... tessék! Mondom, ő Dóra, Diamant Dóra, ő pedig Kónya Gábor... Dóra, neked is bemutatom még egyszer, tessék, a haverom, Kónya Gábor... meséltem neked, igaz?... most látom másodszor... de hallottad az imént, Gábor remek srác... csupa ötlet, fantasztikus lendület... Gábor, nagyon örülünk, hogy itt lehetünk... ne hanyagold miatunk a többi vendégedet! Egy órával később, ahogy baktattak a ködben a Hidegkúti úton – menjünk taxival?, még ne –, mind a ketten várták, hogy a másik majd kimondja: kár volt elcseszni Kónyáéknál az éjfél; mindegy, röhögséges volt; micsoda alakok!; de sokáig egyikük sem szólt. Mikor Dóra megborzongott, Zsolt csodálkozva nézett rá: szemrehányóan

vagy épp melengetésre készen; hogy csak nem fázol, nincs is hideg! Vagy mintha kérdezné: idebújsz? Ez mindig eldönthetetlen. Egy kertben színes lampionok villogtak, óriás csillagszórókkal hadonásztak, nagy társaság nyüzsgött, az üvegezett ajtók, ablakok tárva, látszott, ahogy az elektromos nyárson rablólús sült, s valami kemencefélében is lobogott a tűz. Az emeleten szintetizátoros ütők dübögtek, a földszinten klasszikus keringőt táncoltak, öt-hat pár a teraszra hömpölygött, a szmokingok és a nők estélyi ruhája, mint a némafilmek nagy jeleneteiben; ez igazi?; a szomszéd kutyák lankadatlanul csaholtak közben; mások is megálltak, fogták a kerítést, és bámultak. Hülyék, dörmögte egy részeg, a homlokán véres-dudoros seb, a szája, az álla is felsértett; hülyék. A kerítés tövébe vizelt, és senki sem mert rászólni. Szerencsére senki, de mind indultak tovább. Néhány lépéssel előttük három idősebb férfi ment; örülni még a bánkódásnál is nehezebb, mondta egyikük, és jelentősegteljesen bólogattak. Az utcai lámpafényben Dóra és Zsolt árnyéka két hosszú virsli. Kár volt elcseszni. De mennyi idő az, amiről nem mondható, hogy az ember elcseszte? Kevés. Rendőrautó húzott el szirénázva, aztán mentő. Ne legyél szilveszteresen melankolikus, dűnynyögte végre Zsolt, ilyenkor vigyázni kell, hogy ne gondold azt, amit mások, ne érezd azt, amit mások, és arra is vigyázni kell, hogy ne görcsölj, és ne akarj annyira más lenni. Nem vagyok, felelte Dóra tömören, és nézte Zsoltot: észrevette-e, hogy ő kétségbeesetten, dacosan megint vonogatja a vállát. Már nem szilveszter van, hanem újév. És? Lekéstél a filozófiával, a számvetéssel... De az újesztendei intelmekkel még nem! Inkább kívánságokat mondjál! Kívánságokat? Neked vannak? Naná, hogy vannak, és persze titkosak, különben nem teljesülnek. Jó, az enyéme is titkosak, én még saját szímem elé sem eresztetem... egyiket sem... S hökkenten mégis

mintha tűnődött volna, vannak-e kívánságai, vagy miféle kívánságai lehetnek az embernek.

Hűvösvölgy előtt megállítottak egy taxit. Magas, kövér férfi vezette; mint egy nehézsúlyú birkózó, és Zsolt előrehajolt, a vállának, a sebességváltóhoz nyúló jobb karjának beszélt: egész éjszaka dolgozol?, ne haragudj, hogy dumálok, de szeretném tudni, megéri most taxizni?... Lehet, hogy én is elszánom magam... már egy ideje fontolgatom... Dóra értetlenül nézte, mi ez?, non stop műsor? És kit akar szórakoztatni Zsolt? Saját magát? Vagy tőle is tetszést, elismerést remél? Fene tudja, néha igen... mondjuk, ma éjszaka megéri, de különben nem... nem éri meg... én már hatodik éve csinálom, és nincs nap, hogy meg ne fogadnám, abbahagyom...

Olyan ez, mint a bagó. Jobb el se kezdeni, akkor nem gond, hogy abba tudod-e hagyni... Mindig jön eset, amikor csak mész, nem kell gondolkodnod, nem kell semmi mással törődnöd... nem rossz meló ez, és amikor van elég fuvar... olyan alkalmak... és elég jó fejeket sikerül begyűjtened... azt mondd magadban, na ugye, jó ez... meg nincs is jobb... de néha rohadtul keserves, ácsorogsz egy állomáson, vagy furikázol vaktában, lesed a járókelőket, mintha strichelnél... hát az rohadt... és az egész kiszámíthatatlan. Az asszony mindennap néz, nem szól már, csak néz, de látod, mit vár: na, mennyi... ma mennyi? Az asszony különben otthon van a második gyerekkel... szóval nem könnyű. És az ember nem akar úgy élni, mint a nagyapja vagy az ükapja... Hogy néznék a kisfiam szemébe, hogy mi nem tudjuk megvenni azt, amit a többi gyerek simán megkap... Ezt ma már nem lehet. Így hát hiába fogadkozom, addig úgyse hagyhatom abba a taxizást... csak ha valami biztos, valami tuti akadna... de nem akad... Neked milyen kocsid van? És piros lámpához érve, hátra is pillantott; nem mindegy, mit koptatsz... Zsolt ügyesen kitért, ami van, az ócska, cserélni kellene... A Moszkva térnél már megpendí-

tette, hogy inkább betársulna valakihez, afféle váltótárs volna csak, vezetne, amikor a főnök pihen... A sofőr kétkedve csóválta a fejét... Nem hiszem, az bajos, vállalkozói nélkül kockázatos... A vállalkozóit mindenképpen ki kell váltanod... legfeljebb ha a Főtaxinál... nem tudom, én így nem mennék... így alkalmazottnak, vagy mifénének... hát tudod, ma már... de másképpen is... gondold át... Ha én most kezdeném, hét-szentség, hogy mással próbálkoznék... Mivel?, kérdezte Zsolt, és a sofőr röhögött; hát ez az: hogy akkor mivel?

Zsolt mondta a sofőrnek a címet, és olyan természetesen a Falk Miksa utcát – tökéletes, ha a Szent István körút sarkán megállsz, mindegy, valahol ott –, mintha ők együtt lagnának, s most, az újév hajnalán hazamennének. Eszel, iszol valamit?... Dóra ugyan maga is megérezte, hogy rosszul, türelmetlenül mímeli a gondoskodást, de azért csak folytatta, s ha lehetséges, még ügyetlenebbül gúnyolódott: az új, munkásnak ígérkező élethez megfelelő táplálkozás szükséges... végül is mi leszel: taxis, kereskedő, vagy inkább csak baromian gazdag vállalkozó? Kereskedő?... , csodálkozott Zsolt; játszottam én ma kereskedőt is? Nem ma, az tegnap volt, ha úgy tetszik, tavaly, de tény, hogy abban a kis boltban felajánlottad a síró csajnak, betársulsz hozzá... vagy nem is tudom, mit ajánlottál fel? Hú, de gyönyörűen kezdődik az év!, ujjongott erre Zsolt; te féltékeny vagy! Esküszöm, féltékeny vagy! Hurrá! Végre! És nem is említetted, hogy lehetnék strici is... vagy szerinted nem lehetnék?... alkalmatlan vagyok... mondd meg őszintén... ki velem... bátran... Azt hiszed, te nagyon sokáig röpködsz és intézkedsz a tévében?... azt hiszed, ott...

A kis éjjel-nappal nyitva tartó boltnál Kónyáékhoz menet álltak meg; valamit vinni kell; dehogy kell; kell, nem vagyok tahó; százan lesznek, fogalmuk sincs, ki hoz, ki nem, ilyen buliba teljesen fölösleges; szerintem meg kell, és ezen nem érdemes vitatkozni, én nem megyek üres kézzel; egy pezsgővel

beéred?; be, vigyorgott Dóra, éppen a kis bolthoz értek, a pult mögött meghatározhatatlan korú, talán negyven körüli nő ült és sírt. Amikor az ajtó csilingelve nyílt, a nő felugrott, anynyira ijedten köszönt és kérdezte, mit óhajtanak, kényszere-detten így: mit óhajtanak?, és nem törülte meg a szemét, hurkás-tokás állát, hogy legjobbnak tűnt visszahátrálni, de Zsolt erősen fogta Dóra kezét; nos, vennénk egy pezsgőt... az látom, van bőven, azt a barnát... nem, mellette, az öblösebbet... és ha már ide vezetett jó szerencsénk, meghívnánk egy koccintásra... megengedi?... nincs nagy forgalom... ha nem alkalmatlankodunk...; a nő rémülten meredt rájuk, rázta a fejét; hiszen csak azt óhajtjuk, hogy minden jót kívánhassunk... csupa-csupa jó szándékkal vagyunk... van három pohara?; a nő egyre hevesebben rázta a fejét; hétszáznyolcvan forint és az üveg még negyven... aztán menjenek... nekem itt nem szabad... semmit sem... csak eladni, azért vagyok itt... ha mást nem vásárolnak...; és meddig van itt?, mikor jön a váltás?; váltás?!; keserű gúnnyal ismételte a szót, s mintha csakugyan be akarná fejezni a társalkodást, legalábbis igyekezne elejét venni a további faggatásnak, sürgetett, hogy fizessék ki az árut, és menjenek... vagy becsomagoljam? A díszcsomagolás hatvan forint...; igen, kérünk szépen egy díszcsomagolást...; a nő csillogó fóliákat és színes szalagokat húzott elő, és szinte nyögve ajánlotta, hogy válasszanak; maga jobban ért ehhez... melyik legyen?; a nő fintorgott, egy ezüstöscsillagosat mutatott, és furcsa határozottsággal állította, hogy ahhoz csakis piros szalag való; Zsolt bólintott; úgy legyen; előbb szíveskedjen kifizetni. Ez összesen nyolcszáznyolcvan. Megértem; kottorta elő Zsolt a pénztárcáját; képzelem, hányszor próbálják átverni... kellemetlenkedni... egy nő egyedül... nem tréfádo-log... lehet, hogy én az ön helyében félnék... hagyja, hagyja csak; hárította az ezresből visszajáró aprót; meghívtuk egy koccintásra... jó, nem erőszakolom... de tudja, hogy nekem

tetszik ez az üzlet?!, és úgy képzem, nagyon is érdekes hely... sokféle ember megfordul, már a mozgásukról, a hangjukról is annyi minden kigondolható... csodálkozom, hogy most nem nagyobb a forgalom... hát nem akkor jönnek csak igazán, amikor a többi bolt már bezárt?!... pedig így logikus, igaz?... nekem valahogy megnyugtató... a pusztá tudat, hogy maguk... ezek az üzletek vannak, biztonságot ad... bármikor, bármire kedve szottyan az embernek... ez remek... tudja, hogy milyen szép a mestersége?!... még ha kényes is... meglehet, szinte veszélyes... talán éppen azért, mert veszélyes: szép... vagy nincs igazam?... biztosan úgy véli, teljesen felelőtlenül fecsegek csak, pedig nekem komolyan tetszik a hely... nagyon is komolyan... meggondolnám... mondja, mégiscsak nappal jönnek inkább?... maga itt alkalmazott?... ne is tagadja, hogy szenved, mert egyelőre csak alkalmazott... azt mondja a főnök, itt marad karácsony éjszakáján... s persze a többi ünnepen is... mindig, amikor másnak nem fűlik hozzá a foga... mintha magának nem is lehetne magánélete... és aztán még csak meg se becsülik... fogadok, hogy mindig maga rostokol itt, amikor mások mulatnak, vagy pihennek, vagy... így van?, igaz?... de ugyanakkor itt nyugalom van... olyan nyugalom, amire sokan vágyunk... gondolt már arra, milyen sokan irigylük ezért a munkahelyért?... ezt komolyan mondom... szerintem maga irigylésre méltó...; én?... engem még soha senki nem irigylet... soha, és maga sem úgy mondja...; letette a pultra az amatőr módon csomagolt palackot; szolgálhatok még valamivel? Isten őrizze!, morogta Zsolt, s mikor kimentek, az ajtó újra csilingelt; reménytelen... egy ilyen lény... egy teremtmény... ez még a vidám madarakat is megijesztené... huss! és mind el... Dóra meg hangtalanul nézte, bámulta inkább.

Nem vagyok féltékeny, sohasem voltam, és valószínűleg nem is leszek... kivált rád...; de Zsolt ujjongott a saját

ötletétől; se baj, magam is letagadnám, pedig csuda helyes... nem tudom, miért kell szégyellni... a nőknek különösen jól áll, és a te szemérmes, dohogós változatod egyenesen elbűvölő...; na, most hagyj abba!; unod? engem unsz? vagy az újévet? ágyba dőlnél? semmi dínomdánom?, kész, ennyi?... dühös vagy Kónya miatt?... de lehetett volna érdekes, a fene tudta, mi sült ki belőle...; egyáltalán nem vagyok dühös, tök mindegy, hol vészeltük át ezt az éjszakát... mindenki valahol átvészeli, és vannak, akik megjátsszák a mulatozást... de te két hónapja összesen nem dumáltál annyit, mint ma éjszaka... felpörgetett vagy...; örülj neki!; minek?; a felpörgetettségnek... hogy tele vagyok tűzzel, lendülettel...; jó, ha ilyesmivel vagy tele, az jó... akkor nagyszabású terveid vannak, már tudod, mit csinálsz a következő hónapban, a jövő héten... vagy holnapután...; ha nem vetted volna észre: próbálkozom...; inkább hülyülsz, mint egy óvodás... felőlem azt csinálsz, amit akarsz, csak ne hidd, hogy ez más, mint komédiázás... annak sem elég meggyőző...

Dóra közben kivett a hűtőből egy alufóliával fedett hidegtálat, az előző nap felbontott vörösboros üveget ez jó? –, s ahogy megterített, bekapcsolta a lemezjátszót, szóljon, amit délután hallottak, ahogy kibújt a cipőjéből és harisnyás lábát felhúzta a fotel szélére, ahogy hallgatta Zsoltot, rezzenéstelenül nézte, mintha húsz éve gyakorolná a mozdulatokat, a kényszeredett türelmet, a vágyott és mindkettőjüket elborzasztó családiasság teremtését és viselését – ... annak sem elég meggyőző..., mondta éppen, és inkább unottan, mint csíposan, de hirtelen összenevettek. Ez jó volt. Ilyesmi ritkán sikerül. Zsolt megkérdezte, hogy elhúzzon-e, mire Dóra szorongás nélkül ingatta a fejét, a szemükben alkoholos csillogás is; mesélj csak a nagyszabású terveidről!; te képzelted, hogy nekem van olyan; nem baj, akkor azt mondd, amit képzeltem!

A szobában ültek a kisasztal mellett, ahol jengázni szoktak, hajnali két óra, és az utcán még meg-megszólalt egy-egy trombita, részeg röhögés és gajdolás, messzebb üvegcsörömpölés, s talán a körútról szirénázás hallatszott; szemközt a néma és sötét televíziókészülék nyugtalanító nyom: eszükbe sem jutna ilyenkor belenézni, de bármit mondjanak, bárhogyan üljenek, igyanak, játsszanak, öltözzenek vagy vetkőzzenek, a képernyőről lelopakodott amatőr szereplők maradnak. Pöccintésre fészkelődnek el a régimódián öblös fotelben, vagy dőlnek előre, nyúlnak a borospohár után, pöccintésre mondja Dóra, hogy sebjaj, akkor amit képzeltem, és néz kihívóan, a tőle telhető legkihívóbban, kacérabban, és azt is az epizód szereplő, a már éppen nem statiszta engedelmességével csinálják – vagy inkább megtörténik velük, hogy Zsolt hangosan kortyol, vigyorgását rejtve ijedelmet játszik; most mindjárt megkéred a kezemet?; Dóra bugyborékol; nem volna szép, neked illik az enyémet...; a jelenet valódisága kellemesen lebegtetett, hisz vannak ők, valódi térben és időben vannak; a taxis a Margit híd budai feljárójánál azt mondta, harmadszor jövök erre ma éjszaka, el sem hiszitek, hogy vágyik a nép mulatságra, és nem számít, milyen az a mulatság, csak mulatság legyen... előttemek három lányt a Széchenyi-hegyről hoztam le, idetolongtak báméskodni, kamaszlányok, a szülők biztosan megtiltották, hogy gyalog lófráljanak éjszaka, úgy dobták össze a taxi-pénzt, sikítottak, hogy ugye, odaérünk, mármint ide... oda, oda, nyugi... itt a hídnál ki is szálltak, aztán gondolom, jól pofára estek... nem bánom, komolyan, nem bánom ezt a ködöt... megérdemelte mindenki... pizsokság, mi?... én drukkoltam, hogy ne sikerüljön nekik a beígért nagy hacacaré, mert hogy lökik a sódert már mióta, hogy itt éjfélkor kétezres kivilágítás lesz, tűzijáték, sok baromság, jó drága baromság... és mondom, a nép meg kajolja... ezek a kislányok is, láttam, bármit megadnának, csak hogy

láthassák ezt a baromságot, meg hogy elmondhassák: ők látták... és a szülők mit csináljanak?... nem tehetnek mást, pénzt adnak a kölykeiknek, hogy meg ne szólják őket... legalább meg ne szólják a többiek... én is azt csinálom, hát nem?... nyomom a pedált, hogy a kisfiamnak megvehessük, ami a többi gyereknek megvan... nem mintha értenék... értékelnék... egy gyerek!... még szerencsére nem érti, de a szülők csak hajtának, mint az állatok, hajtának... na, mindegy... ezen úgysem változtatunk... de azért jó hamar belénk verték, hogy nekünk mindenből nagyobb és drágább kelljen, nekünk, magyaroknak most már az amiknál is nagyobb kell mindenből... hát nem igaz?... hadd hencegjünk, pedig ki a bánat törődik azzal, hogy nekünk mire futja... mindegy... de azt mondom, legalább most ez ne sikerüljön nekik... legalább a köd tegyen be... mert megérdemlik... legalább ezt a rohadt ködöt... komolyan... a tízcsapást is megérdemelnék... a nép meg... már elnézést, a hülye seggfejeinek, mindnek, jó ez... tódulnak, hogy de jó... tűzijáték, szent korona... isten fasza... minden jó; a Falk Miksa utcában is sűrű, fojtó, szmogos, szürke köd, de ahogy fölmentek a lakásba, és Dóra az első mozdulattal felkapcsolta a kicsi előszobát túl erősen-élesen is megvilágító lámpát, aztán a szobában a háromágú mennyezeti csillárt és az ágy fölötti spotlámpát; igen, nekem mindig totál kivilágítás kell... így van... sőt így is lesz; ebben a sárga ragyogásban valóságosak voltak, vagy legalábbis megkérdeshették volna, lehetséges-e ennél valóságosabb valaki.

Nem biztos, hogy egészen józan vagyok most; lassan, tűnődve és kínosan rágva-forgatva formálta Zsolt a szavait, részegséget mímelve neki-nekifutott a beszédnek, fájdalmasan fintorgott; jobb vagy, mint a kabaré; erre persze, színészhez méltóan nem reagált; nem biztos, hogy holnap emlékeznék rá, hogy megkértem a kezedet, meg hát te se... te se lehetnél biztos... és hát ugye, ha megkérném a kezedet, akkor biztosan

nem vagyok józan...; a trillázó-csobogó kacaj elmaradt, Dóra bevonult a fürdőszobába, nyakig merült a habos melegvízbe és bögött. Félóra, óra múltán kétsége sem volt, hogy Zsolt lerúgta a cipőjét, levette az öltönyét, és most ingben-gatyában alszik az ő ágyában. Ha sírni látná Dórát, csodálkozna és olyan értetlenül meg haragosan nézne rá, mint a Húvösvölgyi úton: hogyan fázhat valaki, amikor köztudomásúan nincs is annyira hideg...; egy hólyag, egy fölfújt hólyag; az önsajnálattól hangosan szipogott Dóra, de tudta, hogy ezzel nem kelti fel Zsolt figyelmét. Igazi hisztériás nagyjelenet kellene. Nem kellene. Mindegy. Ez már sohasem lesz jobb. És nem lesz másképpen. Soha. Nem fogja tudni, mit akar voltaképpen, mit érez, és...; azért nyitott szájjal, rázkódva zokogott; kirúgom, ha benyit. De nem nyit be, naná, hogy nem. Ült talán eddig a fotelben, s türelmesen várta a közönség visszatértét?, vagy felállt, lopózva közelített, fülét a fürdőszoba ajtajára tapasztotta, s a sírást hallva most keservesen vívódik, hogyan is engesztelhetné méltatlanul és akaratlanul megbántott imádottját? Hülye! Hülye barom! De ő most mit csináljon? Törülközzön meg, vegyen hálóinget és feküdjön mellé, mintha mi sem történt volna? És ha dél körül felébrednek, legyen közönyös, vagy inkább durcás? Vagy hívja el Dinához? Bemutatlak, jó? Mit szólnál, ha bemutatnálak...? Vagy meddig kell még találgatnia és latolgatnia, hogyan viselkedjen?... meddig? örökké?; nem szólhat erről az egész élete... Mondja meg, hogy gyereket akar?... úgy, mint minden normális ember... úgy akar élni... mondja meg, hogy abbahagyta a tabletaszédést?

...hogya a fenébe mondja?... sehogy... gyereke lesz, és kész... a saját ügye... ha nem tetszik, le is út, fel is út... huszonnyolc évesen joga van, hogy gyereke legyen... fel tud nevelni egyedül is egy gyereket...; fürdőlepedőbe csavarta magát, és óvatosan résnyire nyitotta az ajtót. Zsolt a heverő közepén

feküdt, összekucorodva, a jobb oldalán, nyakig húzta magára a takarót, de a karja meztelen, bal kezével a párna csücskét szorította, álla alatt a jobb tenyere; csecsemő; Dóra visszalépett, leült a fürdőkád szélére és tovább sírt.

Reggel felé az apjával álmodott, felriadt, mintha kiáltott volna, s mintha a saját hangja is rémítené, reszelős torokhang, hogy ne!; az apját látta valami fedeles hordóban, inkább mint egy félbevágott, nagy kókuszdió, szőrös-szálás, barna tartó, csak résnyire felnyitva, és csak a feje látszott, majdnem kopasz fej, ezt honnan vette?, ez végképp megfejt-hetetlen, Diamant sűrű, fekete haja legendás volt, a gyerek-kori képein, amiket Ilonka azelőtt elő-előszedett, még lányosan hosszú, csigákba tekeredett, és Dina azt mondta, túlságosan szép, egy fiúnak nem kell ilyen szépnek lennie; büszkén mondta és zsörtölődve is; az anyja szitkozódásában is szerelem volt, talán akkor még az; rohadt strici... rohadt kurvapecér... rohadék... spicli... kurvapecér...; még szenvedélyes, kétségbeesett vallomás, az őrzöngése is áriaszerű; Dóra álmában Diamantnak vöröseslila volt a feje, a szeme dülledt, dagadt nyelvével nem tudott szavakat formálni, vértolulás, fulladás, és mégis félreérthetetlenül kegyelmet, vagy inkább könyörületet kért, utolsó erejével valami menekvősfélét, Dóra meg ijedten rácsapta annak a kókuszdió-tartónak a te-tejét, és kiáltott, ne!, bár ekkor sem ejtett ki; csak formátlan, éles kiáltás; megrázkódott, megemelkedett; utóbb fogalma sem volt, három-négy másodperc vagy hosszú percek múlva nézett Zsoltra. Aludt. És Dóra azt mondta magában: elmegyek, tagoltan, határozottan, újra és újra, hogy elmegyek, de közben valahogy tudta, nincs ennek értelme, hová menne?, miért menne el a lakásából?, mi az, hogy elmegyek?; felébredt-e egészen?, mindenesetre látta a szobáját, az asztalon hagyott tányérokat, poharakat, az üres borosüveget, sajtot, fél főtt tojást piros kaviárral, zöld salátadarabot a

hidegtálon, a fotelra dobált ruháikat; elmegyek; talán soha-
sem álmodott még az apjáról, olyan kopasz volt, mint az a
szerencsétlen, olyan volt, és mégis az apja, a fiatal Diamant
György feje, az egész test el sem fért volna abban a tartóban,
pedig élt, hörgött, valami barom filmből jött át, összezagyvá-
lódott valami félig hallott, hülye televíziós beszélgetéssel...
amikor ő rohangál, ez kell meg az kell a felvételhez; Dia-
mant!... a kókuszdió biztosan... most már dereng... hogyan ál-
modhatna ő különben éppen kókuszdióról?... nagy, szőrös,
kivájt belű kókuszdió... hogy urna és anyaméh... valami ilyen
fennkölt szöveg volt, tuti, hogy az, Zsoltnak való... azért se
mondja el, nincs idiótább szenvelgés, mint álmokról mesélni,
éppen elég szörnyű, hogy ilyen álmodik... pedig ebben a la-
kásban kiegyensúlyozottabb lett, azt hitte, vége a kamaszkori
rémségeknek... vége, legyen is vége!... most nem engedni,
hogy előmásszanak; előző nap is korán ébredt, nem emléke-
zett az álmára, pedig álmodott és felriadt; így lesz eztán
napra nap?; próbálta még szorosra zárni a szemét; szilveszter
van, hosszú lesz; úgy volt, hogy otthon maradnak Zsolttal,
mindegy, az éjfél akkor is kivárják, téblábolnak, idétlenked-
nek; mint az ágyba parancsolt kisgyerek, feküdt hát, a szem-
héja rebegett, erőlködött, hogy visszasülyedjen, de ne abba
a zűrösségbe, amit az ember csak szeretne, amit soha nem
próbált, abba nem is lehet vissza...; mindegy, aludni akart
még; összevissza alszanak Zsolttal, hol hajnalban fekszenek
le, és két-három óra után vágtnak már, de ha alkalom adó-
dik, tizenkét órát is simán végigalszanak; hanyatt feküdt,
próbált valami melegbe és puhába ereszkedni, lassan, lustán
belemereülni, nem sikerült; az anyját képzelte, úgy látta, aho-
gyan Zsolt mesélt róla: az öreg lelkészt gyászolja, vörösre
dörzsölte a szemét, magába süppedt, hangtalanul imát mor-
mol, csak a szája mozog, undorító; hirtelen felül és eszelősen
kiáltozik: ugye, nem halt meg?, ugye, nem igaz?, és Kristófot

is elképzelte nála, éhes és rongyos, azt mondta, nagyon elhagyatott, hülye, hogy lehet valaki kicsit elhagyatott? Pedig biztosan így mondta: nagyon elhagyatott, és szalvétába süteményt csomagolt neki, a morzsákat elhozta aztán ide a Falk Miksa utcai lakás küszöbéig, még hogy nincsen senkije? hát a tiszteletes úr?; ez jó felcsattanás, a szerencsétlen fiú meg nézett rá, úgysem hatolhat át azon a ködön, és még mindig fáj neki, mije fáj?, fáj, mondja, és annyira reszket a kezében a bögre meleg tej, hogy nyúlni kell: mindjárt elejti, de hát mije fáj annyira?, és mitől volna egy fiatalember ideges?, mi az, hogy maga ideges?, mondta a tiszteletes úrnak is?, Kristóf egyre bambább, legjobb, ha nem mond semmit ennek a nőnek, ki ez?, miért jött ide?, ha megtudja, ki is ő voltaképpen, megöli – megöli?, erre nem gondolhatott, azt sem tudhatta, hogy az apja elvált felesége örült; hogy nyomozhatta ki a címét?, mit akart?, azt a bögre meleg tejet?, ott maradt volna karácsony estére?, valahol, mindegy?, eljött aztán ide, de Perjésné se mondta, hogy maradjon; nem létezik, hogy az anyjának még csak ismerős sem volt... lehetetlen... akár a gyerekem... de azért mondta így, mert fiatal fiúnak látszott... korban megfelelt... akár a gyerekem... még húszesztendősen... de hogy nem ismerte fel abban a szerencsétlen habogásban a Diamant-arcot?!, amikor megetette és nyugtatót adott neki, előbb meleg tejet... nincs annál egészségesebb... kis ibrikben tejet melegített, addig magára hagyta a szobájában?, vagy hívta ki a tálalóba a srácot?, nem, otthagya, hisz felállni, elindulni gyötrelem volt neki... várjon, hozok egy kis harapnivalót... és tejet... meleg tejet... és közben fel sem villant benne, hogy ilyesféle volna most a saját fia, ha felnő, ilyesféle... ezt talán mondta Zsoltnak, csak ő elhallgatta... és még Zsoltnak sem jut eszébe?; az anyád úgy pátyolgatta Diamant Kristófot, mintha a halott öcsédet látná benne; úgy, és megmérgezte; el nem hangzott beszélgetéseket képzelt kora

reggel, jeleneteket, hogy Perjésné megkérdezi a tántorgó fiútól, talán rokona Diamant Dórának, és Kristóf azt mondja, persze, a testvérem; nocsak, hökken meg Perjésné, akkor Dórácska örülni fog, hamarosan hazaér... hívnám magamhoz, várakozzon nálunk, hanem most, karácsony délutánján... megérti, készülődöm... ilyenkor mindenkinek ezer dolga akad, de jöjjön vissza kicsit később... nem is várja magát?; ez így nem volt, ez sem, Perjésné félt a lerobbant fiútól, beteg vagy ütődött, nem valami bizalomgerjesztő figura, kopasz és bűzlik, de nem csak mosdatlan, nem úgy, mint a hajléktalanok, Perjésné legfeljebb vakkantott, és húzott el, pontosan úgy, ahogy mondta, igen-igen nyomorult volt az az ember, és Diamant Dórát kereste, ennyi elég volt mind a kettőjüknek, bőven elég, szép teljesítmény, hogy kinyögték; azt hiszed, nem látom, hogy rettentően szeretnél nem gondolni rá; amióta Zsolt gúnyolódott, ő csakugyan folyton iparkodik, hogy mással foglalkozzon, és közben egyre többet képzelődik, a halotról is, ahogy feküdt az ajtaja előtt véres fejjel, s hogy ő megpöccintette a vállánál, azzal nem árthatott már... hetekig, ki tudja, talán hónapokig is hűtik ilyenkor a rejtélyes körülmények között meghaltakat, a nyomozás lezárásáig biztosan nem lehet eltemetni, és ki fogja eltemetni?, az állam?, hivatalból végül tenni kell valamit, a legolcsóbbat választják, de mi olcsóbb, a temetés vagy a hamvasztás?, bejárt utak vannak... csak hogy Kristófnak van apja, és az apja tud a srác létezéséről... Dina valószínűleg nem tud, de... abban a lakásban iratok, levelek, mindenféle nyomra vezető dokumentumok vannak, biztosan teletömött fiókokat találnak, és nem lesz nehéz előkeríteni Diamant Györgyöt, a nemzetközi rendőrségnek ez egyszerű... rutinfeladat, Sárkány majd fontoskodva előadja hétfőn, hogy milyen egyezmények szerint kerestették, hol akadtak nyomára... Vagy Sárkány az apját is elhívta

abba az ügyvédi irodába?... összeterele a gyanúsítottakat? Gyanúsított?... inkább idióta... hát mit csinált ő?

Az anyja sem adott mérget, mért adott volna?, nem érdeklő... annak idején biztosan tudta, hogy a férjének fattya született; rohadék, egy kurvapecér... de az régen volt, rettenetesen régen... ma legfeljebb azt gondolja, az igazságos Úristen megbünteti... még azt sem... nem gondol semmit... nem gondolkozik... ha szerencséje van, nem is képzelődik ilyen hülyén...; ne ejtse ki előttem az apja nevét, hallani sem akarok az apjáról... legyen elég, hogy Isten teremtményei vagyunk...; ennyit esetleg, de nem, ennyit sem, mert nem figyel senkire, fel sem fogja, ami körülötte... mindegy; megértene inkább, hogyan világíthatott folyamatosan akkor a lépcsőházi lámpa?, ennek valami technikai magyarázata lesz... tisztább ügy... vitathatatlan... és világított; hétszentség, hogy végig világos volt... bement telefonálni... nyitva hagyta az ajtót, mit csinált volna?... csukja be a holttest előtt?, és amikor a rendőrök megjöttek, még mindig ugyanúgy világított...; nem nyúlt semmihez, igaz?! , ő megrázta a fejét, az idősebb rendőr a csuklót tapogatta, a szemét nézte; mentő?, mintha ezt morogta volna a másik; egyetlen szót csak, de az kérdés volt; mentő?; s aki a test fölé hajolt, grimaszolva tagadást intett; halott volt, a mentők mégis megjelentek, rohantak föl a lépcsőn, csörtettek, egy nő meg két férfi; maga hívta?, és Dóra még mindig nem szólt, bólintott, az idősebb rendőr, a test mellett guggolva, megismételte a grimaszt, a tenyerét is kifordította, nincs itt segítség, de ezt sem mondta; egy darabig olyan sokan voltak Kristóf körül... hatan... ő, a két rendőr meg a három mentős... egész életében ennyien nem ügyeltek rá... szegény... de jó lett volna-e, ha évekkal előbb megkeresi Dórát?, mi a fenét csinál akkor?... babusgatja?... Ez őrijtől, hogy ilyen baromságokról képzelődik kora reggel, és akárhogy igyekszik, nem képes kikavarodni... hogy mi lett volna

akkor?, hát nem tök mindegy, mi lett volna, amikor száz százalék, hogy nem lett úgy, és nem lesz sehogy se, Kristóffal már nem, és az a külön őrzítő, hogy ő pontosan tudja, milyen hülye, és semmi hajlandósága becsavarodni... mert így szoktak becsavarodni... rákattannak... eleget látott effélét... és mégis folyton képzeleg, aludni szeretne, puhán, lustán, lassan merülni, hogy az égvilágon semmi se jusson eszébe... semmi, de jó esetben kapkodva Dinát látja, elképzeli, hogyan fogadja az ő hanyag, de azért vigyorgós bejelentését, hogy gyereke lesz; ugratsz?; és az öregasszony is vigyorog, kivillantja az összes, gonddal ápolt műfogát; ugratsz?; dehogy!, ez nem vicc!; örülni fog, először ösztönösen örül, még tapsikol is; hallja, Ilonka?, hát nem kívártam?, dédnagymama leszek!, hallja?! dédnagymama!, és mikor?, és miért csak most mondd öreganyádnak?, hát nem erre várok már mióta?!; és aztán hogyan tapogatózik, hogy mégis kitől?, és mikor lesz – vagy talán már volt? – esküvő?, megrémül, aggodalmaskodik?, vagy csak csóválja a fejét; jó, én öreg vagyok, régimódi, de azért ez nincs rendjén, egy gyereknek apa kell, nem jó az... és nagyon nehéz... neked sejtelmed sincs, milyen nehéz egyedül felnevelni egy gyereket... ráarakod minden gondodat, bajodat, és közben elkényezteted... addig-addig mondogatod, hogy egyetlenem... szorítod magadhoz, hogy majd megfullad, míg észre sem veszed... azt mondd, benned csak a legjobb szándékok, a legtisztább szeretet... és észre sem veszed, ahogy elrontod... ez rettenetesen veszélyes... te ezt nem tudhatod... de hát van apja!, mindenképpen van... és tudja az az ember?, miket csinálsz te, Dóra!?, mondd, miket csinálsz te újabban?!

Az új év első reggelén, a kókuszdiós álomból kikecmergve, amikor a saját fanyar és szaporán pattogó kérdéseire, hogy hová, és miért, ne drámázz, te hülye, hová mennél?, mi az, hogy elmegyek, mint monoton üstdob döndült, és

csengett sokáig: elmegyek, feküdt mozdulatlanul; a leltározásról lekésett, azért csak sorolta: halott, halott, halott, és eltűnt és őrült... elég!, unom!; fájt a feje, éles, hasogató fájdalom a halántékánál, forgott a gyomra, sírni is fáradt; felrázza Zsoltot, és azt mondja, kopjon le; nem!, nem kell erre még rátenni, egy hangyányit se kell rátenni, összeszedi magát, és elhúz innen a francba, átmegy Dinához... azt mondja Ilonkának, valami nyavalya bujkál bennem... lefekszik a nappaliban, az ő régi heverőjére, beburkolózik, és csak este nyitja ki a szemét, akkor is csak iszik valamit, rumos teát vagy erőlevest, hagyja, hogy Ilonka belediktáljon valamit... egy frászt!, hatra a tévében kell lennie... mindegy... akkor addig marad... este dolgozom, és irtó szarul vagyok... nem volt lázam, de...; ezt nem lehet, Ilonka ijedten mustrálgatná, megfertőzi-e Dinát; tudhatnád, mennyire kell rá vigyázni, ebben a korban... nem kellene idehordanod a bacilusokat...; talán nem mondja, de nem nehéz leolvasni az arcáról, hiába zárja szorosra vékonyka száját és igyekszik kerülni a tekintetét, azért tudható, hogy neheztel; pont ilyenkor... ebben a nedves télben, amikor amúgy is naponta könnyörögni kell: ne mozduljon ki, amíg jobbra nem fordul az idő, maradjon itthon veszteg... még hogy elerőtlenedik a bezártságtól!?, én ugyan nem zárok be senkit, de józan ésszel felfogható, hogy ilyenkor nem ajánlatos utcára menni, és ha valaki megteheti...; hagyd abbal, förmedt magára; a kényszerű képzelgésekkel együtt csak úgy ömlik belőle a szó, a sok hülye jelenet, hosszan, véghetetlenül, mintha szappanoperát írna, mintha percre fizetnék...; a rohadt tévével is ideje leszámolnia; és akkor?, mi van helyette?; elmegyek.

Érettségi után azonnal felvették a Televízióhoz; majd tanulok munka mellett, mások is megcsinálták; akkor mindenél fontosabb volt a viszonylagos önállósága, hogy legalább zsebpénze volt, és tökéletesen megfelelt a lóti-futi munka,

hatodik ácsorgó a hülye felvételeknél, akkor is hülyék, most is hülyék... mindegy; és hogy két év alatt az lett, ami lett, már magának köszönheti... már régen nincs köze az apjának az ő munkájához, pedig eleinte bántotta, hogy az apja miatt vet-ték föl... sohasem tudta meg, Csapó Gyuri bácsi mivel tartozott az ő apjának; Csapó Györgyöt keresed, bemutatkozol, ez elegendő... Csapó Györgyöt, érted?!; az apja úgy beszélt vele telefonon, mint egy hülye gyerekkel; érted?, mi van ezen, ami nem érthető?, mindegy; Gyuri bácsi a portánál várta; mondd, hogy Gyuri bácsi, hiszen bőven a nagypapád lehet-nék; jó, legyen Gyuri bácsi, és meg se rebbent, hogy tegezi, mint egy iskolást; bemutatta a gyártásnál, a szórakoztató osz-tály vezetőjének, a titkárságon, labirintusokban bolyongtak, lépcsőn le, lifttel föl, az életben nem ismeri ki itt magát, s az-tán milyen gyorsan belejött; benyitottak szobákba; csak be-mutatkozni jöttünk, így mondta, többes számban; ő Diamant Dóra, még sokszor találkozol majd vele; senki sem rendült meg és senki nem kérdezte, vajon nem Franz Kafka utolsó ba-rátnője ő, sőt, még azt sem, hol lehet vele találkozni, hogy mit is csinál majd ebben a szörnyüzemben; mindegy, lett he-lye, munkája, s amikor fél esztendő múlva Csapó meghalt, az égvilágon senki sem emlékezett már arra, hogy Dórát aján-lotta, talán ki is talpalta neki az állást; lehet, hogy adósa volt az apjának, valamiért lekötelezettje, s úgy törlesztett, hogy a neki lekötelezettektől Dóra alkalmazását kérte; már régen nem érdekes; még szép, hogy apád ennyit megtesz... még szép... nem sokat izgatta magát eddig, hogy mit eszel, mit ve-szel magadra, miből tanulsz... még szép...; ő meg minden szó-nál ellentmondott magában az anyjának; hazudsz, mert igenis izgatta, törődött velem, rendesen törődött, és pénzt is küldött, mindig sok pénzt, jóval többet, mint a kötelező gye-rektartás, és Dinának külön adott pénzt, hogy ruhákat ve-gyen, mindenféle ajándékot... Dinát bízta meg... még szép,

hogy Dinát... okosabb volt, mint ha az anyja kapja... sokkal, sokkal okosabb, mert abból ő úgysem látott volna olyan holmit, amit épeszű ember felvesz; beperelhettem volna az apádat... úgy megnyertem volna a pert, hogy belerokkan, neki asszonytartást is fizetni kellene... bárki megmondja, hogy mindig is kellett volna fizetni, de visszaélt a türelmemmel... vissza azzal, hogy én nem csinállok botrányt, hogy nem olyan vagyok, mint ő; titokban találkozgatott az apjával, mintha az udvarlója volna, presszóban, fotókiállításon, uszodában; még szívesen mutogatta magát úszónadrágban, jó alakú, hosszú, feszes combú pasas, és élvezte, hogy csinos, fiatal lánnyal vonulhat; Dóra érettségijének évében gyakran sétáltak a Várban meg a Városligetben, de még a tizennyolcadik születésnapjára kapott aranyláncot is otthon a ruhája alatt viselte; ha meglesz az érettségid, elköltözhetsz anyádtól, számíthatsz rá, hogy segítek... bírd ki addig békében... aztán elköltözhetsz; de az érettségi után megfélelkezett az ígéretről, elhelyezte a tévében, mintha csak szárnyra bocsátaná, s aztán ő maga huss!; nem küldött pénzt, nem jelentkezett, csak Dinának írt Németországból, hogy megpróbál ott letelepedni, legalább ideiglenesen ott boldogulni, mert idehaza még mindig hátrányban van, jóllehet már nem üldözik, azt nem állíthatja, hogy üldözik, de mintha rajta ragadt volna valami ismeretlen eredetű sár, nem dolgozhat kedve és tehetsége szerint... Dinának remekül elmagyarázta, miért lépett le, és Dina hinni akart neki; jól van, te tudod... de hiányzol... minél öregebb vagyok... tudod...; bátortalan célzások, amire Diamant diadalmasan kapta elő Dórát: ő kárpótol mindenért; ócska szöveg, akkor megutálta, azért is utálta, mert az előző évben majdnem szerette, sokkal jobban szerette, mint az anyját, bár ezzel nem sokat mond... tetszett neki az apja, örült, hogy rá hasonlított, és tetszett a lazasága, életében először büszke lehetett – nem a szüleire, csak az apjára, az

osztálytársnői mindenesetre irigyelték; jó fej; milyen kör-
mönfontan szervezte, hogy a szalagavatóján ott legyen az
apja, és az anyja ne; ők ketten az apjával letáncoltak minden-
kit... az szédítő volt... nem is képzeltek egymásról, hogy így
táncolnak, az apja végül lihegve megcsókolta az ő kezét, erre
külön vastapsot kaptak; a siker híre valahogy mégis eljutott
az anyja füléig, akkor nem is szitkozódott, már nem, csak né-
zett maga elé, de ahogy ült és előre ejtette a fejét, vörös fol-
tos, száraz arcbőréen meg a kikopott fejtetőn is érzékelhető
volt, szinte látható a tizenkilenc esztendővel korábbi szalag-
avató emléke; azért még nem szép emlék, mert neki nincsen
szép emléke, keserves valamennyi; nézte Dóra az anyja gör-
nyedt hátát, savanyú szagú, undorral figyelte; mondhat akár-
mit!; akkor rajongva hitte, hogy a csinoska Gombos Klárában
sem volt elég erő, nem volt méltó Diamanthoz; egy szava sem
igaz, minden szapulása hazugság volt, az apám szánalomból
elvette, gondoskodott is róla, jobban gondoskodott, mint
amennyire megérdemelte... buta tyúk!; aztán, hogy Diamant
György lelépett, mondhatni angolosan távozott... és mit ha-
gyott maga után?!... nem beszélve arról, hogy útjának illatá-
tól egy hadsereg is kábulatba esne... ki a franc tudja, mit ha-
gyott maga után?!, soha, senki se fogja tudni... és ki akarna a
nyomában járni?, hé!, van erre egy felderítő kedvű...?; ami-
kor az apja nem mutatkozott többet, és csak Dinának firkál-
gatott, később egy-egy rövid telefon; Ilonka mindig drámaian
jelentette, mennyire izgult, nehogy végzetes legyen az a hí-
vás; szegény Dina, édes, édes Dina... azt hittem, ott ájul el a
telefon mellett...; azért, mert az apja becsapta, az anyja iránt
semmit sem engesztelődött, akkoriban még közömbös sza-
vakra is képtelen volt, még Dina is korholgatta; akárhogyan
is, az anyád... világra hozott, táplált... meg ne halljam, hogy
pimaszkodsz vele!...; de Dóra pimaszkodott, utálta és megve-
tette az egyre kótyagosabb, fizikailag is rohamosan pusztuló

asszonyt, s még a korábbiaknál is ingerültebben és durvábban zárkózott el tőle; nagy ritkán közös néma vacsora, vakantással jelzett hazatérés, kerülgetés, elsiklás a teste mellett, ha kettesben néztek televíziót, Klára a heverő sarkában gubbasztott, fekete szvetter, szürke szoknya, vagy szürke szvetter, fekete szoknya, vastag, barna térdharisnya, és gyakran imát mormolt; nehogy megbánd!... sohase bánd meg, amit most teszel!...; ezek is bugyutaságok vagy fenyegetések, nem tudható; Dóra a heverő másik végétől is távolabbra húzott széket magának; minek?, mit lehetett látni?, minek?

Zsolt észrevehette, hogy ő fenn van, sejthette, hogy hunyt szemmel képzeleg, de talán akaratlanul ijesztette meg, ahogy a hosszú csöndet hirtelen és élesen áthasította, és úgy szólt, mintha késlekedés nélkül, bár megfontoltan, természetes ritmusban válaszolna, folytatná a csevejt; már mióta csak nyújtják, tekerik, már laposodik is, ideje valahogy lezárni, kell tehát egy emlékezetes, férfias, összefoglaló félmondat, holott a másik hangja szinte még a levegőben rezeg; nem dumáltam feleslegesen olyan sokat... értsd meg... két lehetőség közt választhatok... vagy azt mondom, hogy vannak ambícióim, valamit kezdeni akarok a nyamvadt életemmel, de akkor gyérünk, mutassam azokat az ambíciókat, legyen híres, keressek sok pénzt, gyérünk!, tessék!, mindenki szabadon nyomul... vagy szarok az egészre... akkor mindegy, hogy újságírócska vagyok a Hírlapnál vagy csövezek, vagy... lényegében mindegy...; Dóra összerezszent, a fejét, a vállát, a karját vadul meg rántotta az első váratlan hangra, de Zsolt mintha a mennyezeti lámpának, egy bolond koponyájának vagy árnyaknak szónokolna, zavartalanul beszélt; te most fenn vagy?; ühüm, és mindjárt elmegyek; lustán behunyta a szemét; el kell-e mennem erre a korona-hülyeségre... a vándoroltatására, vagy nem kell elmennem?... azt mondtam, nem megyek... ügyelek... mást csinálok... ha nem is leszek ott, attól még

véleményem lehet...; nem tudom, motyogta Dóra; mondja meg, hogy az imént ő akart elmenni?... miért?... hová?... beszélni ezekről végképp lehetetlen; azt csinálsz, amit akarsz... pontosan így igaz... te mindig azt teszed, amit éppen akarsz, függetlenül attól...; veszekedést provokál?, előadja a legundorítóbb, házsártos asszonykát?, Zsolt akkor úgysis bambát játszik; micsoda?; semmi, Dinához megyek; még rászoríthatná, hogy vele jöjjön, kérhetné, felhívom a nagyanyámat, és megmondom, hogy ketten jövünk, hallhatnád az ujjongását... mert ujjongana, fogadok... kiabálna Ilonkának, hogy tegyen még lencsét a lábosba...; hallja, Ilonka?!, fő már az a lencse?... hát főzzön még... ilyenkor sok lencse kell!; úgy nevetne, ahogy az operettprimadonnák, még mindig úgy nevet; te egy csomó mindent megtudhatnál Dinától... meg Ilonkától is... az apámról... ha tudnak Kristóf létezéséről, neked elkottyintják, te ártatlanul kiszedhetnéd belőlük... ma vagy holnap, mielőtt Sárkánnyal találkozom... segíteni akartál, hát ezzel segíthetnél leginkább... hogy eljössz... miért? a bolond anyám miért volt érdekesebb?, csak mert a tudtom nélkül mentél hozzá?...; ez az egész így nem jó, béna; figyelj!, kérdezek valamit... de most komolyan... most egy kicsit ne hülyéskedj...; és mélyen a szemébe néz; kész, elröhögik; tudod, hogy amilyen újév napja, olyan az egész esztendő?, tényleg olyan... mesélhetnék... ehhez nem kell babonásnak lenni... most tehát vigyázz, hogy a jobb lábadat tedd a padlóra... ne menj koronahurcolgatásra, még röhögni se menj oda, viszont legyen jóban velem...; állj!, állj!... a jobb láb-ügy érthető, konkrét... még a koronaszállítás kihagyása is majdnem az, de hogy miképpen lehetnék jóban veled, az ugyancsak homályos...; talán kapcsolj föl még egy lámpát!... de vigyázz! a jobb lábadat...; meddig lehet így játszani?, halogatni percről percre, óráról órára, napról napra...

A körúton, ahol a hídról jövő autókat megállítja az első lámpa, már nyár óta, talán régebben is, de nyár óta biztosan ugyanaz a nő kínálgatja a hajléktalan-újságot. Csak az úrvezetőkkel foglalkozik, holott a gyalogosok egyszerűbben és biztonságosabban letámadhatók volnának, gyülekeznek a gyalogátjárónál, kezükben táská, némelyiknél bevásárlászatyor és pénztárca, ha ott áll a nő mellettük, ha nincs közöttük kocsiajtó, nehezebb elutasítani, nézni mereven előre, vagy csöppnyit ingatni a fejet; ez is az iszonyatos rohadságok közé tartozik, mondta Zsolt, hogy újságárusításnak nevezik a koldulást... eszelős rohadság; cikket is írt erről, vett kétfajta hajléktalan-újságot, és azt mondta, élete legjobb cikkét írta erről, mert rettenetesen nehéz, hogy ne cikizze ezeket a nyomtatványokat, s az olvasó mégis vérlázítónak tartsa; nem szabad újságnak mondani... de hát annyi mindent nem volna szabad... valami íróasztal mellett gubbasztó, jajdenagyon felvilágosult és jólelkű, ám gátlástalanul erőszakos szociológus agyalhatta ki, szagról érzem... vagy nem ilyen... lehet, hogy egészen másféle, egyszerű, cinikus üzletember... kolduskirály... ha nem lehet kéregetni, nevezzük újságárusításnak... hát nem mindegy?! A nő sárgánál elindul az első pöfögő autó felé, melle előtt tartja a nejlontasakkal védett lapot, mindig csak egyetlen lapot, a szövegelést megspórolhatja, hogy Erdélyből jöttem, nem tudok hazautazni, csak a vonatjegyemhez valami keveset, vagy egy kis ennivalóra, beteg vagyok és a gyerekeim is betegek, az anyám, a húgom... az arcát sem kell fájdalmas fintorba torzítani, sőt, lelkesen és kedvesen ajánlhatja a vásárlást, az autónak látnia kell, hogy ő a jó ügyért iparkodik itt, neki csak lelki érdeke, hogy segítsenek a nyomorultakon, mint egy aktivista, úgy indul el a sárgánál, mutatja a melle elé tartott lapot, nyájasan kínálja, de ha nem, nem, jó utat!, mondja mindenkinek, és visszalép a járdára. Nem mutatta Zsolt a cikket, csak mondta, hogy élete legjobb

cikke lett, és Dóra nem kérte, hogy olvashassa, máskor sem olvassa, titkon sem veszi a Hírlapot, minek?, ha Zsolt akarná, szólna, nem kell őt féltetni, ha emberszámba venné Dórát, ha a társának tartaná, már régen orra elé dugja a cikkeit, akár úgy, hogy azt mondja: tessék, itt egy hét termése... tessék, nézd meg!... hát nem undorító ez a lap is?! Nem ócska megaluvás... mit szépítsük, rohadtság, hogy ott vagyok... alkalmazkodom hozzájuk... igenis alkalmazkodom...; és lesné Dóra arcát, míg keresi az ő nevét, a cikkeit, s míg mindenekelőtt ezeket olvassa el, csak utána lapozgat; lepedőnyi lapok, ez is kötelező, komoly újság már régen nem lehet akkora, hogy egy normális méretű ember fáradtság nélkül nyithassa maga elé, mert ha van már nagy, a másiknak még nagyobbnak, hatalmasnak kell lennie, és a harmadiknak óriásinak, és megának, és hipernek is, tizenhat oldal mindennap, szombaton huszonnégy, sok hadova, még több hirdetés, az anyagok ki maradnak, tolódnak, mit csináljak, ha nem fér be?, mit csináljak?, sopánkodik a tördelőszerkesztő, vagy azon sopánkodik, hogy mi a fészkes fenével dugjam tele, mivel, a seggemmel?, hát mért nem tudjátok időre megcsinálni, ami a dolgokat!?, de a többi újság rosszabb; ha Zsolt akarná, hogy olvassa a cikkeit, csak pattintania kellene, és ezt nagyon jól tudja, de nem pattint, esze ágában sincs... akkor idehozná a számítógépét, itt írná a cikkeit, és nem bent a szerkesztőségben, ahol akkora a nyüzsi, hogy képtelenség bármire odafigyelni, és nem a saját odújában, így mondja: odú, sohasem lakás, vagy szoba, vagy más... odú, de már két hónapja csak odaszökdös, mint valami titkos örömtanyára, nem szól, hogy hazamegyek dolgozni, ennyit sem, a cikkei csak úgy meglesznek, hetente négy cikk, és a hírjellegű kis írások, de nyilván egyik sem kívánja a találkozást Dórával...; a hajléktalan-újságos nő napra nap lelép a villamosmegálló járdaszígtéréről, háromnégy autó mellett elvonul, s míg a forgalom hömpölyög,

ő visszabattyog a kiindulópontjához, elkezdi és vissza, mindig mintha épp csak elkezdené, nyáron piros trikót viselt, ősszel narancssárga-kék dzseki került rá, koszlott farmer-nadrágban van hidegben-melegben, és nem tudható, negyvenéves vagy hatvan, rövid, egyenesre vágott, őszes szőke haja az arcába lóg, de nem takarja el a bal halántéka alatti lilás-vörös dudort, nem zúzódás, valami külső daganat lehet, és bal oldalon, a koponyán majdnem tenyérnyi kopaszság, világít a fejbőre, télen sem húz sapkát, nem köt kendőt, koldus-öszön talán, hadd lássák!; sárgánál elengedi a korlátot, és lelép a járdaszíget pereméről, ez rossz hely, nagyon rossz, mert a járdáról, jobb oldalról nem közelíthet, akkor az autók előtt-között kellene futkosnia, így viszont csak a járdaszíget korlátjához lapulva vonulhat fedezékbe; indul és vissza, indul és vissza; nejlontasakban ugyanaz a lap; karácsony előtt, késő délután a járdán látta Dóra, egy férfival támasztotta a falat, mellettük a földön degeszre tömött sportszatyor, mintha várának valakit, megálltak volna pihenni, a férfi hadonászva beszélt, és a nő tele szájjal nevetett neki, civil volt akkor, járókelő, akár a többiek.

Bekapcsolhatták volna a televíziót, hogy nézzenek valamennyit a korona-ceremóniából, de Dóra csak a fejét ingatta: nem, mondtam már, ami ma történik, az az egész évben... jobb ötleteim vannak... Mégsem rohamozott, az ötleteiből sem adott elő semmit, és délután egyedül ment Dinához.

Hatodikos voltam, mesélte a következő éjszakán Zsolt, amikor az apám elhagyott bennünket, anyám mondta, hogy elhagyott, hát jó, elhagyott...; így még sohasem beszélt Dórának; ez most igaz vagy nem igaz?, így azelőtt soha?, vagy csak szeretné Dóra, hogy így meséljen neki?, képzelgés?; a nővérem azt mondta, Kőszegre költözött, de ő mindig csak szajkózta az anyámat... komolyan... semmi mást nem mond, nem gondol... és amikor még kislány volt, még a szerencsétlen

házasságáért sem kellett sajnálni, meg hogy rászakadt a gyerekek nevelése, az anyám már akkor is úgy beszélt róla, hogy szegény... szegényke... rettentően tudják ők ketten sajnálni egymást... de nem erről van szó... lehet, hogy Kőszegre költözött az apám... az sem érdekes... tényleg onnan küldözte a gyerektartást, vagy onnan is... mert ezer helyen megfordult és ezer dologba belefogott, azt hiszem, még akkoriban összejött egy nála jóval idősebb nővel... az asszonynak pénze és türelme lehetett... tudod, én azóta ha ötször találkoztam az öreggel, és előfordulhat, hogy elmegyünk egymás mellett az utcán... de annyszor hallottam, hogy az apám természetét örökölt, hogy éppúgy tele vagyok eszelős tervekkel és úgy kapok ebbe meg abba, mint ő, megbízhatatlan vagyok, semmi tehetségem a realitásokhoz, aztán hogy mindig mást akarok, mint ami az orrom előtt van, és azért szédítek több-bel, mint amennyit normális ember módjára megragadhatok, mert büdös nekem az igazi munka, álmodozásba menekülök, és így tovább... rohadtul untam, és még kamaszként elhatároztam, úgy fogok élni, hogy senki se kérjen számon rajtam semmit... én majd meg se próbálom elhitetni, hogy derék, dolgos robot vagyok... hogy halálomig engedelmesen teszem, amit elvárnak... szóval nem...; értem, mondta Dóra csípősen, és gondolom, örülten hasonlítok az anyádra meg a nővéredre; ennél hülyébben már nem válaszolhatott volna, meg se várta, mire lukad ki Zsolt, de hát nagyot nem tévedhetett ő, ócska tanmese készülődött, finom hárítás, mint amikor szilveszter éjjelén röhögve azt mondta, most nem kérheti meg a kezét, vagy ahogyan belenéz valaki a partnere szemébe, és meghatóan bújja, hogy maradjon meg a barátságunk... mindig ez jön, örökké... a kurva nagy őszinteség... a lerázás széttaposott formái... és ha nem az akart lenni, ha hagyja... tessék!... zuhogjon a sóder rogyásig... és csakugyan valami másról... fene se tudja, de egészen másról... a hangja is más volt... ez nem

képzeltetés... de miből sejthetné azt a mászt?... amikor változik valami... hogy talán mégis úgy alakul?... hogy?; Dóra közbeszólására mintha vasrács szakadna közéjük; ilyenkor ki a hibás?, ki tehet arról, hogy gyanakvóak?... mind a ketten átkozottul gyanakvóak... de aki egyből bedől, az meg barom... Egy héttel később, amikor Sárkány felhívta Dórát, és feltételként, mint a folyamatos nyomozás lehetségesnek látszó eredményét jelentette, hogy Diamant György halott, és vélhetően a karácsony előtti héten hunyt el... ne haragudjon, hogy ilyen nyersen... hogy telefonon mondom, de tudom, hogy réges-régen nem tartották a kapcsolatot... ugyanakkor magára bízom, megmondja-e most a nagymamájának... és ha igen, mikor... hogyan... sok teher zúdul magára... egyelőre azt hiszem, az édesapja nem tartotta meg a magyar állampolgárságát, és mint német állampolgárt már eltemették... Münchenben volt a temetése... a költségeket Frau Spalt nevére számlázták... ez a név bizonyára nem mond magának semmit... kérdés, hogy Diamant Kristóf tudott-e az édesapja haláláról... persze ez is csak lelki kérdés... mindez már régen nem tartozik a szoros nyomozáshoz... de úgy vélem, a fiú megtudta a halál hírért, és azért is indult magához... az apja régi családjához... lehetséges, hogy árvaságának tudata anynyira merésszé tette... amihez addig nem volt bátorsága, elindult... mert mit mondhatott volna korábban?, miért nem kereste magát soha?... immár lett magyarázat, neki kellett megvinni a rossz hírt...; Sárkány reggel telefonált, Dóra az ágyban ülve hallgatta; nem vagyok nagyon korai?; nem, de-hogy; Zsolt az ezredes minden szavát hallotta, felült ő is, meztelen felsőtestét a lány oldalához döntötte, jobb karjával ölelte Dórát; ez is kedves volt; és amikor Dóra lassan körbejártatta tekintetét a szobában, kutatva nézett székre, állólámpára, kerámiatálra, televízióra, és tűnődve mondta, hogy éppen vizsgálhatja, mit vághatnak a falhoz, mert valamit most

apró darabokra kellene törnie... mit?, biggyesztette a száját; miért nem kár?; és látta, hogy Zsoltnak tetszik az ő indulata, meg a humora is; az egész együtt telitalálat. Az. Telitalálat. Mióta ő Zsolttal van, egészen másképp beszél, a mozgása is, minden megváltozott, pedig nem utánozza a fiút, és nem is törekszik, hogy a kedvére tegyen; dehogynem törekszik.

Most mit csináljak?; Zsolt úgy nézett rá, mint egy büszke pedagógus vagy edző, ha a növendék a remélnél is jobb eredményt produkál; ezt komolyan kérdezed?, tudod, hogy eddig még sohasem gondoltad, hogy valamit csinálnod kellene... kezdeni valamit ezzel a rohadtsággal... nem gondoltál másra, csak hogy miképpen menekülhetnél a történetből... Ez megint fensőbbes volt, korholó és kioktató, akkor minek akar tetszeni ennek a hülyének?! De ő sem képes másra, csak az idétlen vállrángatás, azt meg szégyelli, utálja; rángatózik, mint egy döglődő tyúk. Na és?, most is elmenekülnék, el... hanyatt-homlok... Mért, úgy látod, már élvezem?... azért, mert nem dúlom fel a lakásomat?... nem vágok semmit a falhoz?... de azt mondd meg, hová a fészkes fenébe menekülhetnék... ez tényleg olyan, mint valami horror... tudom, hogy neked tetszik, ne is tagadd, te szinte erre vágytál... a te nyamvadt újságírólelkednek való... de én hogy jövök ehhez? Én most sem akarom... sohasem fogom... és szeretnék menekülni, naná, hogy szeretnék... hová?... ahol nem talál rám... senki nek a halála, a disznósága, a szerencsétlensége... mi közöm ehhez?, nem érdekel... minek kellene tudnom, hogy mi közöm?! Nem tudom. És nem is akarom tudni. Úgy szarok az egészre, ahogy van... és ne nevelj, ha nem tudod megmondani, hova menekülhetnék... ha nem adsz valami épkezláb ötletet, hagyjál békében... és ha szórakoztat is téged az én különleges történetem, hát titokban élvezz... hagyj ki!, hagyjál ki!... nekem csak Dinával kell valamit csinálnom... de kár volt hangosan mondani... mindegy...

Zsolt mesélt egy gyerekkori barátjáról, pontosabban arról, ahogy a rendőrség egyik nap megjelent a fiú anyjánál, valami kis boltja volt az özvegyasszonynak, az egyetlen fia az a srác, húsz-valahány éves, későn született, mert a nő már hatvan felé battyogott, vagy csak a kövérsége, a sokdioptriás szemüvege miatt látszott idősnek, mindenesetre iszonyúan kényeztette a gyereket, s persze önfeláldozóan dajkálta, mindig betegségekkel és anyagi gondokkal küszködött, ezekről boldog-boldogtalannak beszámolt, s hogy mégis mennyire, éppen akkor mivel akar kedvezni a fiának, hogy a friss diplomájához autót vásárolt, nem valami extrát, az igaz, arra neki nem futja, de azért autót, még hozzá vadonatújat, és amikor már minden vásárlója értesült a fiú tollasodásáról, kiszállt két rendőr a pici üzletbe, egyébként gombot, cipzárt, ilyesmit árusított a nő, ami a történet szempontjából teljesen érdektelen, de Zsolt ha nagyritkán elmond valamit, mindig cifrázza; úgy képzeld el, hogy gombok, cipzárok, tűk, gumik...; s az ember önkéntelenül is elképzei, és türelmesen meghallgatja, hogy az özvegyasszony egymaga csinált mindent, a beszerzést, kereskedést, mindent, végre aztán megjelentek a történetben a rendőrök, jöttek tudatni az anyával, hogy a fiú autóbalesetben meghalt. A nő akkor annak rendje-módja szerint rosszul lett, bezárták a boltot, rögtön nagy csődület támadt, pillanatok alatt terjedt a hír – rémhír, mint hamarosan kitudódott, mert az új autót iratokkal együtt ellopta egy fiatalember, aki aztán Pest határában karambolozott és szörnyet halt. Amikor a fiú halálhírét vitték a rendőrök, a lehetőségekhez képest nyilván tapintatosan és ünnepélyesen, a srác még azt se tudta, hogy megfújták az új járgányát. Már legalább egy hónapja, hogy Zsolt ezt elmesélte; te jó Isten!, iszonyú!, ilyen hülyeségeket mondhatott akkor, ha egyáltalán mondott valamit, de mostanában gyakran gondol a soha nem látott, széles tomporú boltosasszonyra, innen jöhetett

az a szörnyű álma is, hogy egy csomó rongyos, didergő ember áll a Kárpát utcai ház udvarán, és ordibálnak Dinának, hogy adjon pénzt, adja oda nekik mindenét, mert hamarosan amúgy is meghal, a fia már meghalt, az unokája már meghalt, ő is hamarosan meghal, és Dina kihajol az ablakon, némán tárog csak, hadonászik, hogy menjenek, nem igaz, egyetlen szavuk sem igaz, de a lentiek makacsul tovább kiabálnak, Dina meg átveti magát a párkányon, egészen könnyedén fellibben, valahogy súlytalanul, és már zuhan is, szoknyája fölfúvódott zsákként a fejére borul; mire földet érne, Dóra felriadt.

Akkor hát az unokája meghalt, és a fia is meghalt, s ezt neki kell felordibálni; nem várhatja meg, míg rendőrök közlik Dinával a hírt; nagyon sajnáljuk, asszonyom, nagyon-nagyon sajnáljuk, és együtt érzünk önnel...; vagy hivatalos iratot kap?, honnan?, az apja nem volt magyar állampolgár, lehetséges, hogy a halálát senkinek sem kell itt tudomásul venni... Mindegy. Dina meg fogja tudni, Kristófról biztosan értesítik.

Egyszer hallotta, hogy az ember nem álmodik a saját haláláról, arról, hogy éppen meghal, de ő másnak a haláláról sem álmodott még. Láta fenyegetettnek, haldoklónak, vagy már halottnak a hozzátartozóit, ilyen-olyan ismerőseit is, de a meghalásról csak ébren képzelgett. Mert valóságosan nem látott meghalni senkit? Valószínűleg látott.

Ha Kristóf csakugyan eljött eddig, és itt rogyott össze az ajtajánál, ha megtántorulva még az ő lakásajtájának is neki-esett, akkor valószínűleg éppen meghalni látta; akkor szűnt meg lélegezni, vagy állt meg a szíve, amikor ő ránézett – meg kellett volna fogni a csuklóját: tapintható-e a pulzusa, vagy figyelni: lélegzik-e. És nem nyúlt hozzá?; nem; mondta a rendőrnek, az pedig fapofával tudomásul vette; nem dicsérte és nem vádolta kötelességmulasztással. Végül is lehet, hogy nagy baromság volt kihívni a mentőn túl a rendőrséget is, de aligha csinálhatott volna olyasmit, ami aztán nem minősül

nagy baromságnak. A legnagyobb baromságot meg... nem, az nem igaz, nem követett el nagy baromságokat, de hagyta, hogy beszivároгjon az életébe, baromsággal itatódjоn az egész... Zsolt miatt lett így... egyik éjjel eszébe jutott, hogy amikor a megismerkedésükkor hagyta Zsoltot nyomulni ott a tévében, amikor csak vihogott és vonogatta a vállát... jó, rendben, az okos és mindent tudó úr majd felvilágosítja, ki is ő voltaképpen, huszónhét év után megnevezi a sorsát, felfedi származásának titkát, és a többi mulattató kótyagosság... akkor nem vette észre a csapdát; na, mondd!, ki az a híres Dora Diamant?; s aztán is csak kis csalódottság; ennyi?; mint élete első szeretkezése után, tizenhét évesen, ennyi?, nem fáj, nem azért, és nem is félt, senkitől és semmilyen következménytől, az osztálytársnői már tapasztaltabbak, vagy játszották, hogy tapasztaltabbak, valamit mindannyian játszottak akkoriban, senkinek sem lehetett semmit elhinni, nem is volt érdekes, igaz-e a szövegük, vagy nem igaz, meg a sok teszem-veszemség, sejtelmes pillantások, egyebek, csakis arra figyeltek, mindannyian csak arra, hogy miképpen játszanak; ő rosszul játszott, de néha úgy látta, külön-külön valamenynyien úgy vélik magukról: rossz játékosok, ügyetlenek, bénák; mindegy, az régen volt; Zsoltnak sajnos megmondta, hogy amióta együtt járnak, és csak azóta, mintha ragadna hozzá, loholna utána a sorsa, már a rendőrségen is tudják, ki az a Diamant Dóra... hát nem Kafka utolsó barátnője... nagyon büszke leszlel magadra... és röhögsz is rajtam... beleröhöghetsz a markodba... mindegy, de esküszöm, hogy te hívtad rám ezt a szörnyű történetet... kavartál, hogy érdekesebb legyen a... valami kis különlegességre vágytál, de nem ám magadnak hoztál össze sorsot vagy mi a fenét, nem, nem... annál te sokkal ravaszabb vagy... milyen ötletes, hogy kapjam ki én... te meg kibicelsz; és Zsolt tényleg röhögött, mi más lehetett volna; kicsit azért neked is tetszik, hogy most vagy

valaki...; nem tetszik; de Zsolttal ilyenkor nem lehet bírni, ha egyszer elhatározza, hogy a másik ember ezt és ezt gondolja, mégpedig ezért és ezért gondolja éppen azt, amit szent meggyőződése szerint gondol az illető... mindegy, akkor úgysem tágtít, nem érdemes győzködni, bizonygatni, hogy téved, nem fog takarodót fújni; mindegy, beképzelt, ezt eddig is tudta, és azért beképzelt, mert iszonyúan gyerekes, rettentően bizonytalan... mindegy; Zsolt is megjátssza magát, mint ők az osztálytársnőivel tizenhét évesen.

Másodszor vagy harmadszor elindult a Victor Hugo utcából a Falk Miksa utcába... lehet, hogy negyedszer vagy tizedszer... amilyen szerencsétlen és kába volt... hányszor próbálkozott hiába?... elaludt talán akkor délben is, ruhástul a széken vagy heverőn, már nem érzett éhséget, egyszer-egyszer az anyag hiányát csak, és nem élvezte, ha meglett; elzuhant; émelygett inkább, és egyre gyakrabban riadt arra, hogy mintha robbanást hallana, az ablakhoz vánszorgott, vagy ki az utcára, senki se hallotta, amit ő, különben fejveszetten rohannának; ő hallotta, és látta a lángokat is; a robbanások és a tüzek összetartoznak, úgy gondolta, ez logikus, hallja a robbanást, s látja is, hogy ég a város, legalábbis a kerület, de nem kiabált segítségért, nem próbált menekülni, nem riasztott senkit; a tüzek egyébként szépek voltak, szívesen nézte. A robbanás hangja rémületes, de a lángok szépek. Amikor karácsony másnapján elindult, már sötétedett, az utcák néptelenek voltak. Jobbra vagy balra?, mindegy, befordult a Hegedűs Gyula utcába, a bőre alatt, nem a kabátja, nem az inge, hanem a bőre alatt apró állatok másztak, hangyányi állatkák, rengeteg féreg, a vakarózás nem segít; megint jobbra fordult, egy darabig a Balzac utcában ment; ismerős épületek, nem mindegy, hol botladozik?, lehorzsolta a tenyerét, homlokáról, orráról a bőrt, a szemöldöke fölött vágott seb; a Pannónia utcán ért ki a körútra, megtámaszkodott a plakátokkal

teleragasztott, régen gazdátlan üzletecske kirakatának, kilós ruhavásár, szilveszteri buli, véres-nyirkos keze lassan csúszott át a jótékonyági koncert-hirdetésről a trágárságokkal összefirkált életbiztosítási reklámra, széttárt ujjai között fekete betűk. Mintha erőt gyűjtene, utoljára még nekiveselkedne, rogyadozva állt ott, oda állította Dóra; úgy számolta, ő akkoriban vehette elő a jengát.

Emlékszel, hogy mondtam: karácsony másnapján meghalt egy fiú a lépcsőházunkban?... emlékszel?, meg hogy engem meghallgattak mint tanút?... különben olyan volt a ház, mintha mindenki elköltözött volna... Így kezdje? Ilyen mesélősen, fesztelenül? Így nem lehet. Akkor már inkább szívhez szóló és ünnepélyes lesz... Tudod, hányszor megígértem neked, hogy sohasem csaplak be, még kíméletből sem próbállak félrevezetni... nem tudom, hogy kellene, mi a helyes... de nem tudlak becsapni... Ha eddig eljut, Dina mond valamit, megfogja a kezét, bólint, biztatja, hogy igen, helyes, az a helyes, ha semmit sem hallgatsz el előttem, gyere, mondjad... fél percnél több nem kell a kezdeményezéshez, onnan már gördülnek a dolgok, egyik mondat belekapaszkodik a másikba, már nem kell előre kiagyalni... Zsolt megkérdezte, hogy miért nem hívod ide a nagyanyádat?, ide?, ebbe a lakásba?, és Zsolt értetlenül bólintott; ide, miért?, ez miért olyan képtelen ötlet?... azt mesélted, hogy ide-oda járkál a nagyanyád... üzletekbe, cukrászdába, parkba... mit tudom, hová... akkor ide miért nem? Sohasem látta ezt a lakást. Hogy miért nem? Erre nem tud válaszolni. Eszébe sem jutott soha, hogy elhívja Dinát vagy Ilonkát, s nyilván ők sem gondoltak erre, nem, biztosan nem... A te lakásodat látta anyád? Látta, persze, a nővérem is, a sógorom is... ő még szeretni is segített annak idején... Nálad meg sohasem volt rokonod... szóval hozzátartozóféléd?... miért?... Akkor még nagyobb megtiszteltetés, hogy engem befogadsz... Szegény Diamant Kristóffal nem

közölte a delphoi jósdá, hogy tartózkodjon a lakásod megkönyékezésétől... Rokon számára ez végzetes... De nem én bővölöm köréd ezt a mitikus ködöt vagy micsodát... azt ne mondd, hogy ez is én művem!... megmagyarázni sem tudod, hogy a nagyanyád, aki pár száz méterre lakik... jó, majdnem egy kilométerre... mindenesetre rengeteget nyüzsög, lótfut ide-oda, csillapíthatatlan érdeklődéssel vizslatja a világ dolgait... szóval sejtelnéd sincs, miért nem hívtad soha, és magától miért nem jött el megnézni, hol és hogyan lakik imádott Dórácskája... Ezt a témát kimerítettük; állította le akkor Zsoltot, de elhatározta, egyszer megkérdezi Dinát. Most már ehhez is készülődnie kell, kitalálni a bevezető mondatokat; ha dédunokát szülsz neked, azért eljössz meglátogatni... úgy mondja, hogy cseppnyi sértettség legyen a megszólalásában... azért eljössz... sejteti, hogy mióta várja már, reméli, Dina egyszer csak meglátogatja... durcás sóvárgás... azért eljössz... de a bántottságát könnyen illanónak kell mutassa... nem baj... megérti, és megbocsátja... Mit? Mindegy... így csinálja... Ha szülsz, és minden rendben megy, pár nap után ha zaengednek... olyan pici babával nem mehetek ki az utcára... miért ne?... ez is hülyeség... Minek ekkora feneket kerekíteni!, persze hogy eljön Dina, Ilonka is... itt nyüzsögnének egész nap... Ilonka majd megmondja, hogy neki mit kell enni meg inni, miből mennyit, és mit kell csinálni a gyerekekkel, erősködni, hogy az első hat hétben lakjon a Kárpát utcában... az első hat hét, annyi a gyerekágyas idő... és Dina már a szülés előtt is piszkálja, hogy cseréljen lakást... Nem fog csak úgy belenyugodni, hogy nincs apja a gyerekeknek... Mi az, hogy egyedül? Hát mit szól ahhoz a gyerek apja? Mert van apja, ugyebár? Nem lombikbébi? Ugye, nem az? Nem. De nem képzeled el, mit csinál Zsolt, ha megtudja, hogy gyerekük lesz.

Január közepén Dóra visszakarta a hetekkel korábban kölcsönadott mobiltelefonját. A fiatalasszony még novem-

berben, vagy december volt már?, nem számít, sejtelmeskedve kérdezte, nem szörnyű pofátlanság-e, ha Dóra nevére vesz egy mobiltelefont. A pénzügyeseknél kis előadó a nő, tíz szót sem váltottak korábban, Dóra csak az íróasztalánál látta, papírok, kartonált irattartók között, fölött görnyedt, s mintha mindig félne, a rámeredő számoktól, nyomtatványoktól is rémüldözik, megijed az ajtónyitástól, vagy ha a többi íróasztalnál ülő nő valamelyike váratlanul megtöri a ritkán hosszabb ideig tartó csendet. Állítólag akkor is képes sikkantani, ha a kávéfőzőből gőz csap ki. Dóra azt mondta, szívesen kölcsönadja a saját telefonját, ő amúgy sem igen használja; szívesen kölcsönadom, fizesd, amíg nálad van; próbálta kerülni a megszólítást, mert fogalma sem volt, hogy hívják a nőt; az nagyon jó volna... de csak ha megígéred, azonnal szólsz, ha hiányzik... mert ez már pofátlanság a köbön... tudom, hogy az... másnak nem merném mondani... és nyugodtan utasíts vissza... olyan telefon kellene nekem... mert SMS-eket várok... olyan, hogy senki ne tudja... ugye, nem mondd el senkinek?... itt nem fogom használni... ott-hon se, utcán se... csak amikor biztosan senki se látja... Írjak valami papírt, hogy kölcsönkaptam tőled?... de nem mutatod meg senkinek?, az igazolást sem... Dórának azonban nem kellett semmiféle papír; ha jó neked, ha így biztonságosnak érzed, elhozom az utolsó csekket, még nem fizettem be... te feladod, a szelvényt én elteszem... gondolom, a következő hónapban is így lehet...; de milyen krimit játszik ez a riadt kis nő?; álltak a folyosón, mert Ibolya, később megkérdezte Dóra a csoportvezetőtől, hogy hívják a csajt, legalább megszólíthassa, ha házon belül hívja, kit keressen; Ibolya, jó, elég ennyi; álltak akkor a folyosón, kopott bútorok egymásra tornyozva, egy szekrény és egy összehordott szék-halom közé húzta Ibolya; benned megbízom... ugye, nem mondd el senkinek, hogy nálam van a telefonod?; ígérte, inkább nyugtatta,

hogy nem, persze, nem beszélek erről... nem is kérdezem, mi-
nek neked... látod, én is tökéletesen bízom benned...; magá-
ban mulatott és legyintett; őrült, valami sajátos üldözési má-
nia, rágörcsölt a titkos üzenethagyásra, de annyi esze
megmaradt, hogy jól válasszon... vagy nem is választott... el-
határozta, kell neki egy mobiltelefon, s aki először benyit a
terembe, azt megkéri, vásárolhasson a nevére... így kellett
lennie, mert Ibolya sohasem látott Dóránál telefont, a köl-
csönadást Dóra ajánlotta; jó, hülyeség volt megvenni, fél év
alatt éppen csak próbálgatta, naphosszat kikapcsolva hor-
dozta, meg ne szólaljon, később ugyan javasolhatta volna
Zsoltnak, hogy küldjön tréfás SMS-eket, Zsoltnak csodás üze-
netei lennének, SMS, ez az ő legsajátabb műfaja, csak még
nem tudja, nincs is mobiltelefonja, és fintorog, ha az utcán,
mozibejáratnál vagy a villamoson, bárhol telefonálót lát; el-
képzelhetetlen, hogy Zsolt SMS-t küld neki a szerkesztőség-
ből vagy a saját lakásából, cikkírás közben az odújából, hogy
mindjárt nálad leszek, szeretnék már nálad lenni, melegítsd
a húslevest, mert elindultam, és azt sem ütné be, hogy sze-
retlek, azt végképp nem, de ha valahogy megfelelkezne az
ellenszenvéről, az elhatározott undoráról, ha egyszer meg-
érezné, hogy ez játék is lehet, legyőzhetetlen volna SMS-ben.
Január közepén Ibolya visszaadta a telefont, sírt, zöldeskék
szeméből igazi könny folyt, lecseppent a blúzára is; már nincs
miért tartogatnom... nem várhatok több üzenetet... nincs mi-
ért; Dóra úgy sejtette, legalább most felfedné a titkát, végre
kiönthetné a lelkét, kigöngyölné előtte, mint egy futószőnye-
get, amin aztán meztelenül hempergőzne; ne, ne fedje fel; ha
tudok, szívesen segítek máskor is... remélem, hasznát vet-
ted...; és elrobogott, Ibolya utálkozó tekintetét érezte a hátá-
ban, képzelődés?, az utálkozás is képzelődés, ahogy Ibolya
történetei is? Milyen könnyen odaadta akkor azt a vacakot,
tessék, ha kell neked, tessék, egyáltalán nem tépelődött, mit

csinál egy titkos telefonnal az eszelős nő, tessékl, talán enyhén szánakozva röhögött rajta, talán azt sem, vállvonás csak; még jó, hogy amikor a rendőr megtalálta Kristóf zsebében azt a fecnit, és kérdezte, a maga mobiljának a száma, eszébe jutott, hogy van mobilja, van száma is; van, de most kölcsönadtam... mindegy... nincs nálam, de ez nem az én számom... nem tudom, kié; megeshetett volna, hogy megfélekedzik róla, annyira nem hiányzott, de szerencse, hogy azonnal mondta, a jegyzőkönyvbe is bekerült, milyen idétlen lett volna később magyarázkodni... Sárkány talán azt dörmögi az első meghallgatáson, hogy furcsa... maga az első huszonéves, akinek nem sokat számít a mobiltelefonja... kölcsönadja, elfeledkezik róla... azért ez furcsa...; Ibolya történetét éppúgy nem fogja megtudni, mint azt, hogy miképpen világíthattak akkor folyamatosan a lépcsőházi lámpák, vagy... csakhogy ugyanúgy kényszeresen képzeleg most már ezekről. Valami rejtegetett szerető, akinek üzeneteit a WC-ben olvassa el Ibolya, repesve be-bezárkózik, zuhogtatja a vizet, hogy még a lehallgatás és válasz pityegései se hallatszanak, bujkál, mint egy múlt századi asszonyka, s ha a dúvad férj mégis kutakodna és diadalordítással mutatná a táskából, fehérnemű közül kifogott telefont, ő csodálkozva mondhatja: miket ki nem találasz?!... nekem nincs telefonom... honnan volna nekem telefonom?!

Lehet, hogy mégis kinyírták az apját, s aztán az apja csemetéjét is? Profi bosszúállók, idevágták a fiú holttestét az ő ajtajához: nesze! tudd, hogy mi vár rád!... Hülyeség. Sárkányék biztosan megkérdezik, miképpen halt meg az apja... szívroham, agyvérzés, rák... azért küldött Dinának már jó előre karácsonyi képeslapot, mert sejtette, hogy hamarosan meghal. Frau Spalt, aki talán az utolsó szeretője volt, vagy becsületes üzlettársa... állítólag nincs olyan, s ha üzlettárs volt, hát ő adta a tőkét, az apja meg termelte a profitot... Frau Spalt mindenesetre csodálattal figyelte Diamant hősiességét,

ahogy az utolsó pillanatig küszködött a halálos kórral, ahogy fegyelmetlenül rendezte az ügyeit... lehetetlen, hogy nem végrendelkezett... és hiába nem volt magyar állampolgár, már csak a végrendelet miatt is meg kell keressek Dinát... és őt is. Zsolt szerint működik már valami intézet vagy hivatal, ahol információ kérhető a besúgásokról. Persze hónapokig is eltart, míg egyáltalán válaszolnak... ha erre válaszolnak. Ha Sárkány fontosnak gondolja, megpiszkálhatják ezt a szálát, de ő nem kezdeményezi...; Seregélyes?, ugye, azt mondta a fenyegetőző telefonáló, hogy Seregélyes?... ez volt a fedőneve?... Mi érdekeset jelenthetett az ő apja? Normális ember ezen röhög... számháború, gyerekfontoskodás... amíg a bugguta buzgalmárok el nem vágják valakinek a nyakát... ilyenmiben is segédkezett a nagy Diamant György?! Akit elnyomtak, kisémmiztek, igazságtalanul háttérbe szorítottak?!... És milyen nagy mellénye volt az apósával szemben! Állítólag Gombos, odahagyva a tisztességes szakmáját, smasszernak ment, az apja akkor heccelte az anyját, hogy látta Gombost a börtönben...; tuti biztos, hogy az apád volt, egy fotóst nem lehet átejtetni... ne próbáljon tagadni... hiábavaló... én nem eszem meg... nyugodtan megmondhatod, hogy én nem eszem meg... és ha szemétkedik, elmondom ország-világnak a nyamvadt kis smasszer-múltját... jobban jár, ha békén hagy bennünket... ajánlom neki... a haverjai meg a húdenagyon erkölcsös család nem fogja kellően méltányolni, hogy a drága Gomboska csak egy tetű smasszer... Ami a születése előtt történt, amit talán akkor mondtak... talán nem is ezt és nem is így mondták... mindegy, de ő honnan tudhatja? Dinától nem, az anyjától nem, ezt az apjától sem, csak hasonlót?, összevissza toldozgatta a mesét?, vagy egyszerűen kitalálta az egészet? Korábban is képzelgett, akaratlanul, sőt önmaga ellenében? Hogy a főiskolás Diamant Györgyöt '57 januárjában letartóztatták, hogy több mint egy év után szabályosan el is

ítélték hat évi börtönre, de amnesztiával szabadult, ezek tények – de a többi? A Seregélyes-féle legendacsonkok? Meg hogy a nagyapja smasszer volt? Mindig ezt a szót hallotta, vagy képzelte: smasszer; de ő nem találhatta ki, nem mondhatta ezt soha magában... talán a későbbi veszekedések közben is előjött a régen halott Gombos kétes múltja, amikor az anyja visítva átkozódott, hogy kurvapecér, spicli... rohadt kurvapecér...; az apja erre jött a smasszerral?; lehet. Zsolt nyugodtan megállapítja, hogy hiába iparkodik, ezek a régi mocskok most majd ide zúdulnak, elég valami kis pöccintés, és aztán szakadatlanul dől az egész, egyik húzza a másikat; így van ez, hidd el, ha a féltestvéred holtan az ajtód előtt fekszik, ne reméld, hogy megúszhatod a többit... ezt mondom már mióta... karácsony óta... inkább menjél a dolgok elébe... keress jobb pozíciót... Úgy rémlik, mintha a szülei ordibálását hallaná, azok kurvapecéreztek meg smasszeroztak, de a kioktatás, a vállvonogatás, a kerülgetés... mindig, mindent csak kerülgetnek... ez a fölényes bölcselkedés talán jobb?

Amikor levetköztették a holttestet, amikor kétségtelen volt, hogy halott, és már megnézték a ruháját, kifordították a zsebeket, morzsa, szösz, egy cédulán Juhász mobiltelefonjának száma, kulcs; amikor a később érkezett rendőrorvos, mert az lehetett, megvizsgálta a sérüléseket a halott fején, nézte a nyakát, a kezét és felhúzta a nadrág szarait, talán tűnyomokat keresett?, a lépcsőházi világítás nem elég erős, aztán nekifogtak levetköztetni a fiút, a kabáttal együtt bújtatták ki a zakóból és az ingből; a rendőr, aki csodálkozott, mennyire hasonlít a halott Dórához, mint egyik tojás a másikra, akkor felnézett, és azt mondta: most menjen be; Dóra addig az előszobában, a behajtott ajtóhoz lapulva állt, a lakásából talán több fényt kaptak, mint a lépcsőházi izzóból; most menjen be; félig felszólítás volt, félig javaslat, majdnem kérdés, hogy nem magának való az ilyesmi, nincsen hozzászok-

va, ugye, nincsen?, és mégsem vitatható. Dóra bement a szobába, az ablakhoz állt, homlokát az üvegnek döntötte; talán meglátja Zsoltot; nemcsak az orra alatt lett két kis párakarikája, de a szája helyén is; nyitott szájjal lélegzett?; nem hívták vissza, magától ment, a halottat már betakarták a saját kabátjával, csak meztelen karja, lábszára lógott ki; így, sebtében letakarva vitték el később a hullaszállítók; ahogy lábánál, vállánál fogva felemelték, a kabát ujját a meztelen hát alá hajtották.

Dinánál félt legjobban, azokban az években, amikor az öccse halála és az anyja összeomlása után őt a Kárpát utcába költöztették. Új, közeli iskolába írátták, a harmadik évfolyam közben, talán épp a téli szünet előtt, Ilonka kísérte reggelente, mint egy óvodást, úgy vitte a kapuig, és délben rendszerint Dina jött érte, féltették és kényeztették, ő pedig napról napra jobban félt az éjszakától. A sötétől félt, de nem merte megmondani, és tudhatatlan már, hogy Dina nem vette észre az ő rettegését, vagy nem akarta tudomásul venni. Mindegy. Eleinte próbálkozott ezzel-azzal, fogmosás után kijött a fürdőszobából és égve hagyta a lámpát, nyitva kicsit az ajtót, ennyi világosság elég is lett volna, de Dina egyszerűen lekattintotta a villanyt, máskor kiszólt: Dóra, a lámpa!, és ő visszaugrott eloltani. Rablótól és gyilkostól félt leginkább, feküdt a paplan alatt reszketve, meg kellene néznie az ágy alját, biztosan nem ott lapul-e, aki az életére tör; sohasem gondolt arra, miért is akarná bántalmazni valaki, nem gondolt semmiféle okra, nem sorakoztatott érveket; meg kellene néznie, de nem mert felkelni és leguggolni, belesni a matrac alá; különben el sem fért volna ott egy ember, később látta, milyen alacsony az a heverő; feküdt hát összekucorodva; ha nem hunyja be a szemét, kicsit védtebb, de a sötétben is egyre jobban látható bútorok, a falra vetülő furcsa árnyak mégsem szelídültek. Nem is az első, hanem a második,

vagy a harmadik télen pár hét alatt elpusztult a hatalmas, háromágú, a szoba közepéig behajló fikusz. Kopaszodni kezdett, de mintha mindig este, már lámpaoltás után dobná le a leveleit. A vastag szőnyegre hulló fikuszlevél valósággal döndült. Mint egy ajtónak tántoruló test. Mintha súlyos és nehéz tárgyat vágnának a falhoz. Amikor újból az anyjával lakott, megint igyekezett kicselezni Klárát; Dina megengedte; én meg nem, mert egészségtelen, azért van világosság, hogy akkor fönt legyünk, a sötétben pedig pihenjünk, és aki a természet rendjét felborítaná, az bajt hoz a saját fejére, de ide nem kell több baj, ide nem; néha kivárta, míg elalszik az anyja, s akkor felkapcsolt egy sarokba dugott kislámpát, s ha ez sikerült, kétszeres volt a győzelme, mert az esti sötét sem volt annyira félelmetes: míg arra figyelt, alszik-e már az anyja, majdnem megfeledkezett a gyilkosáról.

Zsolt mindennap jobban utálja a Hírlapot; szemét bagázs, mondja; bármilyen mocsokságot megesznek, ha az érdek úgy kívánja, és szemérmetlenül hajtanak a nagyot pukkanó szencziókra; de mit csináljon, hova menjen?, és persze újra meg újra úgy kérdezi ezt, hogy eleve nem igényel és nem is tűr semmiféle választ. Hülye ötlettel tele a pince, a padlás; hárít. Amikor bemész a szerkesztőségbe, körülszaglászol, mitől forduljon fel a gyomrod... rákattantál erre, és nem is látsz ki magadból...; döbbenten nézett Dórára; hogy mersz te erről véleményt mondani?... teljesen tájékozatlanul vádaskodsz... mondd, hogy ne hordjam ide neked a nyavalyáimat, jó, akkor nem hordom...; de nem ezt mondtam!... csak hogy a munkahelyi kis intrikákban meg a világ híreiben is eleve azt keresed... igazolást magadnak, hogy miért akarod otthagyni a lapot...; nem kell, hogy otthagyjam, kirúgnak majd, még azt sem, az legalább látványos, egy magamfajta elég elpöccinteni... És megesett, hogy Dóra sírva fakadt, mert tehetetlennek, butának érezte magát, mert nem tudott vitatkozni, nem

talált se megfelelő szavakat, se meggyőző hangot...; mondtam már, hogy hagyd ott, pöccintsél előbb te, és kitalálunk jobbat...; először is én nem pöccinthesem el őket, mert arról a kutya sem vesz tudomást, s ha nem, akkor az nem pöccintés... másodszor... mi az, hogy kitalálunk?... mit csináljak? hímringyó legyek?... vagy próbáljak befészkelődni egy olyan nagy vállalatba... mondjuk a nemzetközi bibliatársaságba... ezt hallottam tegnap... ez nekem való... nagyon tetszik... öregem, ezek videokazettákat készítenek Jézusról, és ingyen osztogatják... már néhány ezer kazettán túladtak... mindekelőtt a rendőröket mint a hatalom képviselőit homályosítanak föl, hogy kicsoda Jézus... a bűnüldözés teljesen megváltozik, ha megértik, hogy... komolyan... a saját szememmel olvastam a reklámjukat... azzal a két szememmel, amivel szerinted nem is látok meg mást, csak a mocskot... Ez nekem nem megy, de beszélek ma a főszerkesztővel... állítólag ma fogad... nem mással, vele beszélek, és előadom, hogy csinálnék egy több részes sorozatot... elmegyek néhány napra a Tiszra, a Bodrog környékére... az árvizes helyekre...; és mit vársz?, csattant fel Dóra, így még nem replikázott; mit vársz?, hogy a nyakadba zuhan a boldogságtól?... nahát, milyen remek gondolat!... persze, mostanában a leginkább megrendítő beszámolókat akarunk... tökök cikkeket, sorozatot!, azám, helyi riportokat, hogy Balogéknak mennyire ment tönkre a háza, és hogy vészeli át öt gyerekkel a telet... meg hogy milyen szervezet hány milliót nyúlt le a segélyekből, és hogy mennyire nincsen elképzelés a védelemről... ezeket még én is tudom... ezt mindenki tudja ebben az országban... mit akarsz bemutatni?, és kinek akarod te feltárni az igazságot?, ki nem szarik a te igazságodra?; és sírt. Egyáltalán nem ezt akarta, de valami bizsergetően jó is volt a veszekedésükben: ilyen messzire még nem jutottak, Zsoltnak akár tetszik, akár nem, mégiscsak megbeszéli vele az életét. És ha a Hírlap

kiküldene, csinálnál tudósítást a tévének is... megkérdezem Kemenczit, ő még a normálisabbak közül való... ez nem kerül sokba... igaz?, elkísérne egy operatőr, és... vagy nem akarod, hogy én beleavatkozzak? Egy egész perc is eltelt, mire Zsolt kinyitotta a száját, megint tudhatatlan volt, miért hallgat; mert nem akarja Dórát belekeverní a dolgaiba?, ez túlságosan elkötelező?, vagy mást fontolgat?

Ha senkit sem érdekel az igazság, akkor én eleve mit keresek egy újságnál?; vágja rá, hogy pénzt?, pukkassza szét ezt a gennyes fennkölséget?; te most hallottad, amit az előbb mondtam... azt kérdeztem...; hallottam, Kemenczi... hallottam, hogy majd megkérdezed, vagy megkéred Kemenczit... csakhogý az a pali még az én főnökömnél is rohadtabb...; neked mostanában mindenki rohad; akárcsak neked; mókás, ahogý így duetteznek, de ez már legalább duett. Úgy tervezem, előbb megriszálom magam Kemenczinek... mondjuk, észrevételem, hogý... vagy azt hiszed, közömbös volna a bájaím iránt... na, mondd! mondd, hogý nincsenek is bájaím?

És Zsolt olyan kisfiúsan boldog volt másnap, hogý a főszerkesztő azt mondta, jó, utazzon el, csináljon sorozatot, megállapodtak a napidíjban, a költségkeretben; tudom, hogý ez semmit sem old meg, pontosan tudom, hogý csak halasztgatom az igazi döntést... és azt is tudom, hogý szórakozottan, türelmetlenül rám hagyta; jó, utazz el, csinálj sorozatot, jó, lássuk a medvét; ezek a szavak senkit, semmire nem köteleznek, ő meg ha napokig járja a falvakat, sőt, már amikor vonatra száll, polgármesterekkel és iskolaigazgatókkal beszélget, mondatokat, egész oldalakat pötyögtet; nyolcezer karakternél ne legyen több!, már a kuncsorálással, hogý szeretné megcsinálni, ezt találta ki, legyen valami szokatlan, kicsit másféle... az olvasók is szívesen fogadják az újat, ami nem is új, csak a mai újságcsinálási gyakorlatban... régen az efféle, és éppen a legrangosabb lapokban mindennapos volt...; nyomta

a sódert, de már akkor is, már az első nyikkanásakor, az első sóhajtásával ott a főszerkesztői szobában kiszolgáltatta magát. Megalázhadják csak azért, mert ő kezdeményezett és titkolhatatlan, hogy kedve van ehhez a sorozathoz.

Mégis szerencse, hogy akkor délután Kristóf összekaparta magát, legalább maradt annyi ereje, vagy volt tartaléka, micsoda?, homályos kényszer, a tompaságon is átütő sürgetés talán?, valamiért el kellett indulnia a sohasem látott féltestvéréhez; mit akart?, valakit akart, ha nem Juhász Zoltánt, akkor Dórát, mindegy, kit, valakit, aki nem rázhatja le könnyűszerrel, hogy jól van, fiam, igya meg a meleg tejet, nincs jobb ilyenkor egy kis meleg tejnél, megszűnik a reszketése, ez a szörnyű vacogás, fázik?, jól van, itt ez a kis nyugtató is, sütemény, tegye csak el, megeszi később, majd otthon, azt mondja, van otthona, igaz?, hát akkor feküdjön mielőbb ágyba, megérti, ugye?, én itt nem adhatok fekhelyet, segítenék én magának mindenben, de itt nem tarthatom, érti, ugye?, na, siessen lefeküdni, azt mondom, feküdjön le mielőbb; de nemcsak a karácsony miatt, valószínűleg inkább azért keresett valakit, mert megtudta, hogy az apja sem él már; elmondta volna ezt Klárának?, miért? ezt akarta elmondani?, Juhászt talán előbb kereste, jóval korábban, de zsákutcába futott; kopj le, haver, nálam hiába próbálkozol, nekem nincs, nem is volt anyám, érted?, egyszerűen nem volt, én csak úgy teremtem, bizony, rózsabokorban vagy szarkupacban, na, kopj le!, de ezt sem lehetett érteni, mert Juhász beszédhibás, és Kristóf már akkor is tompa; mi van?, hogy hívnak?... Dia... micsoda?... ez nem magyar név!... mi vagy te?, nem magyar?, mi?, és Kristóf?, az jó, az jó flancos... na, kötve hiszem, hogy nekünk bármi közünk van egymáshoz... szerintem te egy biboldó vagy, és annyit mondok, kopj le!, emlékezz rá, hogy én megmondtam neked... szépen figyelmeztetek, nekünk semmi közünk egymáshoz; és akkor megtudta

Kristóf, hogy meghalt az apja; kitől?, attól a Frau Spalttól?, aligha beszélhetett a srác németül... de miért nem?, honnan tudható az, hogy nem élt-e évekig Münchenben az apjánál?, mit tud Dóra az apjáról?, már régen semmit, és ha például Kristóf volt a kedvence?, ha a fiúban önmagára ismert, és a fiú is szorosan kötődött hozzá?, lehet, hogy vele élt, ő nevelte, s csak akkor engedte, akkor küldte haza, amikor a srác anyja haldoklott... Hertai Zita... lehet, hogy Kristóf azért nem tudott semmit a másik féltestvéréről, mert az anyját is alig ismerte... lehet. Diamant György valamikor magához vette, úgy tett, mintha önfeláldozóan, kiváló apaként nevelné a fiút, akinek világra jöttét nyilván nem kívánta... máskor meg valósággal csalogatta a kamaszodó fiút; Németországban sokkal jobbak az esélyeid... ha én itt tanulhattam volna, ha itt kezdem a pályámat...; egy frászt hívta magához, minek?, úgy kellett neki a fattya, mint egy púp... Dinának sem szólt a gyerekről... mindvégig titkolta... ki tudja. Tejelt a fiúnak... úgy tűnik, pénzzel ellátta, droggal talán nem... vagy egy idő után megálljt akart... már későn; ne hívj többet, ne kérj tőlem soha többet... semmit se kérjél!, világeletemben csak élösködni tudtál, most már elég, elég legyen!, nincs tovább!, nem!, megmondtam, hogy nem!, az anyád is kihasználta, te is csak kihasználtál, engem mindig, mindenki csak ki akart használni, elég volt! De szerencse, hogy Kristóf akkor délután mégis elindult Dórához. Így mégis... valahogy emberibben történt... ha a lakásában hal meg... vagy az anyja lakásában... ott a Victor Hugo utcában... talán napokig, hetekig sem találják rá... ki tudja, meddig... állítólag nem is egyszer akadtak budapesti lakásban valósággal mumifikálódott testre... más nagyvárosban is... ki veszi észre azt, hogy milyen régen nem mutatkozott a szomszéd?... És mégsem mindegy ennek a szerencsétlen flótásnak... miért nem mindegy, hogy a saját lakásában bűzölög-e holtan, vagy a Falk Miksa utcai lépcsőházban

vetkőztetik le? Ha beleborsószik az ember, az csak babona. Valószínűleg mindegy. Nem kell elképzelni. De Dóra elképze-
zeli.

Kitámolygott a lakásából, botladozott a Hegedűs Gyula meg a Pannónia utcában, ki a körútra, s mielőtt nekivágott az úttestnek, betankolta még a Tardylt, víz nélkül nyelte le a rózsaszínű tablettákat... az nem lehet, olyan állapotban nem tudta ital nélkül lenyelni, három szemet talán... hármát csak kapott... és útravaló pakkot sem készített, nem csomagolt otthon gondosan, hogy na, még egy kis kokó, ebbe a zsebbe a kokó, ide meg a nyugtató, azám, el ne felejsük a nyugtatókat, amit a kedves Klára asszony adott, hiszen a saját nyugtatóit adta, nahát, még itt is van, a zsebemben van... ehhez azonban vigyünk egy kis palack üdítőt... vagy ásványvizet... most már minden együtt...; ha Sárkány Imre végre elrendeli, hogy eltemethető... elhamvasztható... már csak az időt húzza, de a héten meglesz a papír, és neki el kell intézni... a végét... már nem bánja. Aztán igyekszik leszokni a képzelgésről. Zsolt szerint Sárkánynak valami személyes motiváltsága... így mondta... személyes motiváltság... valamiért rákattant erre az egészre, de ha ő nem keveredik bele, már régen lezárják az ügyet; banális. Sárkány valóban említette, hogy ebben a házban lakott... a karácsony utáni munkanapon... épp csak bekukkantott az irodába, mert voltaképpen már szabadságon volt, de bement ezt-azt elintézni, és meglátta a jegyzőkönyvet... megdöbbsent... ilyen véletlent!, ilyen ismétlődést!, ez fatális! Talán valamikor régen az ő ajtaja előtt is feküdt egy hulla... ebben a házban megesik... és Sárkány azért adta magát a bűnüldözésre... ez a személyes motivációja...; Zsolt csak úgy odaveti, hogy kérdezd meg!, kérdezd meg Sárkányt, miért emelte ki, és vette magához ezt a nyomozást; minek kérdezze?, ha tudná is a választ, semmivel nem jutna előbbre. Egy sereg rejtély marad, amit fontosabb volna felderíteni...

de nem fogják... Nem létezik, hogy abban a Victor Hugo utcai lakásban nem találtak dokumentumokat... anyakönyvi kivonatokat és leveleket, Hertai Zita életéről is egy csomó papírt... valamit, amiből Kristóf megtudta, hogy Juhász Zoltán a féltestvére... voltak dokumentumok talán, amiket odaadott Juhásznak; nézd meg magad!, ennek a papírnak csak hiszel?, azt gondolod, kitaláltam?... hülye vagyok?... mit gondolsz te?, mi?, ha rokonokat akarnék felfedezni, azt hiszed, rád hajtok?... nem rád... te betonbunkó, nem rád...; biztosan nem így történt; Kristóf csak ránézett a böhm nyakú biztonsági őrré, s már cidrizett, nem tudtak kinyögni egymásnak semmit...; te vagy a... nem vagyok...; több egyiküktől sem telhetett; mind-egy, Juhász valahogy megértette, mit akar a szakadt kopasz, Kristóf is felfogta, hogy a féltestvére nem vehető rá erre a testvérségre, nem és nem; jól van. Aztán az apja is meghal... a lakás már elúszott... nincs sok tartalék lapja, akárhol és akárhogyan élt is, nem lehetett sok tartalék... elvégre azóta sem hiányolta senki... se további féltestvérek, se nagynénik, keresztszülők... amiből az embereknek általában akad egy kevés... ennek a csávónak semmi... mert alig volt itthon... Németországban talán barátai maradtak, iskolatársak... még Frau Spalt is kedvelhette... miért ne? Beszélhetett a sráccal telefonon...; jöjjön hozzám az ünnepekre... vagy inkább, gyere, fiam, töltsük együtt ezt a szomorú karácsonyt... édesapád örökségét is át kell vened... amúgy is eljössz... hát gyere, sírjunk együtt... édesapád a lelkemre kötötte, hogy gondodat viseljem, de nem kellett engem megesketni, hisz tudod, hogy mindig is a fiamnak tekintettelek...; ezt a változatot törli, gusztustalan. Frau Spaltot is törli. Ha megteheti, ha a törvények lehetővé teszik, hogy ne vegyen tudomást az apja haláláról... ha elhallgathatja Dina előtt... de nem választható el a fiú halála az apjától... jogilag nem... És hogy még Gálos Benedek is meghalt... ez most rossz sáv... valahogy

rossz sávba került, Zsolt meg rögeszmésen azt akarja, hogy ő nagy felfedezésekre jusson, meglásson összefüggéseket, amelyek nincsenek... baromi véletlenek vannak... baromiak.

Elkísérte Zsoltot a Keleti pályaudvarra; megvárod, míg kifut a vonat, és integetsz?... jó lesz... csodás jelenet... próbálj meg néhány könnycseppet kisajtolni... szép nő búcsúzik a peronon, ez megunhatatlan... és hízelgő nekem... mit számít, hogy holnapután visszajövök!... francba a tényekkel!... te nyugodtan elképzelheted, hogy háborúba indulok, a biztos halálba, hogy...; összerezzen; mi az, hogy elképzelheted?, elárulta magát?, Zsolt tudja, hogy ő egyre többet képzelődik?, sejtí?, látja a tekintetében?, miből?; és feleslegesen tiltakozott; kettőnk közül nem én játszom mozi... sohasem akartam esőkönyves filmet csinálni, és...; bánta a durvaságot, mindig iszonyatosan megbánja ezeket a visszavágásokat, ahelyett, hogy repdesne most, hisz Zsolt voltaképpen úgy gúnyolódott vele, mintha elfogadná, hogy ő a szerelmesének, a férjének tekinti... nem is az apjának vagy a fivérének... hát kicsodájukat búcsúztatják a nők könnyesen?!; előző nap azt mondta, kicsit irigyellek, hogy elutazol... csak azért, hogy vonatra szállsz... akármit csinálsz... mindegy... az is mindegy, hogy lesz-e sorozat, vagy akár egyetlen cikk is... a Tisza úgy sem húzódik vissza a te cikkeid miatt, és más sem történik... semmi sem történik... te mondtad, hogy igazi hatásuk ezeknek a dolgoknak már nincsen, de az, hogy elutazol... hogy délben már olyan helyen leszel, ahol soha életedben nem jártál... ezt irigylem kicsit... az embernek időnként ki kellene mozdulnia abból a körből, amiben mindennap kering...; remélte, hogy Zsolt majd hívja erre; hát gyere velem!... el tudod intézni, hogy két napig szabad legyél, nem?... Kapd össze akkor magad, és gyérünk!; de nem mondott semmi effélét. Soha még nem tervezték, hogy együtt nyaralnak, hogy jövőre, vagy fél év múlva, vagy a jövő hónapban mit csinálnak, és

hiába alszanak együtt, hiába van Zsoltnak inge és gatyája, borotvája és fogkeféje a Falk Miksa utcában, kulcsa is a lakáshoz, és hiába jön hozzá úgy, olyan természetesen, mint haza, azért ők mégsem élnek együtt, és mindaddig nem is fognak, amíg Zsolt úgy tesz, mintha eszébe sem jutna a jövőjük – közös valamennyire?, mennyire? –, ő pedig túlságosan gyáva ahhoz, hogy megkérdezze. Majd ha felhívja a Bodroglakásból vagy a... mindegy, honnan... talán felhívja; nagyon sokba kerül, ha most fecsegek?... remélem, nagyon sokba... szeretném, hogy emlékezetes legyen... persze vehetjük rövidre is... válaszolhatsz röviden is nekem... én röviden kérdezek...; de Zsolt majd közbeszól, hogy várj, leülök előbb... ez fenyegetően, szinte félelmesen hangzott, úgyhogy jobb, ha leülök... csak nem találtál egy hullát valahol a...?; vagy inkább azt mondja: jóformán ki sem húztam még a lábam, s te máris komoly hangú szótartot intézel hozzám...; ezt nem, így süket; talán félbe szakít egy „igen”-nel; igen, mondja, hogy Dóra meghökken és zavartan hátrál; mi az, hogy igen?, mire mondod, hogy igen?; hát arra, amit röviden kérdezni fogsz... mert bár tudom, hogy a „nem” még rövidebb, és ajánlottad, hogy válaszoljak röviden, de be kell lássad, hogy kapásból „nem”-et mondani udvariatlanság, és te tudod, hogy nem vagyok annyira praktikus... néhány száz forint megspórolásáért nem mondom neked nemet...; akkor röhögnek, az emlékezetes nagy jelenet megint szétpukkad... Zsolttal semmi ilyesfélét nem lehet. Ha levelet írna, ha nyílt kérdéseket vetne papírra, akkor végképp kinevetné; nem tagadom, hogy kis savanykás csalódást okoztál... azt mondom, hasonlítsz Kafka barátnőjéhez... nem csak a névrokonság... nem... a vonásaid... a szépséged... hasonlítsz az egykor élt Dora Diamanthoz, aki mindent megtett a haldokló férfiért... gondozta, beszélt hozzá és hallgatott mellette, azt tette, amit éppen kellett... ilyesmiket mesélek, de te Tatjánát játszol... kedves ez is... csakhogy a

különbség már önmagában is akkora, ugye...; ilyenkor visítani szeretne. Vagy mit?... mit csináljon?... törődjön bele, hogy egy idiótával... beleszeretett... vagy bele akart szeretni... vagy hozzászokott... a fene se bánja már... törődjön bele, hogy így telik el az élete? Nem törődik bele, mert előbb-utóbb meg kell mondja, hogy gyereket akar... azt nem... csak hogy már tény: gyereke lesz; így döntöttem, de neked nem kell sehogyan se dönteni, enyém a felelősség, minden, ne érezd magad megkötve; mennek egymás mellett az utcán, felszállnak villamosra, ráállnak a metró mozgólépcsőjére, a kabátjuk összeér, és mégsem látszanak szerelmespárnak.

Narancsvörös, lángoló, forgó korongra emlékszik, mintha egy Napról készült filmet látott volna, mint egy óriásira nagyított egysejtű, domborult és homorult a közepe, lüktetett, élt, élő volt, az biztos, domborult és homorult, mint egy mellkas, lélegzett, s ahogy nagy sebességgel forgott, egyre több és egyre hosszabb szálak nőttek a szélén, szöszös szálak, olyan volt, mintha a forgástól, magától a létezésétől, a látható élettől teremtné az újabb és újabb, furcsa, érzékeny érzékelők, nagyon vékony és finom fonalak, s mert a mag gyorsult, mert már követhetetlenül, vesztetten forgott, az óramutató járása szerint forgott, s mégsem mechanikusan, és a szálak sokasodtak, burjánzottak, össze is gabalyodtak, a testét érintették, egy-egy göndör szál csiklandva ellengett előtte és súrolta az arcát, aztán ráfonódtak, rátekeredtek, a karjára előbb, aztán a hasára, a nyakára, és még akkor is látta a mag lüktetését; jaj nekem, jaj! Még nem is derengett. Éjjel kettő volt, vagy reggel hat, nem nézte meg az óráját, és sikerült visszaaludni.

Tényleg elkísérsz a vonatig?; miért, titkos randevúd van?; pedig megkísértette a lehetőség, hogy ott a peronon elsírja magát, nekidőljön Zsoltnak és hüppögve szerelmet valljon; szeretlek, te barom!, mondd már, hogy te is szeretsz!,

szeretlek és félek, mostanában mindig félek, nem egészen úgy, mint kislánykoromban a rablóktól és gyilkosoktól, de nem is egészen más ez a félelem, és legjobban akkor félek, ha nem vagy velem, akkor teljesen hülye leszek a félelemtől, nem érted?, szeretnék most is veled menni, de úgy, ha hívnál, elkísérnélek, és egy kukk-kal sem zavarnálak, olyan volnék, mint a te elképzelt Dora Diamantod a te haldokló Kafkával, azt hiszed, nem tudnék olyan lenni?, vagy azt szeretném, hogy együtt menjünk a kerületi önkormányzatra, oda kell menni, arra az önkormányzatra, ahol meghalt Kristóf, az Erzsébet térre, és aztán a Kerepesi útra, a temetkezési vállalat-hoz, mióta felnőttem, nem kísérgetett engem senki ilyen helyekre, és lehet, hogy kötözködnék, azt mondanám, hogy ne gyere, nem volt elég az anyám látogatása?, pedig közben szeretném, hogy együtt legyünk, és azt is, hogy kézen fogva menjünk, még ha röhögségesnek látszik is, és egyáltalán nem attól félek, hogy esetleg gyámoltalan leszek magamban, tudod, hogy nem vagyok gyámoltalan, majdnem örülök is, hogy ilyesmit kell intéznem, jobb, mintha csak ülnék otthon és jengáznék, és képzelegnék, és százféle hülyeséget elgondolnék, hogyan célozzak majd arra, hogy beléd estem, mi a fenét nem lehet ezen érteni, és miért csinálsz úgy, mintha nem értenéd, és meddig akarnád ezt... mégis meddig?; olyan erős kísértést érzett a nekidőlésre és sírásra, hogy a felsőteste már billent is, és a szeme sarkában könnycsepp gyűlt – a hidegtől, a végigsöprő huzattól is lehet; még legalább hét-nyolc perc volt az indulásig, a helyjegy Zsolt zsebében, de azt mondta, felszáll; szia, vigyázz magadra, és Dóra hideg orrát a fiú arcához nyomta; na, szia; és futott ki, el a vonattól, vissza a Keleti bejáratához; úgy futott, mintha időre kellene odaérnie – hová? Máskor is hová kell neki sürgősen eljutnia?, mit kell sürgősen elintéznie, kit ellátni? Nem számolja össze, de átlag naponta hat óránál többet nem rontja a levegőt a tévében, és

annál többet a tévé sem rongálja az ő egészségét. Mondjuk, hat óra. És? Mindig mindenki siet körülötte, s ha kisiették magukat, utána mi történik? Még Ilonka is türelmetlen, ha a zöldségesnél két vevő áll előtte, és ha megjön délelőtt a vásárlásból, csak fél fenékkal ül a székre, épp csak leereszkedik, míg beszámol Dinának az útjáról, és megbeszélik, mi legyen az ebéd. Ilonka is úgy hajladozik a konyhában, úgy lép az utcán, mintha bizonyítania kellene, hogy sietős a dolga, mindig sietős, mert túlságosan sok teher nyomja, hajtja előre, hajrá, hajrá!, mindig is így mozgott; és a televízióban kivált nagy a sürgés, vedd fel a forgalom sebességét!, nem is lehet mást, mint felvenni, és fejveszetten rohangálni a folyosókon, ajtón be, ajtón ki, ilyen-meg olyan liftekhez futni, inteni, hogy várj, akaszd meg, ne indulj!; kora ősszel látta a házukba járó postás fiút már üres táskával, délután, slattyogott az Alkotmány utca, a Honvéd utca tájékán, és se sietős, se bamba-réveteg nem volt, azért emlékszik rá, mert normálisan ment, csücsörítette a száját, mintha magában füttyörészne, de rágózhatott is, lúdtalpasan lépegetett, ráérősen csámpázott; szevasz, köszöntötték egymást; szevasz; tényleg nem volt bamba, mert a kapkodásnál, a megjátszott, ideges és idegesítő, bizonyára öntudatlanul is alibit szerző tüsténkedésnél még őrijtőbb a lassú bambaság, az ember épp csak megnézi, s már csukódik is a szeme, köd száll az agyára, még megsiratni sincs kedve, ereje se a bambát; középütt meg alig találni embert, a rohánók és a kiterültek között szinte csak véletlenül, elvétve látni normálisat, mondjuk, mint városban lópatkót.

A Rákóczi úton lassított. Nem kérdezte Zsolttól, hogy amikor leszáll a vonatról, hová, kihez megy először, hogyan kell... vagy hogyan lehet elkezdni egy ilyen sorozatot?, mit szervezett meg előre?... na és!... végzik a dolgukat... de ha Zsolt akarná... nagyon jól tudja, hogy ő szívesen meghallgatja... pár napja mesélte, hogy előszedte a szakdolgozatát, a

másolatot persze... nem!... úgy mondta: a kezébe akadt, de Dóra tudta, hogy igenis előkereste, feltúrta az odúját, kihajigált közben egy kukányi szemetet, elévült emlékeket, a keresések mindig hasznosak, sokfélétől megszabadítanak... s ha már sikerült kidobni valamit, bármit, szinte nincs is többé... szóval hogy a kezébe került, csak úgy beleakadt, hunyt szemmel épp azt halászta ki... a piszkos zöld dossziéba tett szakdolgozat másolat... a Kafkáról szóló... megpróbálta röhögve elmesélni, hogy mintha egyszeriben hosszú, ősz szakálla lett volna, hosszú, ősz haja is, hajlott háta és reszelős-károgó hangja, akár a tovább már nem öregedhető Mikulásnak... de a saját hangját nem is érzékelhette... csak nem beszélt hangosan magában!... mindenesetre a piszkos sárga géppapíron a régi írógéppel lekopogott szöveg, azokról még hiányoztak a hosszú magánhangzós ékezetek... a megkopott és eleve egyenetlen betűk, pedig profi gépíró nővel készíttette akkoriban... nem is olcsón... azt mondta, hogy már a lapok látványától is vénnek érezte magát, meg hogy akaratlanul beleolvasott... akaratlanul, Zsolt bármikor képes ilyen hülyeségeket összehordani!... akaratlanul!... nyilván kéjesen habzsolta a saját régi szövegét... de állította, hogy csüggesztő volt... hihetetlen, hogy mennyire nem tudott ép mondatokat egymás mellé tenni... csupa erőlködés, iskolás buzgalom, és ráadásul mintha süket is lett volna ifjan... vagy annyira képtelen megfogalmazni, amit akart... úgy, ahogyan elgondolta... nehéz tárgyilagosan megítélni, milyenek is voltunk tíz esztendővel korábban... jó, kallódtunk és kínlódtunk, nem kaptunk igazi figyelmet, semmiképpen sem annyit, amennyi biztatott volna... de azt láttam... hidd el, szörnyű ezzel szembesülni... de tagadni sem lehetett, hogy ha nekem ma mutatja valaki ezt a dolgot, elcsüggedek. Teljesen tehetőségtelennek... és amit a legjobban utálok, hogy fontoskodó... legalább valamit tupírozna, de nem, a semmi tátog... abszolút

semmi...; ezek után mégsem mondhatta, hogy add ide, elolvashat... irtózatosan bugyuta benyögés... bár ha annyira csapnivaló az a mű, miért idézgetett belőle Zsolt?... hogy milyen csodálatos, amikor Kafka úgy ír az estéről, hogy a repülő madarak helyett remegő csillagok látszanak az égen... meg hogy az álmait körülveszi az alvás, mint Párizsban az épülő házakat az állványzat... s hogy mintha akkoriban nem is tudná, mit olvas, nem értette a szöveget, nyilván nem értette, különben nem írt volna olyan nyögvenyelőseket... inkább a Kafka-köteteket kéri el...; megvan neked?... ideadod... még szerencse, hogy Zsolt sem író... nem mondaná magáról... semmit sem mondana... tényleg nem megmondható, csak hogy ezt is csinált, meg azt is, és sokféle mást szeretne... de egy író nem így képzel el az ember... az irodalom... meg amit ő olvashat, unalmas, iskolás... semmi kedve nincs lóholni azért, hogy műveltnek hasson... azt a szakdolgozatot is azért írta Zsolt, mert kellett, úgy kapott diplomát... minek ezt tagadni?... és látja a régi osztálytársait, meg a szerkesztőket, a madáragyúakat mind a tévében, meg akik bejönnek muto-
gatni magukat... senkit sem érdekel, amiről illedelmesen értekeznek... senkit... mind csak megjátsszák magukat... mindenkin látja az igyekvést, hogy lazán megjátssza magát, ő pedig nem hazudik... minek? Dinát sem érdekli, hogy ő tanul-e valamit, s hogy mit tanul, csak azt szeretné, hogy papírai legyenek... az életben még soha senki mással nem kecsegtette, csak hogy milyen hasznos egyetemet végezni, mert diplomával, ilyen-olyan végzettséggel könnyebben boldogul az ember... szarik rá... minden megjátászsra tojik... amikor... és nem is egyszer megvette, elolvasta azokat a könyveket, amelyekről sokat hallott... mert a könyvekkel is úgy van, mint minden egyébbel... valamit felkapnak, és aztán nem lehet úgy lépni, hogy ne arról a valamiről beszélnének, de ő eleve utálja ezt a lihegést, ez a legsötétebb ostobaság...

félelem és nyomulás, hogy én is azt, én is úgy, jaj, ki ne maradjak... mint a járvány... megpróbált elolvasni ezt-azt... és soha semmi nem okozott örömet... nem azért, mert olyan szörnyen bonyolult vagy nehéz volt, vagy... mindaz, amiről beszélni hallott, amit olyan iszonyú sokat emlegettek, unalmas volt... mondja magában, hogy nem unalmas, hanem baromian érdekes?!... nem mondja... és a legviccesebb, hogy amit a műveltek szidnak, az is unalmas... a limonádék meg a megható igaz történetek, nagy történelmi sztorik... hogy lehet bevenni ezt a sok maszlagot!... hogyan szopják be tömegesen az effélét, amikor még ő is látja, hogy az írókat sem érdekelte más, amikor írtak, mint az érvényesülésük... milyen kapós baromságot lehetne írni róla, a halott féltestvéréről az aytaja előtt, a besúgó és lelécelő apjáról, az őrült anyjáról... mindenkiről, aki átsuhant az életén... szuper krimi!... muszáj lenne valami bűnügyet is belekeverni... valami manusszal még is meg kellene gyilkoltatni Kristófot... bosszúból az apja jelentgetése miatt... vagy Klára gyilkoltatná meg... nem ő maga, ahhoz gyáva... és nem akaratlanul... nyugtatókkal... vagy egészen más szálakkal dúsítani... Kristóf élete, a kapcsolatai ismeretlenek, azzal bármi kezdhető... és el is lehet szakadni a tényektől... sőt!... tuti, hogy ha egy író rávetné magát az ő meséjére, nem érné be annyival, amennyivel ő végül be fogja érni... szeretné, ha beérhetné ennyivel... neki ez is elég... Zsoltnak talán csalódás; ennyi?... izgalmasabbnak indult... szóval ennyi?; az is lehet persze, hogy az ő készülékében van a hiba... az bizony könnyen lehetséges... Diamant Dóra hetedik vagy nyolcadik... vagy hányadik érzékkel jött a világra... hülyeség... de akkor sem érti, miért akarják az emberek azt a sok bugyutaságot magukba gyömöszölni... helyét nem találó, meg nem értett, bulémiás hercegnőket siratnak... érző szívű, s kivált az éhező, fekete kisgyerekekért bármit áldozó mulatiban gyönyörködnek... a csemegeüzletben tegnap délután

a pénztárnál mögötte állt egy hajléktalanforma nő, lilásvörös, puffadt arc, ragadós-tapadós haj, a biztonsági őrök ilyenek láttán megélnék, de a nő, nyűtt dzsekiben, túl szűk nadrágban nyugodtan beállt őutána, fél liter tej meg zsömle volt a kosarában, valami felvágott is papírban, várt békében, pedig a szokottnál is lassabban mozdultak, egy pénztár üzemelt, s ott is valami számlával vacakoltak, a nő türelmesen állt és bűzölgött, romlott szeszt és pállott testszagot eregetett, de ahogy az újságos tartóhoz értek, öntudatosan a képeslapokhoz nyúlt, leemelt egy Story magazint és a kosarába tette... annyira röhhögséges volt a jelenet... És ha próbálna alkalmazkodni, ha megjárja magát, szerencsésebben alakulna az élete?... Úgy alakul, ahogy akarja. Ezen nem fog rágódni... ilyen nyavalygásoktól fordul fel a gyomra... Más a nyavalygás és hogy egyre többet képzelődik... rágódás az is... biztosan az... de legalább nem gennyes... és azért nem csicsereg ezekről Zsoltnak se... Azért tudhatná, hogy hol alszik este Zsolt... valami kollégiumban talán... ha felhívja, megkérdezi, hol vagy... de ha nagyon másképp beszél a telefonban, Zsolt azonnal kigúnyolja; mégis, hány kilométer távolságra van szüksége a képzeletnek, hogy sávot válts?... úgy működsz, mint a telefontarifa?...; gondoskodik arról, hogy ő meg ne kérdezzen semmi lényegeset...; telefonon kérjem meg a kezdet?... tudod te, hogy manapság mennyire manipulálható a hang?... még a képet is könnyűszerrel átalakítják... hát még a hangot!... ha egy szintetizátor zongora- meg hegedű- meg klarinéthangra vált egyetlen billentyű lenyomásával, akkor nem probléma előállítani az én hangomat... és torz is, mi?... nem egészen a megszokott?... biztos vagy te abban, hogy velem beszélsz? Dinát elbűvölné Zsolt, egy perc alatt meghódítaná mind a két öreglányt, mert az ő csodás Gyurikájukra ismernének benne... a Gyurika aranyköpéseire, a Gyurika svádájára, kedvességére... a francba!

Sárkánnal nem is találkozott; kiváltja a halotti anyakönyvi kivonatot és elintézi a temetést... vagy hamvasztást?... ugye, azt mondta?... mindegy... hamvasztást is lehet... akkor mindent maga intéz?... vállalja a költségeket?...; megspórolhatta volna az elismerést.

Kár volt. Nincs szüksége dicséretre. Különben is csak begörcsölt, azt akarta, hogy Dinát kihagyják a történetből. Ha ő mindent vállal, elintézi, de nem tart igényt semmiféle örökségre, nem bolygatja se Kristóf elkótyavetyélt lakásának ügyét, se az apja németországi hagyatékát... vigye, akinek kell... nem érdekli, nem bánja... ebből kimarad... ezekből ki... ha ő nagyon határozottan nyilatkozik, talán kihagyják Dinát; de Sárkány mégis azt mondta, Dóra, maga félreértett engem... kezdettől biztosítottam, hogy a nagymamát nem vonjuk be az ügybe... miért fél mégis?... az önkormányzat is békén hagyja... a hamvasztásról se kell tudnia... miért is kellene?... feltehetően a maga apjának haláláról sem kap hivatalos értesítést... talán azt mondtam, hogy megtudhatja... nem ismerem a körülményeit, a rokonságot, az ismerősök körét... de mondjuk úgy, tapasztalatom szerint kicsi a valószínűsége, hogy eltitkolható valakinek a halála, hogy egy anya ne értesüljön a fia sorsáról... különösen ha olyan okos asszony, amilyennek a nagymamát lefestette előttem... de nem kizárt... megeshet, hogy sohasem fog gyanakodni... lehet, hogy nem nyugtalankodik a fia hosszú hallgatása miatt... mindenesetre mi nyugodt szívvel kihagyjuk Diamantnét... Kristófnál nem találtunk olyan dokumentumot, amelyik indokolná, hogy bármiről megkérdezzük... és később se... semmiféle közjegyző előtt nem kell megjelennie... erről biztosíthatom... emiatt ne aggódjon...; főlöszleges volt akkor a buzgalma?... ha kijelenti, hogy az elhunytat nem ismerte, nem is tudott a létezéséről, nem kényszeríthették volna, hogy mint legközelebbi hozzátartozó intézze a végtisztességét... vagy

hogy mondják... de ha nem akad senki, aki vállalja, mégiscsak kutakodtak volna... az önkormányzat nyilván igyekszik át-passzolni... mindegy, valakinek, egy másik önkormányzatnak... ahol Kristóf lakása van... előveszik Kolmárt, s a pasas képes felhajtani egy rokont... ki tudja, mire képes?... most már mindegy, jó így.

Kérte még Sárkánytól Juhász Zoltán mobilszámát; mit tervez?... nincs jogom megtagadni... és persze, itt van a szám... persze, egyáltalán nem gond... de barátságosan megkérdezhetem, hogy mit tervez?... Juhász nem az az ember, akit éppen hiányol az életéből... higgyen nekem... nem a maga esete; nem is akarom örökbe fogadni... de talán tudatom vele... nem biztos... még gondolkodom... de ha lehetséges, kérem szépen a számot. Megkapta, és Sárkány intette, hogy vigyázzon magára; ha bármikor, bármiben úgy érzi, segíthetünk... Azért ez csak udvarias fordulat volt. Sárkány lezárta az ügyet. A siker és a sikertelenség érzése nélkül bevégezte, s mintha a határozatot aláírva azt kérdezné: ennyi?...; a csalódottság vagy csak a feleslegesség terhét látta Dóra az idétlen kacskaringóban, amit a géppel írt neve fölé kanyarított... olvashatatlan, modoros, fontoskodó kacskaringó... Sárkány is csak meg-játssza magát... de legalább jól játszik... elhiteti... s aztán nem takargatja a csalódását... szakmai?... szóval végül ennyi? Mint a torzító tükörben, mindig szörnyen megnyúlt arccal képzelte Dinát; hányszor ígérted, hogy nem csapsz be, hogy nem hallgatsz el semmit!... hát a halálomra spekuláltál?... azt a kis időt, amennyi nekem még hátravan, kihúzod?... remélted, hogy annyit kihúzol?!... vagy feküdt némaságba zártan, megközelíthetetlenül, vigasztalhatatlanul, és Ilonka zokogott; nem eszik egy falatot se... nem is iszik... nem kel fel... így akarja elpusztítani magát... és hiába beszélek, hogy hiszen itt vagy te neki... megértem én... de ezt mégsem lehet; vagy rá-néz szigorúan, ide hallgass!... rám figyelj!... nagyon jól tudtad,

ki az, aki holtan feküdt az ajtód előtt... nem vagy hülye... pontosan tudtad... nem szégyelled magad?!... komédiázni próbáltál nekem?!...; sohasem szélesnek, mindig hosszában elnyúlt-nak látta, és a nyál úgy habosodott a szája sarkában, mintha vér volna... a rúztól talán... piros nyál, de az is félelmetes; mit gondolsz te?!... mindent tréfára vehetsz?!; a számonkérésénél és vádaskodásánál is borzasztóbb volt, amikor némának képzelte; hagyd abba!... könyörgök, hagyd abba!... mit csináltam volna?... te ugyanígy tettél volna... könyörgök, hagyd abba... segíts nekem!... gyerekem lesz... most segíts!

Juhász Zoltánnal a Szindbád mozi előcsarnokában találkozott. Harmadszorra sikerült csak telefonvégre kapni, jó ösztönrel előbb nem hagyott semmiféle üzenetet a hangpostáján; amikor a tárgyilagosságot, túlságosan is tagoltan beszélő nő hang jelentkezett, Dóra bontotta a hívást. Na!, vakkantott végül Juhász; érezhetően másra számított, nem is titkolta, hogy várt valami hírt, üzenetet, izgatottan valami beszámolót, egy eredményt csak, hogy megvan... vagy rendben... vagy lement...; biztos, hogy készenlétben várta a csörgést, mert azonnal beleszólt: na!, és megrémült Dóra bemutatkozása-kor; nem ismerjük egymást, de egy cipőben járunk, úgy gondolom, üdvös volna találkozoznunk... inkább úgy folytatnám...; a fiú kitérésekkel próbálkozott, de az mind lagymatagra sikerült; a meghalt csávónak vagy valakije?... én mindent elmondtam annak a kibernek... mindent, amit tudtam... ő meg azt mondta, oké... ennyi talán elég volt... figyelj, akkor én hazautaztam külföldről... annak már egy hónapja is megvan...; tudom, szólt közbe Dóra; nekem semmi közöm a rendőrség-hez, nem nyomozok... a meghaltat egyébként annyira sem ismertem, mint te... másról van szó... mondom... egy cipőben slattyogunk, és ha érdeklődsz a cipő iránt... mondtam... de megismétlem, szívesebben folytatnám, ha...; jól van... felőlem...; de ezeket a szavakat is inkább kitalálta Dóra, és

könnyen lehet, hogy megannyiszor melléfogott; Sárkány Imre jócskán szépítette Juhász beszédképességét, amikor azt mondta, nehezen érthető; nézd, én hívtalak, tehát mondjál te egy helyet!... meg időt!... merre jársz?... mikor?... nekem semmi sem sürgős; a West Endben melózik...; én meg az ötödik kerületben... találkozunk középen!...; és Dóra ajánlotta a Szindbád mozit. Hogy juthatott ez a hülyeség eszébe?! Mind-egy. Leülnek az előcsarnokban, jobb, mint a presszó vagy bár, vagy akármi... a West Endnél meg minden jobb, és legalább nem kell tűnődni, mit rendeljen és ki fizessen.

Késő délután a Szindbádban egy ilyen krapekkal! Jó esélye van, hogy ismerősökkel találkozzon. Dinával. Akinek premier-bérlete van a Vígszínházba, s vagy egy órával kezdés előtt érkezik. Ilonka futkos körülötte, segít öltözködni, mint negyven meg ötven évvel ezelőtt; tessék felvenni azt a gyönyörű harisnyát...; melyiket?... amit Dórától kaptam?... az ezüstszálasat?... ugyan már, Ilonka! Megbolondult maga?... hát mi vagyok én?... hol vannak már azok az idők!... persze, betettem a szekrényembe... megköszöntem... és igazat is mondtam, mert szép az a harisnya... csak nem nekem... nem bántom meg Dórát... honnan tudhatná ő?... És arra nem emlékszik, hová tettem a zöld köves klipszet?... egészen parányi opál... nehogy keresse!... itt van... évek óta nem vettem elő, pedig legjobban ezeket az ékszereket szeretem... ruhában is, bútorban is... ami meghitten öregszik velem... vagy épp hogy nem öregszik... kortalan... tudja, mennyire örülök még mindig egy színházi estének!?... hát nem nevetséges?!; Ilonka meg szépen eldörmögi, bár Dinának mindegy, mondja vagy sem, hogy miért volna ez nevetséges!... hála istennek, hogy megvannak ezek az örömök... hála istennek... de sokkal nyugodtabb lennék, ha ilyen nedves időben... minden lucsok... fúj, tessék megnézni!... szitál az eső... jobb volna ilyenkor egy taxi... ennyit megengedhetünk... egyszer-egyszer megenged-

hetünk...; így mondja, többes számban, teljes azonosulással, bár ketten ők sohasem mennek sehová, még a zöldségesnél vagy az orvosi rendelőben sem mutatkoznak együtt; a tanács meg kérlelés különben úgy sem ér Dinához, elindul már háromnegyed hatkor, elsétál a Vígszínházig, feje fölé tartja az ernyőt; az ördögbe, hogy ilyen idő legyen!...; mi marad a dél előtt csináltatott frizurából?; s ha hat óra körül odaér a színház előtti felhajtóhoz, lépdél lassan a kapuig, még sehol senki, vagy csak egy-egy magaformájú, nyugtalan öregaszszony, akkor nem megy be, nem próbálkozik a ruhatárral, inkább kóvályog a közelben, megnézi a mozi plakátjait... akkor az üvegajtón át megláthatja Dórát ezzel a rémületes emberrel...; nem mondhatok mást, Ilonka... egy rémületes emberrel volt... rémületes... hát én sóbálvánnyá lettem... komolyan mondom magának... sóbálvánnyá... nem tudtam, mit csináljak... bemenjek?... rápirítsak?... de hagyhatom én ezt szó nélkül?!... teljesen elkapott az a gyerek... megbíztam benne, és most már nem tudom, miket csinál... az apjában is megbíztam... hiszen tudja... maga tudja... és visszaért a bizalmammal... ne vigasztaljon!... nem kell engem vigasztalni... visszaélnék az ember bizalmával...; ha Dina meglátja őt, bárhol, bárkinek a társaságában meglátja, habozás nélkül odacsörtet; édes istenem... hogy milyen kicsi a világ... nahát, milyen kicsi!... én a Dóra nagymamája vagyok... az ő vénséges vén nagyanyja...; fel sem fogja, kicsoda az ismeretlen, talán azt sem tudná megmondani utóbb, nő volt vagy férfi, fiatal vagy idősebb... semmi mást nem mesélhetne Ilonkának, csak hogy véletlenül találkozott Dórával... valakivel a mozi előcsarnokában beszélt, és képzelje, én kintről megláttam... annyira megörültem... hiszen jó, nem a világ végén lakik... hiszen egy városban, itt a környéken, ugye... bármikor... akárhányszor összeakadhatnánk... és mégis... én annyira megörültem, mikor megláttam, hogy Dóra... oldalt fordult nekem... azt

hittem, bolond vagyok... egészen elvesztem az eszemet... a végén minden fiatal nőben Dórát látom... de ez, tudja, csak egy átfutó rosszérzés, közben egyetlen szót sem mond ki az ember magában... aztán olyan felindult voltam ettől a találkozástól, hogy azt se nagyon tudom, mit adtak a színházban... őszintén szólva én csak erre gondoltam... és idő kell, míg megnyugszom valamennyire... persze, hogy taxival jöttem haza... taxival hát...; megismerlek valamiről?, kérdezte Dóra Juhászt, rajtam kapucnis fekete kabát lesz, és...; rajtam meg fekete sapka... aztán ha leveszem a sapkát, alatta nem lesz haj...; és röhögött; a szájában egy halom slejm, és mintha nyálat fröcskölve röhögne; nem lesz könnyű a szájáról olvasni; Dóra érkezett előbb, a termekben már javában vetíthettek, mert elkésve sem vágatott be senki, és a jegypénztároson kívül, aki egyben jegyszedő és videokazetta árusító is, teremtet lélek nem volt. A büfé zárva. Dóra az ajtóra ragasztott plakátokat nézte, ha két lépéssel beljebb megy, a pénztáros megkérdezi, mit akar, vagy finomabban, hogy miben segíthet. Ne kérdezze. Az egyik plakáton kinyújtott karú öregember, a kezében torzítva, nagyítva valami papír, mereven ül, mereven vigyorog; vicces halálfej. Reneszánsz kosztümös színészek aranyos barna, égő piros háttér előtt, aztán Quentin Tarantino, vagy csak a nyomába szalajtott, mintájára maszkírozott színész, puskával és talpig fekete bőrszerelésben; te vagy Juhász Zoltán?, kérdezte Dóra, és a széles, zömök fiú szinte engedelmesen lekapta a fekete sapkáját, alatta nem volt haj; olajjal kent fehér bőr; na?!; leülünk?; ha ketten mennek be, és mindjárt az élettelen büfé elé tolt székekre ülnek, a pénztáros nem szól semmit. Kösz, hogy eljöttél. Én már vísitófrászt kapok ettől az ügytől... gondolom, te is... azon vagyok, hogy mielőbb befejezzük... a srácot nem ismertem... azt se hallottam soha, hogy él... és tudod, hogy a lakásom előtt halt meg?!... de ne kérdezd, miért épp az én lakásom előtt,

mert nagyon elegend van ezekből a kérdésekből... iszonyatosan elegend... megérted, nem?... te legalább ismerted... találkoztál vele párszor... neked azt mondta... jó, tudom, veled másképpen volt... tőled nem félt, vagy hogy mondjam... én mégiscsak a televízióban dolgozom... látta a nevemet... és az más... mindegy... lapozzunk!... ez most nem számít; de jól látta, hogy nagyon is számít, a csöppnyit megcsúsztatott információt ügyesen helyezte el, Zsoltnak mindenképp elsütheti, milyen ügyesen húzta a madzagot, ő is lehet szerencsés meg ügyes is; láttam, amikor a halott zsebében megtalálták a telefonszámodat. Ez meg, mint remélte, robbant. Én kihívtam a zsarukat, dunsztom nem volt, ki a krapek, és mi van vele... és mondom, a saját két szememmel láttam, amikor elővarázsolta a rendőr a számodat... ezt persze nem közölték veled?...; addig könnyebb, amíg Dóra nyomja a szöveget, és közben figyel Juhász arcát, lazán, szinte csak félszemmel lesi a megütközése, a zavara lenyomatait, tömörszerű törzsen a golyófejet, pont, pont, vesszőcske, készen van a fejecske, nincs is nyaka, nagy a hasa... sohasem tudott rendesen rajzolni, csak ilyen hülyeségeket, az apjától fényképezőgépet kapott a hatodik vagy hetedik születésnapjára, Dinától mindig sok babát, öltöztethető nőci-babákat, mindegy; ha nem volna kopasz, nem tűnne olyan zömöknek és rövid, vastag nyakúnak, Sárkány azt mondta, magas a fiú, de nem magas, és talán nem is annyira izmos, az ékszerek megvannak, oké, nézte, mintha leltározna, revíziót tartana Sárkány bevallása alapján, s ami a legfurcsább, és ezt biztosan nem említette az ezredes, hogy a fiú lapos arcára mintha ecsettel mázoltak volna szemöldököt, lehet, hogy csakugyan festett; az ajkán csúnya forradás, műtéti heg talán, de az artikulált beszédben nem ez gátolja; én nem tudom, mit kérdeztek tőled a rendőrségen, azt sem, hogy te mennyit mondtál el nekik...; mindent megmondtam... mindent...; jól van... a te dolgod... én csak jót akarok...

mindjárt elregélem... szóval a fiú kábítószer túladagolásban halt meg... ráadásul kokain... és hát valakitől kapta azt a szert, és a zsebében csak a te számod volt, te meg sokat utazgatsz...; nem!, hördült fel Juhász olyan vadul, hogy a szemüveges, pulóveres, mulatságosan hosszú pénztáros fiú feléjük fordult; nekem ne tiltakozz, felesleges... és egy szóval sem mondtam, hogy bárki gyanúsít... figyelj, én sohasem láttam korábban a meghalt srácot, de te láttad... azt mondd meg, milyen volt!... kopasz, mint te?...; kopasz?, csodálkozott Juhász Zoltán, együgyűen és gyanakvón kérdezett vissza, erőlködve is, hogy rájöjjön, milyen csapdát készít neki Dóra; nem, inkább hosszú volt a haja... de nem bámultam sokat... tudod, milyen volt?... egy tök gógyis gyerek... tökmák... egy tökmák... le akartam koptatni... untatott... azt hittem, rizsázik... de nem izgat...; amikor elmentél az ezredeshez... tudod, a rendőrségre... mutattak neked fényképet a srácról?; Zoltán csak bólintott; és a fényképen is volt haja?; még egy bólintás; biztos?; mit akarsz te?, kije vagy annak a tökmák... az egészhez mi közöm nekem?... mi van a mocskos hajával?; hát csak annyi, hogy amikor én holtan találtam, kopasz volt... olyan akart lenni, mint te... hozzád... vagy hozzátok tartozni... mondtad neki, hogy elkísérhet, ha...?... ha megcsinálja, amit te mondasz neki... hogy veletek... közetek tartozhat... elkísérhet Bécsbe, és... amikor ünnepeltek...; én hívtam?... nem mondtam ilyet... annak az ergyának mondtam volna?... ne bassz már ki!... nem érted, hogy egy tök dilis fazon... rám akaszkodott... azonnal bedurvulok, ha nem ott nyomul... de odajött, amikor melóztam... a franc se tudta, mi legyen... ha kivágom, én csinálok rumlit... ha hagyom, akkor is miattam... kipicsáznak... azért a hülyéért kipicsázhatnak... meséljem tovább a hülyeségeit?... csupa hülyeség... hogy az anyám meg az ő anyja... ki a faszt izgat!... az anyja!... nekem nem volt, az hétszentség... nem volt... valami picca úgy maradt velem... nem mindegy, ki volt

az a picca?...; de te adtad meg a számodat... és a fiúnak tetszett, hogy mehet veled Bécsbe... a Haider-választásra... sokan mentetek... figyelj, én nem most akarok... nem nálad kezdem... azt hiszed, nálad nyomulok, amikor...?; Juhász idegesen kapkodta a fejét, hátrafordult, mintha keresne valamit; van itt egy retyó?... elmennék pisálni...; és amikor elrobogott a vécé felé, Dóra bólintott magának; oké, ez is felér anyám gyászolásával, oké, Dinának majd bejelentem, hogy felvételizek a rendőrakadémiára és közben szülök egy fatytyat... annyi mindent jelentek be, hogy a fia halála, a holtan előkerült unokája meg se kottyanjon. Oké.

A kezében hozta a rövid, bundás bőrkabátját, a sapka bizonyára a zsebbe gyömöszölve, rövid ujjú trikóban jött vissza a vécéről, az övéen kemény kis bőrtáska, abban tarthatja a mobilját, igazolványokat; fegyvert csak nem!; az alkarja tetovált, Dóra igyekezett nem odanézni, így aztán csak annyi bizonyos, hogy színes tetoválás, de sellők is lehetnek meg címerek, jelképek... akármi... és mindez együtt; az eskütételre is mentek Bécsbe?; bólintás; figyelj!... rátérnék a lényegre... én jobbnak láttam vállalni a rokonságot, és már elintéztem az összes... szóval minden borzalmat, amit ilyenkor kell... felvettem az engedélyt, hogy eltemethetem... bár úgy tudom, azért nyomoznak tovább, mert a kábsszerezés önmagában is bűn... ne csodálkozz, ha megkérdeznék újra... mindegy... tehát lett halotti anyakönyvi kivonat... és kifizettem... megrendeltem a hamvasztását... február tizenkettedikétől lehet a szertartás... de azt már nem!... ne kelljen nekem még valamit eljátszani... hát nem örültség!... hogy sohasem találkoztam ezzel az emberrel... jó, gondoltam, mindegy... hát nincs igazam? most már mindegy, nem?!... elmegyek az urnáért, és aztán... figyelj!... nem kell tudni senki másnak... mi ketten elszórjuk a hamvait... legyen úgy, ahogy az a szerencsétlen kiötölte... te is testvére vagy meg én is... hagyjuk rá.

Végül elszúrta. Ahogy kinyögte ezt a megható szöveget, és már közben is, mert sok volt, iszonyatosan sok, és minél inkább tudta, hogy sok, annál többet karattyolt mégis, és érezte, hogy elszúrta. Fenyegetni kellett volna, sejtetni, hogy a nagy aduk még hátravannak. Vagy kecsgetni, hogy ő, Diamant Dóra akár az egész közszolgálati televíziót átjátszhatja a hungaristáknak... naná, hogy át!... Vagy mással, akármi mással próbálkozhatott volna, de nem ilyen bugyuta kérés-sel; na... gyere már velem, haver!... csináljunk mi ketten mäs-szek temetést!... nem is egészen ezt akarta, valahogy dumált, dumált, és... hogy sodródhatott ebbe?... ilyen gennyes ötlet!... mennyből az angyal... mintha nem lennének rég túl a karácsony után maradt szemét kiárusításán is...; ilyenkor előállni ezzel! Sárkányt is meglepné... sőt, Zsoltot is... akármibe, hogy ez meghaladja az ő hihetetlen képzelőerejét is... akármibe! Juhász meg bambán vállat vont és bólintott. A válla föl, a feje lefelé mozdult, mintha rángana. Az még majdnem két hét... én átveszem az urnát, és találkozunk a Kerepesi főbejáratánál... de telefonálok neked, pontosan hánykor... tizenegy felé, gondolom... tudsz szabadnapot... vagy csak délelőttöt?... megszervezed?... mit tudom, én... beleszórjuk a Dunába, vagy... valami elhagyatottabb helyen... nekem mindegy... neked is, mi?... és erre az ügyre pontot teszünk... egyébként amikor fellelt téged, mutatott valami dokumentumot is a fiú?... vagy csak mesélni próbált?; Juhász azt mondta, odaadott Kristóf neki papírokat, de az mind hülye szemét volt, nem tudja, hol vannak, talán kihajigálta, már akkor belevágta az egészet az első kukába, nem tudja; és hogy miképpen akadt őrá a fiú, azt nem is sejtí; nem volt könnyű, csak annyit mondott az a fazon, hogy nem volt könnyű, mert baszom sok Juhász van, meg még Juhász Zoltán is, de ő persze nem kérdezgette, hogyan találta meg... az igaz, hogy nem kérdezgette... még csak az hiányzott!... inkább lekoptatta volna, de nem

ment... sehogyan se... tűnés!... de nem engedte, mint a kul-
lancs, a pióca, úgy tapadt, mint a pióca, nem lehetett mást, rá
kellett hagyni, jó, mit bánom, jó, gyere utánam, persze, majd
melót is kapsz, igazi melót, meg szerelést, meg mindent, az-
zal jött folyton, hogy pénzt is szerez nekünk, a faterjától meg
mástól is, és nekem adja, nem ám ő akart tőlem, azt ne higy-
gyem, jött mindig, hogy engem az megillet, mindent nekem
ad, jó, gyere, de ne mellettem, csak utánam, ne ilyen feltű-
nően, mert kipicsáznak, innen is, mindenhol, mert azt
még én is láttam, hogy egy kajmán, és akkor ki hiszi, hogy
hozzánk tartozik, de rá kellett hagyni, felőlem, csinálj a fe-
jedd, amit akarsz, jó, de én nem láttam úgy, csak dumált,
hogy mindent megcsinál, borotváltan aztán nem láttam. Ré-
gészeti találékonyság kellene felderíteni, milyen volt Dia-
mant Kristóf. Juhász nem tudja, Gombos Klára még annyira
se, és nincs tovább, mert voltaképpen nem is érdekes már,
milyen volt. Az sem, hogy hol élt, hogy nőtt fel, volt-e már
szerelmes, járt-e iskolába, meddig és hová járt; mindegy. Ki-
purcant, és senkinek se hiányzik, ez azért mond valamit. El-
telik még vagy fél esztendő, talán több is, lehet, hogy egy év,
mire a hagyatéki tárgyalásra sor kerül. El se megy a közjegy-
zőhöz. Megmondta az önkormányzaton is, hogy nincs örö-
kös, ő sem az, csak eltemetteti; ez különös, bámult rá az elő-
adó; szokatlan. Az egész történet szokatlan. Jó szó. Mennyi
baromság történt vele, mennyi szokatlan baromság, a szülei
például meglehetősen szokatlanul éltek, a kurvapecézés
talán nem szokatlan, de a besúgás meg a vallási téboly, meg a
többi, hogy börtön és mindenféle más után egy meglett korú
férfi besúgást játszik, fedőneve van, mint az alsó tagozatos
napköziseknek, Seregélyes, ez is jó szó, halló, halló, egy,
kettő, három, itt Seregélyes, vettem, Seregélyes, itt Csókás,
egy, kettő, három, vettem Csókás, de biztosan nem így tör-
tént, békeidőben másképp szórakoznak ezekkel a baromsá-

gokkal, így csak a lövészárkos akciófilmekben ordítóznak, az ő apja nyilván írásos jelentésekkel szolgált, egy hónapban ennyi meg ennyi jelentést kellett beadnia, megszabhatták, hogy mennyit, és hogy kinek jelentsen, Csókás elvtárs, holnap háromkor a szokott helyen, nem, így sem, mindegy, de akármilyen agyamentek voltak, csinálhattak bármi szörnyűséget is, lehet, hogy csináltak, még előkerülhet, a hullák után kidobódik a többi mocsok, fölfújódott hassal úszik majd a sok szemét valami vízen, kitalálhatatlan, miféle és mennyi lesz, bőven lehet még, akármi, de akkor sem, azelőtt ő mégsem gondolta soha, fel sem ötlött benne, hogy a körülményei, vagy akármi szokatlan volna. Zsolt is azt mondta, hogy a viszontagságok ellenére, és büszke volt magára, hogy így mondta, a viszontagságok ellenére te teljesen normális vagy, meglepően normális, mert tetszeleg a nem normális, a túlon túl zaklatott és rettentően érzékeny és különös művészlélek szerepében, úgy véli, ő aztán szokatlan, és szeretne még szokatlanabb lenni, és annyira lenézően mondta, hogy a viszontagságok ellenére te teljesen normális vagy, leírta ezzel, kész, semmi izgalmas nem lehet már belőled, mert te teljesen normális vagy; na jó.

Hertai Zita talán valami gyorsan pusztító, szörnyen fájdalmas betegségben halt meg, de otthon akart meghalni, és Kristóf félt a haldoklótól, naphosszat az ágya mellett ült, de nem tudta tisztán tartani, a felfekvések elgennyyesedtek; ígyál, legalább ígyál, engem szid az orvos, mindennap elmondja, hogy kórházba kellene vinni, ez lelkiismeretlenség; és a megsárgult, csontvázzá aszott Hertai Zita alig észrevehetően ingatta a fejét; nem tart már sokáig; Kristóf pedig felnyögött. Dóra úgy képzelte, hogy az anya már akadozva, zihálva préseli ki magából a szavakat, mint a haldoklókat játszó ripacsok; ígérd meg nekem, hogy felkutatod a féltestvéreidet, ígérd meg; és Kristóf reszketve, vörös szemmel, elnyíló szájában nyálhab-

bal figyelj; ígérd meg, hogy jóvá teszed az én bűnömet, mert iszonytató bűn az, eltaszítani egyik gyereket a másikért. Miattad adtam őt állami gondozásba, az apád sohasem tudta meg, hogy van már egy gyermekem, elhagyott volna különben, így is elhagyott, de rólad gondoskodott...; ez marhaság, nem így volt. Hertai Zita tizenhét-tizennyolc évesen szült egy fiút, de kérte, ne mutassák meg neki, oda se hozzák, zokogva könyörgött a szülésznőnek, hogy ne, ne jöjjön közelebb a megfürösztött és már bepólyált csecsemővel, úgysem tudná ellátni, biztosan nem, nem vállalhatja, nem és nem, nincs hol lennie, értsék meg, neki semmije és senkije nincs, árvaházban nőtt fel ő maga is, a gyereket is másokra bízva, lemond, aláír bármilyen papírt, mondják meg neki, mit írjon alá, mindent megcsinál, csak ne hozzák közelebb a gyereket; két napig borogatta a mellét, a hasa hamar feszes lett, már homorú, a csípőjén leheletnyi felesleg sem maradt, szebb, mint a szülés előtt, bomba alakú, érettebb, és mégis nagyon fiatal. Már harmadik éve pornómodell, mondhatni sztár, hazai pályán legalábbis, amikor Diamanttal összeakad... és mi az, hogy sánta?... csak egy-két adat kellene, hogy értelmesebb legyen a képzelgés... mióta laktak a Victor Hugo utcában?, ha Diamant vette a lakást, miért nem a fia nevére?, tartotta-e a kapcsolatot Kristóffal?... és mi mindent tett volna Kristóf Juhásznak?... a csicskásának szegődött volna?... Juhásznak valami barátnője is van... valaki, akivel Sárkány beszélt, s aki elérte Juhászt Bécsben... de az aberrációjukról nem képzelődhet... hogy ők hárman, az a lány meg Juhász hogyan szórakozott Kristóffal... letérdepeltették?... szögekkel kivert bakancsában Juhász... az egyik bakancsos lábát a fiú meztelen hátára rakta... ugass!, nyalj!... és Kristóf nevetni próbált nekik, vagy sírt, könnyekkel sírt és rázta a hideg, annyira remegett a keze, hogy egy poharat sem tudott megtartani...; meg akarta kérdezni Juhász Zoltántól, hogy ismeri-e a vállalkozó

Kolmárt, aki úgymond megvette Kristóf lakását; csak úgy kérdezem, hogy ismered-e... érdekes figura... ő azt mondja...; sejtethetné, hogy kár tagadni a közös játékokat, az üzleti kapcsolatot, mert Kolmár már mindent kitalált neki is, meg a rendőrségnek is... hogy részesedést ígért Juhásznak...; ergya egy hapsi... hamar kidől... meglásd, nagyon hamar...; félmonddal érzékelteti, hogy Juhász a maga mese-variációjával legfeljebb jobb színben tüntethetné fel a szerepét, de a tényeket, ugye, kár tagadni, felesleges butaság volna; ha Juhász erre megint sietősen vizelni indul, ha kapkodva keres valami másik kijáratot, az felér a beismeréssel; Kolmár egy rohadt geci... ha tudni akarod... éppenséggel ha nagyon furdal a kíváncsiság, de köztünk maradjon... Kolmár látta el a hapsit anyaggal...; mire Dóra a lehető legfőlényesebben biccentene; tudom; az a rohadék meg akarta kaparintani... én figyelmeztettem a srácot, de mit számít ilyenkor... már benne volt... nagyon is benne... Kolmár rohadtul tudta, hogy benne van, és gondoskodott róla, hogy ki se mászon... de jobb elkerülni azt a manust... nem mondom, mulatságos... meg fasza is tud lenni... és nem kedvelem a töltött zoknikat... ez a Diamant meg az volt, hidd el nekem, egy töltött zokni, és Kolmár kicsinálta... úgy értem, tudta, hogy kell, hogy a fiú magát kicsinálja... érted?... néha... ez így igaz... néha nagyon jó fej... de rohadék is...; mindegy. Azt se kérdezte Juhásztól, hogy hol lakik, s Kristóf volt-e abban a lakásban... meg azt se, hogy mikor találkozott először Kristóffal... hónapokkal korábban?... Amire készült, a legfontosabbakat elmulasztotta; mindegy. Túl sokat akart, és folyton Zsolt hangját hallotta közben: ha csakugyan nem érdekel, és még mindig szabadulnál a sztoritól, és kibújnál az egészből, ami pedig a tiéd, egyedül a tiéd, senki nem veheti el tőled, de ha te mégis kibújnál, akkor bújj ki, tessék! De ne kicsit, ne csak próbálgasd, hanem mondd meg mindenkinek, hogy hagyjanak békén, tessel a megrázó

történetre, írjanak belőle regényt, vagy amit akarnak, te tesszel mindenre, és nem engeded, hogy maga alá gyűrjön egy ismeretlen halott-tal nyomakodó szeméthegey... tessék! De akkor miért nyögted be, hogy majd te eltemeted?... azt ne mondd, hogy a nagymamád miatt!... ne mondd!... miért rukkoltál elő ezzel a Sárkányt is megigéző javaslattal... még tájékoztatlanul?... miért nem kérdeztél meg előbb egy ügyvédet, hogy mire számíthatsz?...; ott volt előtte Juhász, ültében is ugrált azon a hideg faszéken, és tudhatatlan volt, a pénztáros fiú mennyit hall a szövegből, látta a hülye plakátok előtt Juhász hülye, lapos arcát, a festett szemöldökét, a forradásos száját, mintha csücsörítene, mikor beszélni próbál, de az nem emberi beszéd, és magában látnia kellett közben a sohasem látott Kolmárt, már négyesben csináltak olyasmit, amit igazán elképzelni sem tud, és mégis látta, valamit látott, mintha gőzben, ködben, meztelen háton az ezüsttel kivert bakancsot, reszketést, szűkülést, élvezkedő röhögést, és hallotta Zsolt oktatását, hogy belegörnyedt, s hogy Dina mindjárt a nyakába ugrik, nahát, milyen kicsi a világ, én a Dóra vénséges vén nagymamája...; és amikor Juhász azt mondta, elmennék pisálni, hallotta azt is, ahogy a vécészsébe csurog a vizelete, érezte a húgy szagát; sok, nagyon sok; hányingere volt, lehunyta a szemét, mélyeket lélegzett, a tenyere hidegnedves, mire visszajött Juhász, úgy-ahogy legyűrte.

Elmondja majd Zsoltnak, de nem telefonba, majd ha megjön, elmondja, milyen volt Juhász Zoltán, s hogy ő rávette, szórják szét együtt Kristóf hamvait, ennyit bírjanak ki együtt, ő kibírja, s aztán soha többé ne lássa, ne halljon róla, kész, de csinálják együtt ezt a szertartásfélét, jó, legyen szertartás, így találta ki, na és, ha így találta ki?!, mi ezzel a baj?! Zsoltnak tetszik a dolog, sőt, Zsoltnak jobban tetszik, mint neki magának, de nem ismerné be, hogy ezzel a színpadias szertartással imponálni akart, vagy kedveskedni... ez hülyeség... nem is

érti, hogy találhatta ki azt, ami Zsoltra vall, egészen olyan, mintha Zsolt képzelte volna... valami műbe szánta, de az nem sikerült, nem lett belőle semmi, mert Zsolt nem író... nem is rendező... mégis mintha az ő esőkönnyes filmjét hozná össze... Diamant Dóra... megható igazán... ki így áldozza fel magát, ki úgy... neki ugyan fogalma sincs, hogy ez most a nagy sorstragédiához méltó, ez lesz a betetőző jelenet, az egészet összefogó és... vagy egy ócska giccs, csak abban biztos, hogy Zsolt ízlése szerinti a dolog, és hogy ő egy megkerült tyúk... hülye, szerelmes tyúk... Zsolt végre hasra esik... mindegy, hogyan teszi magát, és járhatja az agyát, mindegy, mit fecseg össze, és hogy iparkodik majd őrizni a fölényességét, jaj, ne-hogy már egy kukk-kal is elárulja az ámulatát!, isten őrizz!, nehogy egy pillanatra is megkockáztatható legyen, hogy esetleg neki is van esze, ötlete, ízlése... mindegy; úgysem titkolhatja, hogy tetszik a dolog. Áll majd az urnával a temető kapujánál, vagy inkább Juhász várakozik rá; maradj itt, kihozom; mintha egy péknél rendelt kalácsért ugrana be; és Juhász toporog, aztán elindulnak együtt; vigyem?, kérdezi a böhm, nem is böhm, mindegy; ő megrántja a vállát, nála marad; nem lehet nehéz; a Duna felé?; Dóra kijelenti vagy kérdezi, s akkor Juhász rántja meg a vállát; szép pár; de egy urnával mennek majd?... mert amit kiválasztott, kifizetett, az félreismerhetetlenül urna, hiába hogy egy vacak műanyag kübli, s ha majd beleszórják a vízbe a hamvakat, utána a tartótól is megszabadulnak, de az nem dobható a vízbe, fenn marad a tetején, undorító, inkább egy kukába ejti, az is gusztustalan, és iszonyatos, mintha a halottat gyömszőlné kukába; a gyomra megint felfordult; egyáltalán nem olyan. Zsolt valósággal irigykedni fog; ne menjek veletek?, zavar-nék?, de jól érzi, hogy ebben a jelenetben ő csak elefánt lehetne, s akkor oda az egész szépsége. És mégis, nyilván fontolgatja, hogyan láthatná, tanúskodhatna valahogy. Egyszer

már elszalasztotta Kristóf meghalását, a rendőrök, a mentők sürgölődését, mondhatni kimaradt a kezdetből; és egyedül is szándékozott maradni?...; szegény Zsolt, úgy látszik, nem lesz módja részt venni a fináléban... finálé... bárcsak az volna... vagy nem az... ne legyen!;

Dóra, te tudsz valamit apádról?; Dina a vasárnapi ebéd közben ránéz, épp egy félig merített evőkanál húslevest öntött a szájába, máskor is félig tölti csak a kanalát, és a villájára is apró darabkákat vesz, Ilonka vasárnap az ezüst evőeszközzel terít, holott akkor is csak hármasan ülnek asztalhoz, mindegy, vasárnap meg ünnepnapokon damaszt szalvéta való, és a sötétkék levelekkel díszített porcelán tányérok; az ovális asztalnak voltaképpen nincsen főhelye, de ahol Dina ül, és mióta Dóra él, oda ül, az a fő, szemben vele, az asztal végén így, Ilonka, s középen, az asztal egyik szélesebb felén, Dóra; ha Zsoltot magával hozná, nem kellene töprenkedni, hová ültessék, parancsoljon; Dina mondja neki, és nem Ilonka, itt csak Dina rendelkezhet; parancsoljon, és a Dórával szemközti helyre mutat; kérlek szépen, tegezzed Zsoltot, úgy szeretném, ha tegeznéd; és Dina erre elpirul; Ilonka, van nekünk behűtve pezsgőnk?... mert akkor pezsgőt kell inni... nem bánom, igyunk pezsgőt... és tegezz... aztán tegezlek, fiam... ha nekem Dóra azt mondja, tegezzelek... úgy legyen... én annyira vártam már... az Isten áldjon meg benneteket... és engem is áldjon meg, hogy örülhessek még nektek...; és Zsolt megcsókolja Dinát, jobbról-balról az arcát, és aztán a kezét is, Dinának még Zsolt is habozás nélkül kezet csókol, és nem érzi röhgéségesnek; sohasem láttam még ilyen varázslatos öregasszonyt; Zsolt majd bólogat utána; tényleg... sohasem... persze ő is megjátssza... volt alkalma gyakorolni színpadon a klasszikus úrinőt... a nagypolgárt... de nem az, csak megjátssza... jól játszik... elbűvölő... és lehetséges, hogy önző, meg... hogyan lett volna színész, ha nincs mindig oda magáért?!...;

Dina az ebéd után felszólítja, Dóra, segíthetnél kicsit Ilonkának elpakolni; meg se próbálja titkolni, hogy kettesben akar beszélgetni Zsolttal, sőt, mintha csak bejelentené, Dóra, menj a konyhába, mert szeretném kifaggatni a jövődöbelidet... a saját módszerem szerint... és rólad is beszélni akarok... bizony ám... használati tanácsokat adok...; Dóra meg tiltakozik; ezt ne!... tudod, hogy ezt utálok... mit akarsz?... hogy Zsolt megütötte velem a főnyereményt?... hogy igazán nem azért, mert elfogult vagy... nem, nem azért, egy cseppet se vagy elfogult, nagyon is józanul látod a hibáimat, akármennyire szeretsz, akkor is látod, és nem is rejtegetnéd, de mégiscsak én vagyok a legcsodálatosabb... kérlek, ezzel most ne gyerel; mind nevetnek, és tíz perc se telik el, talál rá alkalmat, hogy kettesben hagyja Dinát Zsolttal; csak mondja el!... nem baj, ha elmondja... a saját módszere szerint; de nem viszi Zsoltot Dinához, vasárnap is hárman ülnek az ebédlőasztalnál, és a leveskanalazás vége felé, a lehető legváratlanabban Dina majd megkérdezi, hogy Dóra, te tudsz valamit apádról? Talán vár kicsit, kívárja, hogy ő dönthesse magában: hazudni vagy nem hazudni, vajon tudja-e Dina, hogy meghalt a fia, és hidegvérűen még őt is próbára teszi, vagy nem tud semmit, az égvilágon semmit, mert nem akar, nincsenek sejtelmei, se rossz előérzetei, se jövődőlő álmai, csak úgy megkérdezi, locsogva szinte; Dóra, te tudsz valamit apádról?... tudod, karácsony előtt küldött egy lapot... az is kurta-furcsa... nem tudod?... minek mondtam volna?... neked nem küld semmit?... nem is hív?... hát ez az!... nagyon régen telefonált... Ilonka, maga emlékszik, hogy mikor telefonált a Gyuri utoljára?... biztosan hónapokkal ezelőtt... de arra gondolok, hogy ha megfedkeznek a vénségesen vén anyjáról, akkor jól van... akkor éli a világát... neki ehhez mindig is volt tehetsége... nem kell szépíteni... jól ismerem őt...; ezek a jelenetek sohasem képzelhetők végig... végig?... egy pont után nincs tovább... ki

kell kapcsolni. A következő részben egészen más helyzettel indít... mást forgat. De ha Dina végre kettesben marad Zsolt-tal, nem csak áradozni fog. Szükségesnek gondolja, hogy az ő jövődöbelije tisztában legyen a csöppet sem tiszta családi háttérrel. Dina majd megtisztítja, a saját módszere szerint; ugye, tudod, fiam, hogy Dóra roppant érzékeny teremtés?... a körülményei miatt... vagy hogy is mondjam... nem volt olyan boldog, gondtalan gyerekkora... és hát védekezésül... biztosan azért... tartózkodó... nem tudhatom, veled mennyire bizalmas, de mondhatom, még nekem is nehezen nyílik meg... pedig az embernek, ugye, kell hogy feltárhassa, ami nyomasztja...; ilyeneket Dina sohasem mondana, ez hülyeség, másképpen kerítene; egy pillanatig sem tagadom, senki emberfia előtt nem tagadom, hogy büszke vagyok Dórára... és tudod, azért lehetsz te is büszke rá, mert ő nagyon sok rossznak volt kitéve... rosszféle lehetőségeknek... és jó ember lett mégis... drága, jó ember... ez olyan régimódi, ugye?... de te megérted... no, amit el akarok mondani... amit neked feltétlenül tudnod kell... hogy az anyja betegsége... mert az... egy beteg ember... szerencsétlen, beteg... de az ő betegsége biztosan nem örökletes... én ezt megtudtam, komoly orvosok mondták nekem, akikben száz százalékig megbízom... ezt akarom, hogy tudd... nem örökletes... meg aztán Dóra nem is hasonlít, hál istennek, semmiben se hasonlít az anyjára... tudod, én nagyon ügyeltem arra, hogy Dóra előtt sohase mondjak rosszat arról a szerencsétlen asszonyról... nem engedtem, hogy bárki rosszat mondjon... Ilonka a megmondhatója, hogy milyen szigorúan vigyáztam, mennyit intettem őt is... mert azt tartom, egy gyerek semmi körülmények között se halljon becsmérőt a szüleiéről... Dóra persze sokszor próbált idemenekülni, amikor már újra az anyjánál lakott... beszélt ő neked ezekről?... elmondott egyáltalán valamennyit?... nem volnék meglepve, ha szinte semmit se tudnál róla... komolyan... ő

ilyen tartózkodó... rólad sem mondott nekem semmit... megígérted, hogy bemutatom... hát bemutatom... ketten jövünk... majd meglátod... így csak... istenem, voltaképpen én semmit se tudok rólad, ki vagy, mit csinálsz, a családod... tényleg semmit... de látod, tökéletesen megbízom... a bizalmamba fogadlak hanem arra a kelekótya nőre... sajnos, nem csak kelekótya... annál súlyosabb... de visszatérve hozzá hogy állapotos lett, még egészen fiatalka volt... iskolás, azt hiszem... és a fiam feleségül vette... tisztességből mert annak idején akármennyire kétségbe ejtett, hogy Gyuri egy ilyen teremtéshez köti magát... mégis így volt helyes azt tartom, így... és én az ilyesmiben szigorú vagyok talán meghalok bánatomban, ha az én Gyurim szégyenben hagy egy fiatal, védtelen teremtest... akármilyen is az a nő... akármilyen is lett elég az hozzá, hogy tisztességesen elvette az volt az én kívánságom is, hogy vegye feleségül és annyi sok bánat után is csak azt mondhatom, hogy hiszen két gyönyörű gyereket szült... a kislány is csodaszép volt, szegényke... aranyos, csodaszép gyerekek... hogy ilyen ártatlanul meghaljon!... gyönyörű és okos volt az a kislány... az anyjuk meg nem volt normális már a kezdet kezdetén sem már amikor Gyuri feleségül vette már látszott rajta, hogy nincs ki mind a négy kereke... szörnyen aggódtam elgondolhatod, mennyire, milyen gyereket hoz a világra és hát Dórát szülte... mit mondhatnék ehhez? látod, ennyit érnek a... nem is tudom, mik... a lélektani bölcsességek végül az élet olyan kiszámíthatatlan... az én koromban már el kell ismerni, hogy semmi sem kiszámítható... valamiről úgy véled, na, ez pompás lesz, s aztán fabatkát se ér... máskor meg sokkal, sokkal jobbra fordulnak a dolgok... ahogy az ember öregszik, valósággal fatalista lesz... neked mesélt ezekről Dóra?... az anyjáról például?...; Zsolt, ha közben el nem alszik, nem marad szótlán; kizárt, hogy ő ilyen hosszú monológot meghallgasson; az anyjáról mesélt neked?; legkésőbb ekkor

elregéli, hogy nemcsak Dórától hallott arról a szerencsétlen elmebetegről, hanem találkozott is vele... újságíróként felkerestem abban az otthonban, ahol él... fogalma sem volt, hogy a lányával én... hogy egyáltalán ismerem Dórát, s hogy bármit tudok őróla... nem is értette, ki vagyok, miért jöttem, mit akarok... teljesen becsavarodott az a nő, én meg mindent ráhagytam...; talán nem szólja el magát Zsolt, annyira csak nem hatalmasodik el rajta... nem tudható, vagy legalábbis nem megmondható, hogy mi az... vagy nagyon is megmondható?... néha elborítja az agyát... mint valami áradás... mint a Tisza... betegség... olyan, mint egy fertőzés... nem olyan, mert tartós... úgy látszik, jó tartós... valami zsenitudat... hencegési kényszer... de olyan, mint egy óvodás... Dinánál azért csak túrtözteti magát...; igen, ismerem, véletlenül szinte, és Dórától függetlenül... áh, nem érdemes elmesélni... nincs is semmi jelentősége...; nincs hát! És ezt a sok hülyeséget sem mondhatják ők ketten, mert nem hagyja őket kettesben; majd más-kor kiteregetheted a szennyest... és részletezheted, hogy én vagyok a legtökéletesebb ifjú hölgy... de most nem! Most sokkal fontosabbat akarunk neked... bejelenteni... igen, ezt így hívják... ezennel ünnepélyesen bejelentjük neked...; hogy összeházasodtok?!... na, csakhogymegértem ezt!; nem ezt jelentjük be... ez nem fontosabb... nem is annyira fontos... a házasság ma már kit érdekel?!; hát bizony engem!... és csak ne tagadd, hogy téged is!... előttem ne próbáld takargatni... az nem fog sikerülni a kisasszonynak!...; Zsolt meg közben hallgat? Nem hallgat, mert az egész nem történhet így. Mindent rövidebbre! Sokkal, sokkal rövidebbre! Nem a házasságot... hanem hogy gyerekünk lesz! Dinán a fekete, bő, nagy belső zsebes szoknya lesz, a jobb zsebben, már előkészítve, fehér batiszt zsebkendő, csak benyúl ekkor, s már törli is a szemé alját, óvatosan, szárogatótunkoló mozdulattal, hogy el ne kenje a szempillafestéket. Apádnak ezt tudni kell!, mondja

majd; öt perc sem múlik el az ünnepélyes bejelentés után, s úgy csattan fel, mintha az örömét szeretné továbbadni a fiának, de hamar kitetszik a lóláb: apádnak ezt tudni kell!... és most aztán segítsen nektek!... megengedheti magának!... biztos vagyok benne, hogy telik neki az egyetlen lánya hozományára... hol fogtok lakni?... abban az egy szobában hárman?!... kicsi gyerekek?, amíg ő ilyen városban meg olyan városban tart stúdiót!... apádnak ezt tudni kell, és én tudatom is vele, hogy mi a kötelesség!... világéletében hajlamos volt megfélekedezni... nem rosszaságból... tudom én, hogy vannak ezekkel a dolgokkal a művészek... egyszerűen eszébe sem jut... de amikor csak egy szót kiejtettem, hogy nem hagyhatasz cserben egy fiatal teremtést... vagy hogy Dórának az volna a legjobb, ha egy időre hozzám költözne... Ilonkával mi szíves-örömet... de te hozd ide a gyereket... én nem akarok beszélni azzal a... nem fogom elszakítani azt a szegény asszonyt a gyerekeitől... ezt neked kell rendezni... most is megmondom, hogy jó, eddig meg se kérdezted, szüksége van-e Dórának valamire... jó, most már mindegy... röstelltem magam helyetted is, de mindegy... úgy indult az életbe, mint egy árva gyerek... igenis úgy... és megállta a helyét, kiválóan megállta... mert ügyes, talpraesett, szorgalmas... nem a ti érdemetek, hogy ilyen lett... jó, erről most már ne vitatkozzunk... hanem tessék segíteni neki!... még ha tiltakozik is... persze, hogy tiltakozik... na és ha önfejű?... szerencsére önfejű... örülj neki!... másképp hogy lehetett volna normális felnőtt ember?!... tessék venni neki egy rendes lakást!... legalább kétszobásat!... én megvenném... nem szólnék neked... megvenném, ha módomban volna... de nincs több tartalékom... annyi van... tudod jól, hogy csak annyi van, hogy ne szoruljak senki könyörödományára... és Ilonka se szoruljon... de ha te nem segítesz... és a bolond anyja, ugye, mintha nem is volna... ha te nem segítesz, majd én elcserélem a lakásomat egy panelra... majd valamit

csinálok... érted?!...; iszonyúan dühös lesz Dina, hogy se telefonhívás, se levél nem érkezik; előbb megírja az örömhírt, csak a szűkszavú kártya aljára biggyeszti, hogy össze kell fogni, megsegíteni a gyerekeket, elcserélni a Falk Miksa utcai lakást egy nagyobbra... de hova küldi a levelet?... lehet, hogy Dina nem is tudja a fia címét?... valamikor régen, a disszidálása után még mind tudták... dehogynem tudja, valamit tud... valahonnan elindulhat... cím vagy telefonszám... ha válasz jönne... Frau Spalttól vagy mástól, azt el kell tüntetni... legyen inkább dühös, tanácstalan, akármi... Ez baromság. Szeretnénk beavatni téged, de csak téged valamibe... ígérd meg, hogy nem árulod el egyelőre senkinek!... ígérd meg!... de senkinek! És akkor megmondják, hogy gyerekük lesz, és ha Dina az apjáról beszél, meg hogy segítenie kell, az ígéretére figyelmezteti... Hagyd az apámat! Felnőttem már! Kérlek szépen, hagyd! Zsoltnak is van egy kis lakása, a kettőt könnyűszerrel cseréljük egy nagyobbra... tényleg nem lesz probléma! Ígérd meg, hogy ezen nem rágódsz! Így talán elejét veheti... talán... De úgysem sikerülhet örökre elhallgatni... Örökre?! Meddig van az!

Az egyenes adás előtt rendezett stúdióbeli jelenet közben Dóra azt dörmögte, hogy ez jobb, mint a mindig szokásos fordulatokkal, elsimításokkal lezavart késő esti beszélgetés; ez jobb, mint ami jöhet, ez sem jó, de jobb... vedd föl, komolyan... vedd föl!, azért csinálják, hogy fölvedd... nem hiszed?; de a kamerák körül bámulók, az unott pózzal lebzselők csak vigyorogtak, vállat vontak, az operatőr, mint dilettáns színész, ültében előregörnyedt, karjával takarta a saját arcát; az első vérnél szóljatok; nem ordítózni kell... egy korsó hideg vizet neki... egyből magához tér... hisztériára a leghatásosabb...; a hangtechnikus is fecsegett, mind fölényesen figyelték a műsorvezető jelenetét. Állítólag már reggel felhívta a rendezőt, az operatőrt, a stúdióvezetőt, külön-külön min-

denkit, és kora reggel kérte, mondhatni, esdekelt, hogy kivételesen jöjjenek be a megbeszéltnél egy órával előbb; én nem vállal hatom egyedül... ezt nem lehet egyedül... ilyen kényes témával... ezt meg kell tanácskozzuk... most mindenkinek tudnia kell, mi a teendő... milyen lehetőség kínálkozik, egyáltalán kínálkozik-e valami, ha elcsúsznának a dolgok; a rendező előbb álmosan röhöcsélt; mi kííínálkozik?... mi olyan veszettül kényes?; aztán dühöngött; hát nem te akartad?... baszd meg, nem te forszíroztad ezt a szarságot?!... ki a faszt érdekelnek a spiclik?!... mondd meg nekem, kit, amikor mindenki spicli... ebben a tetves országban mindenki az... ne vinnyogj most, mint egy fürdőskurva... mi ebben a kényes...; de megígérte, hogy beszélnek még a felvétel előtt; jó, beszéljünk, de sejtelmem sincs, mit akarsz hallani... meg hogy miért szartál magad alá... mi itt a kényes?... az az öt manusz, aki már nekünk is százszor elzenélte nézeteit erről meg arról... mi a fenét gondolsz... mit nyögnek be... és ha benyögnek valamit?... akkor mi van... azt álmodtad, hogy Szibériába visznek?... Este ott volt az egész stáb egy órával korábban, és a műsorvezető késett; most kellene kirúgni; és még kiket vele?, kérdezte az egyik operatőr; mindannyian úgy néztek a rendezőre, mintha ő irányítaná a háttérből a televíziós tisztogatásokat, a rendező meg elvörösödött; jól van... hülye faszt... mindenki hülye faszt...; a lányok is?; de ezen még mosolyogni se lehetett. Míg várták a rossz előérzetektől gyötört műsorvezetőt, és bágyadtan szellemeskedtek a rovására, hogy az éjszaka mijébe és milyen ördögi lények fészkelődhetnek, míg toporogtak vagy elterpeszkedtek a széken, látványosan unatkozni próbáltak vagy türelmetlenségüket tupírozták, és úgy ejtettek ki egy-egy szót, mintha versenyt köpnének, ki tud messzebbre, hegyesebbet, közben mind undorítóak és szálnalmasak voltak; undorítóak és szálnalmasak; Dóra kiment a stúdióból, öklendezve és könnyeivel küszködve elindult a WC

felé; ne itt, ne itt!; ez is Zsolt műve... hogy megutálja a munkáját, a kollégáit... ez a fölényes ítélkezés... hogy mindenki undorító... tényleg az... de nem futhat ki a világból... amíg nem tud jobbat és tisztességesebbet, addig kussoljon... addig...

A keskeny folyosón megállt, a falnak fordult, mélyeket lélegzett; nem rohan be a WC-be, s akkor nem is fog hányni. Senki észre sem veszi, hogy ő kiment, hogy rosszul lett, hogy visszatér, sápadt vagy már jobb a színe. Senki itt, semmit. Pár évvel ezelőtt megbetegedett egy felvételizető lány, Dóránál idősebb, influenzás lett vagy valami hasonló, tüdőgyulladás talán, mindenesetre veszettül rázta a hideg, és úgy tüzelt a láztól, hogy mentőket hívtak, Dóra ült mellette, három percenként cserélte a fején, a karján, a lábán a borogatást, és a lány félig eszméletlenül dideregte, hogy anyukám... anyukám... anyukám... Furcsa volt. Ha majd a szülőágyon vajúdik, mit mormol? Kit fog hívni? Kitől várhat ő oltalmat?

Mire visszacsámborgott a stúdióba, már javában zajlott a nagyjelenet. Két technikus fiú igyekezett éppen lefogni a rendezőt; szétverem a pofádat, és az majd kényes lesz... mire föl ugráltatsz te itt bárkit?!... és ne játszd nekünk az aggodalmast!... te aztán ne játszd!... seggfej!...; kérlek... bocsánat, hogy szóltam... bocsánatot kérek mindenkitől... vezesd te a műsort... elnézést, hogy élek...; mindjárt okádok tőled...; Dóra akkor mondta, hogy ez valamivel jobb, de éppen csak valamivel, mint a rákövetkező rutinosan letekert előadás lesz; az öt meghívott pontosan tudja, hogy legfeljebb négyszer szólalhat meg, ebből kétszer csak vakkant valamit, igyekszik szellemeset, amiből az igyekezet érzékelhető is lesz, legalább meg szolgálják a honoráriumukat; mind az öten számlát hoznak majd, mert gyakorlott nyilatkozók, tízezerről?, kérdik Dórát, és ő bólint; hát igen, még szegény, egyre szegényebb az eklézsia; az ötből egy azért elsüti, hogy aki a kicsit nem

becsüli..., talán jelképesen meg is köpdösi a szerződést; sebj, apád-anyád ide jöjjön!; és aztán egyetlen parodista előadhatná a hetvenpercesre tervezett beszélgetést, a műsorvezetővel együtt; felesleges bárkit bármiről kérdezni, hisz úgyszemint tudható a válasz; minek majrízik ez az idióta?... azt mondjátok meg nekem, miért kezdte ezt az egészet?!... hogy bekattantan idehív, és ő nem jön... hogy sejtelmeskedik... fenyegetőzik... vagy miről szól ez a cirkusz?! miről?... hogy az alkohol ma reggelre elpusztította az utolsó agysejtjeit?... akkor mondjunk búcsúztatót!... itt állunk, kedveseim, egy agyhalott előtt... vagy vigye ki valaki és kezdje sminkelni!... hűtsétek le!... csináljatok vele valamit! basszátok meg, csináljatok már valamit, mert itt hagyom ezt a kócerájt!... istenemre itt hagyom!

A késő esti beszélgetés témája, ahogy a bemondók többször is jelezték a nap folyamán, a besúgás lesz. Merthogy a rendszerváltás óta egyre több embert foglalkoztat, miképpen működött a diktatúrában a titkosszolgálat, kik és kiket figyeltek, milyen információkat várt a hatalom és mit kapott, szóval szó esik a besúgás lélektanáról, politikai szükségszerűségéről, és persze gyakorlatáról. Aztán újra meg újra az egyenes adás vendégeivel csábítottak – a híradó előtt és után is, de ki csábul még ezekre?, kit érdekel az egész?... a besúgókat és a besúgottakat talán érdekli, s akkor mégis sokakat?... mindegy. Mire a vendégek megérkeztek, a rendezőn és a műsorvezetőn a szokott nyálasság sminkje, a csíptető mikrofonok felszerelése közben a műsorvezető emlékeztetett korábbi kérésére, hogy senki ne tévedjen személyeskedésbe, nevek el se hangozzanak, és rövid indítójában csak példaképpen utalgatott a mostanában nagy viharokat keltő, frissen napvilágra került besúgási ügyekre; vendégeinktől mindegyelőre azt kérdezem... és kérlek benneteket, hogy erre röviden, akár egy-egy mondattal feleljetek ... van-e tudomásotok

arról, hogy valaha megfigyelték benneteket? Az író, a szociológus, a kritikusszerkesztő, a jogász és a politológus, mind azt állította, hogy róla többen is jelentettek, s hogy a dossziék megnyitása előtt, annak idején, amikor a ma ténynek minősülőkről még nem lehetett tudni, nos, akkor is érezték: spiclik lebzselnek körülöttük. A gyér hajú, kecskeszakállas író sietett kijelenteni, hogy ő személy szerint nem haragszik a besúgóira, arra a jelentgetőjére sem, akiről hosszú éveken át úgy vélte, a legközelebbi barátja, ő nem haragszik, ő ezt a kérdést alaposan meggondolta, és megbocsátott annak az embernek, és szeretné most is barátjának tudni; a kritikus meghatódva társult véleményéhez, azt mondta, az indulatai nagyon is hasonlítanak az előtte szólóhoz; az émelyítő emelkedettséget mintha szerkesztői bravúrral zavarná meg a szociológus kötözködő, taszítóan nagyképpű és hányaveti megjegyzése, hogy most már könnyű nagyvonalúan megbocsátani, sőt megmosolyogni az effélét, most, hogy már látjuk: akkoriban sem volt életveszélyes a besúgó. Mert ezt a körülményt tisztázni kell, ugye, a hatvanas évektől Magyarországon a titkosszolgálat tevékenysége már nem követelt életeket... csak hogy tudjuk... hogy értsük itt egymást... a Kádár-rendszer ügynökhálózata afféle szalonzenekar volt... vagy inkább úgy mondanám: tetvek, bolhák, apró rágcáslók gusztustalan buzgólkodása... vagy ez erős?... egyetlen?; és a kényszeredett kis nevetésekre még rácsapott; én ugyanis nem vagyok képes megbocsátani... nem is akarok... nem is tartom egészen őszintének az efféle megbocsátási szándékot...; az íróra mosolygott, vagy inkább neurotikusan rávigyorgott; csakhogy ez már a kérdéskör legszubjektívebb része... ami viszont vitathatatlan, és amit most figyelembe kell vennünk, mindössze annyi: a Kádár-rendszer besúgóinak kezéhez... ha szabad ilyen patetikusan fogalmaznom... a kezükhöz nem tapad vér; innen aztán a jogász folytatta; ha szabad innen

folytatnom... szíves-örömet folytatnám ettől a ponttól, mondhatni, egy tiszta ponttól... ha ez nem képzavar...; és gonddal ápolt, tömött, régimódi bajusza alatt kivillantotta az ínyét is, ahogy hehegett; én a magam szakmájához híven a besúgás mechanizmusáról szólnék... a hallgatóim körében... és a legkülönbözőbb értelmiségi társaságokban is tapasztaltam, hogy a besúgásról, még ha elítélően nyilatkoznak is... ha sötét, aljas bűnnek tartják... szóval a leginkább pejoratív értelmezés mellett is... a besúgást valami romantika övezi... na már most kérem... ezt a közelítést nem csupán korszerűtlennek kell tartanunk, de... egyszerűen gyerekes...

Délután ruhástul elaludt Dóra, feje alá gyűrt egy díszpárnát, és magára húzta a rojtos végű, piros kockás gyapjútakarót; a medve kint maradt vagy visszament közben a barlangjába, fene se tudja, de legjobb volna medve módjára átaludni néhány hónapot; álmában csöpögést hallott, egyre szaporább vízcsepp-koppanásokat, már csurgást, valósággal csobogást, előbb mintha jégbarlangban tapogatózna, halványlila-kékes arcok derengtek, élettelenek, aztán a surrogás sistergéssé változott, forró platnin serceg így a víz, és a jeges köd gőzként gomolygott. A saját arca előtt hadonászott, teret vágott magának, hajtotta volna el a megülni látszó, sűrű, fehér tömböket – reménytelenül, mert csak sűrűbb és keményebb lett, csomós kötelek hálójába keveredett, kardforma késsel vagdosta a bogokat, kötélínakat, s akkor a barlang már inkább menhely volt, sok-sok kórházi vaságy sorakozott, aszott öregek és tetemek közt az apjára ismert, halott volt, de szólt hozzá: itt van anyád is... itt vagyunk; ő sírva tiltakozott; nem akarom... hagyjatok... elég; de semmi ilyesfélét nem mondott, szavakat legalábbis nem. Dinát látta szürkéslila fátyollal letakartan, csak egy pillanatra tűnt fel, nem is bizonyos, hogy ő volt, kiabált utána, a semmivé foszlott árnyak kiabált, de csak Ilonka állt előtte, elevenen és beszédesen,

fogatlanul nevetett és cinkosan hunyorított; no gyere, gyere szépen, tudod, eltettem télire. A saját köhögésére ébredt, kint sötét volt, most a szobában is, lefekvés előtt nem kapcsolt fel kislámpát; csak ledőlni akart. A díszpárna nedves; sírt is?, könnyekkel sírt?; valakinek el kellene mondani, hogy semmihez sincs kedve, az égvilágon semmihez, hogy elfogyott az ereje, a makacskodása, kész, kiürült; legjobb volna meghalni; még az émelygése is tompán szomorú, nem hányinger, hogy futni kelljen; a legjobb volna meghalni.

Amikor éjfélhez közel aláíratta a besúgásos beszélgetés meghívottaival a szerződéseket, szívesen megkérdezte volna, de csak külön-külön, és ha egymás után bizalmasan félrevonhatná a nyilvánosságtól csöppet becsípettnek ható szereplőket, először a jogásztól; ne haragudjon, hogy visszaélve a helyzettel... már régen készülök... nekem ez igen fontos... bocsásson meg nekem... ön talán tudja, ki volt a Seregélyes fedőnevű ügynök?...; felcsattanna-e, hogy honnan tudhatná, vagy elvörösödik; igaz, hogy tanulmányoztam már vagy húsz kiló aktát... nem emlékszem...; vagy végképp elárulja a zavartsága, mentegetőzni kezd; ezek mind ismerték a dörgést?; ők is beavatottak és beépítettek voltak? Most meg szakértők. A jogász elmagyarázta, hogy a modern államban miért szükséges a titkosszolgálat, nemcsak a diktatúrákban, a szabad demokráciákban is szükséges, és hogy nem lehet gyerekesen ítélni; ez mindenekelőtt praktikus kérdéseket vet fel és praktikus válaszok, vagyis inkább módzatok kidolgozását követeli... nem erkölcsi ítéleteket; megkérdezné a kecskeszakállas írótól, hogy a barátjának, akinek megbocsátott... tudja-e már, mi volt a fedőneve; tudja?... és egy Seregélyes fedőnevűről is hallott?... fotós...; nem tudom... nem... de azt ajánlom magának, ne is akarja megtudni... higgye el, jobb, ha nem siet felfedni, amit az idő szépen letakargatott már... bizony... mint a hó, befedi a mi csöppet sem szép világunkat

az idő... ha maguk, fiatalok, nagytakarítanak, abból sok szenvedés származik... meg vér... hagyja inkább. A műsorvezetőt nem kérdezné, megnyugodott-e; simán lement, mi?... persze, hogy simán; de nem szólítja meg, semmi kedve akár egy emberibb szót odalökni; az ilyen fazont végképp utálja, még sajnálni se lehet, ennek se isten, se ember nem számít, rohadék, egy erőszakos és beszari rohadék, aki bárkit bármikor kinyír... és besúg... azért akarta ezt a hülye locsogást, mert ő is besúgó volt... naná, hogy besúgó... kifundálta, hogy ha elébe megy a gyanúsítgatásnak... hogy ő majd faszán villogtatja az ártatlanságát... nekem semmi rejtegetnivalóm... semmi eltitkolt vétkem... gyerünk, csináljunk élő adást; de azt hallotta, ugye, hogy a Seregélyest már elérte a bosszú... meg másokat is... tudja?... már többet kipipáltak... és állítólag hetedíziglieni a megtorlás... egy titkos szervezet felkutatja a valahai ügynököket, és akiket elérnek, azoknak kampec; a seggfej meg beíjed, újabb roham, jajveszékelés; milyen lehet egy életen át reszketni, várni a lelepleződést?; hát furcsa, istenemre furcsa, hogy én itt nyugodtan forgatok, bágyadtan hallgatom csak a dumákat, és közben nagyon jól tudom, hogy ez az okostóbiás, immár professzorrá lett szarházi jelentette fel az apámat; az operatőr senkire sem nézett, mintha magának dűnnyögne, de azért számított rá, hogy valaki meghallja. Dóra volt hozzá legközelebb, de úgy döntött, ezt most nem akarja meghallani. Itt mindenkinek az apját mindenki apja feljelentette, elvitette, ez egy örültekháza, dugig üldözési mániásokkal. Nincs is jobb időtöltés... Legyen önnek is házi mániája!... Töltse a telet az üldözők és üldözöttek paradicsomában!... Unalom és pitiség ellen használjon... Mi ebben a romantikus? Tiszta üzlet és taktika... meg hogy gyerekes?... egy frászt!... lapos és bágyasztó... hogy tetvek, bolhák, rágcsálók?... olyasféle ügy... Csak amiről az embernek fogalma sincs, azt igyekszik legalább izgalmasnak képzelni... de semmi

izgalom... mint egy szokványos, közepes költségvetésű csü-törtök esti akciófilm.

Hazamész?, kérdezte a világosító, ő meg körülnézett, ki-nek szól a félreérthetetlen kezdeményezés; ja, hogy én?... haza, persze... a férjemen kívül várnak a hármas ikreim, to-vábbá mind a két anyósom, ugyanis a férjemnek nevelőanyja is van, no meg az éjszakai műszakban végzett főfoglalkozá-som...; és lehervasztóan mosolygott; ezekkel így kell... a ba-romja! Vagy öt éve együtt dolgoznak, és mintha eddig ő tes-tetlen vagy átlátszó lett volna. Mit képzelsz magáról ez a hapek?!... hogyha egy éjszakára nincs elfoglaltsága... hogy unaloműzőnek jó akárki... barom!... de nem képzelsz semmit. Semmit sem képzelsz, csak mondja; hazamész? Zsolt is így kezdte, kár tagadni vagy szépíteni, csak Zsolt akkor is lendü-letesebben próbálkozott... amilyen ő: tehetségesebb, lendü-letesebb... Egyáltalán nem így próbálkozott! Éppen hogy nem így... azért ment el vele, mert annyira más volt... és minden hülyeségével együtt most is más. Mielőtt elindult este a Sza-badság térre, beszéltek telefonon. Már bezárta a lakása ajta-ját, de a telefoncsörgésre visszament; visszajöttem... sejtet-tem, hogy te hívsz... előbb bent kell lennem, azért indultam már... nem, nincs semmi baj, valakinek hasgörcse lett... ér-dektelen... hol vagy?; szeretne volna megmondani, hogy hi-ányzik Zsolt, veszettül hiányzik, de a fiú különböző szívessé-geket kért; felírod?... intézd el nekem, jó?... iszonyatos innen telefonálni... most is magánlakásban vagyok... szívességből... és nem akarok senkit kihasználni... a filmszemle idén kima-rad nekem... Dóra, láttad a tegnapi meg a mai Hírlapot?... el-indult a sorozatom, de ez még csak indítás... majd az ötödik-hatodik rész... itt szédületes dolgok vannak... szörnyűek... és nagyon klassz emberekkel találkozom...; akkor ő nyöszörgött valamit, hogy mikorra várhatja Zsoltot; nem sejtet még, mi-kor jössz... föl Pestre?; hirtelen lenyelte, hogy „haza”, majd

megfulladt a nagy falattól; mikor jössz?...; hallhatta, hogy hiányzik; nem tartlak föl... Dóra, ha csak lehet, hívlak holnap is... hallasz még?; recsegett a telefon, aztán foglaltat jelzett, pity-pity-pity...; lehet, hogy belesuttogott még Zsolt, hogy szeretlek; körülnézett abban az idegen házban, ahonnan beszélt, lehalkította a hangját, bal kezével a füléhez szorította a kagylót, a jobbal meg takarta, ölelte és takarta egyszerre, a száját a készülékre nyomta, és csak belelehelte; hallasz még?... szeretlek... hallod? Holnap megmondja neki... de hogy lehet ezt telefonba? Ez végképp idétlen; szeretném, ha itt volnál...; ez se menne... hogy gyámoltalan kis nőcit alakítson, aki a szoknyája mellé húzza a férfit... el a fontos közügyektől... vagy hisztériázzon: nem vállalhatom egyedül a felelősséget... ezt meg kell tanácskozzuk... mint a nyamvadt műsorvezető; időközben itt felgyorsultak az események, és... ez a legrosszabb, minden változat közül a fontoskodás a leggyatrább, és Zsolt pukkadozna a röhögéstől; még egy halt?... vagy több is?... ez valami társasjáték?... ha nem jengázol, hullákat gyűjtesz?; állítsd le magad!... elég!... egy percre hallgass!... egy perc alatt elmondom a lényeket!... de hallgass végig!; jó, válaszolna, de az egy perced fele kb. elfogyott, és még neki sem kezdte; vagy fel sem veszi a kagylót, mostantól senkinek és semmikor nem lesz, néhány nap elteltével csak nyugtalankodik... vagy higgadtan megkérdezi: tényleg akarod, hogy oda utazzak?... meg is kell beszélünk néhány dolgot... és... szard össze magad a gyönyörtől... csinálj bármit... figyelj, kurvára szeretnék veled lenni... érted?; a telefon meg már régen muzsikálna közben, hogy pity-pity-pity, a saját elragadtatottságától nem is hallaná, mikor szakadt meg a vonal.

Az egyik ködös délelőtt a Szent István körúton mintha az apját látta volna. Mióta Sárkánytól megtudta, hogy halott, már harmadszor éri ilyen ütésszerűen: ez ő, de nem így,

kimondva, nem szóval, s a villanás még annyi se, mint amikor álmában Dina, talán Dina feltűnik. Sohasem volt olyan sapkája, és bármi megeshetett vele, akárhogy megváltozhatott, de lehetetlen, hogy ilyen sapkát viseljen, s mégis, ahogy ment előtte, a kabátgallér fölött a tarkója, nem, semmi se emlékeztethetett rá, de a nyilallás megvolt, talán nyomot is hagy a testében, a szívizmon, a gyomorfalon, az idegszövetekben, de a magzatra nem veszélyes; magzat?; meg kellene csinálnia a tesztet, de kabalából még nem csinálja meg; annyira szeretné a terhességet, és fél, hogy megtéveszti magát; önszuggesztiótól is lehet hányingere, émelyeghet, és a sírhatnék is... ha valóban terhes már, azt mondaná mindenki, hogy ez túlérzékenység... a képzelgések is, a bágyadtsága, minden... hogy ez így normális... de még vár néhány napot... a tesztől nem lesz sem inkább, sem kevésbé terhes... mindegy... akarja, soha még nem akart így gyereket, és úgy is csak ez számít; hogy magyarázzam meg neked, hogy én tényleg nem állítalak kész helyzet elé, nem vetettem cselt és nem szólok rád semmiféle felelősséget... az én gyerekem lesz, egyedül az enyém, és esküszöm, soha senki, a gyerek se fogja megtudni, hogy neked bármi közöd van hozzá; Zsolttal nehezen bírt; képzeletjátékaiban mindig rosszul sült el a vallomása; élőszóval vagy telefonon, a lakásában, a megmérgezett Tisza partján, egy presszóban, Zsolt odújában, és akár hozzá simult, akár szemben ült vele, mint egy adás-vételi tárgyaláson, akár kabátban, kesztyűben, csizmában voltak, akár meztelenül az ágyban, és bárhogy csűrte-csavarta, Zsolt megütközése és felháborodása sírásba lökte őt; még a fiú legszelídebb hangja is, hogy azért beavathattál volna a szándékaidba; azért van ebben némi átejtés... jó, akkor bizalmatlanság...; képes lesz-e akkor könyörögve nézni és kérdezni: de hihettem-e, hogy te is szeretsz?... mondtad ezt?... egyszer is mondtad nekem? A legkínzóbb sejtelmében Zsolt egy szót sem szólt, csak bámulta őt

megütközve, mint aki unikornist vagy hétfejű sárkányt lát, valamit, amiről itt-ott hallott már, de nem gondolta, hogy a valóságban dolga akad vele; úgy nézte, mintha a döbbenettől épp bebetonozódna, és szoborrá válásának ereje a környezetében lévőket is megdermesztené; úristen!... ezt az aljasságot!... uram-teremtőm!... ezt nem hittem!... mintha szavak nélkül mégis ilyesmiket eresztene rá; ciánt a folyóba; úristen! Zsolt!, azt mondja majd neki, Zsolt, figyelj rám, ez nagyon-nagyon fontos!... mind a kettőnknek... állj!... most ne mondj hülyeségeket!... kérlek... adj nekem egy számot, ahol felhívhatlak!... Zsolt, kérlek... bocsáss meg nekem!... én nem így akartam... nagyon nem így... sohasem csaptam be senkit, és iszonyúan félek... és nagyon szeretlek... soha többet nem csinálok ilyet... ígérem neked... tudom, hogy most akármit válaszolsz, akkor sem hiszel nekem többé, de... kezdjük valahogy előlről... nem tudom, hogy lehet előlről kezdeni azt, ami nincsen elől... és nem is lehet már... te mondd meg, hogy mit csináljunk!...; ne!, ne mondja meg! azt ne!

Milyen képtelenség, hogy Zsolt nem adja meg a címét, nincs telefonszám, ahol el lehetne érni, ha bármi történik... mi történik?... kivel?... de azért ez mégiscsak olyan, ahogy az apja is összevissza rohangált a világban; hipp-hopp eltűnök, most egy időre kivonom magam a forgalomból, de ne feledjetek el, gondoljatok rám a régi szeretettel... az ember kifárad... elfogy, elpárolog belőle... minden. Az már nem szeretet... még Dina se szereti a fiát... már nem... megszokásból gondol rá, azt hiszi, hogy persze, szereti, mint amikor göndör hajú, lányosan szép kisfiú volt, játszottak, henteregtek is, csókolgathatta, aztán meg gyönyörködött az apjától örökölt nagy, fekete szemében... amikor valami mókásat mondott, vagy különöset kérdezett, még csodásabban ragyogott a szeme, és a hosszú szempillái... mind a két öreglány már csak a saját emlékezését élvezi, amikor a kis Gyuriról beszélnek...

a saját gyönyörködésükben gyönyörködni, de még a rágondolás, az emlékezés is elfárad egy idő után... meddig lehet tartósítani?... a hűség meg, amikor az ember azt mondja magának, hogy na, én hűséges vagyok... az szart se ér... semmit... csak álszenteskedés, hazugság... Zsolt valószínűleg nem is hűséges... valami ribancot felszed... nincs jelentősége, mondja magában... még csak mentséget sem mond; ó, te kis hülye, Diamant Dóra, hiszen te vagy átverve... te hülye!... ha nem vetted volna észre, alaposan átverték! Már ejtve vagy... a hasadban a gyereke, de az egésznek vége... ennyi volt... észre sem vetted?... pedig ennyi... még valami finom elvarrás... kis cicoma... nem baj... benne is el fog múlni... majd szépen összetöpped, kiszárad... nem baj, várható volt... kezdetől tudta, hogy csak erőlködés, bele akart habarodni, hát belehabarodott... meg sem mondja, hogy állapotos... inkább ne találkozzunk!... tudod mit?... inkább ne... a barátság se maradjon... elintézem, amit kérsz, felhívom a szerkesztődet, de ennyi... velem nem kell szakítani! Egy hete, hogy elutazott... mégis, mit csinál ott?... egész nap nem írja a cikkeit... akkor meg mit?... áll a Tisza partján, és nézi, ahogy a víz haltetemeteket sodor?... vagy kérdésekkel bombázza a környéken lakókat, mint a televíziós riporterek... hogy ugye, milyen szörnyű, milyen nélkülözésekkel jár majd ez a katasztrófa?... előbb az árvíz, aztán a cián...; mégis, mit csinálsz?... hol vagy?... hogy vagy?; azt mondja, képzelj, a két kis kezünket használjuk... több mint húszan dolgozunk... és nagyon keményen... elhiszed, hogy nyakig szutykos vagyok, és élvezem?... ha erre kényszerítenének, megszöknék... ma éjjel arra gondoltam, milyen rövid életű volnék egy koncentrációs táborban vagy börtönben... ilyen helyeken... tuti, hogy két nap alatt becsavarodnék és agyon kellene lönni... ilyen hülyeségeken rágódok, mert hullafáradt vagyok... de most komolyan mondom, nekem ez óriási felfedezés... hogy melózunk, mint

a barmok, de ez jó... szinte szégyellem, hogy ebben a szörnyűségben én egészen jól elvagyok...; azt is mondta, hogy a cikksorozatot majd átalakítja kicsit... de csak kicsit... úgy csinál könyvet, hogy megtartja a naplójelleget, hogy aki olvassa, átélhesse, amit ő; ahogy az egyik katasztrófából a másikba zuhan az ember...; könyvet csinál?... miféle könyvet?... mégse az fontos, ami ott van, hanem hogy könyv legyen belőle?... az ő nevével könyv... hogy a könyvről írjanak aztán és fecsegni rőla... hogy híres ember legyen... ez jó kis alibi az életre...; de Dóra nem szólt semmit erre a könyv-ügyre; itt alig tudták felfogni, mi történik... bibliai csapásokat emlegettek... világ-végét... és hát olyasféle is... mármint az sem lehetett rettentesebb, és mégis túlélhető... három nap alatt felhúzzunk egy házat... ebben még öröm is akad.

Ha börtönbe zárnák... koncentrációs táborba...; ilyen hülyeségeken rágódom, mert hullafáradt vagyok...; és nem mondta, hogy rettenetesen hiányzol... azt se, hogy hiányzol... hogy akármilyen hullafáradt vagyok, hiányzik, hogy nem fekszel mellettem... vagy hogy utolsó erőfeszítéssel arról képzelgek... nagyon erotikus álmaim is vannak... sokat álmodom veled...; de semmi; a vonal pedig akkor egészen jó volt.

Legkésőbb jövő héten visszajön, tovább nem maradhat, és majd még jobban kínlódik a Hírlapnál; gyötrelmes lesz belehuppanni újra ugyanabba a pocsolyába; volt alkalmam eltűnődni közben... hogy mit akarok kezdeni magammal... könyörtelenül elbeszélgettem magammal... és hát arra a következtetésre jutottam, hogy most már nyilván nem leszek filmrendező, színházcsináló se... író sem leszek, még menő újságíró sem... pedig ha újságíró, akkor legalább nagyon menő legyen az ember... ha pedig mindez nem megy nekem... mindegy, miért... nem megy... akkor éljek a legkevésbé undorítóan...; vajon képes lesz-e végighallgatni szótlánul vagy közbekotyog?; ez volt a könyörtelenség?... és aztán?... akkor

is abból kell főzni, ami van... kertészkedni fogsz?... házat építesz?... vagy mégis néptanító leszel?; miért mondod ezt gúnyosan?; nem mondom... a gúnyt különben is csak tőled tanulhattam volna. De inkább hagyja füstölögni; ne bizonygasd, én jobban tudom, hogy ha itt felszámolok mindent és valahová falura költöz... ha oda költöznék... nagyon jól tudom, hogy ez csak ócska, milliószor elsütött, s már ezért is vacak csel... és mégis elköltöznék... úgy, hogy nem áltatom magam önmegváltással... és nem tanácsolom senkinek ezt a remek és baromian tisztességes visszatérést a...; úgysem fog felszámolni semmit.

Zsolt egyébként, mielőtt elutazott, odaadta a lakáskulcsát Dórának; csak úgy, legyen egy kulcs nálad; de semmi dolgom ott?... a postaszekrényt se kell megnézni?; nem, nincs senki, semmi... nem...; akkor eszébe se jutott, hogy elmehetne abba a lakásba, egy hét után viszont meggyőzte magát: odamegy, de nem titokban fog körülnézni, hanem nyíltan és áldozatosan; először is kitakarít, méghozzá feltűnően... és valami ajándékot is vesz... azonnal észrevehető tárgyat... vagy nem a lakásba valót... személyesebbet... pulóvert... a legjobb volna, ha ő maga kötne, vagy horgolna, vagy ha bármit csinálna... de addig már nem fog megtanulni semmit... mindenesetre többször is elmegy, tesz-vesz, mintha az első perctől így értelmezte volna a kulcsátadást. De egyedül aztán egyszer sem ment a lakásba, még a házig sem jutott el. Állt egy idegen autó mellett délelőtt tizenegykor; ez valami röhejes ügy, sejtelve sincs, mire megy a játék, de jóra nem, és ha mégis megszabadul valahogy, ha lomhán szétesik a most még sötétnek, sőt fenyegetőnek tűnő, csapda-gyanús jelenet, ha végül... mi lesz végül? Mit szeretne? Egyszerűen csak szabadulni, s hogy ne történjen semmi? Unalom legyen? Dögunalom?

Ahogy lelépett akkor a buszról, Zsolt lakásának közelében, még csak néhány lépésnyire volt a megállótól, női hang

szólt utána: Dóra! S hogy hátranézett, megtorpant, a kiáltás hangosabban és örömtelibben ismétlődött: Dóra! Évek óta nem látott osztálytársnője szállt ki egy metál-mogyorószínű Renault-ból; az Isten küldött téged! Esküszöm, a jó Isten küldött most! Dóra, könyörgök, maradj itt a kocsimnál... csak egy-két percig várj itt, és ne engedd, hogy elvigyék!... nem tudom letenni... már háromszor megkerültem a teret... megőrülök... csak csalinkázok itt... és iszonyatosan fontos... várnak... már régen ott kellene lennem... ugye, itt maradsz?; Dóra kezébe adta az autókulcsot és elviharzott. Dóra meg állt a nyitott ajtajú autó mellett; ilyen nincsen. Miért gondolta ez a hülye, hogy nem hajtok el?... bottal üthetné a nyomomat... hogyan bizonyítaná, hogy csakugyan velem találkozott... azt mondta, csak egy-két percig őrizzem... ilyen nincsen! Jeges szél fújt, felhajtotta a rövid kabát kapucniját, kezét zsebre dugta, már tizenvalahány perce toporgott; azt se tudja, hová futott el olyan lélekszakadva... egy hivatalba?, irodába?, presszóba?... A csaj szerkőja – már ami a kabáton meg csizmán kívül látszott –, csak az emberiség szemébe tömködött cucc is több százezer forint lehetett... na és, ha megfújja valaki a kocsit?!... nyilván biztosítva van... Ildikó jogra járt... kamasz önmagához képest szépen kikupálódott... Boncz Ildikó...; megpróbálta felidézni az osztálynévsort, Ildikó nem az első volt, de nem emlékezett, kivel kezdődött a lista... és kivel folytatódott...; baromság; úgy ácsorgott az idegen autó mellett, mint egy indítás előtti versenyló, az orra kivörösödve remegett, valahogy előreszimatolt, mintha az érzékei már a rajtvonalon túl vágatnának, most még csak nem is éremlygett, nem szédült; ha a rendesen parkoló autóval ki akar állni a tulajdonos, mit csinál?... nem az enyém... nem is tudok vezetni... kérem, gurítsuk arrébb... vagy indítsa be ön...; mégis meddig fog itt szobrozni?... egy óra múlva... délután kettőkor... vagy meddig?... a sötétedést nem várja meg...

jó vicc... csak egy idiótával lehet ilyet csinálni!... leteszi a kulcsot az ülésre, és itt hagyja a francba... ilyen nincs... nem normális, ez a túlontúl normálisnak ható csaj se normális... ennyire semmi sem lehet sürgős... és hogy nem tud visszajönni... mi ez a nő?... sikerdíjas ügyvéd... Kolmár társa?...; a szemközti házat két szobor díszítette, két csupasz nőalak, virágkoszorúval; giccs?... olyasféle... nincs építészeti szerepük... még a közöttük-fölöttük kiugró erkélyt sem tartják, embernél nagyobbak, vastagabbak, két egyforma, kifejezéstelen... inkább szenvelgő ábrázatú... nem, inkább semmilyenek... ki vette eddig észre?... senki, még a házban lakók sem...; hatemeletes ház, alulról fölfelé és felülről lefelé is megszámlolta vagy háromszor, hat szint... huszonötharminc lakás... legalább annyi, és ha a legrégebbi lakók elé tennék fényképen ezeket a szobrokat; hol látta?... hol található?...; nem tudnák; passz... valahol pedig... amúgy ismerős...; Zsolt lakásába ment ez a hülye nő?... az egész csak csel, hogy ő ne menjen oda?... kifigyelte?... figyelik?... ez már betegség, egy frászt figyelik. Esetleges az egész, ennyire esetleges... véletlen... miért ne lehetne tök véletlen?... ez Boncz Ildikó... és semmi több... neki, a mai Diamant Dórának pedig semmi köze hozzá... egyszerűen nem tudott parkolni, meglátta... miért?... mondta is... az Isten küldött... akárkit megláthatott volna... és hívhatnák másképp a csajt... lehetne a televízióból valaki... vagy a közértből... a házból... Perjésné unokája is lehetne... mindegy!... harmincnégyen érettségiztek együtt... a lányok többen voltak... nem sokkal... de senkiről nem tud semmit... őrá se tud senki semmit, és mind csak rögtönöznek... mert a dolgok jelentés és értelem nélküliek... a halottak az ajtó előtt... abból se lesz semmi... ha nem fagy meg itt... ebből se lesz semmi... történet se... nem lehet elmondani, nincs is, akinek elmondhatná; éppen hozzád akartam menni... szerettelek volna meglepni valamivel... még fogalmam se volt, mivel,

de megállított egy nő... mindegy, ki... senki... nekem senki... érdektelen...; ezt nem érdemes elkezdni... így!... El kellene határoznia, hogy meddig vár, és addig is... beülhetne a kocsiba, behúzná az ajtót, báván nézegetné a műszerfalat, nyugodtan várna, ötletek és képzelgések nélkül, ha tudna csak várni, nem látna magában jégbarlangot, menhely-hodályt, semmit, tüzes mókuskereket se; időtlen időig várna... eleinte lassan számolna... a szívverése ritmusára számolna, aztán már azt se... az emberi élet legvégső határáig várna.

IV.

Tizenkettedikén reggel megcsinálta a terhességi tesztet, és persze pozitív volt. Nézte magát a fürdőszobai tükörben, a saját szemét, száját, állát, homlokát külön-külön, és együtt, egyben a képet, mintha emlékezetébe akarná vésni: ilyen volt, így fogadta élete legnagyobb örömét; most szavakkal is mondta magában; életemben nem örültem így semminek... és bárhogyan lesz, akkor is... nagyon-nagyon örülök... az enyém. Az egész nap meg, szinte az egész az övé. Este tízre megy a tévébe – talán addig Zsolt is betoppan. Most már bármikor betoppanhat. Még ha aztán vissza is utazik, ha csak egy napra jön, csak hogy elújságolja, mi mindennek lett ő tanúja... ha odaül az ajtaja elé...; szeretnék lefeküdni az ágyadba...; még ha másnap elutazik is... most már akármikor meglepheti. Nem fogja előre bejelenti, hogy ekkor meg ekkor jövök. Mindegy. Igyekszik meglepődni. Zsolt azt is tudja, hogy ő ma veszi át a Kerepesi úti temetőben a hamvakat, tizenegykor találkozik Juhással a temető főbejáratánál, fél óra alatt elintézik... mit vacakoljanak együtt?!... Szép és nagyvonalú a terved, de tudd, hogy ez egy vadbarom... számíts a legrosszabbnál is sokkal rosszabbra!... lehet, hogy nem egyedül érkezik... akármi lehet... meg se próbálok Juhászt alakítani... nem tudom, mi várható egy ilyen... lénytől... persze, ember... de...; nem aggodalmaskodva óvta Zsolt. Undorodott a soha nem látott Juhász Zoltántól; nem is titkolta, hogy megveti és undorodik; nyilván pontosan olyan, mint a többi őrző-védő hungarista... ha tanulmányoznám, talán felfedezném egyedisége izgalmát... a svábbogarak is egyediek... a maguk módján, csak hogy nem akarom tanulmányozni... baj?... rohadatul előítéletes vagyok, mi?

Jó volna, ha éppen ma érkezne, akkor mondhatná, hogy fantasztikus... mert éppen ma lett biztos... nem tudom, hogyan beszéltem volna erről neked telefonon... az annyira hülye... persze, gyanítottam már előbb is, de nem akartam

szólni addig... már vagy két hete sejtem, de közben arra gondoltam, inkább csak vágyódom gyerekekre... ez igaz... nagyon vágyódom... és bebeszélem magamnak... a hányingert, az émelygést... az ilyen testi tünetekkel könnyen megtévesztheti magát akárki... és nem is tudom, hogy te... sohasem volt erről szó... én szeretném... egyedül is... magamnak szeretném...; ha ma beállítana Zsolt, előadhatná a lelkes naivat. Egy szót sem szólna arról, mikor hagyta el a fogamzásgátlót; most ez van; így lett; persze nem kötelez ez a helyzet téged sem mire... kérlek... amit őszintén akarsz... ahogy szeretnéd...

Fél tizenegyre megy a temetőbe – nem később, inkább mászkál ott vagy ácsorog, míg Juhász megérkezik. Az a seggfej biztosan nem várna órá két percet sem, és nem nézne be az irodába, ott van-e. Mindegy. Egy hete felhívta Dóra a mobilszámon, és emlékeztette a találkozásjukra; a Kerepesi főbejáratánál... pontosan tizenegykor; és Juhász ráhagyta: jó; tegnap próbálta volna megerősíteni, de hiába. A hangpostáján üzenetet hagyott; várlak tizenegykor, ahogy megbeszéltük; és megadta újra a saját telefonszámát; örülnék, ha ideszólnál, hogy minden oké; nem szólt vissza; mindegy. Beállít majd tizenegykor, vagy pár perc késéssel, még ez is belefér, nem kér bocsánatot, nem is köszön; na... megyünk?; és sem a villamos-vagy buszmegállóig – menjenek inkább metróval?... de honnan, és hová?... a Keletitől a Kossuth térig?... vagy át Budára, a Batthyányra?... még ez a legészszerűbb... de hol tudnak lemenni a vízhez?... mindegy... valamennyit gyalogolniuk kell... mindenesetre Juhász csak döcög mellette, nem baj, nincs semmi megbeszélnivalójuk. Aztán, ha végeztek... majd Dóra felnyitja az urnát, kiszórja a hamvakat... ha végeztek, Juhász azt mondja: na, jó. Akkor talán köszön; szia; és soha többet nem lesz dolga vele. Jól van.

Az irodában megkérdezte az ügyintéző asszony, hogy hol helyezi el az urnát; adatlapot töltött ki, elkérte az igazolvá-

nyát; rokona ön az elhunytnek?; és Dóra biccentett; aztán következett az a rovat a nyomtatványon, hogy hol helyezi el; sehol, kiszórom; talán a vállán is rántott egyet, talán csak alig látható mozdulat volt; a hamvasszőkére festett, erősen smin-kelt, fekete ruhás nő, melle közé lógó nagy, ezüstkereszttel, kényszeredetten mosolygott, valamelyest begyakorlottan; pszt!... ezt én most nem hallottam!... látom, maga tapasztalatlan... semmi baj... de hát ez nem úgy megy... hogy kiszórom...; a kezét táncosan lengette, így se hamvakat, se vetőmagot nem szór az ember, csak a szórást karikírozta; nem úgy megy ez!... írjuk be, hogy a lakásában fogja tartani... higgye el nekem, a legegyszerűbb... ahhoz joga van... a kiszórás-hoz is joga van, természetesen, de engedélyt kell hoznia a területileg illetékes önkormányzattól... kiadják... általában akadékoskodás nélkül kiadják... de hát kell magának még valami ügyintézés?!... ért engem?... én csak jót akarok... az engedély nélkül viszont nem adhatnám ki az urnát... ért engem?... szóval legjobb, ha úgy vesszük... tehát én most megkérdem magától... ért engem?... most megkérdem: hol fogja elhelyezni a hamvakat... és beírjuk a saját lakáscímét... nem ellenőrzi azt senki... ért engem?; és Dóra megint biccentett; igen, a lakáscímemet legyen szíves feltüntetni... és köszönöm; az ötvenes éveit taposó nő mintha várakozva nézné egy pillanatig, tekintete Dóra kezét súrolta, és a kezében szorongatott kis táskát, és belepirult, mikor feladta a reményt, hogy a köszönetet pénzben is kifejezi ez a kis tyúk; akkor itt írja alá!... ezt is!... a számla...; és hozta a műanyag küblit; az urna, mondta, mint egy szemléltető előadáson. Dóra szétteregette a nagy, fehér nejlonzatyrot, a Lehel téri piacon vette előző nap, még érintetlen, vadonatúj; hány-szor végiggondolta: valamiben el kell vinnie, csupaszon mégsem tarthatja az ölében; a nő türelmesen várt – meddig?, négy-öt másodpercig?, nem mondhatni, hogy sokáig ügyetlenkedett,

de kínos volt, ahogy a vastag, durva nejlon robajosan zörgött. A szatyor egyik oldalán felirat: PLUS, és alatta: élelmiszer diszkont. Ez volt a piacon a legnagyobb szatyor; belefér, ugye?...; idétlen, de ha nem volna felirat, akkor is idétlen lenne; mindegy. A nő hagyta, hogy ő egyik kezével a szatyor száját feszítse szét, másikkal az urnát csúsztassa. Belefért. Még egyszer köszönöm a segítségét; nincs mit, mondta a nő gépiesen és savanyúan.

Tizenegyre nem jött Juhász, negyed tizenkettőre se. Keressem telefonfülkét?, vagy menjen vissza az irodába, és kérje meg, hogy telefonálhasson?... valami félreértés lehet... bocsásson meg... valami ostoba félreértés... vagy ne adj isten, baj... nem szeretnék messzebb menni... talán amíg fülkét keresek... talán éppen akkor elkerüljük egymást...; magyarázkodjon?, végül is minek? Juhász nem értett félre semmit, sehogyan se értett semmit, és amúgy is csak a hangpostafiókján hagyhatna üzenetet... minek?

De várt még a temető főbejáratánál. Lábával támasztotta a szatyrot, a csizmája orrával csak. Legalább értelmes oka van a borzongásának és a hányingerének. A szatyor csavart, hurrkás füle két oldalt lelógott. Úgy állt ott, ahogy a régen nyugdíjas napközis tanító nénit látta a gyalogátkelőnél várakozva. Évekig ételhordóban vitte haza az ebédet. Az iskolában kedvezményesen kaphatta, bizonyára megérte neki, hogy mindennap elgyalogoljon érte. Beszélgethetett is kicsit, a portástól meg a konyhásoktól hallotta a pletykákat. Megérte. És biztosan bőven mértek az alumínium lábaskákba; három kis edény, egymásra tornyozva, a fülek sínszerű tartóra húzhatók. Aztán elmaradt az ételhordó – mert ódivatú volt?, mert elrozsdásodott, behorpadt, kilötyögött a leves?, vagy kínossá vált, hogy a környékbeliek, egykori tanítványainak az unokái is láthatják: ő még mindig hordja az iskolából az ételt, szabálytalanul kapja?, kegyeletből szinte? Az ételhordó helyett

patentzáras műanyag dobozokba tették hát az ebédet. Egy nagyobb, hosszúkás doboz a levesnek, laposabb a főételnek; nem kell három edény, felesleges volt korábban is. A dobozokat nejlonszatyorban vitte, és ha a gyalogátkelőnél piros volt a lámpa, a szatyrot letette a betonra, a lábához támasztotta, de szinte azonnal hajolt is le, már fogta a szatyor fülét, fáradtságosan készülődött a továbbhaladásra.

Hülye ötlet volt, hogy itt találkozzanak. Eleve hülyeség. Mint egy vénasszony, úgy várakozik, elvékonyodott szája legörbül, a szemhéja is ráncosan, lebernyegesen súlyosodik már, érzi. Szörnyű. A végén meg idefagy a kitárt, üres kapuba. Ide. Észrevette a szemközti épületet díszítő szobrokat, s tehetetlenül oda-odanézett aztán. Ez a társadalombiztosító? Az lehet. A középső, nagy kapu fölött három jellegtelen munkásféle; mint a felvonulók; munkát, kenyeret!... vagy... ne, ezt ne!, hülyeség!; jobbra-balra kisebb kapuk, azokhoz szimmetrikusan egy-egy alak tartozik. Soha azelőtt nem vett észre ilyesmit, bár azelőtt nem is ácsorgott a város különböző helyein...; mindegy. Tizenegy óra húsz perc... vagy már huszonkettő... lehet, hogy két-három percet késik az órája... mindegy... most lehajtja a fejét... vagy elnéz az Orczy tér felé... mindenesetre számol magában lassan tízig, de közben még véletlenül se pillant a szobrokra... ez valamilyen varázslat... azt mondaná Zsolt, hogy vele varázslat történt... csakis varázslat, hiszen olyan lett, mint Dora Diamant... csak mondanom kellett neked... látod?!... szobrokat látsz... még a hullát is észreveszed az ajtód előtt... barom!... Számol tízig, akkor lehajol, megfogja az alélt szatyorfület, és szép nyugodtan elindul. Az a faszfej meg... mindegy... nem számol semeddig, azért se!

Elgyalogolt a hetes buszig; ne görcsölj a dologra!... röhögni se próbálj, intette magát; valami egészen más kell ide... most valami egészen másféle képzelgés... például hogy

milyen terhes ruhája lesz... mell alatt ívelthúzott... egy ilyen melltől bővülő ruhát amúgy is régen szeretne... és mire megnő a hasa, addigra nyár lesz... az szerencse... kicsit megnöveszti a haját... csak annyira, hogy hosszúkásabbnak látszszon az arca... tüneményes!... Ilonka!... hát nem tüneményes?!... fordulj meg!... látja, ez tetszik nekem, Ilonka... mindig is így tetszettek az állapotos asszonyok... hogy hátul karcsú, kecses... senki meg nem mondaná, hogy már a nyolcadik hónap végén tart... elől meg a csodálatosan nagy hasa!... roppant elégedett vagyok!... roppant elégedett! Azért mégiscsak tudatában volt, hogy éppen bandukol a Keleti pályaudvar felé, körülötte normálisabb emberek normálisabb dolgukat végzik, hogy bár együtt viselik a hideget, a szmogos nyirkosságot, és ő is úgy lép, mintha munkába menne például... valamilyen délutáni műszakba... vagy épp a postára... vagy függönyhöz való anyagot keresne az Otthon Áruházban... vagy bundás cipőt... babaágyat... de nem!... ó, nem, ő ugyanis Diamant Dóra, és ő egy nejlonszatyorban most urnát visz, az ismeretlen féltestvére hamvait, hogy illegálisan a Dunába szórja; ilyen nincs! Komolyan: ilyen nincs! Persze, hogy egészen gépiesen ezt nem lehet.

Nagy és ormóttan volt az urna, de nem nehéz. Talán jobb volna most hazavinni, s majd mielőtt bemegy este a tévébe... majd akkor, sötétben... esetleg mégis Zsolttal... nem! Mire Zsolt megérkezik, ezt elrendezi... addigra befejezi... A Margit híd pesti hídfőjénél, a vízből kiemelkedő, száraz köveken lépett; leguggolt, hogy ne legyen annyira feltűnő; ábrándos nő matat valamit, elúsztatja a szerelmes leveleit, a kedvese összetépett fényképeit, ezen a szomorkás februári napon, amikor még délben se dereng elő a nap kicsi, hideg, fehér foltja; furcsa volt, amit az urnában látott; fehér csontmaradvány; azt hitte, por lesz?, nem gondolt erre, de a hamvak megdöbentették; ha valaki erre jönne, nem fordíthatná el tapinta-

tosan vagy fölényes mosollyal a fejét; mit csinál, kedvesem?... ja úgy!... a hozzátartozója hamvait szórja ki?... nahát! ebben az órában ebédelni szoktak!... nahát!... szegénykém!... és ha már így magányosan végzi ezt a... mit is, lássuk csak?!... különös szertartás... szertartás, ugye?! A halál mégiscsak megköveteli a maga szertartását... a halál is szent... az élet is szent... azt mondják, szent... és hát mit gondol közben az elhunyt-ról?... mert gondolnia kell valamit!... fejet hajtani, ugye, az emléke előtt... felidézni a legszeretetremlétebb helyzetben... de ha maga, kedvesem, nem idézhet fel semmit... ez baj!... ez nagyon nagy baj!... és aztán van-e engedélye az ötödik kerülettől?...; van hát!... ott lakom, és ott történt a...; állítsd le magad!

Az üres urnát visszacsúsztatta a szatyorba, és az egészet beejtette az egyik Balassi Bálint utcai ház elé tett kukába. Nemrég járhatott arra a szemeteskosci, mert a szatyor a kuka fenekén halk zörrenéssel landolt. Csak otthon éremlygett. Mikor megmelegedett már kicsit és elhatározta, hogy valami vacsorát készít... vagy ebédet, vagy uzsonnát... mindegy, hogy nevezik. Párolt húst franciasalátával... kifőz egy zacskó vegyes zöldséget... a tálat becsomagolhatja aztán alufóliába, másnap is jó lesz... vagy töltött húst... az szépen szeleltelhető... egy kolbásszal és egy tojással töltött darabot...; a lábfeje, a keze és az orra még vöröslött, meleg vízben lötybölt a mosdónál, puha törülközővel dörzsölte harisnyás lábát; a saját maradványaim; és hányingeres undor fogta el a gondolatra, hogy kamillával gőzölhetne; orrában, szájában érezte a mindig csodás hatású kamillát – most ne! Mintha egyszeriben a nyelőcsővébe pumpálódott volna valami savanykás, bűzös lé, de mikor megcsörrent a telefon, visszanyelte. Itthon vagyok!, zengte, ahogy meghallotta Zsolt hangját. Gondolatlannul, de határozottan úgy hitte, a fiú már Pestről telefonál, az állomásról talán, ide szól, mielőtt indulna a Falk Miksa

utcába; itthon vagyok!... amire azt feleli: oké, jövök! De Zsolt várt egy-két másodpercig, csodálkozva, sőt megütközve; persze... hát otthon hívtalak... vagy nem rám számítottál?; az a savanyú, vagy inkább epe-keserű lé újra emelkedett a szája felé; most hol vagy?...; hát itt, Tiszakerten... ahol eddig is... én tisztán hallak... nagyon jól... holnap korán reggel megy Pestre a polgármester, és elvisz kocsival... azt mondja, fél hatkor indulunk...; holnap?, kérdezte Dóra, és nem is próbálta leplezni gyerekes csalódottságát; holnap?, Zsoltnak hallania kellett, hogy ő majdnem sír, de mintha nem hallaná; tegnap interjút csináltak... a tv2... kivételesen egész jó fejek voltak itt, és azt mondták, ma megy le az anyag... lehet, hogy tényleg lemegy, de ciánt nem vennék rá... ha nincs jobb dolgod, nézd meg a Tényekben... talán könnyebben meg is szoksz... már-mint újra a jelenlétemet... jó, már felfüggesztettem magam!... ne mondj semmit!... oké!... nincs tovább!

Nem kérdezte, hogy neki meg mi baja, legalább annyit odavetett volna, hogy mi az?... úgy elcsöndesedtél... mi történt?... ne kímélj!... tudom, hogy valami... feléd csak úgy nem csöndesül el az élet...; és azt se kérdezte, megvolt-e kiszórás... nem így mondják... szétszórás?... vagy elszórás... az biztosan nem... idegennek tűnt a szó minden változata... a nő úgy mondta... mindegy; Zsolt egy villanásra sem gondolt ezzel.

Keresztbe feküdt a heverőn, könnyáztatta díszpárnáját gyúrta-marcangolta, meghittén ölelte, és álomba sírta magát.

Arra ébredt, hogy fázik a lábszára. A szobában, az egész lakásban sötét volt. Előbb-utóbb majd megszokja ezt is. Nem fél. Kivette a mélyhűtőből a húst, a zöldséget. Előkészítette a tepsit, tálakat, majonézt, tejfölt, szárított petrezselymet, mustárt meg egy csomó tégelyt, zacskócskát még; a mosogató fölötti csempézett falat nézegette közben: oda szereltet fel polcot a babaholmiknak... cuclisüveg, teafőző... ami kell. A

frissen készült, még meleg salátából szedett magának, két főtt tojást, celofánba csomagolt, fűszerezett, magokkal hintett, mégis ízetlen péksüteményt meg narancslét tett egy fatálcára; inkább csak sós kenyeret enne; inkább azt se. Hattól fél hétig a televízió előtt ült, kényszeredetten majszolta az ételt, és szörfözött. Szappanoperákat, reklámokat, vallási híradót, kézilabda-mérkőzést és animációs filmet montírozott; Zsoltnak ehhez jó érzéke van, képes egyetlen kísérő szó nélkül röhögtetni – de így egyedül próbálkozni sem érdemes; bágyadtan és bugyután nyomogatta a távkapcsoló gombjait. Egy francia csatorna hírműsorában Haider-portrékat, film-dokumentumokat mutattak, a bemondó hangja felvilágosultan érzelemmentes, német nyelvű időjárás-jelentésbe és valami vicces főzési vetélkedőbe botlott; a ruhájára fürdőköpenyt vett, a kockás plédet is maga köré tekerte, de előbb a radiátor mellé húzta a foteljét, a televíziót is meg kellett fordítania; így tölti napjait egy kismama, egy nyugdíjas, gondozottak és gondozók a szeretetotthonban... Perjésné és Dina; mindegy. A fűtőtest zúgott, finoman sípolt is, és hörbögött, mintha a Föld gyomrából böffenne a hő. A régimódi, tizenégy barázdás vasradiátor fölött a meleg levegő remegni, hullámozni látszott; úgy eregette délben a bőrs Dunavízbe a csontmaradványokat, mintha kazánt etetne; jól van, nem kell képzelegni, jól van így.

A Tények első híradásában meglátta Juhász Zoltánt; adásunkkal egy időben... a demonstráció résztvevői az osztrák Szabadság Párt vezetője mellett... tiltakoznak az Ausztriát sújtó, tervezett szankciók ellen, és...; Juhász sapka nélkül, kopaszon szobrozott a szónok közelében, fél lépésnyire inkább mögötte, testőr-készenlétben; leheletének párája színesen csillogott a vaku fényében; jó tíz perccel később ment le a tiszai riport; néhány villanás emlékeztetőnek a közelmúltbeli árvízről, s a ciánszenyezés irtózatossá pusztításairól; beázott,

repedt falú házak, partra húzott, döglött halak, egy riadt és egy próféta-dühvel szónokló polgármester; Zsolt beszélt utoljára, valahogy egészen más ritmusban, mint a többiek; jó volt; újságíróként úgy jöttem ebbe a faluba, mint ti is most... lassan két hete... és egész életemben összesen nem tapasztaltam annyi emberséget, segítőkészséget... de a szavak... a mi szépnek, becsületesnek gondolt szavaink is hiábavalóan csak tömködni próbálják az ürességet, ha... nézzétek meg!... helyettem inkább mutassátok meg, amit hihetetlen tempóban építettünk... ahol laktunk... Lehetséges volna, hogy a televízióban beszélhetünk arról is, miként próbálnak úrrá lenni az emberek a csapásokon?... ráadásul itt már mindenki tudja, hogy ez nem természeti csapás... az árvíz sem az...; a felvételt archiválják, és Zsolt nagyon is tudatában volt ennek; nem a mostani hírműsornak nyilatkozott nagy bátran, szabad szájúan, hanem az utókornak, a jövőnek, amit könnyedén mindig elpöckölt; romantikus maszlag... a legócskább demagógia; mi lett belőle Tiszakerten?... nemzeti hős?... valami forradalmár?... hamvait majd a hazai föld... és neki legendákat kell mesélnie a gyerekeknek, hogy édesapád...

A hányhatnék vadul tört rá; nevetséges volt, ahogy fölugrott a fotelból, rángatta magáról a pokrócot, és öklendezve-könnyezve-kivörösödve futott; úgy tűnt, két napja nem evett-ivott annyi, amennyi kijött belőle; leállíthatatlanul rángott még a gyomra, a nyelőcsöve, a gégeje; az orrából zöldborsószemek és apró, kockára vágott sárgarépadarabok potyogtak; sárgás lét öklendett utoljára, izzadt és nyálas volt az arca, az álla; behajolt a mosdóba, rá a hűvös, krómozott csaptelepre, és a saját, hosszúkasra torzított képének zokogta, nyögte, hogy nem akarok úgy, mint az anyám... nem akarok úgy... nem akarok...